

Jørgen Iversen Dybbøl

Guvernør

Jørgen Iversen Dybbøl

Guvernør på St. Thomas 1671 – 1680 (+ 1682)

Breve til direktionen

Transskriberet 2018 – 2020 af Jens Villumsen

Brevene er transskriberet fra nedenstående arkivalier:

1. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Breve og dokumenter fra Vestindien, 1674 – 1675,
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20202270#294480,59807622>
Side 3 - 25
2. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Breve og dokumenter, indkomne og udgaaede, 1680,
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20202247#292871,59088866>
Side 26 - 100
3. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Breve og dokumenter, indkomne og udgaaede, 1681,
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20202247#294479,59807168>
Side 101 - 145
4. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Instruktioner, bestillinger, kontrakter og edelige reverser: Jørgen Iversens kontrakt 1682,
<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=20202195#292837,59077181>
Side 146 - 149

De enkelte breve er skrevet med en meget uensartet brug af små og store bogstaver, som virker meget tilfældig. Ved transskriberingen er brugen af store bogstaver begrænset til egentlige navne og lignende. Dette gælder dog ikke for de tysk/hollandske tekster.

1. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Breve og dokumenter fra Vestindien, 1674 – 1675.

[opslag 4]

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje achtbahre herrer: det høje octrojerede vestindishe compagnies directurer, min tjenstvellig erbiudelse altid till forn

Efftersom jeg nu er i den forhaabning at dette breff vil komme eder vel til hende, saa er dette at lade eder tjenstvelligen vide, at galioten St Thomas, sejlede herfra den 24 augustus, hiem til eder, vil for haabe at den /: nest Guds hielp :/ er der før nu vel ankommen, jeg til sende eder der udj, for regning aff Ferøs car- gesun toe hundred fire och tiuffue roller tobaco vejede sammen til tussind eet hundred siuff och tiuffue pund tobaco, noch siuff sæcke cattun vejede sammen fiortten hundred och tredieve pund neto – noch fire och tiuffue tussind, siuff hundred och fiortten pund ingefer neto, noch toe fadde blader tobaco vejede neto, fem hundred fem och tredieve pund, noch til sende jeg eder for retur aff det gods som I med galio- ten udsende, tre pibber toe jern bunden fadde, eet hundred och fire oxhoffder toe mom tønder, toe tier- sis, och nie och fireßens, tiuffue tussind och hundred pund socker vill for haabe at det eder er vel til hende kommen, med noch 1 fad blader tobaco vejede 200 ~~fl~~ - huadshibs folckene her haffde optaget, vil I goede herrer erfare aff mine der hoß sendte breffue, jeg haffuer och udj galioten til sendt eder, det som jeg vaar shyldig paa de particulier regnshaber, nemlig paa Marcus Haens, Hans Ejllers, Michiel Kalst, Evert Bentfeldt, Olle Larsen, Gregers Christensen, Michiel Nielßen, Peder Ollufsen, Hans Pedersen och Michiel Maedzens regenshaber, huis somma I paa een huers regenshaber vil er fare, huilcket vilde falde for langt her paa nye igien at op regne, effter samme regenshabers indhold [opslag 5] siden galiotens fortreck er her inttet synderlig nyt for falden andet end de hollende haffue verret for martenico, mens kunde der ingen fordeel gjøre, Hans Lorrens er for cort tid siden kommen fra St Cruijs, och fører mig eet slet regenshab, aff det gods som jeg med hannem did sende i galioten, huilcket vaar meere end eet hundred tussind pund socker værd, det er der saa at sigge alt soldt, af hand haffuer mig endnu ej meer i betalling der for levered end som sex tussind fem hundred och 24 ~~fl~~ socker, och firesens tiuffue roller tobaco, som shall verre meest forderffued førend det kommer hiem, det er slet bestelt med Hans Lorrens, effterßom hand vilde der offuer, ej følge min order, mens hans eget hoffued, huilcket vil verre hannem til shade, jeg forhaaber af Mons: Du Bois, som nu er Gouvernur paa St Cruijs i hans broders plads, vill verre mig behielpelig, at Jeg betalling for det gods maa bekomme, som Mons: lesperantie, saa at sigge par fors lod losse ud aff galioten, effter som hans paa de tider haffer der commado – jeg kand ej andet endnu forneme eller bemercke, end at de franse och engelshe jo ere her i ejlandene, voore goede venner, och effter derris breffuis Indhold, till byder de mig och det vendshab, som jeg mig paa beflitter, hoß dem at haffue til goede – det nyt som her vaar i augustij maaned, om krig at verre med Frankrig och Dannemark for svinder igien, saa at jeg alt saa fri kommer til derris land, och de hid som til førrens, at forstaa vooris och derris folck, thi jeg setter selff ej min foed uden for landet Gud giffue at det maa bliffue fred, saa shal voor handel dis bedre /: næst Guds hielp :/ løckis, det forundres mig storligen, huor det shib bleffue saa lenge, som I om shreff med galioten i foraaet at udsende effter som jeg slet Inttet till det kand fornemme, ej heller till neger shibbet, haffue de toe shibbe kommen hid paa den forventede tid, de shulle uden tvill ved desse tider verret fuld ladden och sejlferdig her fra igien huor aff er at slutte huad shade slig lange rejßer er Compagniet att shibbene bliffuer saa meget lenge borte, jeg haffuer her nu ontrent eet hundred tussind pund socker, clær liggendis at shibbe, at forstaa dets verdie i socker ingefer tobaco och indigo, som ligger her och lakerer och tobaken bederffues huilcket jeg slet inttet veed at hielpe, saa lenge her kommer ingen shibberom, jeg haffuer nu och ej synderligt gods meere at selle, uden nogen vahre som ej er saare begierlig och ej aff store verdie, och kommer det forventede shib lcke inden toe maaneder, da shall vi Igién fattis ædendis drickendis och klædendis vahre, lengere kand jeg mig ej vel behielpe, med det jeg for oß her bevaaret haffuer, och jachten er jeg gandshe om forlegen, och I vil /: kand shee :/ ej troe huad shade der er for oß, det vi har ej fartyg her ved landet effter vooris fornødenhed, vil i effter vinteren er offuer til sende mig tie toede jachter jeg vil beloffue eder, jeg shall selle dem til een goed profit /: om Gud vil at de maa vell komme hid och jeg leffuer, jeg forventer

nu huer time effter det lange forventede shibs kommen med folck, som her saare fornøden er, och den som I ej endnu haffuer sendt eet shib effter negere, da for haaber jeg at I det med det første gjøre vil, thi det er negere som een huer meest raaber effter, landet forbliffuer Gud shee loff sundere och bedre at boe paa dag effter anden, saa at folcket her er Gud shee loff vel til paß, och som fruchterne plantis nu i store pladzen saa til tage rotterne och gjør der udj stor shade, huor for I vil gjøre vel, der som I med første shibberom fem och tiuffue pund rottekud hid sender, at een huer aff planterne kand faa noget, hellers er Gud shee loff alting vel med oß, och harecanen gjorde och ringe shade [*opslag 6*] huad her videre forfalder eller fornøden göris, haffuer jeg eder vitløfftelig ladet vide med galioten, huilcke breffue jeg for haaber er eder vel til hende kommen, I vil der udj och er fare, at jeg formedelst H: Theodorus shyld, vaar da forarsaget at begiere mit forloff aff eder effter mit fierde aars forløb, jeg seer endnu ringe for haabning til nogen forbedring hoß hannem, saa at vi er her inttet forbederet formedelst hans hid kommen, vil her med ende och forbliffue eders dienst vellig tienere altid

St Thomas den 21 nouember 1674

Jørgen Iffuerßen

Giører vel och lader min hustru vide, at jeg end nu Gud shee er vel til paß, och at lejlighed det nu ej til lader hinder at til shriffue

På brevets adresseside: Aen De hoogh edelle & vel gheboren, vel edele ende hoogh Achtbahre Herren het vest Indishe Compagnies Directurs In Copenhagen

---

Copie

Villem Jansen efftersom at I hafuer gifuet eder udj compagniets tienniste till at gjøre huis jeg eder paa comp: vejne, och till derris tienist befaller at gjøre, mens som I saadan eders løffte, ej vill effter komme, mens er forsømmelig udj det, som jeg eder nu i fiortten dagers tid, hafuer dag effter anden befallet at gjøre huorfoere dette er nu shrifftelig at begierre af eder, at I shall foruden nogen lengere tids forsømmelse paa nest kommendis mandag begynde at ofuersette i een factur bog, huifß gods, som I udj land bekommet hafuer, saa och huis I der aff hafuer soldt och ud levered, effter den regels maade, som monnerligt er hoß bogholdere, som I eder for ud gifuet hafuer, och der som I ej er døchtig, for at betiene den plads, som I eder for udgifuet hafuer, och ej heller vill gjøre det som jeg eder paa comp: vegne befaller at gjøre till derids gafn och beeste, saa vider at jeg vill icke lengere tigge eder der till, menß vill behielpe mig, saa vel som jeg kand med de andre som jeg hafuer, och I maa da for mig frit gaa och spassere huor I løster, effter som jeg ej kand nogen fornøden hielp af eder hafue, som eder vaar befallet, formedelst eders effter ladenhed, vill diricturs herrene lønne eder anderledis, end som i det fortien, dette shall verre mig vell, for mig jeg sigger, at jeg vill ligge saa gierne, verre allene, som haffue een hoß mig, som jeg ingen hielp aff hafue kand, dette eder till effter rettening, actum St: Thomas den 7 maije, 1675

Jørgen Iffuersen

I margen: Det er at see paa de sex første blader, I galiotens facture copie-bog huilcken een god shriffuer och bogholder Villem Jansen har verriet, aff hanß shrifft der

---

[*opslag 8*] Gunstige herrer etc:

St Thomas den 11 nouemb 1675

Som jeg i de forrige breffue haffuer ladet eder vide, at captein Harmand Shruer døde den 5 september, och at jeg der udoffuer, vaar saare forlegen, for en god mand til at betroe shibbet hiem, fordj at styrmand Valentin, ej vel kunde forliges med folcket, som klagede offuer hans shielden och banden, och at styrmand Jan ej vaar vel er faren i styrmands konsten och for slig aarsages shyld, shreff jeg till mons: Jan Doncker, gouv: paa Coricaue den 29 september, med Claes Bording och begierede aff ham, at hand med første lejlighed vilde hid sende mig een god styrmand, som vel forstod hanß kunst, til at føre shibbet hiem, och at till fornøjelighed der for shulde bliffue betalt, mens som der siden er ingen fartyg hid kommen fra Coricaue, saa har jeg endnu ingen besheen der om fornomet, jeg shreff och den 27 septemb^r till min gode ven Jacob van Loo, kiøbmand paa St Christoffel, med voor jacht om een goed styrmand, mens hand lod mig vide, at hand der ingen viste at bekomme, mens som jeg den 17 october forstod, aff Jeffr Salamons, som da kom med voor jacht hid fra St Christoffel, at der vaar een engels shipper paa Nevis, aff een stedtz, som der paa

Nevis bleff soldt, som haffde forstaaet, at jeg vaar forlegen om een styrmand, och at hand der for haffde i sinde, at komme till St Christoffel, at see om hand der een passatie kunde be komme, at komme her hid, och som jeg den 23 october maatte sende jachten Hauffmanden, til St Cruijs, effter een deel socker och ingefer som jeg haffde forstaaet at der for mig clær lae, huilcke jeg med baaden St Jan ej kunde hente, saa sendte jeg baaden St Jan op till St Christoffer den 24 october, med 4 mand, til at erfare om de den formelte Engels mand ej kunde bekomme, shreff da och till een hamborger, ved naffn Michiel Frimon, som till førn haffde sejlet for shipper fra Hamborig och till bød ham capteinens plads och løn, shipperen paa baaden beorderet jeg at følge Jacob van Loo order, och om hand fornam, at de franße konges shibbe, vaar kommen paa den franße ree, at hand da shulde komme till ancker i [opslag 9] den engelshe grund, sende och ej verdien aff eet pund socker i vahre med hannem op, paa det at huercken de engelshe, eller franße, shulde der ud offuer haffue nogen aar sage, till at anholde baaden, och jeg meen at vi med een balast baad, er saa fri, at komme paa derris reed, som de mig ej har forbødet, som de er at komme her, mens som baaden er ej endnu igien kommen der fra, och her har siden, och ej noget fartyg verret der fra, at jeg noget nytt der om kunde forneme, saa kommer mig dens lenge borte bliffuende meget underlig for, och jeg veed slet inttet, huad jeg der om shall tencke, efftersom det siden dens fortreck har ej blæst saa hart, at baaden der ud offuer nogen shade kunde lide, ald min frucht er at de franße den op holder, som maa shee har I sinde at besøgge oß huorføre jeg tør ej vofve det, at holde shibbet her lengere liggendis at forvente effter deris kommen, effter som shibbet nu och er sejlferdig, och som jeg ingen anden raad viste, at bekomme een mand, som Jeg till nogen videre forseeckering kunde med shibbet hiem sende, saa haffuer jeg begieret aff Arian de Vos /: som jeg till førends har kiendt, mens hand har faren for kiøbmand och styrmand fra Vlis-singe paa des opper ejlande :/ at han vilde fare med shibbet hiem for styrmand, huor paa hand gaff mig till suar, at hand ej vilde refussere compagniet nogen tieniste, som hand kunde giøre dem, mens hand sagde, at hand for toe eller tre maaneders løn shyld ej vilde giffue sig ud for nogen styrmand, dog iche dismindre beloffuede hand at hand shulde passe vel paa med styrmendene, och tage goed sorig for shibbet, saa vidt ham mulligt vaar, saa at hand vilde for haabe, at alting shulde, nest Guds hielp gaa vel till, mens hand vilde ej forliges med mig om nogen løn, andet end hand sagde, at hand vilde sette det eder, och udj eders goede consideration, huorføre jeg vil for haabe och begiere, at I goede herrer, hannem och saa for hans tieniste betaller, at hand ej kand haffue billig aarsage, offuer eders løn at klage –

Jeg forbliffuer eders tjenstvellige tiender

Jørgen Iffuersen

Register aff de regenshabs bøger, och breffue, som aff Jørgen Iffuersen er hiemsendt, med shibbet Hauffmanden

Først 1 copie bog aff landets omkostnings bog i folio indbunden

Noch 1 copie bog i folio, aff Ferøs factur bog ud shreffuen

Noch 1 copie bog i folio, aff Pelicanens factur bog ud shreffuen

Noch 1 copie bog i folio, aff Galiotens factur bog ud shreffuen

De 4 bøger er indbunden med parcamente in folio och de tre factur bøgerß copie bøger, findes facturen aff det godß, som nu er shibbet i Hauffmanden for Ferøs, Pelicanens, och Galiotens cargesuner, saa och nogle breffue och regenshaber, som er førdt till huer cargesuns omkostning och facturen aff det gods som nu er shibbet for Hauffmandens cargesuns regning, sendis her løß hoß, paa 2 arck papier N° 0

Noch Er her hoß, een copie aff Pelicanens cargesun sluttning i cort

Noch Er her hoß een copie aff Galiotens cargesuns sluttning i cort

N^o A-B: C: D Er mit suar paa compag: breffue med Hauffmanden udsendt

N° 1 Er een rigtig fortegnelse aff det gods ßom jeg aff Hauffmanden her i land bekommet haffuer, saa och aff det som fattis.

N° 2 Er eet regenshab aff de vahre som i shibbet er forspist

N° 3 Er Jørgen Iffuersens breff om hans forhold udj Compag: tieniste

N° 4 Er eet breff om den shade, som den particulier handel for aarsager

- N° 5 Er eet breff om huad for slaus vahre, som kand med neste shib udsendis
- N° 6 Er eet breff om det gods som er beshadiget formedelst ilde till siun, saa och om huad gods, der videre kand ud ßendis
- N° 7 Er de tre regenshaber och quiteringer for det reesterende gods aff Ferøe, Pelicanens och Galiotens gods som vaar u-soldt den 15 aprill och och 15 maje och som da bleff levered till Villem J: af D: V: d: Veer
- N° 8 Er eet breff om comp: tieneris for hold saa om de der ere døde
- N° 9 Er een copie aff mit breff sendt offuer Franckrig d 13 september saa och 1 copie aff B: van der Veers breff aff den 28 septembr
- N° 10 Er Een Copie aff mit breff sendt offuer Corisaue den 29 septembr.
- N° 11 Er copier aff B: van der Veers order, och aff mine Breffue ham til sendt
- N° 12 Er toe breffue om de bierede neger aff det portegijs shib [*opslag 10*]
- N° 13 Er eet breff om landets gods for sig selff particulier at shibbe
- N° 14 Er eet breff om B: v: der Veers shammelig shriffuen och slette tieniste
- N° 15 Er eet breff, om huor ledes at jeg med Comp: tienere har handlet
- N° 16 Er een copie aff B van der Veers regenshab fra St Cruijs
- N° 17 Er eet breff om Comp: plantaties storhed och beplantelße
- N° 18 Er een liste aff ald folcket, som er her paa landet christene och negere, saa och om huor stor at huer planteris plantatie er
- N° 19 Er H: Theodorus regenshab, saa och om hanß ufor nøjelighed noget shref
- N° 20 Er eet breff om det particulier gods som er shibbet, saa och om planternis frihed, och om socker keelernis fasun at for andere
- N° 21 Er eet Bref om Hans Mull, och om gott folck at ud sende
- N° 22 Er een lieste aff det folck som hid kom med Hauffmanden
- N° 23 Er Hr: Jørgen Jensen regenshab och mit breff der om
- N° 24 Er eet breff med 5 regenshaber I, om 5 dødis effter ladte gods
- N° 25 Er eet breff om styrmendenis forhold effter Capt: død
- N° 26 Er eet breff om comp: tieneris gield, om de dødis regenshaber om shibs folckets gield, och om planternis fore giffuende
- N° 27 Er eet regenshab aff den provitie, sampt andet godß, som till shibbets fornødenhed, er tid effter anden levered
- N° 28 Er copien aff capt: Hermand effterladte godßis rigestering

St Thomas Den 13 Nouember 1675

Gunstige herrer etc Som jeg effter min bæste ihukommelse haffuer vitløfftig ladet eder vide, i disse mine breffue, huad som jeg kunde betencke at I kunde verre begierendis at vide, saa vidt som tiden det har til ladt, er der noget for glemmt, som I begierer at vide, da er det tidens hastig for løb shyld, er och een ting toe gang shriffuet, da er det min forglemmelig memories shyld, och till een cort beslut, paa all min begierning och fore giffuen sigger jeg lengere shall tiene compagniet, da forhinderer min bestellings byrde saa vidt, at jeg ej shall leffue som eet træl, aff heller med det Gud mig for undt haffuer, mens forunder mig tid, till, at jeg kand saa vel tiene Gud, som verden, saa vill jeg næst Gud tiene comp: trolig och vel, det kand dog inttet gaffne mig, om jeg kunde vinde den gandshe verden, der som jeg lider shade paa min siel, evighed er uendelig, jeg er eders tro tienere

Jørgen Iffuersen

N° 1

Richtig for tegnelße aff det gods, som jeg undershreffuen haffuer her i land bekomit paa St Thomas aff shibet Hauffmanden huilcket er her effter facturen forfølgget och aen tegned

39 oxhooffder steenkoel, 7 støcker jern vecht, 19 øxer, 10 sharøxer, 6 tengseler, 12 jern pander, 6 fyr fadde, 12 staaltraas liuße stager, 36 henge laaße, 48 mund harpe, kapmesser 150 , 25 smaa boere, 12 bore

shaffte, 12 calle fade jern, 12 hugge jern, 12 mercke tener, 6 knib tener, 24 hammere, 2 murhammere, 12 cassau pander, 22 nauffre, 4 calle fadt hammere, 20 hacker, 11 spits hacker, 58 paer hengseler, 12 dørre laaße, och kramper, 6 jern shouffer, 6 jern riste, 12 ringe, 12 tappe, 12 pander till sockermøller, 12 dossin fortinned sheer, 6 passere, 1 morttere, 12 messing liuse stager 2 R messing traæ, 60 elfenbeenskamme, 17 allen vadmæl som vaar saa forraadnet at det ej kunde maalis, 1 shriftaffels bog och 50 grifler, 12 bruden spejller, 195 tønner kiød, noch 13 tønner røget kiød, 1 tønne oxse och faare kiød, 2 tønne saltet och 3 tønner røget faare kiød, oxhooft stafferne fortroer jeg er landet, 30 slibbe steene, 54 tønner fleshe shincker, 155 tønner flesh, 3 tønner grøn salted flesh, 244 R hagel, 585 R rolle blye, 712 R klumpe blye, 7 halftønner och 26 fierding smør, 5 half tønner och 8 fierdinger sild, 1800 fiske krogge, 10 ancker ollj, 6 tønner tran, 12 half tønner aall, 1 fierding lax, 6 tønner beeg, 7 tønner tiere och 1 ditto udlecket, 8 fyre fadde tør fish, blaae lerrit, och hør lærit har jeg fundet i huert fad effter facturens Indhold i støcker, mens allemene har jeg ej efttermaalt, at vide huor mange der aff har verrit, 8 drejels dugge, 43 R grof traæ, 4 $\frac{3}{4}$ R traæ 112 allen fint lerrit, 20 støcker lybsh dug 15 støcker harlemer nophis, 64 allen dynne voor noch 15 $\frac{3}{4}$ allen ditto, 8 syede dynner, 3 hofued puder, 70 allen drejell, 1835 allen pechlin, 100 hatte, 14 paer haandshe, forshejde slaus søm effter facturens indhold, 30 td frans b' vijn, 40 tønner vijn, 21 tønner dansh b'vijn, 17 egge deller, 1 oxhooft huor paa vaar 30 potter vijn edicke, 9 tønner øll edicke, 26 helle och 17 halfve tønner lybsh øll, 30 tønner 4 Dr øll, 39 tønner 3 Dr øll, 15 td 6 Mk øll.

I margen: Noch haffuer jeg annamit 1 rød flag huor aff bleff giort 1 flag for St Jan, noch 1 gamel slupe flag, noch 3 boger cardus papier, noch 2 potter linollje, noch 2 half time glaßer, fadenis mercke findis paa quit-teringenene [opslag 11]

9 lechter 6 aare træer, 5 smaa aarer, 10 støcker panne negger, 4 støcker longie, 10 støcker sparlagen, 1 støcke allesia, 2 støcker rødt flag dug, 14 stocker gingang, 12 støcker rolandis, 8 tønner miød, 18000 droning naalle, 60000 stift naalle, 47 flashe foer, 56 ooste, $\frac{1}{2}$ tønne f: meel, 6 oxhooftder rug meel, 56 voxstaber vejed 45 R 50 pattron tasher, 24 indego ziegle, sennipen vaar slet shendt, 11 leer fad och potter, 12 shriff tafler, 1 tønne kridt, 10 støcker plets 326 allen, 5 stocker plets 152 $\frac{1}{2}$ allen, 2 stocker blaatt pleding 69 allen, 9 støcker stof 203 $\frac{1}{2}$ allen, 2 støcker rødt kerseje, 8 R zebbe, 12 paer uldkarder, 1000 flint steene, 6 trome shind och 4 snore, 1 tønne farffue 176 R riesen gryn, $\frac{1}{2}$ tønne hersen gryn, 21 tønner biug gryn, 2 tønner boghuede gryn, 1 tønne haffre gryn, 6 nat potter, 84 tin begger store och smaa, 26 tin fadde, 4 arbejds seeler med dets tilbehør, 6 sadeller med deris till behør, 808 R brød, 12 løchter, 45 $\frac{1}{2}$ R moshatter, 7 $\frac{1}{2}$ R canelle berch, 14 lod saffran, 28 lod cardemom, 22 R mandeller, 20 R roßiner, 8 R anis, 20 R corrender, 90 R pebber, 2 $\frac{5}{8}$ R nelicker, 5 $\frac{1}{8}$ R moshatte blomme, 1 lidet fad tamarin, den under veecht som findis paa forshreffne spesserie, maa verre indtørt eller forknapp vejed hieme, thi der er her ret offuervejed, træ vahrer bleff funden i fadene effter facturens Indhold, nemlig 12 maalled fade, 10 maalled træ shaalle, 15 bøtter, 22 zie bøtter, 18 spande, och stripper, 2 kerner, 19 esher, 16 døssin tallerkene, 10 trouf, 38 træ kander, 14 siekar, 135 træ shaalle store och smaa, 26 $\frac{1}{2}$ dossin træ sheer, 11 øßekar, 2 støcker rødt sarß, 11 støcker stripßis heller nophis, 276 silcke snøre remmer, 313 døssin traæ snøre remmer, 68 lod silcke, 72 støcker huid och 12 støcker rød bendel, 3 støcker rød och huid haardug, til flage, 360 dossin knappe, 51 støcker silcke bond, 1 beslagen vogn med dens till behør, noch 8 hiull och 2 axßeler, 25 flintte røer, 2 ries papier, 2 tønner tobaco pibber, 1 tønne med glas, 274 R liuß, 940 R gamel touve, 10 trosser vejed 823 R , 1 vandt och 2 partliner v: 636 R , 629 R nette garn, 318 R och 96 R linner, 1 ....ns pande, 10 kaaber potter, 44 cassau rassper, 4 øße sheer, 5 socker keele, 2 smaa kelle, huor aff Van de Verre lod den minste ved stranden bort stelle om hun er effter capt: siggen landet, 4 anckere, 5 dregger, 1 oxhooft haarpicks vejde 480 R bruto, 1 stor yacht och 1 stor baad med derris till behør, 498 kugler i sarte 124 knippeler 100 R shraa, midcomenterne annamede Mr Matthijs, 27 lerris trøjer, 27 paer lerris bogzer, 22 blargarns shiortter, 12 vad- mels kieller, 442 paer mands shoe, 53 paer quinde shoe, 40 paer drenge shoe, er 535 paer shoe, 30 paer carevands lær shoe och 52 paer tøffeler, aff det gods som Capt: Herman Shrøer haffde annamit i Helsingør effter hanß quiterings indhold – dattered den 16 october 1675, der aff er mig her levered 4 floianter ind- bunden i parcoment @ paa 4 bøger, noch 6 ditto @ paa 3 bøger papier, noch 8

quarter i tørcks papier, @ paa 1½ bog noch 20 folianter i tørcks papier @ paa 1 bog, desse 20 bøger finder jeg ej at verre op shreffuen, noch 24 allmanacker, 2 bøger adviser , 1 ancker rinsvijn, 10 catechismer, 200 ʒ fint krud, 5½ ʒ moshatte blomme, hui ß der videre paa den quitering findes, har jeg inttet aff bekommet, noch haffuer styr- manden levered mig 4 smaa compasser, och de 2 stoelle som vaar i ka jytten, huilcke rotterne haffde be- gyndt at shende, noch gaff jeg dem det lidet støcke, som I sende mig med galioten, for det største aff de 2 smaa, som stod bag ved hytten, efftersom det andet lidet som de haffde, passede vel med det lidet Jeg haffde, till at giøre eet paer, och derris største vaar her tienliger I forttet end det lidet, Jeg forhaaber at I vil verre der med till fridz, thi jeg tenckte at huert passede sig nu bedere paa sit Sted, end til førrends – her er noch landets gamle hengemacker for folcket och 18 potter aquavita for mig noch er landet 19 blaa krus, 28 brune krus, 26 røje krus, 35 øll krus, 15 moshatte rassper, 300 deller, 101 tome tønnder och 47 oxhooffder 6 kardus stocke, 24 kardus kockere, 12 ladtstocke, 2 tømmer mands øxer, forshejde slaus blocker till een jacht – 7 oxhoffder ertter, 30 voxliuß, 200 ʒ grof krud, noch haffuer jeg den 25 septembr bekommit 1 tøn- de ertter I land, saa at jeg nu ej veed, noget som er kommen I land fra shibbet, uden det Jo er her richtig op shreffuet, dog der som her effter kand findis noget, at verre forglempt, som jeg nu ej kand effter tencke, huad det shulde verre, da shall jeg eder det lade vide, det som de i shibbet haffuer beholdet, aff det gods som vaar shibbet for landet findis udj det breff om derris spißening indført, vill der for saa slutte och for- bliffue eders tjenstvellig tienere

Jørgen Iffuersen

St Thomas 1675 den 2 nouember

[opslag 12]

Følger her effter een fortegnelse, paa de vahre, som der effter facturens indhold fattis i ud lossingen, och som jeg ej annamit haffuer, 9 paer stabel hengseler, som fattedis i den kasse HR 56 ʒ hagel fattedis i de 3 smaa fadde, 1600 ʒ islands fish der aff er ej een landet, 165 allen pechlin, noch een deell forraaden, 12000 droning naalle, 10000 stift naalle, 24 ooste, som shall verre paa udrejsen forspist, 5 ʒ vox staabeler, som jeg fortroer er under vecht efftersom støckerne fantis, 1 døssin indego ziegle, 13 ʒ sebbe, som jeg for troer er indtørt, 10 tønnde biug gryn som shall verre forspist paa udrejsen, saa och 3379 ʒ brød, 4½ ʒ moshatter ½ ʒ cannel 2 lod saffran 4 lod cardemome, 3 ʒ mandeller, 5 ʒ rossiner, 4 ʒ corender, 10 piber ¾ ʒ nellicker, 2 lod silcke, 2 ʒ hualfishe been som vaar undervecht det kand verre det er Indtørt, alshjønt det aff pebberen er noget formeget, der fattedis i den kasse HKW 1 stocke nopkis, 1 silcke snøre rem och eet døssin traas snøre remmer, jeg kand ej forstaa, huor ledis det støcke nopkis som fattedis kunde verre der i, efftersom kisten vaar heel fuld, och tet packet, den tid Willem Jansen brød den aaben och Suend Hendrichsen vaar der och hoß, mens godßet bleff udtagen, det godß som fattis i det fad ATK kand de personer, som hoß sendte sædel haffuer undershreffued, vidne, at der fattedis i fadet, effter facturens indhold, det som paa sædelen findis antegned, thi med det de kom rullendis med fadet i fortet, da saae jeg paa mercket, at bonden haffde verret udj, lod der fore i derris hoß værelse fadet op slaa, och offuer saae med dem, huad der udj vaar, der bleff och eet oxhooft landet SWLS, det læret som der udj vaar, vaar meest shendt, for medelst forraadnelse at der vaar kommen vand paa det, saa vel som det andet godß, som der noch i vaar, der fattis och 19 ʒ netegarn foruden een deell som vaar forraadned, det er meget at der altid shall verre saa stor forlis paa nette garned for medelst Ilde till siun, noch fattis der 4 paer shoe – huad der videre fattis aff kiøbmands vahrne, er ej noget aff stor verdie, jeg kand eder det nu ej saa correcht op shriffue, som jeg vell vilde, der som tiden det til lod mens naar jeg kand till sende eder een copie, aff den facture, som jeg haffuer giort, saa som de andre ere giorde, saa vil I det bedere see, imiddeler tid for haaber jeg at I ej tenc- ker at jeg shall shriffue andet end det som sand hed er, jeg forbliffuer eders tjenstvelligt tiener

Jørgen Iffuersen

St Thomas 1675 d 2 Nouembr

Nº 2

Regenshab aff den provite, som er indshibbet i shibbet Hauffmand for shibets proviant, saa och aff huis der

er kjøbt siden shibbet er sejldt fra Kiøbenhaffn, saa och aff huiß der Er beholden i shibbet aff den proviant, som for landet er udsendt, huilcket jeg her effter det beste kundshab, som jeg der om haffuer bekommet, haffuer till videre effter rettening her sammen shreffuen, som følger och førfølges først effter facturens indhold, huor udj findis først de shoe och klæder som til folcket paa shibbet er levered, huor aff styrmende- ne faar at giore eder regenshab, som der nu effter capt død beest kiendshab aff haffuer, jeg haffuer det slette regenshab som der om fantis igiennem seet, och det undershreffuet, huad aff de klæder her er lan- det, och igien till capt levered, shall i de hoß følgende regenshaber richtig findis, provianten angaaendis, da er der for først shibbet 2400 t island fish huor aff Jan Shrøder veed Inttet andet regenshab at giøre, end at den er forspist d 8 septembr paa 176 t nær, och de 1600 t islands fish som vaar for landet, der aff haffuer jeg icke een bekommit hand sigger de ere och forspist, de 4 tøn- der sild, sigger hand er forspist for Kiøbenhaffn, de 200 t rießengryn er och for spist paa 40 t nær d 8 october, det oxhooft boghuede gryn er her i haffnen for spist siden d 12 september, aff de 9 oxhooftder och 31 tøn- der biug gryn, som er shibbet for shibbet er paa udrejsen forspist 12 oxhooftder och her i haffuen d 20 augustij opslag d 6 oxhooftder er sammen 18 oxhooftder, d 8 septembr vaar der endnu i shibbet 6 oxhooftder biug gryn er sammen 24 ox- hooftder, eller 48 tøn- der at regne, de fra de 9 oxhooftder och 31 tøn- der aff trocken fattis 1 tøn- de och som jeg finder i facturen 31 tøn- der biug gryn at verre shibbet for landet, huor aff jeg kand ickun regne at haffue annammit ~~meere end~~ 21 tøn- der, for uden de 10½ sheppe som rotter haffuer for ødt i shibbet, saa at der endnu fattis 8 tøn- der gryn, huor aff jeg inttet regenshab kand bekomme, som kand tiene mig till nogen eff- ter rettening, aff de 6000 t brød for shibbet, och de 3378 t brød som fattes i det, som er shibbet for lan- det, veed hand och ej andet regenshab om at giøre, end at det er forsatt [opslag 13] de 18 oxhooftder ert- ter som er shibbet for shibbet, och eett Oxhoft ßom er shibbet for landet N° 5, der aff er forspißet paa ud rejsen 7 oxhoftder ertter, och her i haffnen 2 oxhoftder och d 8 septemb^r fantis noch i shibbet 2 oxhooftder och 1 td: ertter er sammen 11½ oxhooft ertter, saa at der fattis 6½ oxhooft ertter som ej findis paa regen- shabet, kand der och Ingen seeker besheen om faa, de toe tøn- der frans brendevijn shall verre ud drocken, i kajytten de 6 tøn- der dansh brendevijn, som er shibbet for shibbet, och 1 td: som de beholdt, aff det b'vijn, som er shibbet for landet, der aff er paa udrejsen ud drocket 5 tøn- der dansh b'vijn, och her i haffnen er den 11 jullij ud drocken 2 tøn- der, er samtl 7 td: d: b'vijn de 18 tøn- der oxekiød, som er shibet for shibbet, och 11 tøn- der aff dett kiød som er shibbet for landet, er sammen 29 tøn- der kiød, der aff er forspist paa udrejsen 22 tøn- der kiød, och her i haffnen 4 tøn- der, och den 8 septemb^r vaar der noch i shibet 4 tøn- der kiød, er sam- men 30 tøn- der huor under den tøn- de røget kiød maa verre som fattis aff det røget kiød, som er shibbet for landet, er saa sammen 12 tøn- der aff landets kiød, som er for spist i Shibbet – de 16 tøn- der flesh, som er shibbet for shibbet, och 4 tøn- der salted och 3 tøn- der aff det røget flesh, som er shibet for landet, som de beholdt i shibbet er sammen 23 tøn- der flesh och her i haffnen er den 14 augustij 4 tøn- der op slagen er sammen 23 tøn- der flesh de 16 fierdinger Smør som er shibbet for shibbet, de ere for spist paa udrejsen, och aff de 5 halftøn- der smør er paa ud rejsen forspist 8 halfve tøn- der, de andre toe halfftøn- der haffuer de forspist her i haffnen, och aff de 8 fierdinger smør som de haffuer beholdt i shibbet, aff de som vaar ud- sendt for landet, der aff finder jeg paa regenshabet, at verre forspist her ej meere end 5 fierdinger, saa at der fattis 3 fierdinger smør som jeg ingen reede om kand bekomme, de 6 tøn- der øll edicke som er shibbet for shibbet, och 1 tøn- de som de haffuer beholdt aff de som vaar udsendt for landet er sammen 7 tøn- der øll edicke, der aff er forspist paa udrejsen 3 tøn- der øll edicke, och her i haffnen 3 tøn- der er sammen 6 tøn- der øll edicke, den siuffuende tøn- de kand hand mig och ingen reede for giøre, och jeg for troer, at een aff de 3 tøn- der som findis paa regenshabet, her i haffnen at verre forspist, er een aff de tøn- der som de har fra landet bekomit haffuer, och aff det godß, som jeg dem her fra landet leveret haffuer, shall slet inttet aff, bliffue mig vitterlig under dette regenshab for mengt, de toe ancker vijn edicke och det fad med suisher er och i shibbet forspist de 6 tøn- der vijn som er shibbet for shibbet, finder jeg ickun een tøn- de aff, at verre till regenshab førdt, de andre 5 tøn- der maa dog verre ud drocken, effter som jeg for lang tid siden haffuer maatte levere capt vijn til shibbet, saa som det i det leverede godßis regenshab er af see eet aff de toe anc- kere lisbons ollij er forspist, det andet er endnu i shibbet, aff de 16 tøn- der 3 dallers øll som er shibbet for

shibbet, och 8 td 3 Dr øll som er kjøbt i Bergen saa och 1 tønde 3 Dr øll som fattis aff det som er shibbet for landet, er sammen 25 tønnder 3 Dr øll, der aff finder jeg at verre for spist paa udrejsen 9 tønnder 3 Dr øll, fattis saa 16 tønnder 3 Dr øll, huor aff jeg inttet andet regenshab kand bekomme, end at det maa verre ud drocket, de 104 tønnder 6 Mk øll, som er shibbet for shibbet, saa och de 72 tønnder 6 Mk øll, som er kjøbt i Bergen, er sammen 176 tønnder 6 Mk øll der aff er for spist paa udrejsen 168 tønnder 6 Mk øll, och her Er 3 tønnder meer i land kommen, end som der findis i facturen for landet, fattis saa 5 tønnder 6 Mk øll som Jan Shroer och inttet veed aff at sigge, der er noch 24 ooste forspist paa udrejsen aff de for landet [opslag 14] och de 7 tønnder shillings øll, ßom bleff kjøbt i Helsingnør findes och ej at verre till regenshab ført i blant det andet i cort, effter den maade, som jeg formeente, at det burde at verre op shreffuen det som der ucj shibbet er forspißet, finder jeg det slet noch, effter som jeg och seer, at der mange om er beorderet, och i derris contrachter der till forbunden, mens som eders order hoß saadant folck ej stort achtis, effter derris giernings udvißning, da kand I goede herrer der aff och lettelig slutte, huor lidet de mine ordere maa achte, som ickun er een tienere, veed der for i slig for fald ej andet at gjøre, end at fordrage, huiß som ej er vell at for bedere, med patientie huad andet slaus vijn, aquavita, spesserie, eller huad det noch verre kand, som er udsendt for shibbets provitie, eller och huad capteinen kjøbt haffuer, siden de sejlede fra Kiøbenhaffn, der om kand jeg inttet seecker regenshab bekomme, mens som shibbet nu kommer hiem til eder /: med Gud hielp och for siun :/ och Jan Shrøer som er butteler, haffuer vel, heller burde vel, at haffue den meeste kiendshab der om, hand har taget til sig hans broder godß, med hans bøger, och regenshaber, huor aff I vill videre er fare, huad der er kjøbt och for spist, de regenshabber som jeg der aff haffuer sent, er mig aff begge styr mendene levered, och effter jeg dennem igiennem seet haffde, och een copie aff somme ud shreffuen, da haffuer jeg i cort opløbet sommen af regenshaberne, som jeg der under haffuer sadt, och det saa undershreffuet, paa det I aff de regenshaber kand vide, at de och dette kommer offuer eens med huer andre det som aff landets godß fattis, och er beholden i shibbet, er 4 tønnder salted flesh, 3 tønnder røget flesh, 1 tønnde røget kiød, 11 tønnder salted kiød, 8 fierdings smør, 24 ooste, 1 tønnde dansh brenevijn, 1 tønnde øll edicke, 1 tønnde 3 Dr øll, 3378 ~~7~~ brød, 10 tønnder biug gryn, 1 tønnde ertter, 1600 ~~7~~ fish, vill slutte
St Thomas d 2 Nouember 1675 och for bliffue eders t: v: tiener **Jørgen Iffuersen**

Høje edelle och velbaarne, vel ædele och høje achtbahre herrer, det høje octrojerede vest Indiche comp:
Directurer

Som jeg i cort udj mine forrige breffue haffuer ladet eder vide, at jeg haffde bierget 24 slauve aff eet portegijs shibs vrag, – saa er dette at lade eder vitløffteligen vide, huor ledis der med er till gaaet, till eders videre effter rettening –

Den 9 junijus om morgen, kom Willem Tildele och Jan Baille som vaar toe plantere fra Anguilla, och Henrye Shirwood som foer med Thomas Picke paa een jacht och een portugijs her i haffnen, med een shibs baad, som jeg haffde soldt til gouvernuren paa Anguilla, cort tid till forn, huilcken de forneffnde toe mand shulde hafft førdt der op, der udj førde de hid 34 slauver, med een sædel fra Thomas Pike till mig, huor udj hand begierede at jeg vilde bevaare de 34 neger for ham, indtill hand kom till bage igien fra Nevis – Jeg spurte desse 3 engels mend ad, huorledis de vaar kommen til desse negere, da sagde de, at de i derris op sejllen forfaldt paa de Annegadis, huor de saae att eet shib vaar bleffuen, til huilcket de dem begaff, mens før de kom till shibbet, møtte de porttegijs her dem med derris shibs baad, huor udj Capteinen, kiøbmand och 16 eller 14 aff de andere vaar fløchtet fra shibbet, och som de Icke kunde komme ud aff rifvet med derris baad, tog de engelshe dem ind i derris baad, och førde dem i land paa Tertolle, och effter at de haffde sadt dem der i land, tog de toe engelshe, toe aff de porttegijs her med sig och sejldte op till shibbet, tenckendis at bierge nogen aff negerne – mens den tid de kom op til shibbet, vaar det dem ej mulligt at komme saa nær shibbet med baaden, at de noget der aff kunde bekomme, den tid de da begaff sig der fra igien, saae de at Thomis Pick kom och did sejlendis med hans jacht, som de da forventet, hand kom eet støcke vejs fra shibbet til ankers, och bierede med Hanß Moyßis ontrent 70 slauve, som hand førde med sig i jachten till Nevis, och der for uden de 33 som vaar 34, som hand sendte hid i baaden formedelst at hand den ej i

jachten da kunde opføre, och da haffde alle porttegijsserne forladt shibbet, och vaar dreffuet der fra paa mastene, stenger och reerne, som de haffde giort toe flaader aff – [opslag 15] Thomas Picks sendte een aff hanß mænd, ved naffn Henrye Shirwood hid med negerne, och een aff de toe porttegijsser førde hand op med sig til Nevis och den anden kom hid med baaden, den tid jeg haffde forstaaet aff dem, at der vaar endnu flere negere paa vraget, vilde jeg hafft at een aff dem shulde hafft vist voor folck, huor vraget vaar, och beloffuede hannem god betalling for hanß umage, mens der vaar ingen aff dem som det vilde giøre, førend Jeg maatte beloffue dem slig part, som her effter findis at verre dem giffuet, huilcket Jeg dem maatte forseeckere, for derris umage ved midags tide sendte jeg vorr shibs baad did, med een flaad, och toe aff de engelshe ved naffn Henrich Shirwood och Jan Baille foer med paa derris part, och Tomas Svein som er her een plantere, begierede jeg och at vilde følge med, fordj hand er god till slig verck, och beloffuede ham part aff huiß vi bekom, sende saa och der med een mand fra shibbet ved naffn Jan Pietersen saa och aff forttet, Suend Hendrichsen och Simon Lamare, vaar 6 mend till sammen, som bleff did sendt med baaden, den 14 ditto kom de till bagge igien, och førde 31 slauve med dem som de haffde bierget aff vraget de 30 aff slauvene, bleff deelt i toe parter, huor aff jeg tog 15 for baaden och dens udredning, de andere 15 bleff deelt i tre parter huor aff de toe engelshe bekom 5 for derris part, och jeg tog de 10, for de 4 mends part, som jeg haffde sendt med baaden, och aff de 10 gaff jeg Thomas Svein den bæste for hans umage, saa at jeg beholdt 24 for compagniets part, den 31ste neger, vilde de toe Engelshe, at jeg shulde hafft giffuet til Willem Tildsle, som var bleffuet her, for hans part, mens jeg meente at jeg haffde der støre ret till end hand, och der for nechtet dem derris begierning, saa bad de at jeg vilde giffue dem huer een nye hatt paa 100 ~~fl~~ 100 værdt, saa maatte jeg beholde negeren, huilcket jeg da gjorde, och siden haffuer jeg giffuet capteinen, kiøbmanden, under kiøbmand, och papen, paa min bekostning, 3 hatte 4 shiortter, 4 paer under bog- zer, 4 paer hoeßer, och 4 paer shoe, som jeg regner i betalling for den 31ste neger, om jeg den beholder, her aff kand i goede herrer forstaa, huorledis jeg ickun regner, at verre bierget 24 slauve for compagniet, effter ßom de andere, ere for derris part, som dem bierget haffuer, huor aff jeg ingen regning holder, huor- ledis der med de 24 slauve videre er forholdet, kand aff hoß sende tvende copier er farris, actum St Thomas 1675 d 4 nouemb^r eders t: v: t: **Jørgen Iffuersen**

Copie, aff derris vidnis byrd, som bleff op sendt med shibs baaden
till de Annegadis till det bleffne shibs vrag.

Vi ondershrewen bekkenne Dat De H^c Joris Euersen Gouvernur op Ejlandt St: Thomas, heest De 9 Junij, ons gefonde medt set ship genadet De meemand Zyn bodt, nad De Annagades, Alsoo hy verslae hadde, Dat dade udj ship medt negere geblewe was, om to sich, hoe het dad, medt was Vij Dade d 13 Junij gh.. comme Zynds hebbe Dad het holl van het ship, op het rif vonde, med tee partij Slauve op, Die meest doodt vdi honger Was, Dier Manck om endt van etter & Drincke, Vij vonde niet een van het shibs Volck op, of by het ship, madt Verstonden Van De Negers, Dat het Volck van het chip geulucht was, sommighe medt De bodt & De andere hadde De maste gekapt ende hadde van de mast Stengen & reede een Vlot gemaght, dadt Zy van het chip medde gedrewen was & hadde het chip soo voor Wrag – gelaeten, wij siende – Dat daer ghen raet was om medt De ships bodt, by het chip te Commen, hebben medt grotte pryckel ons kewent sturt, om een partij van De Slauwen, Die noch In lewent was, van het wrag af te bringen & hebbe soo med teen Vlot, Vide & Noentigh Slauwen van het chips Wrag gekregde, Did Wij medt De bodt nae St: Thomas brachte, Daer ghesammen Zynde, Zoo heeft Den H^c Euerßen De voornemde Vie & twentig Slauwen tot hem genammen, om Did Voor het Compagnies reeckninge te bewaden, tot Dat De rechts dygdnaere Dad om Machts Commen & Dat hij de Directurs herren, sullcks bekendt can machte Did daen daer In can Doen & ordenen, wadt recht Is, tot ghetuggen: Se De Warheydt, hebben wij Dit medt eygen handt Undershrewen, Actum St: Thomas op Christians Fort D 14 Junij Anno 1675.

Als ghetugnisse
Willem Tildhle

Henry Chikwood
Jan Baille mercke **B**:
Thomas Swayne

Dette offuenstaaende vinnisbyrd, tog jeg shriftelig fra Folcket, att der aff kand dis bedre vidis, at porttegijs-serne haffde slett forladt shibbet, førrend voor baad kom did, saa och at der er, for eller aff jompagniet, ej bierget, meer end 24 negere, der som porttegijs-serne hoß directurs herrere der for ansøgning giør, och aff de 24 ere her allerede 10 (*tilføjet*: sigger 11) døde actum St Thomas Den 4 nouember 1675

Eders tienstvellig tienere

Jørgen Iffuersen

[opslag 16]

Copie aff den taxsering, som de 24 negere bleff taxserede for, som bleff bierget aff dette porttegijs shibs vrag – Allsoo wij onderchrewen Zyn beordert van Gou^v: Joris Ewersen om de vidt & troentigh Negers Is taxßeren, nae haer wardis dis hy op het Compagniets omkosten, heest Laet ebergen D 13 Junij: nijt het chips Wrack, Dat op De Annagades geblewen was welcke slawen wij hebbe nae onse beste Kennisse nae haer waerdie getaxseret, als Volgt:

Desse Voor Staaende Vier & twentigh slawend werdie bedraght Zy Vier & twentigh Dussent Syf hondert pondt Sucker, het welks Is het meests Dat Zy hier nu wardt Zye, Alsoo de meeste part, soo verhongdet Is, Dat Zy qualick can gaen & sommighe Zyn soo y haer qualijck Ser roere Conde, Zoo Dat het te Vermodden Is, Dat Een partij Van haer binnen een Corte tyet Slerven sall, tot ghetuggenis De Waerheydt, hebben Wij Dit medt eygen Handt Onderchrewen.
Actum St: Thomas D 14 Junij 1675

Harmen Shruer
Carlos Baggaert
+ merck ⊗ van Simon van Hoeceren
Thomas Swayne

1	Manuvel	1500	☞
2	Papel	800	Død
3	Bejafar	1800	Død
4	Baniou	1600	-
5	Jago	1500	-
6	Zebelle	1800	-
7	Gemaer	1600	-
8	Anna	1200	-
9	Karren	1600	-
10	Marren	1200	-
11	Mette	1000	-
12	Sikae	1200	Død
13	Ganten	900	Død
14	Kisten	1600	-
15	Nætte	1300	Død
16	Magrette	900	-
17	Bisaue	800	-
18	Mara	800	-
19	Mama	400	-
20	Suur Øje	200	-
21	Shiden Side	200	-
22	Uden Bug	200	Død
23	Indtørett	200	Død
24	Been Rad	200	Død
Somma		24500	☞

Den tid desse offuenstaaende 24 negere kom her i land da vaar de meeste aff dem saa ud hungered och saa magere, at de kunde ilde gaa aff sted, och som Jeg tencker, at de porttegijs-ser shulde maashee her effter, vilde pretendere een stor somma for dem saa lod Jeg dem aff offuenstaaende fire mænd taxßere, huad de da I det meeste vaar værdt, til eders videre effter rettening – d 17 junij døde Shiden Side, d 18 ditto døde Bejasfar. Den 20 october døde Ganten - Er sammen 11 som aller ere døde aff de bierget negere

Eders t: v: tiener **Jørgen Iffuersen**

Nº 12

Gunstige herrer och directurer

Som jeg paa hoß følgende shrifft, haffuer vitløfftelig ladet eder vide, huorledis jeg paa comp: vegne, haffuer bierget 24 slauve, aff det porttegijs shibs vrag, som vaar bleffuen paa De Annegaddis, saa och ladet eder vide, huad de engelshe for derris part bekom, voore folck tillagde jeg ingen part aff negerne, efftersom de der for lønnis aff Compagniet, at de shall giøre derris gierning, de haffde fishet nogle sønder reffne kleder i shibbet, som de beholdt och deelte i blandt dem for derris part, de engelshe fra Nevis haffuer och fishet aff shibbet een deell vox och andet gods, saaa at de kom med tre heller fire jachter aff, at fishe der, effter at

det vaar røchtbar iblandt dem, at shibbet var bleffuet der, mens somme kom for silde –

Den 21 junij kom den portegijssse captein, kiøbmand, under kiøbmand, papen och 10 aff derris folck hid fra Tertolle och begierede at haffue de negere, som der vaar hid kommen och bierget aff derris shib, huor paa jeg gaff dem til suar at den største part som vaar hidkommen, till hørde Tomis Pike, effter som hand dem till mig sendt haffde, bad dem der fore forvente hans kommen, och saa følge op med hannem till Nevis, der ~~han~~ derris rætt at søgge, huilcke kiøbmanden och gjorde den 25 junij, mens som jeg hørter, saa er der ej meget for dem at forvente, fordj at derris ord ere icke eens, for de 24 negere som jeg haffde ladet bierge, huor aff der da vaar 4 døde gaff jeg dem till suar, at jeg eder der om shulde till shriffue, och lade eder vide, huorledis at jeg haffde bierget dem i den aabne søe, huor de inden eet paer dagis tid, shulde hafft dødt aff hunger, der som jeg haffde icke ladet dem bierge effter som de selff haffde forladt baade shib och negere, till søens ødelegelse, med dette suar lod de dem uden videre [opslag 17] imodsigelse fornøje, och som det lod sig paa dem ansee, saa vaar derris attraa meere at shellis fra huer andre, end at føre stor disput om negerne igien at bekomme, och effter derris ords foranderlighed, at de ej stemmed offuer eens med derris siggen, saa er der hoß mange den tancke, at de shulde verre løben bort med shibbet, for de sagde at de vaar sejltdt fra St Jago, och shulde till Lisbon, huilcket er meget forsejldt ud aff derris veje, at komme hen iblandt desse Crijbis Ejllande, de sagde och at de vilde sejlle till portorico, der at selle derris slauve, huilcket och ej er troligt, efftersom der ingien anden shibbe, end som derris egne shibbe, maa komme der med noget at for handele, till med kunde de her icke forstaa huer andre vel, men shændis huer dag med huer andre, huilcket jeg ej kunde forstaa, saa at derris ord och væssen vissede ingen kierlighed ud som i saadan til fald burde at verre, dog som der nu kommer nogle aff dem hiem med shibbet i comp: tieniste, saa kand I dem der vider om forhøre, och som jeg forstaa saa haffuer den verret mange kiøbmend paa shibbet, huor aff nogle vaar selff negere, saa at den eene haffde 4, den anden 8, den tredie sexten slauve, som de vaar kiøbmend offuer, och effter slig derris siggen, troer jeg ej, at der shall bliffue nogen ansøgning hoß eder, for de 13 slauve som her endnu er i liffue, efftersom jeg troer, at der ingen rett ejermand shall bliffue fundett, som kand med sandhed bevise, at det er hans slauve, som her er, och uden eders order, leverer jeg dem ej fra mig, vil der for med første eders suar her paa ventte –

Den 29 jullij fandt aff landets indbygger 5 negermend och 1 negerlnde paa den noorder sidde aff landet, som vaar aff de der vaar dreffuit fra shibbet paa mastene, de sagde och at styrmanden vaar død, och at der vaar endnu 4 christene och een neger, paa den vester ende aff landet, som jeg lod hente d 1 augustij, vill her med ende och forbliffue eders tiensvellige tiener

Jørgen Iffuersen

St Thomas d 4 nouemb^r 1675

N° 16

Berrent van Der Verre

St: Thomas d 19 Aug [hul i papiret]

Effter som jeg med Baaden Samwel, erfarrer eders store efterladen [hul i papiret] standt, i det at I er saa forsømmelig med eders rejses forfremmelße, i saa [hul i papiret] priculøs tid, saa som det nu er, at I der allerede fiorten dages tid passere [hul i papiret]uar, och ej lader mig med eet ord vide, huad eders aarsag der till er, ej heller [hul i papiret] naar I vill komme der fra med jachten, dog som jeg formener at saa lenge I [hul i papiret] land jord under eder, att I da Ickun lidet betencker, huad shade att det shulde verre till compagniet, at forliße derris jacht, den i den imod eedes med gifne order, saa ydelig eventyrer, till imod springet aff den fulde maan som gemeenlig fører storm med sig, huor dor eder hermed befalliß, att I strax och ufortøffuet shall komme hiem med jachten, entten den er fuldt laden eller ej og ej forhalle der med, effter dette blifuer eder leveret, uden saa vaar, at der laa godß clare ved stranden att Indtage, da kand I der een half dags heller och een heel dag i det lengste om blifue ligendis, det att indtage, och ej lenger, dette eder til effter rettening, den liden baad som jeg expres ofuer sende med dette bref kand I lade indtage huad der videre er at bekomme, och der med kand Raßmus sig forholde, effter hans ordre, mens I shall nu komme saa snart hiem som mulligt er, I shal sigge till dem, som vilde hid med eder for passagier, at jachten shall op-

J: I:

Efter som Isack Hartmand sejler ofuer och fører med Jan Postell, saa bliffuer baade hieme –

Gunstige herrer

Den tid hand dette breffaff den 19 augustij bekommet haffde saa kom hand hiem –

Mens som jeg denne sidste rejse fornam at det vaar hans alvoor, at quitere comp: tieniste imod den eed som hand mig haffde giort da till sende jeg hannem eet breff, huor aff dette er een copie

Berrent van Der Verre, – Efftersom jeg fornemmer, at I, imod eders eed och løfte, forholder eder udj compagniets tieniste, och huercken vill følge min ordre, eller giøre det, som jeg eder paa comp: veyne befaller at giøre – ja icke vill shrifue mig eet ord till med baaden, som I tom till bage sender – da er dette endnu videre at begiere af eder at I nu med baaden komme hiem och giøre reede oc regenshab for det eder er betroed saa som det een erlig karl hør och bør, har I siden løst till at rejße hiem igien, da shall det eder blifue till ladt, dette eder till effter rettening Actum St: Thomas d 27 septemb^r 1675 – J: I: - Dette breff som jeg hannem till shreff, huor paa hand mig inttet vilde suare, mens gjorde folck viß, at hand fryctede for at komme her offuer igien, der den shelm for haffde andet i sinde

[opslag 18]

[hul i papiret]

Gunstige herrer etc:

St Thomas d 5 nouemb^r 1675

Berrent van Der Veer Debijt

1675

For effter shreffne godß som ej kommer offuer eens med mit regenshab, nemlig

først paa 6 paer dreng shoe @ 5 fl

noch paa 10 paer quinde shoe a 5 fl

noch paa 53¼ allen lerit No 90 for troer mis regned

noch paa det stocke nopkis

noch 4 fl voxlys

her for uden fattis paa det igien sendte godß

1 dossin traas snøre remmer

noch 2¼ allen guldt plets a 14 fl

Er sammen

Socket fl	
30	fl
50	fl
74	fl
25	fl
128	fl
307	fl
10	fl
38	fl
355	fl

Alshøndt offuenstaaende godß er ej stor verdie saa er der dog aff at bemercke hanß onde forsigtighed i det, at hand paa effter følgende regenshab haffuer giort mig credijt, for det godß, som jeg med hannem off-uer sende, for den minste priß, som jeg det i hanß memorie eller order haffde sadt, hannem till effter rette-ning, huilcket vaar ej anderledes meent, end der som hand saae contant betalling for godßet da shulde hand selle det for den minste pris, om hand ej meer kund bekomme, mens ej hellers, och det fører hand sig nu till fordell, alshønt hand godßet ud borget haffuer, och for quinde och dreng shoe som hand mig igien sendte der for giør hand mig 45 och 35 fl debijt, och ej meere end som 40 fl och 30 fl credijt och alt det hand paa St Cruijs bekommet haffuer, for det godß, som hand der soldte, meer end den minste priß er, som hand har giort mig credijt for, det siunis vel at hand meen at det er hanß profijit, och om I det saa forstaar, da kand een kiøbmand vell tiene comp: for uden løn, mens som jeg for fast bilder mig und at det er lang fra eders mening, At det shall saa gaa till med comp godß, saa forhaaber jeg at I dette regenshab vil bedre lade effter see, och da shall I forneme, huorledis at det gods som hand haffuer annamit, och der aff igien ud soldt kommer offuer een med huer andre i pris, støcke, och allene taal [hul i papiret]rstaar, at regne den prijs som hand det for har [hul i papiret] imod den priß, som det for er soldt, saa [hul i papiret] huorledes de støcker ere soldt, i mod de som [hul i papiret] saa och at beregne allenene aff leritet [hul i papiret]nye soldt, som at der er annamit, det shall an viße forshiellet.

Septemb ^r	De heer Joris Evertz	Debijt	Socker ƒ
d 20	ditto, 2 Oxh: luijher netto		1130
	ditto betalet doer Mons ^r Gierard		750
	ditto betalet door Mons ^r Dehamel		815
	ditto Mons ^r Bequelle		610
	ditto L: R: perre Braget		1620
	ditto L: R: peere Andre		300
	ditto Mons ^r Chartran		1298
	ditto Mons ^r de Iagette		620
	ditto Mons ^r Vincent peeru		100
	ditto Mons ^r du Bois		840
	ditto Mons ^r du Buson		3401
	ditto Mons ^r Gibard		205
	ditto Mons ^r du gast		40
	ditto Jean maillon		135
	ditto Jean postel		300
	ditto Frans luytes en Hans Haagensen		100
	ditto Muchiel Vincent		706
	ditto Madam du Bois		1066
	ditto Mons ^r Iaros Zibbren		352
	ditto Madame Zelle Bequille		160
	ditto Mons ^r Laverduere lytenant		45
	ditto Gabriel gorni		300
	ditto 4 Hannen @20 ƒ		80
	ditto 2 water potter @ 30 @ 50 ƒ		80
	ditto 4 par wol Charten @ 40 ƒ		160
	ditto 2 par Jongens Choene @ 35 ƒ		70
	ditto 3 par Frauwe Choene @ 45 ƒ		135
	ditto 3 grote hoeden @ 100 ƒ		300
	ditto 4 kleine hoede @ 60 ƒ		240
	ditto 5 par Hausen @ 60 ƒ		300
	ditto 30 elle geel Stof @ 14 ƒ		420
	ditto 19 dosijn veeters @ 10 ƒ		190
	ditto 3 Zye veeters @ 5 ƒ		15
	ditto 42 Streng Zye @ 3 ƒ		126
	ditto door Muchiel Vincent 1 td bonnen		200
			17199
		rest per Slodt	4632
			21831
Augustij		Cijt	Socker ƒ
d 26	ditto, 16 td vloos @ 300 ƒ		4800
	ditto 5 td Spech @ 600 ƒ		3000
	ditto 1 td hammen		700
	ditto 25 par Mans Chone @ 50 ƒ		1250
	ditto 12 paer mans teoufler @ 60 ƒ		720
	ditto 6 paer Jongens Chonne @ 30 ƒ		180
	ditto 10 paer frauwen Chonne @ 40 ƒ		400
	ditto 4 breede hoeden @ 100 ƒ		400
	ditto 8 hoeden @ 60 ƒ		480
	ditto 4 paer wolkarten @ 40 ƒ		160
	ditto 1 td deense brandevijn		600
	ditto 103½ olle gro flinnet N ^o 5 @ 5 ƒ		517½
	ditto 1 stk. lybs Seyldoech		550

ditto 53¼ olle linnen No 90 @ 13 ₧	624
ditto 61½ olle linnen No 188 @ 12 ₧	738
ditto 123 olle linnen No 176 @ 13 ₧	1599
ditto 85 olle linnen No 76 @ 13 ₧	1105
ditto 104 olle linnen No 200 @ 12 ₧	1248
ditto 6½ olle blaau linen @ 12 ₧	78
ditto 37¼ olle root Stof @12	453
ditto 33¼ olle gool Stof @ 14	466½
ditto 12 hange mats lijnen @15 ₧	180
ditto 24 doosin Zych weders @10 ₧	240
ditto 24 Zye veeders @ 5 ₧	120
ditto 50 strenge Zyd @ 3 ₧	150
ditto 8 stk Zoot lint @ 12 ₧	96
ditto 1 stk nopties @ 12 ₧	300
ditto 4 waeter potten	160
ditto 6 blaawe Steen kannen @ 20 ₧	120
ditto 6 bier kannen met lidten @ 30 ₧	180
ditto 6 vijn kannen met lidten @ 36 ₧	216
	21831

[opslag19]

L: R: Peere Braget	Debijt	Suijker ₧
1675		
ditto 1 paer Chonne		50
ditto 1 paer Chonne voor Madam elznieville		45
ditto 63 elle linnen		913
ditto 51 elle linnen		612
ditto 4 td Vlees voor Mons ^r du Cloo		1200
ditto 3 td Vlees		900
		3720
ditto betaalt aen Suijker		2100
	rest per slot	1620
Monsr Chartran	Debijt	Suijker ₧
1675		
ditto 1 td Hammon		700
ditto 4 elle rot Stof		48
ditto 16 elle aen Collumje		208
ditto 10 elle aen Collumje		60
ditto 1 td vessi voor de mariaene		300
ditto 2 par Chonne voor etiene wagemol		100
ditto volgens Sijn billet		200
		1616
ditto betaalt vijf rollen tobacq	258	
ditto betaalt 2½ ₧ zeep	60	318
	rest per slot	1298
L: R: Peere Braget	Debijt	Suijker ₧
ditto 5 Hannen		300

		Debijt	Suijker 78
		1675	
			552
			562
			100
			200
			64
			50
			36
			12
			12
			30
			60
			1378
			758
		rest per slot	620
		Debijt	Suijker 78
		1675	
			300
			300
			200
		rest per slot	100
		Debijt	Suijker 78
		1675	
			644
			504
			1148
			538
		rest per slot	610
		Debijt	Suijker 78
Septemb ^r		1675	
d 8			630
			300
			600
			96
			60
			302
			60
			78
			180
			70
			1025

		3401	
Septembr	Monsr du Bois	Debijt	Suijker ƒ
		1675	
	d 20	ditto 1 td Speeck volgens Sijn Bellet	600
	d 24	ditto 48 elle grof linne @ 5 ƒ	240
		er mißregnid volgens forre staaende Regenshab 20 ƒ: er 860	840
	Monsr Gicard	Debijt	Suijker ƒ
		1675	
	ditto 43 elle linnen		500
	ditto 16 elle linnen		208
	ditto 19 elle linnen		247
			955
	ditto betalt engeber $\frac{3}{4}$ - 1000 ƒ		750
		rest per slot	205
<i>[opslag 20]</i>			
Septembr:	Monsr Jean Maison	Debijt	Suijker ƒ
		1675	
	d 12	ditto 35 elle linnen	490
		ditto 1 paer Choue	50
		ditto 1 td Speeck	600
			1140
	ditto betalt 2 oxh: Suijker Netto		1005
		rest per slot	135
Septembr:	Monsr du Gast	Debijt	Suijker ƒ
		1675	
	d 12	ditto 20 elle linnen	300
		ditto 9 elle rodt Stof	126
		ditto 8 elle linne	72
		ditto 1 td Vleed voor Michiel Vincent	300
		ditto 25 eller rodt Stof	250
		ditto 2 par Hausen	120
		ditto 1 stk rot lint	12
		ditto 2 Stringe Zeyds	6
		1186	
	ditto betalt 2 oxh: Suijker Netto		1146
		rest per slot	40
Septemb ^r	Monsr Jean Postel	Debijt	Suijker ƒ
		1675	
	d 12	ditto 1 td Vlees	300
	ditto Frans Luyties on Hans Haagensen van het Chip elck een par Chone		100

		400	
Septemb ^r	Monsr Lavoszieeren	Debijt	
		Suijker ƒ	
		1675	
	d 23	ditto 1 paer Chonne voor Meetre Jean	50
	d 30	ditto 2 paer Chonne ditto 2 lijnen	100 32
	d 2	Octobr. 1 paer voor Laverduero Luijten	50
d 10	ditto 2 paer kausen @ 60 ƒ	120	
		352	
	Monsr Michiel Vincentz	Debijt	
		Suijker ƒ	
		1675	
		ditto 1 td Vlees vor Charel de olee	300
		ditto 2 elle lubsch doock	26
		ditto 1 bier kann	30
		ditto 1 td Deense Brand-vijn @ 3 td bonen	600
		ditto 1 paer Chone	50
		ditto 1 hoet	60
			1066
		ditto betalt aen Suijker 160 ƒ in bonnen 1 td 200 ƒ	360
		rest per slot	
		706	
Septembr:	Madam du Bois	Debijt	
		Suijker ƒ	
		1675	
	d 23	ditto 24½ elle lybsck dock	318
		ditto 30 elle grof dock	180
	ditto 37 elle linnen	518	
	ditto rest op een td Speck	50	
		1066	
Septembr:	Madamezelle Becquelle	Debijt	
		Suijker ƒ	
		1675	
	d 26	ditto 2 ƒ was kaerse @ 40 ƒ	80
	ditto 2 ƒ was Stabels @ 40 ƒ	80	
		160	
octobr.	Monsr Laverdueren Luijtenandt	Debijt	
		Suijker ƒ	
	1675		
d 2	ditto een par frouwe Chonne	45	
octobr.	Gabriel Gornee	Debijt	
		Suijker ƒ	
	1675		
d 8	ditto ½ td Speck	300	

(I margen på regnskabet tilføjet:) Jeg seer at hand effter dette regenshabs Indhold, har annamit 5000 ƒ socker, meer end hand har sendt mig och at hand paa læritet har giort den største profit.

Gunstige herrer etc:

St. Thomas d 5 Nouemb^r 1675

Som dette forrestaaende er een copie aff dett regenshab som Berrent van Der Vekke mig fra St Cruijs

sendt haffuer heller der for mig effter lod, huilcket jeg haffde tenckt att faaet paa eet arck papier offuer sadt, dette kommer mig till at tencke paa det suar, som mijn meer Jan van Basselaer gaff mig, den første rejse, som Jeg foer for ham, at jeg bød ham mit regenshab, som hand ej vilde effter see, mens sagde, ligge som manden er, saa er och hanß regenshab, och seg vill nu och sigge, ligge som Van der Verre er, saa er och hanß regenshab, huilcket I goede herre lettelig kand forstaae naar I dette regenshab effterseer, som er een ret copie aff hanß, som Mr Andreas Dweg kand bevisse som denne coppie der aff effter shreffuet haffuer, jeg underis at hans har ej forfølget nomberne aff lerrittet och an vist paa huert regenshab aff huad number det lerrit har [opslag 21] verret som hand har soldt till een huer, huor aff een huer da kunde see huor det hen førde, mens jeg seer at handß gierning viser det noch ud, huad for een mand hand er, saa som I det och I mod eders forhaabning vill forneme, och effter hand vaar bort sejlet, da lod jeg op bryde hans lesener oc Coffert i Mr Andres och Tomis Nielß hoß værelse, mens der fantis inttet andet i dem, end som der paa hoß følgende sædel findis an tegned, och huad hand her for hanß egen regning haffuer op taget, der aff fendis och her hoß eet regenshab, jeg vill for haabe at hand maa komme till eder, och at I hannem da ej løß lader, førend at hand, hanß gierning, ord, och shriff forsuaet haffuer, huilcket den shelm ej kand giøre –

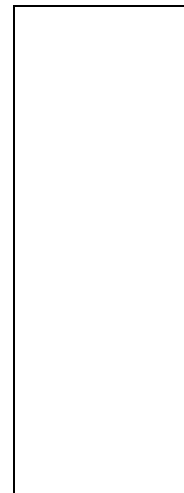
I førstningen den tid de tinder om hanß bort løben først kom hid, fra St Cruijs, da kom her saa mange flye tinder fra St Cruijs, at jeg ej viste huorledis at jeg det haffde, een partij sagde, at de paa St Cruijs vilde sende ham hiem, at klage offuer mig, at jeg handlede med dem som turck och moer, huilcket Mons: Du Bois och shreff til Mr Zygeret her, den tid jeg shreff ham till, at hand shulde lade mig vide huem det vaar der haffde noget at klage offuer mig, da suarede hand at hand det ickun haffde shreffuet som min ven for advis, saa sende jeg een mand der offuer, och shreff dem alle till, som jeg haffde nogen handel med, at de shrifftelig shulde lade mig vide, huad det vaar at de haffde at klage offuer mig, effter Mons: Du Bois siggen heller shriffue, da fantis der Icke een som haffde noget at klage offuer mig de sagde och at de ej haffde hafft nogen tancke om sligt ord, som Mons Du Bois haffde shreffuet, den tid Mons Du Bois haffde saa fornomet, at jeg der offuer hoß planterne haffde søgt effter den, som offuer mig shulde hafft klaget, da bleff reffuen fangen, som vaar ham selff och da for klarede hand hanß ord saa. at hand forstoed at jeg handlede med dem, saa som mand handlede med turck och moer, som mand icke betroer det eene før end mand har annamit det andet, och saa meente hand at jeg gjorde med dem, fordj jeg vill icke borge dem saa meget som de vill haffue, dog de ere allerede alt for meget shyldige naar de det betalt haffuer, saa er det tid noch at borge dem meer jeg forbliffuer eders tienstvellige tiener

Jørgen Iffuersen

Nº	Debijt	Jørgen Iffuersen
Nº 27	Shiibet Hauff Manden	Socket 78
-	for forsheide slaus gods oc provitie her bekommet	
Maijus	1675	
d 7	ditto 6 knipper fade bond her kjøbt for	60
d 8	ditto 4 brendevijns sticker til seilene	
d 25	ditto 40 78 socket for shiibsbrug	40
d 29	ditto 1 tønne 6 Mk øll	
d 11	Junij 1 tønne fransvijn	
	ditto 1 tønne 3 Dr øll	
	ditto 4 tomme ox hoffder til vand	20
d 29	ditto 1½ sheppe bønner der for betalt 3½ Lerrit	
	ditto giffuid til shiibsfolcken 1 tønne 3 Dr øll for hønße penge	
d 10	Julij 1 fierding sild	
d 12	ditto 1 tønne dansh brendevijn holt 141 potter	
d 13	ditto noch 50 78 socket for shiibsbrug	
d 16	Augustij 1 tønne flesh	
	ditto ½ tønne aal	
d 21	ditto 20 shiorter aff blargarn	
	ditto 20 par blargarnd bogßer	

	ditto 10 blargarns trøjer	
	ditto 10 vadmels kioler	
d 30	ditto 1 fierding smør	
	ditto 86 fl gammelt touve	
d 2	Septembr 1 tønne dansh brendevijn holt 138 potter	
d 3	ditto 1 tønne øll edicke	
d 5	ditto giffuid til folcket som var til Capt: begraffuelse 21 pot vijn	
d 8	ditto 1 tønne bønner	
	ditto 25 fl caßader	
d 14	ditto 300 fl gammelt 4 strengid touve	
d 15	ditto ½ tønne aal	
d 16	ditto 18 potter dansh brendevijn	at fylde Tønden op med
	ditto 18 potter peberods brendevijn	
d 20	ditto 1000 smaa søm 1½ fl dre	
	ditto ½ tønne sirup	
	ditto 14 potter commen brendevijn	
d 28	ditto 13 potter commen brendevijn	
d 2	ditto 1 tønne bønner	
d 5	ditto 13 potter dansh brendevijn	
d 12	ditto 13 potter dansh brendevijn	
d 20	ditto 1 tønne bønner	
	ditto 13 potter commen brendevijn	
	ditto 50 fl saldtid shilpadt kiød	
d 21	ditto 30 fl fersh sholpadt kiød	
d 26	ditto 13 potter commen brendevijn	
d 1	Novembr. 100 fl caßader brød	
d 2	ditto 13 potter commen brendevijn	
	ditto 1 fad caßader vejed netto 310 fl Brød	
	ditto 1 fad caßader vejed netto 310 fl Brød	
	ditto 1 fad caßader vejed netto 330 fl Brød	
d 3	ditto betalt for 4 hønß	50
d 5	ditto 109 fl caßader brød	
	ditto 380 fl caßader brød	
d 6	ditto 75 fl caßader brød	
	ditto 1 tønne tiere	
	ditto 100 fl got socker	100
	ditto 50 fl beshadiget socker	
d 8	ditto 14 potter enneber brendevijn	
	ditto 1 tønne dansh brendevijn holt 139 Potter	
	ditto 1 tønne fleste shincker	
	ditto 4 tønner flesh	
	ditto 4 tønner salted oxekiød	
	ditto 2 tønner røgid oxekiød	
	ditto 3 fierdinger smør	
d 9	ditto 4½ tønne bønner	
	ditto 1 fad tør fish vejed bruto 415 fl	
	ditto 1 fad tør fish vejed bruto 385 fl	
d 10	ditto 1 dobbelt ancker franß brendevijn	

d	88 potter
d 11	ditto 2 ancker franß bendevejn
d 12	ditto 1000 smaa søm 1½ R der
	ditto 1 fierding Smør
	ditto 1 0 ancker franß brendevijn
	ditto ½ tønne fint brød vejed 36 R
	ditto 150 caßader
	ditto 26 ox hoffder til vand fade ditto 36 tønner til vand fade
	ditto ¼ R moshatter
	ditto 2 lod neleker
	ditto 2 lod moshatte blomme ditto ½ lod saffran
	ditto 1 stor løchte

Dette forshreffne gods och provitie, bekiender vi undershreffne,
at haffue annamet aff **Jørgen Iffuersen** till shibbets fornødenhed

Actum St Thomas den 13 Nouember 1675

Valentin Laurentz   Jan Chruor

Noch anammet en half R traas

Jeg har ladet styr: Valentin beholle alle de quiteringer som er udgiffuen for det gods som er landet, och mit breff N° 1 er min quitering for alt det gods som jeg har annamit effter dets indhold.

Belangendis de 4 porthegijsber, som paa shibbet er, da er de antagen udj compagniets tieniste, och shall haffue derris løn saa vel som de andre, der eer een callfadter i blandt dem som har altid verret flittig om I ham eet parre Dr eller huad eder gott siunis vilde forære til dricke penge det shulde ej verre lde giort der er noch 1 calfadter ved naffn Jan Pieterßen, som vaar med at bierge de portegijs negere, hannem har jeg beloffuet een goed nye hatt, som jeg for haaber at I ham vil for ære, Claes Bentßen er her antagen den 20 maije, for 12 Gylden om maaned den neger som med shibet hiem kommer har jeg forundt hans fri passatie der er een aff de fri negere som er neffnd i landets mandtaals list, och naar I der oc fra tager, Hans Mull, Hans Jenß oc Amande Vos, saa er her saa mange mindre, jeg shall nu ingen roe haffue førend at jeg faar at vide, huor shibs baaden och baaden St Jan bliffuer saa lenge, jachten er saa leck at Jeg den nu faar at lade kilhalle før jeg den kand udsende tømmermend fattis her botsmanden som vaar nu sidst shipper paa jachten, haffde past saa vel paa med pompen, saa at vandet haffde staaet op i socker fadene, huor ud offuer at de meeste fadde, led shade och paa somme vaar der eet quarter udlæcket, saadanne ædere burde det at betalle det, vaar meer end 500 R sockers shade.

[opslag 23]

maij	Regenshab aff den fershe kaast som er leveret for dem paa shibet Hauff Manden
d 10	ditto 2 griiße
d 26	ditto 1 griiß
d 31	ditto 1 fierding oxekiød
d 12	Junij 1 griiß
d 28	ditto 3 høns oc 3 kyllinger
	ditto 1 halff griiß
d 13	Julij 1 kalconß hane
	ditto 2 kyliinger
	ditto 1 griiß
d 1	octobr. 1 kalconß hane
d 9	ditto 1 griiß
d 25	ditto 1 stoer oc 3 smaa Bocke

d 28	ditto 1 hønne med 2 kyllinger
d 2	nouembr: 1 griiß
d 3	ditto 1 halff kalff
d 9	ditto 2 kapuner
d 10	ditto 2 kalkonshe haner
d 12	ditto 6 haner
	ditto 1 svin
	ditto 2 kalkonske smaa hønß
	ditto 2 kalkonske honer

Capt Hermands journal har jeg forseget saa som den fantes och styr: Valentin haffuer jeg giffuet end een order med.

Fersh kaast har de och nu beholden 1 svin och 1 griß 2 bocke, 2 kalkonshe haner, 2 kalkonshe honß, och 16 smaa høns och hanner aff compagniets, huor med de faar denne rejße at behielpede dem.

Gunstige herrer etc:

Paa det I maa vide, huad forfershning at de paa shibbet har fra lander haffuer hafft, saa sendis her hoß eet regenshab der aff, huor paa det kans sees.

Dog den bæste forfershning, som de her haffuer hafft, har verre shildpader, huor aff jeg inttet regenshab har holdt, mens jeg fortroer at styr: Jan det har antegned om I det begiered at vide, jeg ved vel at jeg paa een tid sende den fire ombord, videre kand jeg ej vell iukomme, de shildpader som vi her har fanget har verret een stor forfershning for oß her i Land, saa een stor for lengen i sparen aff anden kost thi vi har lblandt 8 ja 14 dage meest huer dag ædet fersh shildpadde.

Den provitie, som de nu har med derris bortsejllen ombord er 1 tønne shincker, 4 tønner flesh, 9 tønner kiød, 2 fadde tør fish vejer ontrent 740 lb neto 1600 lb cassader brød, 5 oxhoofder byggryn, 4 tønner bønner, 4 tønner ertter, 4 fierdinger smør, 1 ancker ollije, 2 tønner dansh brendevijn, 2 anckere frans brendevijn, 1 dobbelt ancker frans vijn, 1 flashefoer paa 9 store flasher med spansch vijn, 1 half tønne fint brød, 100 lb got socker, 12½ lod spesere, 2 tønner øll edicke med huilcken forneffnde provitie jeg for haaber at de næst Guds shall vell komme hiem med, och paa det at der med dis bedere maatte til gaa saa haffuer jeg giffuet dem een taxst med at spiße efter, som de effter rejßens forfgang kand for andere, Gud forleene dem løcke och beholden rejße –

Jeg forbliffuer eders tienstvellig tienere

Jørgen Iffuersen

Augustus	Regenshab aff dett gods som fantis effter Søffren Ericksen som døde her den 12 Maij 1675	Dr	Mk	Sh
	1675			
d 6	ditto – først soldt til Døppels plantatie først een gammel forslit kiol Noch soldt til Olle Christofferßen	-	3	-
	Først 1 gammel graa klenning Noch soldt til Anthonij Compter	1	1	12
	Først 1 gammel sort klenning for Noch 1 lær trøje Noch soldt til Nicolaus Anderßen	2	-	-
	Først 1 gammel leridtz kiol ditto 1 dansh bog om propheterne Noch soldt til Jan Pijn	1	2	-
	Først 1 Halßklud ditto Noch 1 par shoe Noch soldt til Markus Clodt	-	-	10
	Først 1 shiorte	1	3	8
		1	2	4

	Noch solt til Hanß Jørgen	1	1	-
Først 1 gammel hatt				
	Noch solt til Jenß Bertelsen	1	1	4
Først 1 lidet shriin				
	Noch Solt til B: Van der Veer	2	-	1
Først 1 degen for				
	Summa	15	-	14

Dette offuenstaaende gods, er alt det som fandtis effter Sl: Søffren Erickß oc bleff solt til den meest byden-
de for offuenstaaende priis 15 Dr 14 Sh.

Jørgen Iffuersen

[opslag 24]

Søren Ericksens regnshab med Hafmand

	Søffren Erickßsen	Debijt	Socket
April	1675		
d 17	ditto 1 pott 3 Dr øll		3
d 18	ditto 6 potter 3 Dr øll		18
d 19	ditto 4 potter 3 Dr øll		12
d 20	ditto 2 potter lybsh øll		8
	ditto 1 pott 3 Dr øll		3
d 21	ditto 1 pott franß vijn		12
	ditto 1 pott 3 Dr øll		3
d 23	ditto 2 potter 3 Dr øll		6
	ditto 1 pott franß brendevijn		12
d 24	ditto 1 pott franß vijn		8
	ditto 5 potter 4 Dr øll		15
d 25	ditto 1 potte 4 Dr øll		3
d 26	ditto 1 potte franß vijn		8
	ditto 2 potter 3 Dr øll		6
d 27	ditto 1 potte 3 Dr øll		3
d 28	ditto 1 pott franß brendevijn		12
	ditto 1 pott 3 Dr øll		3
d 29	ditto 1 pott 3 Dr øll		3
d 1	Maij 1 pott franß vijn		8
	ditto 1 pott 3 Dr øll		3
d 2	ditto 1 potte franß brendevijn		12
d 3	ditto 1 pott franß brendevijn		12
d 4	ditto 1 pott 4 Dr øll		3
d 5	ditto 1 pott franß brendevijn		12
d 7	ditto 1 pott franß brendevijn		12
d 8	ditto 2 potter 4 Dr øll		6
d 9	ditto ½ dosin silcke remmer		15
	ditto 2 potter 4 Dr øll		6
d 11	ditto 2 potter 4 Dr øll		6
d 12	ditto 2 potter 4 Dr øll		6
	Somma		139

Jørgen Iffuersen

[opslag 25]

Albrecht Capell med Hafmand

	Albrecht Capell	Debijt	Socket
April	1675		

d 27	ditto 3 potter franß brendevijn	36
	ditto 3 potter franß vijn	24
d 29	ditto 1 potte franß brendevijn	12
d 14	ditto 1 pott 4 Dr øll	3
d 15	ditto 1 pott lybsh øll	4
d 16	ditto 1 pott lybsh øl	4
d 17	ditto 1 pott lybsh øl	4
d 18	ditto 1 pott lybsh øl	4
d 19	ditto 1 pott franß brendevijn	12
	ditto 1 pott 3 Dr øll	3
d 20	ditto 1 pott lybsh øl	4
d 22	ditto 1 pott lybsh øl	4
d 24	ditto 10 allen lerrit N ^o 3 til at begraaffuis udj	50
	Somma 	164

Jørgen Iffuersen

2. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Breve og dokumenter, indkomne og udgaaede, 1680

[opslag 313]

Extract udaf Jørgen Iversens brefue,

pr: van der Meijdens adresse, som hannem ofuer Seeland er tilsent. Bekommet her d 8 Septemb 1680.

I margen: NB Udaf disse brefue, blef Gou^v Nico: Esmit til shrefue. d 11 7br 1680.

No: 1. d 25 Ian: 1680.

1. Beklager sig, at hand udj fem aars tid hafuer giort ansøgning, at hiemkomme, til at gjøre rede regenshab til compagniet, for hans administrateurshab, och icke desmindre, ingen dimission erholdet. Klager at hand hafuer mist directeurenis gunst, och er kommen i en ond røctte, och had.
2. Hafuer bekommet advis, om hans hustruis døed.
3. Refererer sig til sit shrifuelse af dato d: 2 novemb 1675, hvor hand ordinerde at hans forfalden løn, til forsickring af hans troshab, skulle blifue ved compagniet bestaande, och siger nu ad meningen icke er, ad eftersom hand saa lenge udblifue, det skulle forstaas lengere, i henseende at hand agtede sig, der hand det shref, at komer aaret der efter hiem.
4. Beretter at hand hafue passeret vexell paa compag til at betale til borgemester Bertholemeis Jensen 300 RDr dateret d: 18 maj tre uger efter sicht.

No: 2. d: 2 feb: 1680.

1. Eftersom hannem blifuer berettet, at der er fred imellem Franckrig, Sverig och Dannemarck, saa forhaaber hand, at man hannem af løser, at hand maa gjøre regenshab.
2. Beretter aarsagen hvorforre hand i disse krigstider, och fornemligen i de toe sidste aaringer, hafuer mot tilshrifue compag: saadanne klagelige brefue.
  1. Formedelst de frandshe deris u formodlig ofuerfald, och at hand dagelige dog, saa at sige hafuer mot veret alarmeret, tog neger och andet gods bort. hafuer holt sig altid inden i fortet.
  2. Formedelst dend trozighed, som meest alle plantere, saa och een deel af compag tiennere imod hannem beviist hafuer.

NB reigner sammesteds op hvor mange plantere der ere paa landet, nemlig 35 plantagie. foruden compag: Jørgen Iversens. Mons. Donckers, och Arian De Vos.

Hand melder, at der er endnu flere plantagier bebyggt, mens saa som deris rette ejgere icke bor paa St Thomas, saa agter hand det unødige dem at nafn gifue.

noch Lade hand compag: vide, hvor mange af hver slags nationer, de er paa landet, som regnes [opslag 314] for plantere, nemlig:

1. af dandshe och de som derfor regnes	14 persohner
2. af tydshe och de som derfor reignes	21
3. af engelshe och de som derfor reignes	9
4. af frandshe	<u>7</u>

Er sammen af planterne och deris folck 51 personer

Noch Pieter Naelhout er en fri neger 1

52 persohner

Udi compagniens tieniste med gouvern: 20 personer, med deris nafne.

Noch negere slauver som kand bruge geuer 15

Noch negermend som kand hielpe at fortsette

suckerne, och at bruge half pege 50

Giør saa til sammen 135 persohner, hvilket er vor gandshe magt, at modstaa en fiende med, saa at dersom de vil staa troligen bj med hver andre, saa hafuer de sig icke ad befrygte for en magt af 600 mend. Mens det som hafuer veret gouverneu- rens største fortred och plage, er at fornemfte folck icke vilde vere hannem lydig, iblant hvilke Mathias Trupka och Ian Piin, hafuer strebet meest efter mestershabet.

3. Een viit løftig beshyldning, och beretning, hvorledis en hver af fornefnte folck sig imod hannem hafuer comporteret, och hvoraf deris med hver andre hafuende disputer er indstanden.

No: 3. dateret d 20 Feb 1680.

Continuerer at berette folckenis forholdt imod hannem, och særdelis

om Carel Baggart Simon Van Ockeren och Pieter Iansen		Disse trende plantere, som er kommen fra de andre ejlande och sat sig ner, paa St Thomas, och de veder hefftigste der paa landet.
--	--	---

formelder, at hand kiender bibelen bedre end lovbogen, och beklager sig, at hafue ingen som kunde sidde ret, at dømme udj sager, naar nogen tvistighed mellem dem undstaar.

No: 4. daterit d 25 feb 1680.

Til at purgere sig, af ded onde røgte som hand formener, at sine contra parter hannem her hos compagniet angifuer, saa sender hand 6 copier, af sin frie patrons shrifuelse hvilcke hand til sine forelder hafuer shrefuen, der hand tiende hannem udj Vest Indien, och at han forhaaber, at giøre god och rigtig reining naar hand hid kommer; tiener for en antuiflende løn, och er nu 42 aar gammel.

No: 5. dateret d: 27 Feb: 1680.

1. At det sidste bref som hand her fra compag: bekommet hafuer, hafue veret d: 17 sept: 1678.
2. De hafue haft 4 maaneder tøre vær, hvilket er dem til stor shade eftersom der indtet kand plantis
3. Priiser Gud at vere vel for seet med landets kost.
4. Formoder at compag: en anden i hans sted udsender, nu det er fred.
5. at udsende nyt folch, efter de forige tiennere ere frj, och compag: har nu ej meere end 12 af dem i tienniste.
6. Ædendes och drickendis vare, hafuer de nu ej saa højeligen fornøden, som klædendes vare, och forsheide slags brugeligt gods.
7. Ad de frandshe og engelshe deris generaler paa St Christoffel, efter at de hafue veret forsamlet hos hver andre giort it streng forbud, at dend eene nation maa ej hafue nogen handel med dend anden, ja saa aldels betagne, at deris fartøj maa ej af dend eene komme til anckers i dend andens grund. och formeener vores gouverneur end at vj her efter shal nyde voris forrige frihed hos dem.
8. Begeren at didsende hannem 8 vogen hiul
Sucker kiele.
4 øsere
Jern och sten kul er her indtet.
Tagsteen
Muursteen
og plancker er der och fornøden.
Sejldug til baaden.
Pack dug til cattun, sucher

I margen tilføjet: Fatter it bref af den 3 Majj om landets bebyggelse d 18 majj 1680.

1. Hafuer sat Pieter Iansen i sluteriet, och hafuer siddet der siden den 19 8br:1679, och shal sidde der saa lenge indtil hand beder gouverneuren om forladelse, och bekiender at hafue giort ilde med at slaa gouverneuren under øret, hvilket hand icke vil giøre, endog hand blifuer af gouverneuren af Tertolle och andre der tilraad saa at giøre, och at komme til erkjendelse.
2. at hannem af folcket paa it shiib fra Amsterdam er blefuen berettet af gouverneur Esmits komming, och ønsher hand at hand snart motte komme, at kunde komme derfra førend harcan tiden indfalder. [opslag 315]

3. at saasom de hafue faaet regen, saa forhaaber hand saa frembt Gud vil forlene dem meere regn, at plante dend jord fuld med andre frugter som dertil er klar giort.
4. at der er dette aar en stor deel jord giort røddeligt det meeste som der dette aar vil blifue giort, er cattun.
5. Hvad betaling som hand dette aar hafuer indbekommet, hafuer hand igien udgifuen, for lerrit, och andere vare, som hand til deris fornødenhed kunde faa til kiøbs.
6. At alting efter denne tids tilstand er vel med dem, saa at de lefue friske och roelig.

No: 6. dateret d 3 majj

1. At siden der er fred, och folcket af ad holde continuerlig vagt, gaar der bedre til paa landet, end i de førige tre aar.
2. Opreigner, aarsagen hvi landet er iche udj dend op tagelse, som det ellers vel hafde kunde vaaren.
  1. Deres lange udreise. och at der i de første aar døde saa meget folch och iche alleene af de som var udj compag: tienniste, mens och andre som kom der fra andre steder at nedsette sig der.
  2. Kriigens forarsagning, och fornemmeligen dend ideligen vagt holden, och frøgten af fiendens komming. item ad negotien hafuer verit gandshe nedlagt.
  3. hafuer det tøre vær, som de der hafuer haft, och endnu paa det fierde aar har, veret dem til stor shade. och formedelst denne nu hafuende brynde, som staae socker rørene och blifuer hulle inden i, saa at de ej duer til at giøre sucker af. Tobacken gror ej meget. Catun er det hvoraf nu meest kand blifue giort, Indigoes beste tid begynder nu først at komme. Kost har de gudshe lof noch i jorden mens formedelst det tøre verlig, kand de intet paa ny igien plante, saa at det er der saare slet med den bestilt.
3. Motiver, ad forhaabe landets optagelse imod alt førrige ulempe.
  1. Landsens issige sundhed. 2. Fredens slutning, frihed for indianernis ofuerfald. 3. Haab til Regn. Planterne hafue gode huuse. Kaast er der i Jorden noch. Planterne kand betale deris shyldige rest af deris jord.
  2. om compag: plantagie tilstand, i sær om sucker. vil intet trifues.
  3. hafver giort en regenback
  4. holder nødigt fortet at forstrecke
  5. register af qvæg hafver hand sent
  6. om handlingen, kand hand iche vished shrifue, melder hvad der shal sendes hen.
  7. var nødig mehr danshe at sende der hen.
  8. beste handel er negros.
  9. vil de franshe anmode om betaling.
  10. paa de Spanshe Lande hafve vj os och nogen handel at forvente.

No: 7. dateret d: 16 majj 1680.

1. om Peder lansens handel.

No: 8. Reglement paa landet Ao 1672.

1. NB. en ordinans 1675. om tobacken 12 P tobach for 16 P sucker eller 1 P indigo.
 jtem om handel med fremmede.
 jtem om justicen.

B. 1. jtem om priset	1 P indigo 12 P socker 10 P krop toback	Ao 1678 for en priis

- C. 1. -----Jtem Ao 1679. och hver pund sucher, heller dets verdie i anden vare, reignes for 3 Sh dansh udj penge - - er 100 P á 3 Rdr - 12 Sh
2. Slutendis, ommelder hand om hans tiennestes erladelse.

Extract udaf Jørgen Iversens Brefue

Compagniet til sent, som i dag d 19 Novemb 1680, har pr convolute af Van der Meijden, ved Hr Hans Nanssens tiender Sivert Johansen er ankommen. Dateret d. 4: 18: 20: 25 Junij och It document af 3 Julij 1680.

1. Sender copia af sine brefue fra d 25 ian: 2: 20 och 28 febr item d 3: 16: 18: och 19 maij – NB disse bemelte breffue hafuer compag in originale bekommen.
2. Saa som Nic: Esmit, paa de tider, endnu icke var ankomen begynder hand ad tvifle noget, om sin hiem komming, her i aar, eftersom harcanen er dem saa nær. och dersom hand icke komer der fra i Iulij maanet, saa faar hand der ad for blifue, til nest for aar. Thi om vinteren vil hand icke begifue sig paa reisen, uden saa er, ad hand blifuer stecken i sine hænder och fødder, udj hvilke hand nu er som helst lam. Ellers er hand frish och heller shields vel tel pas, efter sine aars och svagheds maade. Det shal hannem snarligen fortryde, dersom hand der endnu lengere, imod sin vilge shal forblifue, paa dend maade, som hand her til dato, hafuer veret, som it verdens træl, och som ej stort andet hafuer haftt, end fortred sorrig, och uendelige moje. – reigner dend dag, ad hand kom i compag: tienniste, ad vere sin ulycke dag thi hand lefer nu, med meerder goedz, end hand da hafde armeligere.
3. Saasom hand veed, ad hand hafuer mange aabenbare, saa och jammerlige fiender, som dog uden aarsag giør deris fliid, ad føre mig i uløcke och vanære, saa vil hand ej omtvifle, ad hrr directeurene tage hannem och hans ære i forsvar, saa viit som ret er, indtil hand kand selfue hiem komme, ad svare sig.

In kom in novemb 1680 [opslag 632]

4. Forhaaber, efter ad hand hafuer veret her eens, ad gaa til West Indien igien, och om Gud ded saa beshicket hafuer, ad ende sine dage derefter som hans vil for mode, naar hand hafuer giort compagniet til bør lig fornøjlighed, om sit forhold udj sin functie som gouverneur, imod alle sine haderis formening och lige agtig anktagen, ad hannem af compagniet shal vorde forund dend frihed, som hans af hrr directeurene hafuer och endnu shal begiere, i steden for dend for fremmelse, som de hannem loed hans antagelse belofue hafue, ad bringe sine dage til udj eensomhed, och forløste sig udj herren. Hand hafuer af maalt It støcke jord, som er 50 foed lang och bred, inden i føre kandt, paa Døppelmands plantagie, hvor paa hand agter ved hands hie igien kombst, ad bygge it huus, hvilket hand vil kald Døppelmands closter, helst fordj ded siunes, ad hand fra barnsbeen op, til sligt eenligt lefuer, hvor til hand er blefuen vaant, med ad lefue saadant it lefnet som hand giort hafue i fortet.
5. Siden hans seniste shrifuelse, er der indtet synderligt shrifverdige forre falden.
I margen: i hand nerverelsevill hand giøre compagniet stor fornøjelighed om hans c.....
6. Hans velmeente betenckning, om landets roligste och fornojeligst bebyggelse.

1. der til behøfue compagniet tre goede och sorrig dragene tiennere.

1. Een gou^v til ad regere Landet, som bor ad vere fri for kiøbmands vare, ad for handle, mens fortet och dets til hørende folck, ej goez bør hand ad see efter, saa och at lade jule regenshab af landets shat, och dend ind krefue, med huis hannem fra hiemme vidre beordris ad giøre.

I margen: hvad hielp af folck de hafve fornøden

2. Een kiøbman, som all kiøbmands vare her shal annamme, och for handle, och der forre self giore regenshab.

3. Noch een ofuer seer til ad boe paa compag plantagie, som bor ad hafue noch een mand under sig, til ad vere ofuer seer paa Crombayes plantagie

I margen: hvad nu lysten och betaling de hefter paa compagniets vegne

Disse 3 persohner, bør hver for sig self, ad holde particulier regenshab, af det som dem er betroet ad raade ofuer, och hvad dend eene af dend anden annammer, der af bør adholdis particulier regenshab, paa det, ad compag her efter kunde faa ad vide, hvad om kostning och betaling it hvert af dem compag tel ford

Melder, ad hand hafuer siden hand did kom, giort sin flid fore hvert slavis regenshab, nemlig af

fortet, kjøbmands vare, och plantagie, til bogs for sig self, hvilket och kand sees I bøgerne, ofuersent, mens det hafuer alt veret forgefues, fordj hand icke hafuer haft dend hielp som der til fornøden var.

7. Ønsher ad dend som kommer efter hannem, maa til føre compagniet dend profit, som hand hafue tragtet, ad til føre compag, hvor til een goed begyndelse er giort, thi fortet som hafue kost det meeste arbeide, er nu ferdigt, paa noget smaate arbeide nær, som til dets forbedring endnu behøfues. Uden saa var ad der bleff begynt med de 3 pilar, hvor om dend 3 Maijl er sterf...

NB disse pillar, sambt ad bygge yder mere, paa fortet, er dend ny gouverneur och Hrr til shrevet icke ad fuld trede

8. Behøfues tag steene, til husene, eftersom spaanerne raadner hast, och er utette

9. Hafuer ved ded store packhuus, bygt it nyt vejer Huus, som er langt 40 foed. Der til faster hand planker ad klede det med, ofuen for muuren, hvilke hand der snar shal kunde lade sauge, efter som der ej fleer tycke planker til fortet behøfues. [opslag 633]

10. I plantatien, er nu meere jord rødellig och reen udj, end ad der nogen tid hafue veret. Ogsaa lenge som dette tørre vær varer, blifue der endnu meere jord giort rødellig. Saa ad dersom, de kunde bekomme nogen regn, er der icke ad tvifle, ad nest aar een god deel gods shull blifue giort.

11. Ded lang varende tør vær, som de nu har, foraarsager ad de dette aar ickun kand giøre saa lidet godz. sucker rørene, ere all blefuen saa tør, ad af de gamble Indtet sucker kand giøres. Udaf Fra Stacius shrifues gou^v til, ad de ogsaa icke hafuer seet regn i 8 maaneder. och ad en venlig mand ved nafn Lucas Jacobsen hafuer lidt 80 tusinde pund sockers skad i hans rer

12. Dersom Gud icke forleener frugtbarlig værlig, saa er der ad befrygte, ad de der shal fattes kaast med tiden.

I margen: Cattun ventes i aar.

13. Ded meeste som dedte aar blifuer giort, er catun, hvilket ogsaa meest er hvis hand hafuer annammet hand hafuer ogsaa annammet noget toback.

Og i alt 150 ~~7~~ indigo – hvilken indigo, hand igien hafr udgifuen, til huor fornøden var.

NB har ej anded i forraad liggende vare, end noget catun och dend ingefer, hvor om hand for langt tid shrefuet hafuer. Hvilken formedelst ad dend icke blifuer ved compag: shibe af sendet, ligges dend och for derfuis gandshe.

14. Tør endnu icke sende baaden til St Cruijs, ad begere nogen betaling af dem, fordj dem fattes sicker tidende om fredens sluutning, endog hand ej tvifle ad der er jo freed.

15. Paa St Christoffer och de andre ajlande, holdes der nu saa sterck vagt, ad der for fremmede er ilde noget goez fra ad bekomme. Hvilket sig der udaf kommer, ad franshe och engelshe frygter, at de shull geraade i kriig med hver andre.

16. Hafde gouverneuren der, en goed mand, som hand kunde udsende, om compag betaling, til de andre ejlande saa tviflede hand ej om, ad hand jo der noget af bekomme shulde.

och dersom mand icke kunde bekomme sucker der fra til St Thomas, da kunde ded fra bemelte Frans Ejlände, for compag: regning hiem sendis til Frankrig. Eller och mand kunde købe der saadanne vare for suckeret, som paa St Thomas fornøden giøres, och som der ej er for bøden ad føre af Landet.

I margen: Diesen.....muss Esmitt exequiren.

17. Formoder It shiib her fra inden 14 dage.

18. Gou^v har ej saa megen magt i sin haand, ad hand kand shrifue selfuer It breef.

B. – d 18 maj 1680.

1. Om Pieter lansens trozighed, hvilken endnu i fengslet sidder; vid. der brief um 15 maj, und die 7 posten die bechuldigung.

2. Gou^v for seer sig til Gud, ad hand kommer ad unde ham ad maa lefue dend dag, ad ofuer vinde sin stendighed med glæde der paa St Thomas, hvor hand hafuer haft mange ... bedrefuet och mojsommelig stund. Der som compagniet hannem ickund vil forunde dend frihed, som hand med bil-

lighed har opstal tjenst villigen begeer, naar hand hid kommer, och hafuer giort compag: fornejlighed och forsvarlig regenshab, saa och ad for svare sig self her hos HM, och andre imod hans haderes anklager.

I margen: hvad hand hafer fortient ere landet, det vil hand derpaa igien becoste til dets vidre bebyggelse.

3. Vil haabe ad compagniet hafuer beviist hannem saa megen barmhertighed, ad førend nu de hafue udsent, en mand ad for løse hannem. – och giort fri af sin besverlig byrde, som hans er meest nedtrøckt af. [*opslag 634*]
4. Naar hand hafuer giort her for rigtig af regning, och han sin løn blifuer betalt, da vil hand continuere compag tienniste, paa saadan condition, som hand da med compagniet om accordere for, dog icke ad føre nogen commande ofuer andre persohner.
5. Siger af der som, for bemelte Pieter lansen der paa landet skulle for blifue, saa for der fure hand all ded andet folck.

C. – d 20 iunij 1680.

1. Klager ofuer for bemelte Pieter lansen koene, och berette ad hand hafuer slaget hende med een, paa de tide i haanden hafuende piish, efter ad hun sverde hannem, der hand sagde ad hendis i fengselet siddende mand, er en oprockere, ad dend som siger ad min mand er een oprocker, liuffer ded som en skelm.
2. Saa som ded varer for lenge, førend der nogen ny gouverneur kommer, och der er ingen for haabning for Jørgen Ifuersen ad komme der fra, før harrecan tiden, ej heller ad førend den tid noget svar fra hiemme, udj Pieter lansen och gouverneurens for shiel er ad for mode, da agter hand best ad vere, ad sende ham bort fra landet, hvilken gierning, hand vil for haabe ad vere velgiort.
3. Hafuer 19 iunij Pieter lansen vdi 8 mænds nær verelse, lefuert It advarsel, til ad for trecke der fra landet dend 30 iunij, efter ofuersente formulaer, udj samme breff. af dend 20 ionij.
4. Bemelte beshichelse til Pieter lansen

D. – d 26 iunij 1680.

Er en memorie af de spørsmal, hvilke Jørgen Ifuersen, til 18 vidnis byrd, i Pieter lansen hosværelse, angaaende gou^v och hans disput.

Udaf hvilket, dette efter følgende til compagniens efterretning, annoteris.

1. Ad er en calvinish prest paa St Thomas, i henseende, ad disse ord der med findes.

Dend tid ad jeg Jørgen Iversen d 19 8br 1679. Efter ad dend calvinshe prædicken vaar endet.

E. – d 30 iunij 1680.

1. Er en attestation, af 32 plantere under shrefuen om Jørgen Iversen for hold, eftersom hand er i dend for haabning, inden lang tid, ad vorde af lifet, fra hans fød gouverneur shab. Hvilket bestaar af 8 articuler.
  1. Hans Guds frygts be fremmelse.
  2. Landets velfarts befording.
  3. Icke ad hafue belagt landsens til byggere med nogen utilbørlig tyngde, eller af tvungen arbeide.
  4. Ad hand dem icke med unødige vagt holder, hafuer veret besverlig
  5. Ad hand ej aldrig hafuer med uret taget, heller begieret noget godz, heller andet fra os, imod nogets uilje, til compagniets fornødenhed.
  6. Des ligeste icke til hans egen berug, eller particulier fordeel.
  7. Ad hand aldrig, hafuer veget dem, ret och rettighed, ej heller holdet sig for goed, ad tage med dem, naar ded er blefuen begert.
  8. Ad hand een hver af indbyggerne icke hafuer giort ded minste uret, och ad de uil nogen maade icke hafuer ad klage ofuer hannem
2. NB hvilken 8 poster, ad undershrifue, sig tvende [*opslag 635*] af fornefnte plantere, veigrede, nemlig

Carel Baggert och Simon Van Ockeren, hvilke formene sig

3. Ad sheed for ... af gouverneur: ogsaa som af dennem blef begert, ad lefuere deris pretend, som udlagt efter følgende:

Baggers beshyldiging.

1. For 345 fl sukker, som der skulle vere mere betalt til fragt for sin koene, end der var for accorderet.
2. - - 500 fl sukker, som gou^v skulle hafue kommen ham til ud betal for Fransva Lacroje, hvilke hand hannem ej var shyldig.
3. - - 500 fl sukker, som hand motte gifue til straf, for hans kieldivels selding i podte tal, der hand dog intet tapper huus har holdet

Van Ookers beshyldiging.

1. For 450 fl sukker, som meere til fragt for hans kone blef betalt, end som var for accorderet.
2. For 25 fl indigo, hvilke hand motte betale, for det hand hafde sagt, ad compagnien var hannem och shyldig.
3. Ad gouverneuren, imod hans vilje, hafde ladet af hugge hans negers foed, och der foruden kommen ham til at betale balbier lønnen, ad lege dend
4. Disse pretentioner, och beshyldiger, beretter gouverneuren, at hafve svaret dem paa, d 28 Iunij 1680.

F. – d 25 iunij 1680.

1. Ønsher hiertelig ad hand var hiemme hos HM, eftersom hand forhaaber, ad hands muuntlig beretning, om alt, hvis hand hafue dem ad gifue til kiende, om landets beshaffenhed, til compagniens videre betenkning och resolution.
2. Dend indkombst som compag, paa St Thomas hafuer, er landets shadt. Hvor meget dend sig aarligen bedrager kand hand endnu iche for seeker lade vide, fordj ad der er endnu ingen fast regel sat derom.

I margen: Landes shat ist der compagnies einkunft person über ..... 100 fl sukker.

3. Hafuer belofuet, att dem som der paa Landet kommer ad bygge en ny plantagie, shal der paa, med deris folck vere shat fri, i tre aar. och efter de tre aars forløb ad betal for all de som er 15 aar och der ofuer gammel, aarligen 100 fl sukker til shat. hvilken regel gou^v holder fast ad vere, men saa som planterne, der imod om anholder, ad deres qvinde och ugifte børn motte vere fri med half skatter.

I margen: Her paa hafver hand for oss tillskrefven och venter ..... svar.

4. Mens de som did kommer och setter sig, hvilke sig af andre til lagde plantagier, til for handlet hafuer, och ere i dend meening, ad de ogsaa som ny boe siddende, skulle hafue dend samme fri hed, med ad vere 3 aar shat fri, som deres formænd, formene gouverneuren iche, ad denne pligt kunde ind villiges, eftersom ad fri heden ickund hensigter, for ad begynde nye plantagier, udaf shoufuen til ad faa landet, røddeligt giort.

I margen: Kan nicht passiren. [opslag 636]

5. De som sig der paa landet, foruden ad de begerer nogen plantagie, mens fortiender deris maanetlig eller aarlig løn, sig befinder ad opholde, meener gouverneuren, ad vere ogsaa pligtig, ad betale aarlig skat. Gamble folck som ere 60 aar gammel undtagend, och de som formedelst svaghed iche kand fortienne deris skat.

I margen: Billig ..... compagni .... tienner.

6. Paa dette for shrefne kand compagniet, gjøre en fast regel heller forordning, hvor efter gouverneuren sig samme sted kand forholde, indtil det efter tidens for fald bør ad vorde For andret

I margen: will an Esmitt ein reglement gesendet worden.

7. Hafue sent 1240 fl toback til mons. Doncker til ad betale for det som compag paa det godz af hannem forleden var bekommet, var blefen shyldig.

I margen: hand begere packdug til cattun säcke. Hafver toback sendet til .....

8. Shrefuen ydermere om Pieter lansens trozighed, och ad hand agter ad shille sig ved hannem. med ad sende hannem bort fra landet.

G. – d 26 iunij 1680.

1. Memorie af Spørgsmaal, som gou^v Jørgen Ifuersen gjorde til Pieter lanzen, ved 12 mænd under shrefuen.

2. Item en appendix – ved 9 mænd under shrefuen angaaende, ad Pieter lansen sig veigrede, ad gjøre æden af tro shaft.

H. – af dato d 31 iulij 1680.

Er en shriftlig demonstration, af Bagger och Ookers undershrefuen, angaaende de punkter, hvilke de beshyldige gou^v, ad hafue gjort dem for ner, som udj sit ofuer sente attestation, L: E. § 3 findes om meldt, ad efter nermere conference med gouerneuren, de helst gestaar, ad de hafue abeus der udi. och ad de Intet hafuer ad klage ofuer gouv. for nogen uret som hand dennem shall hafue gjort.

[opslag 637]

St Thomas paa Christians Fort den 4 Junijus 1680

I margen: Min tjenstvillig begierning Er, at I vil lade dette indlagde breff bliffue leveret til Borgm Bartholomeus Jensen.

Høj edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer det danshe Vest Indishe compagniets directeurs, min tjenstvillig erbiudelse altid til forn. – Gunstige herrer etc.

I leg til sender eder her hos copien af mine breffue datteret den 25 januarj, 2, 20 och 25 februarj, den 3, 16, 18 och 19 maije, huilcke jeg eder huilcke jeg eder her fra tilsende den 20 maije med capt: Pieter Brandt. Forhaabendis at de før disse vil komme eder vel til hende. Jeg haffde da stor for haabning, at jeg før nu shulde her hafft seet een anden mand at verre ankommen i min pladts, til at forløsse mig her fra, mens der forløber meere tid end som at jeg haffde troet, førend at jeg fornemmer noget til hans hidkommen, huor fore jeg nu begynder at tuille noget, om min hiem kommen til eder i aar, efter som harecan tiden er os saa nær, saa at her næste maanet shall ickun verre faa shibbe at finde til at komme hiem med før harecan tiden, och der som at jeg ej kand komme her fra i jullij maanet, saa faar Jeg at forbliffue her til næste for aar, thi jeg vill inttet komme hiem om vintteren, uden saa vaar at jeg nu er, thi jeg er nu som half lam i dem, och det meest i min højere foed, och jeg frøchter storligen at jeg ej shall bekomme min førlighed i dem igien, førend af gud vil, at jeg kand komme hiem, ald shiønt jeg er [: Gud shee lof :] frish, och hellers shieks vel til pas, efter mine aars och suagheds maade, och der som jeg vdi dette aar, ej kand hiem komme, da shall det mig saare fortryde, at jeg her endnu lengere imod min villie shall forbliffue, paa den maade som jeg her til datto paa haffuer været, som eet verdens træl, efter som jeg her ej stort andet haffuer haft, end fortred, sorig och u-endelig møjje, som haffuer fortæret mit legeme, och plaget min siel, saa at jeg mange gange haffuer, som jeg til førns gjorde, och i steden før de venner som jeg mig da til vende, har jeg nu faaet fleere u-venner, dog for uden nogen aarsage, som jeg der til giffuet haffuer, saa at jeg maa be kiende, at jeg nu er och leffuer armeligen, end at jeg da gjorde, med mindre gods, end jeg nu har, [opslag 638]

Dersom mig ej med u-rætt bliffuer fra holden, det som mig med rætte til kommer, saa at jeg regner een her mits leffnet och fornøjelighed bæst her i verden Jeg veed at jeg haffuer mange aabenbare saa och hemmelige fiender, som [: och uden aarsage :] gjør ferris flid at føre mig I u-lycke och vanære, dog jeg frychter ej for nogens shade, som de mig gjøre kand, efter som jeg der ej om tuil, at I goede herrer som haffuer antaget mig udj comp: tieniste, jo vil tage mig och min ære i eders forsuar, saa vidt som rætt er, indtil at jeg til eder kand hiem komme, och der mig selff med ære forsuar, der efter forhaaber jeg igien at hid komme, och achter her [: om Gud det saa beshicket haffuer :] at ende mine dage, om I goede herrer, vil da for unde mig her den frihed, som jeg aff eder tjenstvilligen har och shall begiere, i steden for den for fremmelse, som I mig beloffuet haffuer, paa det at jeg med nogen fornøjelighed och roelighed, maa her beleffue den tid, som jeg lenge haffuer trachtet och forlengis efter, tilat forløse mig udj Herren, som jeg haaber vill dog paa enden af min elendighed, giffue mig mit hierttens begierning, jeg haffuer her paa Døppelmands plantatie,

af maalt eet støcke jord, som er halftresins tiuffue foed lang och bree, inden i fir kandt, huor paa jeg achter, efter at jeg haffuer været hieme hos eder, at bygge mig eet hus, som jeg vill kalde Døppel mands closter, efter det closter som jeg i min barndoms fierde @ 5 aar, rejste i under bordet fra min sl: moeder jeg haffuer lenge værret i den tancke, at samme min barndoms leeg heller drøm, shulde betyde det eenligt leffnet, som jeg her i forttet haffuer leffuet, och som jeg haaber her efter med større roelighed at beleffue i mit closter efter at jeg haffuer giort eder fornøjelig regenshab, for det som I mig betroet haffuer, huilcket icke kand shee, førend at jeg til eder hiem kommer, och da forhaaber jeg, at jeg shall gjøre eder saa stor fornøjelighed, om mit forhold her, at I der med vil verre til fridz, och contentert, Imod alle mine hadderis forhaabning och løgn achtig an klagen, som uden lovlig sag mig beshylde, huilcket jeg for fast troer shall bliffue dem selff til sham och shade och at jeg der imod shall aff eder, for min tro tieniste, och sorrig dragenhed, lønnis med ære och for fremmelse, och naar Gud vill at jeg igien hid kommer, da kand I och comp: verre der paa forseekeret, at I af mig shall her haffue een tro mand, som shall saa vidt som det mig mueligt er, søge at forst komme comp: shade, och raade det som kand verre comp: fordeel, effter min beeste kiendshab, saa at jeg shall altid trachte der efter at nyde eders gunst, och forbliffue eder och comp: een tro tiennere, dog ej paa saadan een trældoms maade, som jeg den til datto, hær haffuer været I forttet

I margen: Haffde jeg macht, som villie, til at faa alting her i goed order, efter eders behagen, da shulde der inttet af bliffue u-giort.

och som her siden min sidste shriffuelse, er inttet synderlig shriffværdig for falden, saa er dette tienstviligen at lade eder vide, min ringe dog vel meente betenckening, om dette lands roeligst och fornøjeligst byggelse, huor til comp: behøffuer tre goede och sorrig dragene tienere, først een gou^v: til at regiere landet, som bør at verre fri for kiøbmands vahrene at forhandle, mens forttet och dets til hørende folck och gode, bør hand at see efter, saa och at lade holde regenshab af landets shatt, och den ind kræffue, med huis I videre hannem beorderer at gjøre, der næst een kiøbmand, som alle kiøbmands vahre, her shall anamme och forhandle, och der fore selff gjøre regenshab, noch een offuerseer til at boe paa comp: plantatie, som bør at haffue noch een mand under ham, til at verre offuerseer paa Crombayses plantatie, disse tre personer bør huer for sig selff, at holde particulier regenshab, af det som dem er betroet at raade offuer, och huad den eene af den anden annammere, der af bør at holdes particulier regenshab, paa det at I her efter kunde faa at vide, huad om kostning och betalling eet huert af dem comp: til førde, och huad hielp af folck som gou^v: och kiøbmanden haffde fornøden, til derris tienniste her, derris løn och underholdning kunde til derris rætte sted henføres, saa och huad gods, som for huerts steds regenshab ud och hiem sendt bleff, jeg haffuer siden at jeg hid kom, giort min flid til at føre huert slaus regenshab, af forttet, kiøbmands vahrene, och plantatien, til bogs for sig selff, huilchet och kand sees i bøggerne, mens det haffuer alt verret forgæffuis fordj at jeg der til ej haffde den hielp, som fornøden vaar, huor udoffuer och meget aff mig er bleffuen efter ladt, at føre til saadan een ende, som jeg haffuer øndshet och efter trachtet, fordj at mig fattedis macht, til at fuldbringe der efter min villie jeg vil forhaabe at min efter kommere maa tilføre eder, den profijt her fra, som jeg haffuer efter trachtet, och øndshet eder at til føre, huor til at hand her for sig shall finde een goed begyndelse thi forttet som haffuer kost det meeste arbejde, er nu ferdigt, saa nær som noget smaat arbejde, som til dets forbedring endnu behøffuis, uden saa vaar at der bleff begyndt med de tre pilare at sette Imod de tre punter, som jeg den 3 maije om shreffuet haffuer, huor af den imod den noord veest punt, er meest fornøden, tagsteene giøris her och behoff til husene, eftersom spaan raadner hast, och er u-tætte [*opslag 639*] jeg haffuer her ved det store pack huus bygt os eet nytt vejer hus som er langt 40 foed, jeg fattis plancker at klæde det med, offuen for muren, huilcke jeg her nu snart shall kunde lade sauge, efter som vi nu ej har fleere tycke plancker fornøden til forttet, i plantatien. er nu meere jord rødelig och reen udj, end at der nogen tid haffuer været och saa lenge som dette tøre vær vaarer, bliffuer her endnu meere jord giort rødelig, saa at vi nu haffuer een stor deel jord under hænder vilde gud være os saa naadig, at vi bekom nogen regn, da vaar der ej om at tuille, at her jo næste aar, shulde bliffue een god deel gods giort, dette langvaarendis tøre vær, er aarsagen der af, at her vil ickun bliffue lidet gods giort i aar, och voore socker røer ere alle bleffuen saa tøre, at der af de gamle inttet socker kand giøris, mig shriffuis fra

Stacius at der haffuer ej værret regn I 8 maaneder, och at Lucas Jacobsen haffuer lidt 80000 R sockers shade i hans røer, med dette tøre vær, saa at det er een gemeen plage offuer disse ejlande, Gud hielpe os, och sende os fruchtbarlig værlig, hellers er det at befrøchte at vi her shall fattis kaast med tiden, for tre uger siden haffde vi liden regn, och fick noget plantet, mens det tøre vær som vi siden har haftt, och endnu har er det meget shadeligt, patientie, det meeste som her i aar bliffuer giort er cattun, huor af Jeg och meest har annammet, jeg har och annanet nogen tobaco, och i alt 150 R indigo huilcket jeg igien har udgiffuen och betalt, for och til det, som her ej vel kand all næffnis, dog til sin fornødenhed, saa at Jeg haffuer her nu ej andet end noget cattun liggendis, saa och den ingefer som jeg saa lenge om haffuer shreffuet, huilcken er nu meest bederffuet, jeg tør ej endnu sende voor baad til St Cruijs, at begiere nogen betalling af dem, fordj at jeg ej endnu kand bekomme den seekerhed om fredens sluttning, som jeg efter forlengis, Icke dis mindere, troer jeg, at det er freed, dog med nogen frycht, paa St Christoffer och de andere ejlande, holdis der nu saa sterck vacht, at der for fremmede er ilde noget gods fra at bekomme, dog Jeg fortroer at den frycht som de franse och engelshe haffuer, om krig med huer andere, gjør der meget til, haffde jeg een goed mand som jeg kunde udsende om voor betalling, til de andere ejlander jeg tuil der ej om at jeg jo der nogen af bekomme shulde, och kunde sockeret der fra ej bekommis hid, da kunde det der fra hiemsendis for comp: regning til Franckerig, heller och mand kunde der kiøbe saadanne vahre for sockeret, som her fornøden er, och som der ej er forbøden at føre af landet, vil her med ende, och forhaabe at Jeg Inden 14 dage, maa see eet shib komme her i haffnen fra eder, jeg forbliffuer eders tienstvillige tienner

leg har ej saa megen macht i min haand, at jeg selff kand shriffue eet bref

Jørgen Iffuersen

St Thomas paa Christians Fort Den 18 Junij 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje achtbahre Herrer etc:

Som jeg udj mit breff datterit den 16 maije lod eder vit løftig vide, aarsagen, huor fore at jeg forleden aar den 19 october sagde at Pieter lansen, vaar een falsh myndt, een shelm, och een oprocker, ja een forraader, saa forhaaber jeg, at I goede herrer, vil tage de 7 poster, som der i samme breff findis, udj eders betenckning, efter derris indhold, paa det at I der af kand slutte om hand vaar, heller er saadan een mand, huor om hand nu achter at bruge stor disput och trætte med mig, och som I mig her I mod min villie opholder i comp: tieniste, lengere end som jeg formoedet haffde, saa at jeg ej kand komme her fra, och hiem til eder, til at forsuare mig selff for eder, I mod slig shelmer, som søger at berøffue mig, mit erlige naffn och røchte, och at føre mig udj videre shade och uløcke, huor til de tøkis, at de haffuer goed lejlighed, saa lenge som jeg her par fors maa forbliffue, och at de i midler tid kand komme hiem til eder, och der angiffue for eder saadant, som de achter tienligst at verre til derris forsætt, saa forhaaber jeg, at I som mine gunstige herrer, och meestere, vil tage mig och min ære i eders forsuar, imod slig løgn achtig shelmer, och praticks hoffueder, som fører och angiffue for eder, det som de [: til min vanære :] aldrig med sandhed shall bevisse, efter som jeg och ingen bedere venner hiemme haffuer, som jeg om sligt kand bede och med bemøje, det vaar een u-løckelig dag for mig, som jeg mig udj comp: tieniste paa gaff [: eftersom det sig endnu lader ansee :] thi i den tid, som jeg der udj haffuer veret, haffuer jeg mist mine kiereste venner, min helbred och goede røchte, och min ære stræber nogle for bandede mennisher efter, mig at fratage, huilcket jeg for troer shal verre dem selff til største shade, efter som jeg veed mig selff der fri for, at jeg her Ingen u-erlig heller u-forsuarlig gierning giort haffuer, huilcket jeg fortroer at mine anklagere, ej shall bevisse dem at verre fri for, och som denne Pietter lansen haffuer forstaaet, at jeg er kommen i eet ondt røchte hieme, och at der er saa mange kommen hiem, som haffuer førdt derris klage maal for eder offuer mig, saa at det siunis at derris løgn achtig angiffuen, haffuer faet nogen troenhed der, efter de tiender som her, der om er, saa fortroer jeg at denne Pieter De Kypper, bilder sig for fast ind, at hand allerede haffuer vundet spil imod mig, och er i den forhaabning [*opslag 640*] at hand med hans kypperie, som hand her brugt haffuer, til at gjøre folcket moetvillige och traazige imod mig, och sig selff anhengende shall verre hannem til stor fordeel, i hans forsætt, huilcket vel och er at bemercke, af det, at hand haffuer fundet saa stor behagelighed der udj, at side nu i otte maaneders tid i shutteriet, och har I all den tid, ej vilde brugt nogen lovlig midel til at kom-

me der ud, huor af lætteligen er at slutte, at hand haffuer hafft meere villie til at bliffue der inde sidendis, end til at komme ud, i den forhaabning, at det shall verre hannem til meere profijt, at side i slutteriet, end at verre paa hans plantatie, haffde hand ej bildet sig det for fast Ind, da haffde hand vel lenge før nu, bedet mig om forladelse och beloffuet at forholde sig bedere, end som hand til førends haffde giort, efter som hand och vel viste, at jeg da haffde sagt, til nogle af dem, som haffde talt eet gott ord for ham, hos mig, at der som hand gjorde det som til børligt vaar, da shulde jeg ej begiere hans shade, mens hand haffuer altid meer brugt hand traazighed, nu paa een maade, och da paa een anden, eftersom grillerne er kommen hannem i hoffuedet til, saa at hans indbildende vished, haffuer iblandt verret paa løbet, alshjønt hand haffuer store indbildinger om sig selff, naar nogen raade ham til at giffue mig goede ord, da bleff hand der af ickun dismeere opstinat, och sagde at hand før shulde raadne och stincke der inde, førend at hand shulde subatte, heller bede mig om at komme ud, hand haffuer och sagt, at hand shal voffue hans sidste shilling, til at ud føre hans sag imod mig, och at hand shal selff gaa til kongen och klage offuer mig, lige som at kongens dør stoed ickun aaben for saadanne krakeels och trætte kier kompanner, efter hans sigen, saa haffuer hand verret een bødker paa Caricaue huor hand siger med at haffue fortient der, toe stuck van acht om dagen, med huilcken snack, hand ej haffuer for vækt ringe u-villighed i comp: tienere, och andere haand vercks folck, som her ej kand fortienne saa stor løn, mens som jeg haffuer befundet hannem at verre een løgner I andet, saa troer jeg och at hand er udj det, dog huor med, at hand saa mange penge, haffuer fortient paa Caricaue, som hand siger sig der at haffue hafft, har jeg ej er faret mens det haffuer jeg forstaaet, at mons^r Doncker och andere der paa landet, vaare ej sorig fuld for hans fortreck der fra, saa at det nock som kand høres och spørges om hannem, at hand haffuer veeret eet traazigt och trætte kiert hoffuet, paa de steder som hans haffuer verret, och haffde hand før hans fortreck der fra, ej giort sig selff der hadelig, da haffde hand vel for føjet sig did igien at boe, efter at Tobago var tagen, huor fra hand da hid kom, efter som hans hustrues forældre, der och endnu er boendis paa Caricaue och paa det I maa vide, huad ondt heller u-rætt at Jeg hannem her giort haffuer, da siger jeg eder det i all sandhed, at jeg lcke veed, at jeg i min dage, haffuer faaet saa meget fra hannem, som et pund socker er værdt, heller och af hannem begieret mig til fordeel, saa at jeg icke kand i hu komme, at jeg haffuer nogen tid, smackt af hans mad heller dricke, heller det begieret at giøre, saa at den had heller trætte, som jeg er kommen i med hannem, er allene kommen af hans u-tilbørlig forhold her, saa at jeg lenge har ej haft nogen goed tancke om hannem, mens haffuer befrøchtet mig at hand shulde hafft for raadet mig, om hand lejlighed der til haffde kundet bekomme, huor om jeg før nu vitløftig har eder til shreffuet, denne tancke vilde hand vel driffue mig ud af hoffuedet igien, mens det kand ej shee, saa lenge Jeg leffuer, och Jeg troer ej, at jeg shulde kunde for glemme, den traazighed och moetvillighed, som hans anhengere imod mig brugt haffuer, i disse toe passerede aar, til min siels quællelse, och legems fortrædelse, thi den vaar iblandt u-fordragelig, saa at jeg haffuer gud paa det højeste at tacke, som paa de tider bevaarede mig fra u-løckens vold, och lod mine fienders och haderis an slag føde et fejl, huor fore hans naffn shee evig ære, jeg vil forhaabe at samme naadige Gud, vil endnu lade mig leffue den dag, at jeg maa offuer vinde min elendighed, och tacke hannem med glæde, her paa St Thomas, huor jeg haffuer hafft mangel en bedrøffuet och møje sommelig dag, som jeg med stor besuerlighed haffuer stræbet at offuerkomme, i den forhaabning, som jeg altid har hafft, at jeg paa enden af de onde dagis møje, shulde her nyde min alderdoms roelighed, til huilcken ende, jeg och haffuer giort min yderste flid, til landets behold och bebyggelse, och achter stedze, saa vit som det mig muligt er, dets velfart och fortsettelse at søge, och huad jeg der paa haffuer fortient, det shall jeg der paa igien bekoste, til dets videre bebyggelse, om Gud lader mig leffue, saa at jeg der paa shall forbliffue een aff det rette elshere, och troeste bebyggere, der som at I goede herrer, vil her forvende mig den frihed, som jeg med billighed har och shall af eder tienstvilligen begiere, naar gud vil at jeg til eder hiem kommer, och haffuer giort eder fornøjeligt heller forsuarligt mig selff hos eder, och andere, imod mine hadderis an klagen och løgn, och førend at jeg det haffuer giort, shall heller kand jeg ingen roelighed haffue, huilcket och er aarsagen, huor fore at jeg forleden aar meere shreff om mit forloff, end til førends, och min plage och fortred vaar da och større, end den nu [: Gud shee lof :] er, jeg forhaaber at I siden haffuer bevist mig saa megen barmhiertighed, at I før nu haffuer

udsendt fra eder hid, een mand til at forløsse mig her fra, och fri giøre mig fra min besuerlig byrde, som jeg er meest nedtrøckt af, [*opslag 641*] och naar gud vill, at jeg haffuer giort af regning med eder, for det som I mig betroet haffuer, och min løn bliffuer mig efter forhaabning richtig betalt, da vill jeg siden ej begiere, at verre saa slet fri af comp: tieniste, at jeg slet inttet vilde haffue at bestille med comp: til hørende her, mens shall heller verre begierendis, at forbliffue dem een tienere, paa saadan een maade, som jeg eder da be-loffue shall, mens til at betiene nogen bestilling, til at haffue her nogen commando, offuer andere personer, end de som jeg giffuer kaast och løn, det shall jeg ej meere antage heller begiere, jeg vil hiertelig gierne een anden dens goede for unde, och der som denne Pieter lansen, heller hans ligge, shulde her forbliffue den helle flock, huor fore det er meget bedere, at hand vil verre achtet och holden, for een troe och erlig mand, huor fore, hand ej haffuer forholdt sig saa, at jeg kunde haffue aarsage til at tencke, at hand vaar saadan een mand, den tid jeg faae, at hand vilde giøre sig til een hoffuet mand for de andere, och talle for dem, om det som hand haffde inttet med at bestille, saa och at træcke til sig, alle dem som jeg kom udj nogen ord heller u-vendshab med, och vaar derris raad giffuere, som jeg kom udj nogen disput och trætte med, da kunde jeg lættelig der af bemercke huad hans forsætt vaar, och det dismeere af det, at hand I de anderis hos værelse, absalut næchtede at giøre hans troshabs eed, saa som de andere den haffde giort, huor om jeg før nu, saa vel som om hans u-lydighed, traazighed, selff vis hed, och pratiks mynster jeg saa vitløfftigen haffuer shreffuet, dog det haffuer jeg saa vel som jeg kunde, u-straffet ladet passere, formedelst den forhaabning som jeg haffde, om een goed for andering, saa och frycht for vidre trætte, Indtil den 19 octobr forleden aar, at hand da uden nogen tilbørlig aarsage, søgte at komme i videre disput och trætte med mig, om det som hannem inttet angick, och spurde mig, om jeg bemøde mig med det som hand da kalde ducken, alshjønt hand baade saae och hørde, huor vit och huorledis at jeg mig der med bemøde, och den tiding saae, at ded ræf vilde saa grinnendis igien begynde nogen nye disput, da kunde jeg ej efterlade at sige hannem, huad for een mand jeg holdt hannem for at verre, som forneffnt er, och den tid hand sagde jeg løje det, da kunde jeg det och ej efterlade, at slaa til hannem med min haand, huor udj dog vaar liden macht, mens hand gaff mig saadan eet slag igienn, paa mit hoffuet at det drejet til een side, der efter lod jeg hente min degen, huor af hand fick eet slag, før jeg kunde faa ham ud af forttet, och som hand uden forttet truede mig, och bleff der sidendis mig til meere traaz, da lod jeg der fra hente hannem, och sætte hannem i slutteriet, huor hand siden, meere med hans villie, end med min siddet haffuer, och det er alt det onde som jeg hannem giort haffuer, jeg forbliffuer eders tienstvillige tienere **Jørgen Iffuersen**

St Thomas paa Christians fort den 20 junijus 1680.

Høj Edelle och vellbaarne vel Edle och høje acht bahre Herrer etc:

Gunstige herrer. Som jeg endnu inttet fornemmer till noget shibs hidkommen fra eder, och ej heller bekommer nogen shriffuelse fra eder, til suar paa mine breffue, som jeg eder forleeden aar haffuer til sendt, och jeg seer, at der er ingen forhaabning, for mig, at bliffue her frie for klammer och trætte, saa lenge at denne Pieter lansen er her, den 8 junijus, kom jeg hiem fra Crombays plantatie, och da fandt jeg hans hu-stru igien sidendis, at snakke med voor folck, da sagde jeg til hinde, at det vaar under, at jeg icke kunde faa hinde til at bliffue fra voore folck, der jeg saa tit haffde sagt til hinder, at jeg saa heller, at hun vaar langt fra dem, end nær hos dem, thi hun vaar ickun som een pæst hos dem, huor til hun suarede, at hun gjorde inttet ondt hos dem, da sagde jeg, jeg veed at I søger der inttet andet med, end at oprocke folcket imod mig, saa som eders mand och altid haffuer giort, der til suarede hun, jeg siger, at hand liuffuer som een shielm, der som siger at min mand er een oprocker, da sagde jeg, jeg siger at hand er een oprocker, och der for er jeg dog ingen shelm, och med det samme kunde jeg ej efterlade, at giffue hinder eet slag heller toe, med min pish, som jeg da haffde i min haand, och da gick hun ud af husset, och klagde der for hindis mand, som da fick saa meget meere, at ind føre imod mig, och efter som, at her ingen forhaabning for mig, at komme her fra, før harecan tiden, och at jeg ej troer, at her inden den tid, shall komme noget suar fra eder, paa de klage maall som jeg och ~~hænd~~ Pieter lansen, eder forleeden aar den 3 nouemb: til sender, da tøcktis mig dett aller beest at verre, at vi her shillis fra huer andere, eftersom der er ingen forhaabning till, at hand och

jeg, her nogen tid paa landet, sammen for ligges shall, och som jeg tøckis, at jeg det icke forsuare kand, at forlade landet, och fortrecke her fra, førend at I een anden mand hidsendt haffuer, i min pladts, til at fri gjøre mig her fra, der fore haffuer jeg achtet det beest at verre, at sende hannem af landet och ej lade hannem sidde mig til traaz her i slutteriet, lengere, jeg forhaaber, at jeg den gierning vel forsuare kand, at sende min fiende fra mig, som och hans blammerendis tunge, haffuer allerede giort landet meere shade, end som at hand nogen tid kand gaffne det, jeg haffuer nu den 19 junijus, udj otte mænds nærværelse, leveret til hannem een advarsel, til at fortrecke [*opslog 642*] her fra landet den 30 junijus, huis shrifftlig indhold er saa som nu følger, – Pieter lansen, eftersom her ej endnu er noget shib ankommen fra hieme [: alshjønt jeg dog for fast troer, at det der er fred :] och ej heller kommen noget suar fra directurs herrene, paa voris forshiel, trætte och klagen, huor om vi dem forleden aar den 3 nouemb^r haffuer til shreffuet, och at her ej heller er nogen paa landet, som kand gjøre een ende, paa vooris forshiel och trætte, heller dømm^e i den sag, som os er i mellem, huor fore jeg achter det fornøden, saa och beest at verre at vi her shillis fra huer andere, eftersom jeg har, och endnu befinder eder at verre eet meget praticks, traazigt, och trætte kiert mennishe, som har for aarsaget megen disput, klammer och trætte her paa landet, huilcket jeg eder paa sin tilbørlig tid och sted, shall bevisligt gjøre, och som eders had och fiendtshab imod mig dagligen meer och meer til tager, med det som er til landets videre shade, och min for acht, efter som vi her, och ej haffuer os nogen roelighed at forvente, til at verre fri fra disput och trætte, saa lenge som at I her forbliffuer paa landet, der fore er dette at lade eder her med shrifftlig vide, at jeg forstaa det saa, at I her paa landet ej lengere shall forbliffue Indtil den 30 junijus, som er tie dage efter denne eders advarsels datto, huilcket jeg eders hustru den 9 ditto och sagt haffuer, och da shall I her fra landet fortrække, med eders hustru och børn, och tage med eder af eders gods, det som I der af med føre kand, huor hen I da selff løster at fare, och forbliffue, thi jeg vil da ej lengere verre her plaget af eder, och paa det at I her efter, ej shall med sandhed kunde sige, at jeg eders shade haffuer søgt, heller begieret, videre end at I selff mig stor aarsage til giffuet haffuer, saa til byder jeg eder her med at der som I vil lade eders neggere forbliffue her paa eders plantatie, under een anden mands, heller offuer seers til siun, da shal det eder bliffue tilladt, Indtil at I eders plantatie Igien kand selle, heller och at der anden order fra directurs herrene om kommer, och vil I icke lade eders neggere her forbliffue, til at under holde eders plantatie til eders fordeel, i forneffnde tid, da shall det eder tilladis, at føre dem her fra landet, naar, heller efter, at I haffuer betalt, det som I her paa landet er shyldig, huad fordeel I eder med eders lomshe praticker har, heller her efter gjøre kand, det shall tiden beest aabenbare, naar vooris sag kommer for de herrer, som jeg kiender for at verre vooris dommere, her effter regelereder

St Thomas paa Christians fort den 19 junijus 1680

Jørgen Iffuersen

I margen: Efter at jeg hannem dette leveret haffde, da begyndte hand hans disput mod mig i gjen paa nye, som er och noteret af mig, som forhaaber at den ræf maa faa hans fortiente løn, jeg forbliffuer eders t: v: t:

Jørgen Iffuersen

Copie

Memorie af de spørmaal, som gouvener Jørgen Iffuersen, gjorde til efterneffnde 18 vidnisbyrd, i dag den 26 junij 1680 Frans Marten, Frans Palling, Jessper lansen, Ian Bolle, Simon van Ockeren, Ian Gillispadt, Carel Baggart, Villem de Vaij, Andrias Saman, Marcus Cloet, Jellis Daidtsen, Tomas Berrentsen, Olle Peder- sen, Christen Larsen, Matthijs Trupka, Anthonij Compter, Ian Pin, Sander De Frera, eftersom at I ere vidne af det som her i forttet passerede den 19 october 1679, imellem mig och Pieter lansen, och eders particulier och shrifftlig vidnisbyrd, som I der om indleveret haffuer, falder noget vitløfftig i cort at forstaa, eftersom ordene der i, ere ej alle shreffuen paa een maade, der fore er er jeg af eder begierendis, at I nu udj disse hosværendis tolf personners paahør, och i Pieter lansens hosværelse, vil for dem giffue eders sandferdigt suar, paa de poster, som jeg eder nu om spørger, huor til een huer af eder kand suare, paa huer post det som hand har hørt och seet, da sandferdig at verre passeret, och saaledis som hand det, med sin eed vill bekræfte, sandt at verre, **1)** den tid at jeg den 19 octob^r 1679, efter at den calvinshe prædicken vaar endet, haffde ladet hente min memorie bog, och der efter saae først paa mændenis, och der efter paa quindenis

register, huem som af dem, samme søndag forsømte kircken, om Pieter lansen vaar ej i den tid, som jeg spurde efter de mænd, som jeg da ej saae komme ud af kircken, gaaen mig forbi, och af mig u-tiltalt, **2)** om Pieter lansen vaar ej u-kaldet kommen tilbage igien til kalck heller mortar hoben, i den tid at jeg spurde efter de quinder, som jeg da och ej saae komme ud af kircken, **3)** den tid at jeg haffde offuerseet quinde registeret, och ej synderlig, spurt efter de quinder som boede uden forttet, fordj at jeg kunde ej vel vide, huad derris forhindring vaar til at forsømme kircken, och jeg saae at Bette Bolle, da ej vaar i kircken, mens forstoed at hun vaar ude af forttet, och der for sagde jeg, der er for fast een, som faar at betalle straff, thi hun boer i forttet, och haffuer under prædicken inttet uden forloret at bestille, om Pieter lansen da ej først talte mig til, och spurde mig ad, om jeg och bemøde mig med kludene, som hand meente [*opslag 643*] quind folcket med, och om det vaar ej begyndelsen, af den disput och trætte, som vi der efter samme tid, der om videre i kom, efter eders vidnisbyrds videre indhold, **4)** efter at hand med hans u-nødig disput, haffde op irred mig saa lenge, at jeg efter de tancker som jeg haffde om hannem, sagde hannem at verre een falsh myndt, een shelm, een oprocker, och forraader, saa och med hans løjeten kommet mig til at lege min memorie bog af min haand, til at giffue ham eet slag der med, och slog da efter ham, om hand da ej sagde til mig slaar I mig, da shall jeg slaae eder igien, **5)** den tid Pieter lansen haffde af hans traazighed sagt, at der som jeg slog ham, da shulde hand slaae mig igien, och jeg der udoffuer gaff ham eet slag paa hans arm, om hand da icke strax slog mig igien, och ramte mig paa mit hoffuet, med hans haand, **6)** efter at folcket haffde shieldt os fra huer andere, och jeg sagde til Pieter lansen, at hand da shulde strax gaa ud af forttet, om hand da icke stræfuede der imod, och tog een jern shouffe I sin haand til at verge sig med, imod mig, Den tid at jeg haffde ladet hente min degen, saa at hand ej vilde gaa ud af forttet, førend at jeg par fors, maatte lade hannem der af ud leede.

Paa disse foreshreffne sex poster, haffuer efterneffnde personer idag, som er den 26 junij 1680, giffuet til suar paa huer post, som følger, **1)** paa den første post, gaff Tomas Berrentsen, Christen Larsen, och Anthonij Compter til suar, at de den 19 octob^r 1679, haffde seet Pieter lansen, kommendis ud aff den tydshe kircke, gaa gou^v Jørgen Iffuersen forbi, och af hannem u-tiltalt, **2)** paa den anden post, gaff Ian Gillispadt, Carel Baggart, u: Andrias Saman, Tomas Berrentsen, Christen Larsen, Matthijs Trupka, Anthonij Compter, til suar, at Pieter lansen samme dag, efter den tydshe prædicken var endet, talte gou^v Jørgen Iffuersen først til, efter at gou^v Iffuersen haffde spurt om Bette Bolle, och sagt, fordj hun vaar ej i kircken, der er forfast een, som faar at betalle straf, och da spurde Pieter lansen gou^v Iffuersen ad, om hand bemøde sig och med kludene, huilcket vaar begyndelsen af den disput och trætte, som de da videre i kom, efter vooris shriftelig vidnisbyrds der om, videre indhold, af samme datto, **4)** paa den fierde post, gaff Frans Marten, Frans Palling, Jessper lansen, Simon van Ockern, Ian Gillispadt, Carel Baggart, Villem de Vaye, u: Andrias Saman, Jellis Daidtsen, Christen Larsen, Matthijs Trupka, Anthonij Compter, Ian Pin, Sander De Frera til suar, at efter gou^v Jørgen Iffuersen och Pieter lansen haffde saa lenge verret i disput med huer andere, at derris disput for andris til vrede, da sagde gou^v til Pieter, efter derris ords tiltagelse, at han vaar een falsh myndt, een shelm, een oprocker, och forraader, och Pieter sagde til gou^v det løije i, da lagde gou^v sin bog af sin haand, och slog med hans haand efter Pieter, da sagde Pieter til gou^v slaar i mig, da shall jeg slaae eder igien, **5)** paa den femte post, gaff Simon van Ockeren, Marcus Cloet, Tomas Berrentsen, Olle Pedersen, Matthijs Trupka, Anthonij Compter, Ian Pin, til suar, att efter Pieter lansen haffde sagt till gou^v Jørgen Iffuersen, slaar I mig, da shall jeg slaa eder igien, da saae de at gou^v Iffuersen gaff Pieter lansen eet slag med hans haand, och at Pieter lansen da slog gou^v Iffuersen strax igien, med hans haand, paa hans hoffuet, och at folcket da shieldte dem fra huer andre, **6)** paa den sette post, gaff Ian Bolle, u: Andrias Saman, Matthijs Trupka, och Anthonij Compter, til suar, at efter gou^v Jørgen Iffuersen, och Pieter lansen vaar shieldt fra huer andere, da sagde gou^v Iffuersen til Pieter lansen, at hand strax shulde gaa ud af forttet, mens Pieter stræfuede der imod, och vilde verre oppe i eet rom som gou^v haffde laant hannem, til at hente hans gevæhr heller gods der ud, huilcket gou^v vilde da ej lade ham gjøre, och som gou^v ej strax kunde faa Pieter ud af forttet, da lod hand hente hans degen, och gaff Pieter der med eet slag, da fick Pieters quinde gou^v fast om armen, och Pieter fick een jern shouffe i haanden til at verge sig med, huilcken Anthonij Compter och Hans Wadshye tog fra

hannem, och fick ham saa ud af forttet, [*opslag 644*]

Eftersom vi undershreffne ere af gou^v Iffuersen befallede, at verre sand ferdige vidne, af det som i dag her I forttet bliffuer talt och vunden, i den sag imellem gou^v Jørgen Iffuersen, och Pieter Iansen, efter denne følgende copies Indhold, befaller her med Hans Jørgen Bødker, Thomas Svein, Knud Rasmusen, Ian Cramue Suend Hendricksen, Fransva Ziega, Thomas Nielsen, Niels Vintter, Ian Borris, Mads Hansen, Lambert Bastiansen, Jessper Bashervil, at I udj dag shall verre udj Christians Fort, hosværrendis, och høre huad der bliffuer talt och vunden, i den sag och trætte som her vaar i forttet søndagen den 19 octob^r 1679, Imellem mig och Pieter Iansen och der til verre sandferdige vidne,

Actum St Thomas den 26 junijus

Jørgen Iffuersen

Da vidne vi, at disse forshreffne mænd som her, hos heller i huer post er næffnt, haffuer i dag udj vooris paa hør, och I Pieter Iansens hos værrelse, sagt och vundet, det sandt at verre, som de paa huer af de forshreffne sex poster haffuer suaret, och bekiendt at de da den 19 octob^r 1679, haffuer seet och hørt, at verre til gaaen och passert, efter huer posts videre Indhold, huilcket de och siger, med derris forrige shrifftelig vidnisbyrd der om, och derris eed, at haffue bekræftiget, och til sandheds bekræfftelse haffuer vi dette vooris, med egne hænder undershreffuen, paa St Thomas i Christians fort, Den 26 junijus 1680

Hans Jørgensen

Madz **MH** Hansens mercke

Thomas Swaijns

Niels Vintter

Knud **KR** Rasmuss mercke

Suend **SHS** Hendricksens mercke

Jasper Basheruill

Johannis Borris

Thommes Nielssen

Lambert + Bastiansens mercke

Jan ⊗ Cramue mercke

Niels Lassen

Fransva **FC** Xiega mercke

Copie

Eftersom jeg Jørgen Iffuersen, er i den forhaabning, at jeg nu inden lang tid, shall bliffue frie giort fra denne min bestilling, at verre gouverner her paa St Thomas, och her findis nogle af planterne som efter min røg, heller i min fraværelse klage offuer mig, och beshylder mig, for det, som jeg meen at jeg er u-shyldig udj, efter som jeg icke veed, at jeg haffuer giffuet nogen af dem, nogen lovlig aarsage, til at klage offuer mig for, der fore er jeg nu her med begierendis, af eder, 1 Franck Atesen, 2 Jesper Bashervill, 3 Arn Nickels, 4 Michiel Hubert, 5 Berrendt Roudts, 6 Robben Brag, 7 Mads Hansen, 8. Samsing Andrias, 9 Jellis Dauditsen, 10 Marcus Cloet, 11 Lambert Bastiansen, 12 Andrias Saman, 13 Tomas Svein, 14 Carel Baggart, 15 Ian Gillispadt, 16 Simon Van Ockeren, 17 Jessper Iansen, 18 Hans Jørgen Bødker, 19 Lazart Zygeret, 20 Ian Bolle, 21 Jacob Svein, 22 Ian Cramue, 23 Frans Palling, 24 Knud Rasmusen, 25 Fransva Ziega, 26 Nicola Ramue, 27 Anthonij Perepav, 28 Lars Andersen, 29 Hans Møll, 30 Joris Huitfeld, 31 Fransva La Croye, 32 Frans Marten, at I, som jeg regner for at verre samptlig plantere, vill først i gemeen, och der efter huer for sig selff, giffue mig for uden frycht, had, och vendshab, sandferdigt suar, paa de spørsmåll, som jeg nu til eder shall gjøre, saa som I det achter at forsuare, och bevisligt at gjøre, 1) For først spørg jeg eder ad i gemeen, om jeg icke efter mullighed haffuer søgt at forfremme Guds frycht, och hans ords lærdom, her iblandt os, 2) For det andet, om jeg icke efter mullighed, haffuer søgt dette lands velfart, och giort min flid, til det at forstercke, och bebygge, imod voore fiender, 3) For det tredie, om jeg haffuer besuerget nogen af eder, med nogen udgiffit heller arbejde, til at forstercke landet med, heller och begieret nogen dags arbejde af nogen af eder, til fortets bygning u-betalt, 4) For det fierde, om jeg ej efter mullighed, haffuer forshonet eder for at holde vacht, heller at vaage i forttet, saa lenge at vi os ej for nogen fiende, befryctede, och om jeg siden, at fornødenheden det udkræffuede, at vi for frycht aff voore fienders u-formoedelig offuer fald, maatte endelig holde sterck vacht, ej haffuer saaledis fordeelt vachten, at den eene der udj, er ej meere bleffuen forshonet, end den anden, af alle de som her [*opslag 645*] vaar, och er paa landet, 5) For det femte, om jeg nogen tid, haffuer i compagniets naffn, med u-rætt, taget heller begieret noget af eders gods, heller til hørrendis fra eder, imod eders villie, til comp: brug, och fordeel i nogen maade, 6) For det siette, om jeg for mig selff, heller til

min brug, haffuer nogen tid, i nogen made, imod eders villie, taget noget fra eder, heller begieret af eder, nogen shenck heller gaffue, mig til profijt och fordeel, som kunde verre værdt eet pund socker, mig til particulier gaffn och goede, 7) For det siuffende, om jeg haffuer nogen tid holdt mig for goed till, at talle med nogen af eder, heller til at giffue eder suar, paa det som I mig om til talte, heller och der udj giort nogen forshiel paa personnerne, at jeg icke haffuer verret saa vellig och reede bond, til at høre och suare den eene, saa vel som den anden, paa det som I med mig haffde at bestille, heller for mig at fremføre, saa at I for min stolthed, heller hofferdige indbildingers shyld, haffde behoff at begiere nogen anden mand, til at talle med mig for eder, heller paa eders vegne, om noget eders angaaendis, -

Paa disse forestaaende siuff poster som gou^v Jørgen Iffuersen, os forneffnde plantere om spurdt haffuer, och af os i dag verret begierendis, at vi der paa vilde giffue vooris sand ferdig suar, da er der paa vooris samptlig suar dette, at vi ej med sandhed kand sige andet, end at forneffnde gou^v Jørgen Iffuersen, haffuer jo efter muelighed, 1) søgt at forfremme Guds frycht iblandt os, 2) saa och efter muelighed søgt landets vel-fart, och giort sin flid til det at forstercke, 3) i lige maade siger och bekiender vi, at hand icke haffuer besuerget os med nogen ud giffit til landets bygning, ej heller besuerget os med noget arbejde at giøre til at forstercke landet, heller til at opbygge forttet, ubetalt, 4) vi bekiender och saa at hand ej haffuer besuerget os, med nogen vacht holden, heller vaagen i forttet, førend at fornødenheden det udkræffuede, och at hand da, der udj ej haffuer forshonet, den eene meere end den anden, af alle de som i den tid vaar paa lan-det, 5) I lige maade bekiender vi och, at hand ej nogen tid, haffuer I compagniets naffn, eller til derris brug, och fordeel udj nogen maade, med u-rætt taget heller begieret noget gods, heller andet fra os, imod vooris villie, 6) vi kand och ej med sandhed sige, at hand for sig selff, och till hans egen brug, heller particulier for-deel, haffuer nogen tid taget, heller begieret, noget aff, heller fra os, i nogen maade, os til hørendis, som er værdt at næffne, 7) ej heller kand vi sige med sandhed, at hand nogen tid haffuer holdt sig for goed til at snakke heller talle med os, heller til at giffue os suar paa det som vi hannem om tiltalt haffuer, mens be-kiender at hand altid haffuer verret villig nock til at høre och suare een huer af os, paa det som vi for han-nem haffuer hafft at frem føre, och som gou^v Jørgen Iffuersen haffuer och I dag, verret af huer af os par-ticulier begierendis, at vi udj disse hos værendis personners paa hør, vil huer for sig selff udj sandhed nu be-kiendt giøre, huad u-rætt at hand een huer af os giort haffuer, och huad vi offuer hannem, udj nogen maa-de haffuer at klage,

Der paa giffuer vi undershreffne och til suar, at gou^v Jørgen Iffuersen haffuer ej i nogen maade, giort os nogen u-rætt, och at vi ej heller haffuer noget at klage offuer hannem, som hand haffuer giffuet os lovlig aarsage til at klage offuer hannem for, och til sandheds bekræfftelse, haffuer vi dette med egen haand un-dershreffuet, paa St Thomas i Christians fort den 26 junijus 1680

Frans Attison	Gillis Davidtsen	Jan Bolle
Jasper Bashervil	Marckus Kloodt	Jacob JS Sveins mercke
Arn ○ Nickels mercke	Lambert † Bastiansen	Jan ⊗ Cramues mercke
Michel † Huberts mercke	Andrias △ Samans mercke	Fransoss Pallijnck
Berent ▲ Roudts mercke	Thomas Swaijns	Knud KRS Rasmusens mercke
Robben ⊙ Brags mercke	Jan † Gillispadts mercke	Fransva FG Ziegas
Madz MH Hansens mercke	Jasper lansen	Nicolas Remij
Samsing Andrias	Hans Jørgensen	Lazares Ciguret [opslag 646]
Anthonij R Perepavs mercke	Georg Whitfield	Lars LA Andersen mercke
Fransva Lacroijes mercke	Hans Møll	Franz Martens

Paa de siuff forshreffne spørmaall i gemeen, gaf de forneffnde 32 plantere samptlig de siuff suar, som forshreffuet staar, och paa det particulier gjorde, gaf de 30 af dem dette forshreffne suar, at de haffde Inttet at klage offuer mig, for nogen u-rætt som jeg dennem giort haffde, huilcket de saa vel som de forrige siuff spørmaall, haffuer til sandheds bekræfftelse med egen hænder undershreffuen

Och som Carel Baggard, haffde da begyndt med nogle ord at klage, da bad jeg hannem, saa och Simon

Van Ockeren, at de vilde shrifftlig indleverere derris klage maall, som de offuer mig haffde at klage, for nogen u-rætt som jeg dennem her giort haffde, efter som tiden vilde det da ej til lade der lang disput om at giøre, efter sammen min begierning indleverede Carel Baggart och Simon Van Ockeren den 28 junij derris shrifftlig klage maal, huor udj Baggart først beshylder mig for 345 ƒ socker, och Simon Van Ockeren for 450 ƒ, som de siger, at jeg haffuer kommet dem til, at betalle meere til fracht for derris quinder, end som for accordert vaar, for det 2) beshylder Baggart mig, at jeg haffuer kommet hannem til at betalle, for Fransva Lacroye, 500 ƒ socker som hand ej vaar hannem shyldig, for det tredie, at jeg haffde kommet ham til at betalle 500 ƒ socker, til straff, for hans kildyvel selding i potte taall, der hand inttet taphus har holden, for det andet beshylder Simon Van Ockeren mig, at jeg haffuer kommet hannem til at betalle 25 ƒ indigo, til straff, for det at hand haffde sagt, at comp: vaar ham och shyldig, for det 3, at jeg imod hans villie, haffde ladet af hugge, hans negers foed, och der for uden kommet hannem til, at betalle balbier lønnen at læge den,

Disse forshreffne sex poster, som Carel Baggart och Simon Van Ockern mig uden aarsage for beshylder, siger jeg at verre u-sandferdig, och af dem u-bevislig, huilcket jeg dem samme 28 ditto, och shrifftelig vitløfteligere haffuer ladet vide, med Ian Cramye, och Thomas Svein, och shall det videre med første lovligen bevisse, paa St Thomas, i Christians fort den 30 junij 1680, **Jørgen Iffuersen**

St Thomas paa Christians fort den 25 junius 1680.

Høj edelle och velbaarne, vel edle och høje acht bahre herrer etc:

Gunstige herrer. Jeg øndsher hierttelig at jeg vaar hieme hos eder, och at min shriffuen her haffde een ende, efter som jeg med min shriffuens vit løfftighed, ickun lidet udrætter, vaar jeg ickun een maanets tid hieme hos eder, jeg vilde der ej om tuile, at jeg jo da i den tid, shulde for rætte meere, med mine ords talle, end at jeg nu i sex aar, med min shrifft giort haffuer, thi om shiønt Jeg haffuer meget shreffuet, saa haffuer jeg ickun faaet lidet til suar, paa det som jeg om shreffuet haffuer, huor af jeg fortroer at tidens u-seekered, er største aarsage, och til med troer jeg, at een deel af det som jeg eder til om haffuer shreffuet, kunde bedere mundlig end shrifftlig paa suares, naar dets beshaffenhed med spørs maal och suar, vaar vel forstaaet, der fore lengis jeg efter at verre hos eder, paa det at jeg eder da mundelig kunde giffue til kiende, huad jeg haffuer eder at lade vide, och giffue til kiende, om dette lands beshaffenhed, til eders videre betenckening och suar

Den ind komst som comp: her haffuer, er landets shatt, och huor meget den sig aarligen bedrage kand, det kand jeg her ej endnu for seker lade vide, for dj at her er endnu ingen fast regel sadt der om, jeg haffuer beloffuet alle dem, som her begynder at bebygge een nye plantatie, shall der paa med derris folck, verre tre aar shatt fri, och efter de tre aars forløb, da shall alle de som er 15 aar och der offuer gammel, betalle aarligen eet hundrede pund socker til shatt, huilcken regel jeg holder fast at verre mens der lmod haffuer planterne begierret, at derris quinder och u-gifftige børn maatte verre fri med half shatt at betalle, huor om jeg eder før nu haffuer tilshreffuet, och eders suar paa forventet her er andere hidkommen, och haffuer kjøbt sig af de plantatier som til forn vaar bebyggt, och haffuer været tre aar shatt frie, de meener at de, for dj at de ere nyelig hidkommen, bør och att verre tre aar shatt frie, och der imod forstaaer jeg det saa, at de plantatier, som haffuer hafft derris tre shatt frie aar, bør ej fleere at haffue, heller dem der paa at for undis, som dem kjøber, mens at den friehed bør allene at verre for dem, som her nyelig ankommer, och som da paa nye begynder ud af shoffuen, at giøre sig een plantatie, her er andere, som opholder sig her paa landet, foruden nogen plantatie at haffue, huor af somme er i anders tieniste.

Tilføjet i margen: Jeg haffuer her saare fornøden noget pack dug til cattun sæcke, jeg faar at forshriffue noget fra Coricaue, thi der er inttet paa stacnis huor til jeg nu sender did 17 roller tobacco v: 743 ƒ, noch 25 roller tobacco, som jeg just nu haffuer annamet, der at selles heller hiemsendis 1238 ƒ. [opslag 647]

Saadanne formeener jeg, at de bør aarligen at betale deris shatt fordj at de haffuer maanetlig heller aarlig derris betaling, for derris gierning, huor under jeg ej regner dem som antagen udj comp: tienniste, gamele folck som er 60 aar gammel, bør och at verre shatt frie, saa och de som formedelst suaged, ilde kand fortienne derris føde, paa dette forshreffne, kand I goede herrer giøre een fast regel heller for ordning,

huor efter eders gou^v sig her kand forholde, indtil I det efter tidens forhold forandres

leg sender nu til mons^r Doncker 1240 ~~fl~~ tobacco, til at betalle for det som jeg bleff shyldig paa det gods som hand sendte mig forleden aar for comp: brug, denne Pieter lansen som her sider i slutteriet, haffuer nu i otte maaneders tid, drellet mig med 100 stuck van acht som hand sagde at der shulde bliffue betalt til mons^r Doncker for mig, at forstaa for comp:, och nu mons^r Doncker lader mig vide, at hand vil dem der ej betalle, saa at hand haffuer nu faaet fleere nye griller i hoffuedet igien, jeg veed ej huorledis jeg mig beest mod hannem shal forholde, thi hans haffuer eet meget traazigt och opstinat hoffuet, som er fuld af stor disput och trætte, huor af jeg haaber at hand maa faa nock, hand vil slet ingen goede ord giffue mig, och jeg tencker at jeg er hannem ingen shyldig, saa at ingen af os vil verre den ringeste, men icke dis mindre fortroer jeg at hans meestershab haffuer her verret paa det højeste, och der som jeg lod hannem komme ud af slutteriet, førend hand set paa een tilbørlig maade begierede, da shulde hand befindis at verre den mand, som i de forrige toe aar shulde hafft sagt sandt, i det at her da vaar een, iblandt de andere, som sagde at der som jeg satte ham i slutteriet, da shulde jeg vist giffue ham goede ord, førend hand shulde vilde komme ud igien, jeg fortroer at det vaar denne Pieter, som da raade de andere til saadant, huilcket hand nu och med gierningen bevisser, dog jeg fortroer at hand der shall bliffue keed af at side, førend at jeg shall bede ham komme der ud før jeg forseeker veed, at det ej fred, at jeg kand faa den pæst af landet och paa de tider vaar slutteriet ilde nogen uge ledigt, thi naar jeg viste ingen raad med de drockene och moetvillige, da lod jeg dem der indsætte, och der forbliffue til de bleffue bedere til sinds, och haffde udsoffuet, huilcket siunis at haffue fortrødt denne Pieter, at nogen her shulde giffue mig goede ord, i cort, det lader sig noch ansee at dette er een trætte, om meestershabet her, thi jeg vil icke afstaa, den rætt, som jeg tøckis at een gou^v her til kommer, och jeg veed at hand vil af yderste formue stræbe der efter at faa det naffn, at hand er den mand som har for ringet een gou^v commando her, och forshaffet planterne meere frihed her, end som de til førns haffde, mens jeg troer ej, at rætten hos eder er til kiøbs, for hans penge, heller kongens dør saa aaben for hans indkomme som hand sig ind bilder, och mine forrige hadderis løgn shal ham lidet kunde hielpe i hans forsætt imod mig, som er eders dienst villige tienere

Jørgen Iffuersen.

leg veed ej vel, huilcket er bæst, at haffue noget heller inttet af verdens godß.

Copie

Memorie af de spørsmåll som gou^v Jørgen Iffuersen gjorde til Pieter lansen den 26 junij anno 1680.

1. Efterdj at I Pieter lansen forleden aar den 19 october, vaar fra kircken gaaen mig forbi u-tiltalt, huor fore bleff I da icke fra mig, och lod mig verre med fred, och u-tiltalt, saa lenge at jeg talte eder inttet till,
2. Huad aarsage haffde I der til, at komme til bage igien til mig, och da selff først begynde at gjøre disput imod mig, med eders u-nødige spørsmåll, om det som I da kalde klude eftersom I da jo selff, baade saae och hørde huor vidt at jeg mig der med bemøde,
3. Eftersom at det, som jeg mig da med bemode at spørge efter de, som da ej vaar i kircken, vaar een sag, som eder slet inttet angick [: efter som jeg saae, at I, och eders hustru der af udkom :] och I bleff der ej heller af nogen til kaldet, at suare imod det, som vaar til Guds ære, och lærdoms forfremmelse, huad søgte I da med eders u-fornødne tiltalle, andet, end at I jo endelig vilde verre i disput och trætte med mig,
4. Efter at I saae, at I med eders u-fornøden disput, op-irrede mig ickun meer, och meer til vrede, huor fore opholdt I icke der med, førend at I der med for aarsagede, haardere ord, och større trætte,
5. Efter at I med eders løjeten, haffde kommet mig til at slaa efter eder, och at giffue eder eet slag med min haand, huor forevigede I icke da fra mig, førend at I da slog mig saadan eet slag igien paa mit hoffuet, at det der af drejede til een side, eftersom I jo self sagde nu den 19 ditto, at jeg da vaar saa suag, at I med eet slag, kunde hafft slaget mig til jorden,
6. og som I da samme 19 ditto, sagde i de hos værendis paa hør at jeg vaar ej sterckere end een anden mand, der som det ej vaar for min commission, saa at I da och viidere sagde, at det vaar min commission, som gjorde mig sterck, och at de som slog mig, de slog och min commission, eftersom I det vel vi-

ste, och af eder selff fri villig bekiende, at min commission gjør mig sterckere, end een anden mand, huor fore respectede I ej saa meget hans kongl: majtz: commission, som I har seet at verre mig betroet, at I for samme hans kongl: majtz: commissions shyld, vilde da med gierningen ladet see, at I haffde [opslag 648] achtet dem saa sterck at verre, at den kunde hafft befriet mit hoffued fra eders slag, der I da och vel viste, at mit legeme vaar suagt och shrøbeligt, och at I selff, uden aarsage, begyndte den trætte med mig,

7. om I haffde kiendt mig for at verre meester her i fortet, huor fore stræfuede I der imod at gaa der ud af, efter min befalling [: den tid at I haffde slaget mig :], indtil at jeg eder par fors der af maatte lade udleede, och huor fore tog eders hustru eders gods, ej med goede ud af det rom, som jeg haffde laant eder i fortet, den tid jeg det af hinder begierede, och sagde, at jeg eder det rom ej lenger laane vilde, om I eders meestershab der med, och ej vilde lade kiende, saa lenge som I kunde,
8. efter at I den 2 nouemb^r 1679 lod mig vide, at I begierede at talle med mig, lod jeg eder da ej om mandagen, som vaar den 3 ditto, komme ud af slutteriet til mig, och der I da begierede, at jeg vilde lade holde rætt offuer eder, gaff jeg eder da ej til suar, at jeg ej selff kunde verre anklagere, och dommer I een sag, och at jeg kiendte her ingen paa landet, som i een sag kunde dømmе, til bød eder da og, at der som I kiendte her nogen, som haffde forstand, til at dømmе der i, at I dem shulde naffegiffue, mens I vilde icke,
9. og der I samme dag den 3 nouemb^r spurde mig ad, om jeg vilde icke lade eder komme løs ud af slutteriet, om I sadte goed borge for eder, gaff jeg eder da icke der paa til suar, ja, och sagde at der som I mig fornøjelig borge for eder sadte, at jeg eder da shulde lade komme ud af slutteriet, och huor fore haffuer I det ej siden giort,
10. og som I samme 3 nouemb^r beshyldede mig for tre ting, som jeg siger, at I haffuer u-sand ferdigt beshylder mig med, i de hos værrendis paa hør, først sagde I, at I haffde pressenteret mig, eet vessel breff paa mons^r Ian Doncker, til betalling, for det som I da vaar comp: shyldig, och at jeg vaar der ej med til fridts, 2 noch sagde I, at jeg før den 19 octob^r, da haffde allerede slaget eder, toe @ 3 gange, for det tredie sagde I, at jeg vilde icke anname, eet pund, heller pundet, aff ratue tobacken, for eet pund socker pundet, som jeg haffde loffuet planterne, disse tre poster begier jeg, at I shall be visse sandt at verre, om I vill ej, at jeg shall regne dem iblandt de andere eders praticker som I her haffuer brugt imod mig.

Paa den første af disse forshreffne tie poster, gaff Pieter lansen til suar, at hand kom tilbage igien, fordj at gou^v til forn haffde sagt, at den ræf vaar i hans hol igien, och som gou^v Iffuersen, da nogle gange begierede af hannem, at hand vilde giffue hannem videre suar, paa de andere spørsmall, som her forshreffuet staar, paa det at aarsagen af derris forshiel, kunde disbedere forstaaes hieme, da næchtet hand det at gjøre, och sagde at hand nu inttet vilde suare gou^v paa nogen spørsmal, eftersom hand saa her ingen dommere, da sagde gou^v til Pieter lansen, der som I ej vil suare mig paa de spørsmal, som jeg nu begier af eder, at I vil suare mig paa, da shall jeg dem dog for eders oplæsse, i disse hos værrendis 12 personers paa hør, paa det at I derris Indhold maa vide, och da begyndte gou^v Iffuersen, at gjøre disse forshreffne tie spørsmal til Pieter lansen, och begierede af hannem paa huer post hans suar, mens Pieter bleff all stelle sidendis, och vilde inttet shriffværdig suar giffue gou^v paa nogen af de forshreffne tie Poster, lidet der efter, da gaff gou^v Iffuersen, Pieter lansen til kiende, formedelst een shrifftelig memorie som hand der om giort haffde, bestaendis i siuff poster, nogle af de aarsager som hand haffde til at sige at Pieter lansen vaar een falssmyndt, een shelm, oprocker och forraader, huor udj och vaar indførtd, nogle poster som hand til spørsmal och suar, om Pietters forhold her haffde noteret, huilcket bleff Pieter lansen af gou^v sagt, och adspurdt, mens Pieter lansen bleff all sidendis, och vilde der inttet shriffværdig til suare, saa at Gou^v ham da ej om noget videre spørge vilde, och til sandheds bekræfftelse, at dette forshreffne saaledis passeret er, vidne vi undershreffne,

paa St Thomas I Christians Fort Den 26 Junij 1680

Hans Jørgensen

Fransva FG Ziegas

Johannis Borris

Thomas Swaijns	mercke	Lambert + Bastianß
Knud KRS Rasmusens	Madz MH Hansens	mercke
mercke	mercke	
Jasper Bashernil	Niels Wintter	Niels Lassen
Thommeß Nielsen	Suend SHS Hendrickss	
Jan ⊗ Cramues	mercke	
mercke	[opslag 649]	

Vij undershreffne bekiende och vidne, alt som vi den 22 jullij 1678, vaare udj fortet forsamlede, med de andere plantere, da hørde vi, at gou^v Jørgen Iffuersen begierede af Pieter lansen, at hand da vilde giøre hans troshabs eed, saa som de andere plantere den her til hørende haffde giort, da begierede Pieter at vide endnu, huilcken Gou^v Iffuersen for hannem da oplæste, och spurde hannem da igien ad, om hand den nu och saaledis giøre vilde, da næchtede Pieter det at giøre, och som Pieter lansen paa det sidste absolut næchtede at giøre eeden, saa som den findis i protocollen indførtdt, da sagde gou^v til Pieter, at hans ej for hans shyld vilde eeden forandre, och ej heller meere begiere af ham, at hand her hans eed giøre skulle–

Till sandheds bekræfftelse, haffuer vi dette med egen haand undershreffuet, paa St Thomas, i Christians fort – den 30 Junius 1680

Carlos Baggart	Gillis Davidtsen	Thomas Swaijn
Fransoss Pallijnck	Jan ⊗ Cramues	Franz Martens
Jan Bolle	mercke	Simon ⊗ van ockerens
Niels Lassen		mercke

Copie

Efter som jeg under shreffne Carel Baggart, udj min shrifft som jeg den – 28 junius 1680, beshylder gou^v Jørgen Iffuersen, for tre poster, som jeg da for meente at mig af hannem var sheed u-rætt udj, først att hand haffde kommet mig till att betalle 345 ₧ socker, meere till fracht, for min sl: Hustru, end som jeg om forligt vaar, da bekiender jeg, at jeg Ian Cramue, och Thomas Svein, dett och vidne, att vi vaare forligt med sl: Hans Monck, den – 10 desemb: 1675, att giffue till fragtt, for huer Person 100 ₧ socker och aff huer tøn- de gods 50 ₧ socker, att førre her fra och op till Nevis udj jachten De Hoxvel, huor i jeg da opsendte 8 per- sonner och saa meget gods som bedrog sig 7 tøn- der huor fore jeg ej er giort debijt, mere end 1145 ₧ soc- ker i alt for fracht, for dett andet, at hand haffve kommet mig till att betalle 500 ₧ socker till Fransva La Croye, som ej haffde giort ⅓ part, aff det arbejde, som jeg vaar forligt med hannem om, for 400 ₧ socker, och 1 par shoe, der om bekiender jeg at det saaledis er till gaaet, efter La Croye haffde een tid lang, arbej- det paa det antagende støcke jord, at giøre reent, befant hand sig der i at verre bedraggen, saa at han løb bort och for holt sig I bujshene tre ugers tid, till hand bleff der funden och førtdt till fortet, huor hand bleff sadt i slutteriet, och efter at hand der een tid lang haffde sidet, loed gou^v hannem løß Igien, och som hand da vaar u-villig videre for mig at arbejde da begierede gou^v aff mig, at jeg shulde tage toe mænd, och hand toe mænd, till at voordere det arbejde, som hand for mig haffde giort, och at jeg efter derris siggen shulde betalle La Croye for hans arbejde, mens som jeg vaar der ej med till fridts, da sendte gou^v den 4 septem: 1677, fire plantere did, nemlig Simon Van Ockeren, Lambert Bastiansen, Jellis Dauidsen Ian Gillispadt, som vidne at gou^v befallede dem at gaa paa min plantatie, och vel besee det arbejde som Fransva Lacroye der paa giort haffve, och dett voordere for sin værtdt, saasom ræt och forsuarligt vaar, och efter disse fire mænd, haffve beseet det arbejde, som Fransva Lacroye, der for mig giort haffde, da for klarede de paa der- ris consientie, at hand der med haffver fortient 500 ₧ socker, huilcket gou^v ordenerede mig da for Lacrouye at betalle, [opslag 650] saa at den u-ræt, som jeg formeente at gou^v mig der udj giort haffuer, er och debijs, For det tredie, at hand haffde kommet mig till att betalle 500 ₧ socker, for det at jeg haffde soldt kildyll i pote tall, der udj bekiender Jeg och at haffue abuis, eftersom jeg bleff den 5 junij 1679, till dømt aff de otte mænd, som da sad rætten, at jeg de forneffnde 500 ₧ socker, shulde betalle till straff, half parten for huer kircke, for min begangne u-lydighed och forseelse, efter sagens videre indhold som findis i protocollen, och

der for beder jeg gou^v Iffuersen, at hand vilde lade de tre poster verre forglemt och giort till inttet, efter som disse mine tre beshyldinger, er sheed aff misforstand, jeg shall her efter vochte mig for slig, och andre forseelser at begaa, videre bekiender jeg, at jeg haffuer intet at klage, offuer gou^v Iffuersen, for nogen u-ræt som hand mig giort haffuer, och till sandhedz bekræfftelse, haffuer jeg dette med egen haand vnder-shreffuen, paa St Thomas i Christians fort, den 3 jullijus. 1680

Till vitterlighed

Niels Lassen

Carlos Baggart

Vi undershrfeffne Ian Cramue och Thomas Svein, vidne, att dette for shreffne, om frachten, aff jachten De Hoopwell, saaledis er for accorderet, som for shreffuen staar, och som det videreder om findis i hoß følgende Simon Van Ockerens beshylding der om, i lige maader bekiendes vij under shreffne Simon van ock, Lambert Bastiansen, Jellis Davidtsen, Ian Gillispadt, att disse forshreffne, om de 500 socker, som Carell Baggart, er ordeneret, till at betalle, til Fransva Lacroye, for hans arbejde, som hand haffde giort, paa Baggarts plantatije, er saa ledis till gaaen der med, saa som her i den anden post forshrefuet staar, och till sandhedz bekræfftelse, haffver vij dette med egen haand under shreffuen i Christians fort den 3 julijus 1680,

Thomas Swajjn
Jan Cramues
mercke

Simon van ockerens
mercke
Lambert Bastiansens
mercke

Gillis Davidtsen
Jan Gillis Padts
mercke,

Eftersom jeg undershreffne Simon Van Ockeren, udj min shriffet jeg den 28 junijus 1680, beshyldende gou^v Jørgen Iffuersen fore tre poster, som jeg da for meente att mig aff hannem, vaar sheed u-rætt udj, først at hand haffde kommet mig til at betalle 450 socker, for meget till dragtt for min hustrus opgaaen, da bekiender jeg, att jeg ej bedere viste, end at goedset, och neger barren shulde bliffue fragt frij op først, mens som Ian Cramue och Thomas Svein vidne, och Carell Baggart bekiender, at dette vaar saaledis først accorderiet med Hans Monck, den 10 decemb 1675. at der shulde betalles for fragt aff huer person, som der bleff ført her fra och op till Nevis, i jachten De Hoopwell, 100 socker och for huer tønne godz 50 socker, och jeg der udj haffver opsendt 7 personner, och rom 7 tønner godz, huor fore jeg i alt ej haffuer betalt mere end 1050 socker, till fracht, saa at jeg der vdi haffuer abys, i det at jeg meente, at der shulde ingen fragt betalles aff godsitt, mens forstaar, at det saaledis der med har verret, at dersom frachten aff personnerne kunde betalle jachtens hiure, da haffve gou^v aff hans goede villie, for undt os frachten aff goedsit frie, mens som rejsen falt 15 dage lengere end som for moedet vaar, daa maatte den først om forligte fracht aff goedsett, aff een huer bliffue betaltt, for dett andett, at hand haffve kommet mig till at betalle 25 indigo, for det at jeg sagde, den tid at hand kreffuede mig saa hart, at comp: vaar mig och shyldig, dette bekiender jeg at verre een viterlig abys, eftersom jeg den 2 januarij 1679, bleff till dømbt, aff de sex mænd som da sad rættten, at betalle till straff for de fatige, de fornæffnde 25 indigo, ej for det jeg haffve sagt saa comp: vaar mig oc shyldig, mens for anden forseelse, och ord, som findis i protocolen, for det tredie at min negers foed er for medelst eders order af huggen, och at I der for uden har kommet mig till at betalle balbiers lønnen, der med bekiender jeg saaledis, at verre till gaaen, efter at alle fem mine negere vaar bortløben, forleden aar den 10 augustij, da kom jeg saa hastig efter dennem, at de ej kunde faa de træer med dem, som de haffde giort, till comp: folck, och andre, haffve een tid lang søgt efter dem, da fich jeg den igien, och førte dem till fortet, hvor de udlagde nogle aff comp:, nogle aff gou^v neggere, saa och Baggarts negger Gerrit, och Zygerets neger at verre aff deris compagnie, mens som det befantis, [opslag 651] at min neger mand Domingo vaar hoffuet manden for de andere, i deris bortløben och flode giøre, och at hand, til forren vaar beshyldiget, i det mordt, aff Anthonij Salomons neger inde saa och at hand haffde brudt ind i sal: Rasmus Bladts och Jens Tavis husße och staallett derris godz fra dem, da bleff hand den 30 augustij, aff Carrel Baggart, Ian Cramue, Thomas Svein, Frands Parling, Hans Jørgensen, och de andre, som gou^v samme dag haffde kaldet till raad med sig, om disse bortløbene neggers straff, till dømbt at hand, nemlige Domingo, shulde for hans begangne miß gierninger miste hans foed, som da shulde bliffue aff huggen, och slaß med et søm paa et træ, de andre neggere till et exempell, att speigle sig i, mens som gou^v vil-

de da ej efter min, och anderis begierning, for andre Domingos straff, mend befalede at hans foed shulde aff hugges, som och sheede, och att jeg der efter maatte betalle balbier lønnen, fordj dette m: Matiß haffde lægtt foeden igien, da for meente jeg, at gou^v: haffde der udj giort mig u-ret, huor udj jeg och bekiender att haffue abys, och der for beder jeg gou^v: Iffuersen, at hand vill lade de tre poster verre for glempt, och giort till intet efter ßom disse mine tre beshyldninger, er sheed aff miß forstand, jeg shall her efter vochte mig for slig, och andre forseelser meere at begaa, videre bekiender jeg, at jeg haffuer intet at klage, offuer gou^v: for nogen u-ræt, som hand mig giort haffuer, och till sandhedz bekræfftelse haffuer jeg dette med egen hand under shreffuen paa St: Thomas i Christians fort den – 3 julius 1680.

Simon ⊗ van ockeren merke

Vi undershreffne bekiender, at dette for shreffne, om Simon van ockerens neger mand, Domingos beens aff huggen, er saaledis till gaaen, saasom forshreffuen staar; i offuen staaende tredie post, der om, och till sandhedz bekræfftelse haffuer vi dette med egne hender undershreffuen, paa Christians Fort den 3 Julius 1680.

Carlos Baggaert
Frans Parling

Simon ⊗ van ockerens
Hans Jørgensen

Jan ⊗ Cramues
mercke

St. Thomas paa Christians fort den 25 ianuari 1680.

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje acht bahre herrer

Det Danshe vest Indicke Compagniets Directeurs, min dienst villig erbiudelse altid till forn

Gunstige herrer

Som jeg nu haffuer vdi dem aars tid, meest udj alle mine breffue huor af jeg fortroer at I de meeste bekommet haffuer der som ej alle, begieret mit forloff af eder, til at verre fri af comp: tienniste, saa at jeg maatte forløssis her fra, och komme hiem til eder, til at giøre eder tilbørligt reede och regenshab, for det som I mig af compagnies betroed haffuer, jeg haffuer och forshejde gange ladet eder vide, at dislertgere I mig her opholdt i comp: tienniste, at det vilde bliffue mig dis besuerliger, at giøre eder fornøjelig regenshab, huor af aarsagen er eder och bekiendt giort, mens det haffuer icke behaget eder, i ald den tid at forhielp mig her fra, huilcket vel kunde haffde sheed med Grifuen, thi da vaar det endnu fred med Danne-marck, jeg haffuer och ej endnu til datto, bekommet noget dydeligt suar fra eder, paa min begierning, om at frie giøris af comp: tieniste, ej heller paa nogle andre poster, som vaar fornøden at suaris paa, huad eders aarsage der til er, kand jeg ej vel betencke, eftersom at jeg, siden jeg forstod, at vi haffde krig med Suerig, haffuer och ladet eder vide, at jeg vilde ej begiere at komme her fra landet, saa lenge at vi haffde krig med Suerig, mens begierede allene, at I vilde frigiøre mig af comp: tienniste, udj huilcken jeg leffuer och haffuer leffuet it møje sammeligt lifff, saa at mit legeme er af harm och forted, lige som udtæret, och som det lader sig ansee, saa er min døds time ej langt borte, thi jeg kand af suaghed ilde gaa, til med er jeg saa lam i mine hænder, at jeg kand ilde shriffue mit navn, samme suaghed, haffuer nu meest holdt ved med mig i half andet aar, dog somme tider haffuer det veret noget bedre med mig, naar jeg kunde æde noget, mand plejer at sige, at den lange siuge er den visse død, huilcket jeg troer och sandt at vere, Gud forlade eder det, at I mig her saa lenge imod min villie holder, som i eet fortredeligt fengsel, fra hustru, søn, och andre goede venner, af huilcke døden formedelst min lange forbliffuende her, haffuer giort saadan een shilsmisse, at jeg dennem nu her i verden ej meere shall faa at see, til at fornøje mit vendshab med den- nem, som er min sorrigs formerdring, och det dis meere, fordj at jeg er farer, at jeg ej alleene mister mine kiereste venner, mens at der findis hos eder nogle for giftige mennisher, som och gierne saae, at jeg miste min ære, och at de der til giør deris største flid, at giøre mig stinckende hos eder, och alle andre, som de kand faa til at troe deris løgn, dog som jeg lenge før nu, haffuer ladet eder vide, huad had och [opslag 652] mis undelse at jeg er kommen udj siden at jeg efter eders begierning, gaff mig udj denne besuerlige tienni- ste, saa forhaaber jeg, at I efter min forrige tjenstvillig begierning, vil som mine gunstige herre, tage mig och min ære i eders forsuar, indtil at jeg til eder fremkommer, och-kand jeg da ej med ære forsuaere mig selff, imod mine falshe och løgn achtige andklagere, da lader mig bliffue straffet efter min fortienniste, och døde med spott och vanære, huilcken dog ingen af mine faddere shall leffue at see, thi min ære er, och haffuer altid veret, mig

kierere end mit lif, som der for ej har, heller shall nogen tid sparis, jeg maa nu vel sige, at det vaar een forbandet dag for mig, som jeg mig udj comp: tienniste paa gaff, och det haffuer siden fortrydt mig fleere gange, end de dage haffuer verret, som jeg comp: har tient, at jeg mig den suar och sorrig fuld tienniste paa tog, huor af jeg maa giffue mons^r Lercke shylden, thi jeg veed ingen anden som der aarsage til er, at jeg udj den tienniste kom end hand, efter som jeg da vaar eder I andre toe goede herrer u-bekientd, dog huad mons^r Lercke der udj giort haffuer, troer jeg for fast, at hand ej haffuer giort i nogen anden hense- ende, end til at for fremme mig i verden, och at hand tenckte at jeg vaar een mand, som comp: kunde vere tient med, huor fore jeg och tacker hannem, paa det tienst villigste, saa vel som I andre gode herrer, som haffuer samptlig bevist mig meere gott, end jeg veed at for gielde, och det formeerer ej lidet min sorrig och fortred, naar jeg betencker huor stor eders gunst vaar til mig, mens jeg vaar hieme, at I da af eders goede affection beviste mig meere ære och trofast vendshab, end jeg achtet mig værdt at vere, at jeg der imod nu maa forstaa, at jeg shal haffue mist eders gunst och vendshab, huilcket Jeg dog ej kand troe, thi jeg kand ej betencke, at jeg eder nogen aarsage der til giffuet haffuer jeg kand och ej haffue anden tancke, end at det jo haffuer veret af Guds beshickelse, at jeg shulde komme hid I comp: tieniste, thi den tid at jeg tog mig min hustru til echte, da haffde jeg slet ingen tancke om, at komme meere i Vest Indien, heller saa langt fra hieme, och jeg vaar da som nu, een mand, der ej vaar begierendis at betiene nogen bestilling, mens holdt eet roligt och stille leffnet for det bæste, som jeg det och i sandhed befinder at vere, nu naar jeg det och betencker, huor roelig och vel fornøjet jeg passerede de nie aars tid, som jeg tiente mine reddere I Zeeland paa half vinste, imod disse nie aar at regne, som jeg er i comp: tienniste, jeg kunde da och fortienne paa half vinste med ringe besuerlighed, een fornøjelig løn, och mange mennishers vendshab, saa och skillis fra mine meestere med ære och vendshab, huilcket endnu er vitterligt och bevisligt, mens nu jeg er kommen i comp: tienniste, da forstaaer jeg aff de breffue som jeg har bekommet fra hieme, at jeg tiener comp: for een om tuillendis løn, ja der shriffues och, at naar jeg har tient lenge nock, da shall jeg ickun faa sham och tack paa det sidste, huilcket er een slet løn at tiene saa lenge for, der er mange som kand fortiene saa meget paa een timmes tid, och icke det allene, at jeg forstaaer den ringe forhaabning, som der er om min løns richtig betalling, mens jeg forstaaer och, at jeg bliffuer hiemme saa shammelig blammeret och ud raabet, lige som jeg vaar det forbandeste mennishe, som til kunde vere, och det meest af den løgn achtige shiende giest Theodorus P: S:, som førde det naffn hid med sig, at hand vaar een shorpion, som hans i gierningen ej er u-lig, dog jeg forhaaber at I goede herrer, och andre forstandige mennisher vil ej troe, huad slig forgifftige och løgn achtige tunges udspyer heller blaffer, førend at I sandheden der om rætt er faret haffuer, Gud hielpe mig arme mennishe vel her fra, och ud af denne keed sammelige tienniste, jeg shall da giøre it løffte, at jeg mig aldrig nogen bestilling meere shall paa tage, af nogen commando, jeg shall gierne een anden dens goede forunde, tillig nock bleff jeg kaldet gouernuer paa St Thomas, for jeg troer, at der er ingen fæe hyrde, som jo haffuer meere roe och fornøjelighed paa sin eng, end som jeg her har hafft i disse toe aar, til at til sende eder, saadanne klaglige breffue, saa som jeg giort haffter, om den sorrig och fortred som jeg i den tid har hafft, jeg kand ej betencke, huad aarsagen shulde verre til det onde røchte, som jeg er kommen udj, andet end dette, at jeg ej vilde vere her een drøssepin, at lade huer raade offuer mig, heller och een jaboer, till at sige ja til een huers begierning, I haffuer mig icke for saadan een mand antaget, heller udsendt, och comp: er med saadan een mand her slet inttet tient, dog i huor stor mine hadderis had er, saa shall der dog icke een af dem alle med sandhed kunde bevise, at jeg mig til profijit, haffuer udj nogen maade, tagit fra dennem verdien af et pund socker, det trodz haffuer jeg endnu mig imod dem forbeholden, de maa vere saa praticke som de vill, och jeg veed, at I vil ej, at jeg med u-rættt, shall tage nogens gods fra nogen for comp:, dog dette er ej aarsagen til voor disput, mens I shall paa det sidste med sandhed befinde, at ald den had och uvendshab som jeg er kommen udj, er allene der for, at jeg ej vilde tillade nogen, at vere her meester offuer mig, saa lenge som I mig, der for her vill haffue kiendt, ej heller har jeg vilde tillade nogen her, at giøre noget, som vaar til comp: shade, saa vidt som det mig muligt vaar, det at forhindre, och dette er grund aarsagen, af ald den had och onde røchte, som jeg er kommen udj videre er dette at lade eder tienst-villigen vide, at jeg den 14 ianuarj bekom breffue fra hieme, dattert den 17 och 19 augustj sidst, huor udj

mig giffuis til kiende, at min hustru er død den 1 augustus, jeg [opslag 653] øndsher hierttelig at jeg laae død hos hinde, saa veed jeg at der shulde vere een ende paa min jammer och elende i verden, det siunis at jeg nu rætteligen er kommen i kaarsens sholle, saa at min plage er huer morgen nye, efter som at den eene sorrig følger paa den anden

Dog huad shal Jeg sige, andet end at Guds villie shee mig til sallighed, jeg haffuer siden Grifuens fortreck her fra, til shreffiet min sl: hustru nogle errindrings breffue, om hindis /: som jeg da meente :/ ringe kierlighed, som jeg tenckte vaar aarsagen der af, at hun ej kom her hid til mig, dog jeg har nu er faret, at hun haffuer hafft saa stor villie til at komme til mig, som jeg har hafft at komme til hinder, saa at det fortryder mig, at jeg hinder noget u-kierligt har til shreffuet, aldshiønt jeg inttet u-kierligt der med haffuer meent, och Gud forlader eder der, at I imod min villie, haffuer holdt mig saa lenge fra hinder, at jeg ej kunde komme her fra, at fornye mit vendshab med hinde saa at vi kunde hafft taget een venlig af sheed fra huer andre I verden, føren døden os at shilde, pasientie, Gud glæde hindis siel, och trøste mig arme mand, som leffuer som et træl i verden, for een ringe føde och klæder, huad den borge er anlangendis, som jeg for mig sadt haffuer, efter mit breffs indhold datteret den 2 novemb; 1675 da haffuer jeg der inttet andet med forstaaet, end at jeg der udj haffuer shreffuet, nemlig at mine penge som jeg haffde udj eders hænder, shulde der udj forbliffue til at jeg, til eder hiem kom, som jeg da ej om tuillede, at det jo shulde haffde bleffuen det næste aar 1676, saa at min meening vaar slet inttet der med, at I mig saa mange aar der efter imod min villie her shulde opholde, saa som I giort haffuer och det for uden nogen løn, før min hiem kommen for min tienneiste at betalle, thi min sl: hustru, haffde ej andet at leffue heller at opholde sig af, end som min fortienniste, jeg beder at I goede herrer vill samme breff endnu een gang igiennem læsse, och dets indhold vel forstaae, paa det at min goede meening, ej vrangeligen maa udtydis

Videre er dette at lade eder vide, at jeg haffuer sendt til borg^m Bartholomeus Jensen, et vessel breff paa eder datteret den 18 maije paa tre hundrede Rixdaller gangbahr mynt, huilcke jeg beder at I for mig, til hannem richtig vill betalle, efter dets indhold, tre uger efter sicht der af, och giører mig der for debijt, hand lader mig vide at hand for mig haffuer forshudt, til min sl: hustrues begraaffuelse toe hundrede Rixdaller, det tredie hundrede Rixdaller shall verre for min søns under holdning, huilcken jeg som hans høje ærede gud fadere vill paa det tjenstvilligste haffue recomandert udj eders gunst, jeg øndsher at hand maa leffue lenge, om det kand shee Gud til ære, och hans venner til glæde, heller och at hans dage maa bliffue faae udj verden, for mig jeg vill stedtze forhaabe, at gud shall endnu lade mig leffue den dag, at jeg shall offuer vinde min elendighed, och tacke hannem med glæde, i roellighed, jeg shall forbliffue eders tiensvillige tienere altid,

Jørgen Iffuersen.

St. Thomas paa Christians fort den 2 februarj 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje achtbahre herrer

Det danshe vest Indishe compaignies directeurs, min tjenstvillig erbiudelse altid til forn.

Gunstige herrer

Eftersom Jeg den 14 ianuarj bekom it breff fra borg^m Bartholomeus Jensen dattert den 19 augustj 79, huor udj hand lader mig vide, at vi da /: næst Guds hielp :/ inden een maanets udgang, shulde faa fred med kongen af Suerig, huilcket jeg seer udj toe Haerlems Couranter, datteret den 28 oc 30 septembr sandt at vere, princepael af det som der udj shriffuis, af Kiøbenhaffn den 19 7br at der offuer toe dage vaar een frans edell mand passeret Igiennem staden til Shaane, med fredens tractat, som vaar sluttet I Franckerig den 3 ditto, huor med ald fiendshab imellem de toe kronner vil komme til at opholde, huor til Gud giffue løcke, och aldshiønt jeg kand der om ej tuille, at vi jo har fred, med kongen aff Suerig och Franckerig, saa vil jeg mig det dog ej til fulde indbilde, førend at jeg seeker der besheen der om hører, fra eder heller mons^r Doncker paa Caricaue, som nu er forløst af hans bestilling, for medelst een anden mand, som er kommen I hans Pladts, Gud giffue at her nu och maa vere nær hos, een anden mand til at forløsse mig her fra, paa det at jeg med første maa komme her fra, och hiem til eder, thj jeg kand nu slet Ingen roe haffue, førend jeg kommer til eder, och haffuer giort eder fornøjelig regenshab, for det som I mig betroed haffuer, saa och

stoppet munden paa dem, der er lig de blaffendis hunde, der gøer efter een mands ryg, mens naar hans vender sig imod dem, da tager deris blaffen snart een ende, siden disse tiender kom hid om freden, har jeg leffuet noget roeliger end til førns, eftersom een huer forholder sig noget bedere, endsom de plejer at gjøre, saa at der nu ej er om at tuille, at det jo her efter shall gaa her bedere til, end at det i toe aar har giort, det bliffue och nu /: Gud shee lof :/ noget bedre end mig, saa at jeg begynder nu at faae nogen smag i maden, huor af jeg haaber at faa nogen størcke i legemet, som endnu er saare suagt, och som jeg nu lidet frøchter for, at mine breffue shall komme voore fiender til hænde, saa kand jeg ej efter lade at giffue eder til kiende, nogen af den aarsage, som jeg i den tid har hafft, huilcket har fortæret mit legeme, och klemt mit hiertte saa hart, at jeg tijdt har øndshet mig døden, for først er det, at de franse saa u-formoedelig offuer faldt os, fra de stæder, huor vi dem minst fra formoedet, och det førend at vi viste, at de vaare voore fiender, saa och det at de da berøffuede os, saa mange neggere och andet gods, som jeg eder før nu vitløfftig haffuer ladet vide, mens det som haffuer veret, os til større shade, och mig til [opslag 654] større fortred, er det at vi i disse toe aar, icke kunde forseekere os een dag heller timme, at vere frie for deris offuerfald, vi haffuer vel tit frøchtet for deris store shibbis macht, naar os bleff advaret om deris hidkommen, mens naar vi hørde, at de de os forbj passeret vaar, til andre stæder, da vaare vi der udj igien noget roelig, och for een gennem macht af cappere heller andre, som os aabenbare vilde anfalde har vi ej hafft stor frycht, mens der fore har vi veret meest befrychtendis, at fienderne kunde hafft veret landet paa de u-formodelige stæder, och saa fordeelt sig i partier paa belejlige stæder, huor de os u-af videndis kunde ligge I bushene och shiære folcket vejen af, som gick fra fortet, at de ej shulde hafft kundet komme til fortet igien, thi bushene vaar da meest offuer alt, nær ved landvejen, mens nu er de noget lengere der fra, och naar de først haffde kundet bemæchtige sig folcket, som gick til plantatierne, saa och neggerne, da haffde der veret stor forhaabning for dem, och til at bekomme fortet, som ej er sterck foruden folck, huor fore jeg haffuer altid holdt mig i, och nær ved fortet, huilcket jeg fortroer har och veret een stor hielp til min siugdom, thi udj 15 maaneders tid, vaar jeg ickun een gang paa Døppels plantatie, och udj disse toe aar haffuer jeg ickun veret een gang, paa den plantatie som jeg haffuer begyndt i det nye quartier, saa at tiden haffuer faldet mig besuerlig nock, saa lenge at forbliffue som i eet fengsel huor jeg meest daglig, haffuer hafft den eene fortred heller anden, at plages med, dog som fornødenheden det ud kræffuede, saa haffuer jeg stræbet den tid offuer, saa vel som det mig mueligt vaar, och siden at jeg fick det vachtstaarn, opbygt paa Baggarts bierg, haffuer jeg ej hafft saa stor frycht, for fiendernis hastig offuer fald der fra, som før, thi det ligger ickun 100 trin fra fortet, och vaar da ej reent for det andet er det den traazighed, som meest alle planterne, saa och een deel af comp: tiennere, mig i disse toe aar bevist haffuer, och haffuer derris traatzighed, och haardnacket hed, iblandt veret saa stor, at den haffuer veret u-fordragelig, dog jeg troer at de paa dj tider tenckte, at det da vaar deris tid, til at lade see deris meestershab, eftersom de da vel tenckte, at jeg ej lenge shulde haffue her noget at sige, for de bilde dem da vel forfast ind, at landet snart shulde til høre de franse, thi der vaare de iblandt dem, som ej allene vaar self bange, mens søgte at gjøre andre bange med dem, med det, at de gick om och sagde, huad shulde vi kunde fechte, vi er ickun een haand fuld af folck, andre sagde, huor for shulde jeg fechte, jeg har inttet at forliesse, een anden sagde, jeg er udkommen for een tømmermand, mens for ingen soldat, och slig u-telbar oprørshe ord, saa at jeg mange gange, har øndshet, at jeg for gou^v vaar bleffuen een fæe hyrde, de tenckte da och vel, nu er det den tid, som hand haffuer os saare fornøden, nu ville vi komme hannem til at subatte, saa som de gjør ved aben, naar de kommer ham til at legge hans hender paa hoffuedet, och bøje sig, mens deris anslag har fød et fejl, saa at jeg vaar ej saa let at under tvinge, som de da vel meente, der har och veret fleer i den tancke, at under trøcke mig, huor af nogle ere hiem kommen, mens saa lenge som Gud opholder mit hoffuet, saa har jeg ingen nød, och paa det at I maa vide huor mange plantere her er, da vil jeg begynde ved den østere ende, och saa for følge deris naffn, som de boer, til den vestere ende, huor under jeg vil ej regne Compagniets, min, mons^r Donckers, och Arian Devos plantatie. efterdj at de ere under min opsicht, 1 Ian Gauf, 2 Jesper Bashervil, 3 Arn Nickels, 4 Pietter Naelhardt, 5 Mads Hansen, 6 Gillis Daidtzen, 7 Samsing Andrias, 8 Hans Vadshje, 9 Marcus Cloet, 10 Robben Brag, 11 Pietter lansen, 12 Lambert Bastiansen, 13 Andrias Saman, 14 Tomas Svein, 15. Carel Baggart, 16

Ian Gillispadt, 17 Simon van Ockeren, 18 Jesper Iansen, 19 Hans Jørgen Bødker, 20 Andrias Zygeret, 21 Ian Bolle, 22 Jacob Svein, 23 Ian Cramue, 24 Frans Palling, 25 Knud Rasmusen, 26 Anthonij de Vos, 27 Berrent Roudts, 28 Phillip Grantel, 29 Nicola Remie, 30 Anthonij Perepav, 31 Lars Andersen, 32, Joris Huitfeld, 33 Hans Møll, 34 Fransva Lacroje, 35 Ian de Vael, disse ere alle de plantere, som her boer paa deris egit land, her ere noch fleere plantatier bebyggt, mens som deris rætte ejgerer er her ej paa dem, saa achter jeg det unødigt, dem her at næffne, videre er dette at lade eder vide, huor mange her er af huer slaus nationer paa landet, och som regnes for plantere, først er der af de danshe och de som der for regnis 1 Mads Hansen, 2 Hans Vadshje, 3 Marcus Cloet, 4 Gabriel Mortensen, 5 Hans I: Bødker, 6 Hans Christensen, 7 Rasmus Peder- sen, 8 Tomas Berentsen, 9 Christen Larsen, 10 Lars Hansen, 11 Olle Pedersen, 12 Knud Rasmusen, 13 Lars Andersen, 14 Hans Møll, noch er her af de tydshe, och de som der for regnis, 1 Jellis Daidtsen, 2 Samsing Andrias, 3 Pieter Iansen, 4 Lambert Bastians, 5 Andrias Saman, 6 u: Andrias Saman, 7 Johannis Saman, 8 Isack le Grand, 9 Carel Baggart, 10 Hendrick Iansen, 11 Willem de Vaye, 12 Ian Gillispadt, 13 Simon van Oc- keren, 14 Jesper Iansen, 15 Isack Toma, 16 Ian Bolle, 17 Ian Cramue, 18 Johannis Tømmermand, 19 Frans Palling, 20 Anthonij Perapav, 21 Frans Marten, noch er her af de engelshe, och de som der for regnis, 1 Frans Atesen, 2 Jesper Bashervil, 3 Arn Nickels, 4 Robben Brag, 5 Tomas Svein, 6 Joris Huitfeld, 7 Ian Blær, 8 Jacob Svein, 9 Berrent Roudts, noch er her af de franse, 1 Andrias Zygeret, 2 Lazart Zygeret, 3 Fransva Ziega, 4 Phillip Grantel, 5 Nicola Remie, 6 Fransva Lacroje, 7 Luran Pære er samen af Planterne och deris folck 51 personer, noch Pietter [*opslag 655*] Naelhoudt, som er een frie neger, gjør den 52 Person, udj comp: tienni- ste er danshe, 1 Jørgen Iffuersen, 2 Matthijs Trupka, 3 Anthonij Compter, 4 Ian Pin, 5 Tomas Nielsen, 6 Suend Hendrichsen, 7 Niels Vintter, 8 Nicola Krus, 9 Niels Lassen, 10 Niels Larsen, 11 Volderat Smit, Noch 12 Jens Bertelsen, 13 Søffren Christensen, tydshe 14 Sander De Frera, 15 Simon Lamare, Franse 16 Michiel Hu- bert, 17 Ian Hendrichsen, Fri Negere 18 Esens Splithoudt, 19 Brae Da Costa, 20 Luven Tømmermand een tydsh dreng. Er sammen 20 Personner som comp: har i deris tenniste, noch er her neggere slauve, som kand brugge ghevær, 1 Anthonij, 2 Sander, 3 Ian India, 4 Marten, 5 Frans, 6 Anthonij, 7 Emanuvel, 8 Man- gandj, 9 Anthonij, 10 Pietter, 11 Matthijs, 12 Garret, 13 Domingo, 14 Frans, 15 Balting, er 15 negger med gevæhr, er saa i alt 70 christene, och 15 neggere, som kand bruge gevæhr, noch er her 50 negermænd som kand hielpe at forsatte støckerne, och at bruge half pegge, gjør saa til sammen christene och neggere 135 personner, huilcket er vaar gandshe macht, som vi /: næst Gud :/ her haffuer, til at imod staae voore fiender med, och dersom at vi staaer huer andre troelig bie, i saadan et fort som dette er, da shulde det och vere een shels stor macht, som os der udj shall tuinge, och jeg troer ej, at sex hundrede mand heller fleer, shulde os det parfors fra tage, och vaar her ickun 150 goede soldatter udj det, da haffde de dem ej stort at be- frychte, for it tussind mand, at tage forttet fra dem, eftersom forttet er ej alleene sterck bygt, mens alle støckerne med deris til behør, saa och haand gevæhr, er alt i saa goed bereedshab, at jeg det ej veed at for- bedre, mens det som haffuer veret min største fortred, och plage her udj disse toe aar, er at disse forneffn- de folck vilde ej efter shyldighed, vere mig lydig, udj det som jeg aff dennem begieret haffuer, til det ge- meene beeste, men haffuer altid brugt deris traazighed och moetvillighed imod mig, naar jeg befallede dem at gjøre noget, som vaar til landets behold, naar det vaar ej efter deris sind och villie, saa de mange gange, har stræbet paa det højeste efter meestershabet her, princepael de tydshe, huor udoffuer, jeg lod det den 27 maije 1678, komme til een prøfue, med dem der om, at jeg da vilde hafft seet, entten at de, heller jeg, vaar meester her, mens ræffuen vaar da saa klog, at hand icke vilde lade sig kiende iblandt dem saa at der da ej fanttis een af dem, uden de jo beloffuede at staae mig troelig bie imod voore fiender, mens huem de vaare, som jeg mig i saadan til fald bæst paa kunde forlade, de kiende jeg vel til førns, saa at de i denne tid, haffuer lært mig, saa vel at kiende derris condition, at jeg troer, at jeg shal ej fejlle heller dvalle der meget udj, at sige een huer af dem, huad for een mand hand er, och huor vidt Jeg mig om hans hielp och troshab, kand forseekere, och paa det at jeg ingen af dem, vil videre for nogen traazighed heller moet villig hed be- shyldte, end som de mig stor aarsag til giffuet haffuer, saa shall jeg her hos videre giffue eder til kiende, huor ledis een huer sig imod mig haffuer forholdet, och huem de ere som jeg haffuer meest offuer at klage, och vil jeg begynde med dem som ere plantere, saa och de, som nu ej ere i comp: tieniste for først maa I vide, at

jeg troer ej, at her er een, uden at jeg jo har hafft nogen disput med ham, huilcket dog ej er alt at regne for disput, thi det maa vere een meget klar dag, paa huilcken ingen mørck shyse sees, den første begyndere af krakelshe och oprørshe disputer, i disse toe aar, vaar Jesper lansen, thi efter at den franse tambour, haffde om morgenen den 2 feb^r 1678, begieret aff mig at opgiffue forttet, och vaar gaaen til bage igien, da vilde hand gaa hiem och hente sit gods hid, och for det jeg vilde hannem det ej tillade, da begyndte hand at bruge saa mange u-tilbørlig ord imod mig, at det vaar nock paa saadan een tid, at giffue fleer anledning til at gjøre det samme, huilcket ej endnu er glempt, och som vi lenge til førns haffde hørt mange slaus løbendis tiender om krigen, huor fore jeg lod och planterne da vaage huer tredie natt i forttet, och bad dem da alle, at de shulde bæere derris beeste gods i forttet, huor jeg sagde dennem, at det vaar meere forseekeret for dem, end paa deris plantatie, de som mit raad der udj ej følge vilde, de kand mig och ej for derris shade beshylde samme dag lod jeg kalde alt folcket til sammen, och forholdt dem, deris eed och løffte, som de her haffde giort, jeg begierede da och af dem, at de som erlige mænd shulde staa mig troelig bie, imod voore fiender, til at forsuare den commission, som vooris konge os her betroet haffuer, jeg beloffuede dem da och, at alle de som kunde hielpe mig at imod staa voore fiender, shulde verre shatt frie saa lenge som krigen vaarede, tilbød dem och comp: lod och krud at bruge, och tilsagde dem, som kunde bekomme nogen shade, at de shulde bliffue lægte paa comp: om kostning, videre beloffuede jeg dem och forgielding, for deris troe bistand, efter een huers forhold, samme tid beloffuede de mig, at de vilde staa mig troelig bie, med lif och blod, huor om jeg da och ej stor tuil haffde, eftersom jeg da haffde dem alle hos mig indluckt i forttet, jeg sagde da och till dem, at de shulde lade deris quinder och børn alle komme i forttet, huilcket de och gjorde, saa at jeg da packede alt godsit i forttet tæt til sammen, och beshickede rom nock for dem alsammen at vere paa, saa at jeg gjorde dem saa stor fornøjelighed, som mig da mueligt vaar, deris negermænd lod jeg soffue i forttet, och deris negerinder i voore negers husse, som staar nær under forttet, derris fæe som de kunde hente, bleff och hid førdt under forttet, saa at vi da leffuede til sammen, som at vi haffde været it hus gesind, och i førstningen forstoed vi huer andere vel, och vaar efter tidens forfald vel fornøjet, mens jeg fortroer at fryckten gjorde der meget till, [*opslag 656*] den 4 ditto, efter at vi haffde forstaaet, at fienden vaar fortrockd her fra landet, och haffde ladet ord efter sig, at de i kort tid shulde besøge os igien, da raabte jeg folcket til sammen, och sagde til dem at det vaar ej raadeligt at vi begaff os fra forttet, eftersom vi ej kunde vide, om der var icke fleere fiender paa landet, som holdt dem forborgen, til de saae nogen lejlighed at fuldbringe deris villie, der til suarede een huer efter sin meening, och som jeg ej kunde vide, huor lenge at vi saa u-seeker shulde leffue, for fiendens hastig och u-formoedelig offuerfald, da til bød jeg dem som haffde plantatie som laae uden shud af forttet, och som haffde neggere, at der som de vilde lade deris neggere arbejde nær ved forttet, da vilde jeg laane dem af comp: jord, for et aar heller toe at plante i huad de løste de andre som haffde ingen neggere, til bød jeg och at laane jord paa samme conditie, och sagde dem der hos, at der som vi i cort tid forseeker hørde at det vaar fred, da vilde vi huer tage toe mænd, at vordere det arbejde som de paa comp: land haffde giort, huor fore jeg dem da betalle vilde, andere till bød jeg, om de vilde arbejde ved forttet, saa lenge at tiden vaar saa u-seeker, da vilde jeg giffue dem saa mange dagis arbejde igien, naar tiden bleff noget seeker der, heller och betalle dem for deris arbejde, der vaar nogle faae som antog mit tilbud, och begyndte at arbejde nær ved forttet, videre til bød jeg dem som vaar allene, och haffde ej synderlig hus holdning, at der som de vilde giffue sig udj comp: tienist da vilde jeg giffue dem den løn som de kunde fortienne, nogle antog denne conditie, til vi fik bedere tiender, och de andere haffde der ej sind til, saa at jeg lod der udj een huer haffue sin egen villie, och som vi efter nogle dagis forløb, fornam inttet til fiendernis igien komen, da bleff deris begierlighed jo støre och støre, til at gaa hiem paa deris plantatier, jeg forholdt dem de fornødene aarsager, huor fore at det ej endnu da kunde shee, och sagde dem der hos, at de kunde vel vere fornøjet, med den conditie som jeg dem haffde tilbød, til tiden bleff noget bedere mens som det siuntis, da haffde de ej stor villie der til, den 16 febr slachtet jeg een oxen, huor af de 4 quarter vejede 340 ^{lb}, den deelte jeg ud iblandt dem alle, mens bekom af somme liden tack der for, der fanttis de, som ville inttet hafue der af, fordj at de ej kunde faae det støcke, som de haffde løst til, huer søndag, saa och naar det vaar regnachtigt och kolt væhr, gaff jeg huer mand een drick kildyvel, och iblandt

quinder och børn med, der efter deendis det ud, saa at huer fire mand bekom een peel, mens paa det sidste, regnede de det for at vere min shyldighed, huilket jeg ej saa forstoed, jeg haffuer toe @ tre gange hafft dem alle til giæst som boer paa landet, baade smaa och store, saa och forshejde andre gange, hafft nogle af dem, som jeg tenckte at haffue meest hielp af, til bords med mig, och der foruden mange gange naar det saa kom till pas, giort dem vel kom, och shencket dem med saadan slaus drick som jeg her haffde, mens det haffuer hos de meeste af dem, veret til saa meget fordeel heller goede, som det er at slaae vand paa een gaas, saa at jeg haffuer det med gierningen befunden, at dismeere jeg fjøede mig efter dem, til at giøre derris villie, dismeere bilde de dem selff Ind, och gjorde imod min villie, saa at de slachtede katten der udj, at dismeere mand stryger dem paa rompen, dismeere och stiffuere sætter hand den op, i det sidste af feb^r kom Pietter lansen hid igien fra Caricaue, och førde een disteler pande med sig hid, och da kom her een plage for mig paa landet, noget der efter saae jeg folcket holde sig i partier sammen, her tre @ fire, der fem @ sex, huilket mig ej vel anstod, jeg sagde til nogle af dem som vaare comp: een goed somma shyldig, och som vel haffde fornøden at vinde noget, til deris underholdning, at det vaar bedre for dem at de arbejdede ved forttet, och fortiente dem noget, end at de saaledis sad och fordreff deris tid med snack, de gaff mig til suar at jeg haffde giffuet dem een plantatie, och maatte de icke faa lof til at gaa och arbejde der paa, da vilde de inttet arbejde, huor paa da følgede videre disput, som dagligen med deris traazighed meer och meer tiltog, och den tid Pietter lansen begyndte at giøre kildyvel, da begyndte min plage for alvoor at gaa an, til førns mens comp: haffde allene kildyvel at selle, da kunde jeg lade holde op med at tappe, naar jeg saae, at de begyndte at faa noget i hoffuedet, men efter at Pietter lansen, och Carel Baggart begyndte och at selle kildyvel, da kunde jeg med ingen rollighed holde hus med dem, thi naar de kunde inttet kildyvel faa hos mig, til at fylde dem med, da kunde de faa hos Pietter och Baggart, saa at de da mange gange ej lod af at dricke, førend at de vaar saa drockene, at de de kunde ej vel raade sig selff, och de laae her et fandens hus, thi de vilde da selff verre meester, saa at huad jeg sagde och raade dem, det vaar lige saa meget achtet, som at een hund haffde gøed af dem, vel at forstaa de som vaar saa meget giffuet til drick, saa at jeg iblandt naar drick vaar deris meester, leffuede et armt och fortreedeligt leffnet iblant dem, dog naar jeg kunde holde dem ædrue, saa gick det her noget bedre til, mens siden at de toe begyndte at giøre kildyvel saa vaar der ilde een dag, uden at den eene heller anden var jo drocken, saa at jeg haffde noget at quælis med, jeg foreholdt dem tidens u-seekerhed, at vi kunde os ingen tid heller timme for seeckere, at vere frie fra fiendens offuerfald, sagde dem och huad hielp jeg mig i saadan tilfald, af een drocken mand haffde at forvente, som ej vel viste huad hand gjorde, ja jeg frøchtede mig for dem at de shulde forvæcke noget op-rockerie imod mig, om fienden haffde os paa slig tider u-formoedelig angrebbet, huor til det iblandt saae ligt noch ud [*opslag 657*] och jeg troer, at der som jeg icke haffde hafft taarnet trygborig staaendis i forttet, saa och nogle personer, som de vel viste var mig troe at de da vel iblandt shulde meere hafft aabenbaret derris traazige moetvillighed imod mig, end de gjorde, aldshiønt den vaar meer end stor nock, de personer som haffuer forholdt sig frommest och lydigst iblandt dem imod mig, er 1 Franck Atesen, 2 Jesper Bashervil, 3 Arn Nickels, 4 Pietter Naelhoudt, 5 Robben Brag, 6 Ian Blær, 7 Ian Bolle, 8 Jacob Svein, 9 Rasmus Pedersen, 10 Thomas Berrentsen, 11 Christen Larssen, 12 Lars Hansen, 13 Johannis Tømmermand, 14 Olle Pedersen, 15 Nicola Remie, 16 Louran Pære, 17 Fransva Lacroye, 18 Hans Christensen, 19 Lars Andersen, och 20 Isack Tomæ med disse personer haffuer jeg vel haft nogen forshels ord, mens det haffuer ej hafft stort at betyde, næst dem er Hendrick lansen, unge Andrias Saman, Johannis Samman, Samsing Andrias, Gabriel Mortensen och Lazart Zygeret, de haffuer iblandt, brugt nogen u-tilbørlig traazighed imod mig, mens jeg til regner det, deris ungdoms u-forstand och giffue dem shylden der fore, som haffuer veret deris forgangere der udj, eftersom jeg och seer nogen forbedring hos dem, næst dem er Mads Hansen, Gillis Daidtsen, Hans Vadshye, Marcus Cloet, Lambert Bastiansen, Andreas Saman, Tomas Svein, Hans I Bødker, Fransva Ziega, Knud Rasmussen, och Phillip Grantel, disse 11 haffuer i førstningen brugt deris traazighed och moetvillighed een grad højere end disse forrige, mens efter at de saae, at de kunde inttet vinde der med dem til goede, saa gaf de der efter bedere kiøb, saa at de nu forholder dem saaledis, at jeg haffuer nu ej stort at klage offuer dem, næst dem er Frans Marten, Isack Legrand, Ian Gillispadt, Ian Cramue, och Frans Palling, disse 5

haffuer førdt deris grad, næst deris tre hoffuet mænd, de tre første haffuer nu een tid lang, forholdt sig noget bedre och roeliger, end som de gjorde i førstningen, mens jeg kand ej endnu bemercke at den rætte grund er i de toe sidste, jeg haffuer fordraget mange eet u-tilbørligt och stolt ord af dem, och deris traazighed haffuer verret stoer imod mig, Hans Møll er een falsh compan, som jeg slet inttet betroer, Anthonij Perepaw, och Berrent Routs betroer jeg och saare lidet, fordj at de ej gjør deris flid, til at fortiene noget at betalle deris giæld med, och naar de ere drocken, saa kommer de den eene krakeel heller den anden af sted, saa at jeg har hafft fortred nock af dem, Villem de Vaye och Joris Huitfeld kand ilde holde sig ædrue, och naar de ere drocken, saa vil de inttet lade sig raade, saa at de och har giort mig fortred nock, mens Pieter lansen har verret hoffuet mand for dem alle, hand vaar som Achitophel deris visseste raadgiffuer som jeg eder vit løfftig haffuer ladet vide, udj mit breff datteret den 3 nouemb^r næst ham er Carel Baggart, hand haffuer nu i siuff aars tid paa det højeste, brugt hans traazighed och u-lydighed imod mig, och der udj haffuer Simon van Ockeren verret hannem een goed seconde, thi de toe vaar hoffuet mændene for at bruge stolthed och u-lydighed imod mig, før Pieter lansen kom hid, mens siden han har sidet i slutteriet, har de, och deris anhang, holdt dem noget stille, och som her fattis rom, saa vill jeg her med slutte, och forbliffue eders tjenstvillig tiener **Jørgen Iffuersøn** til at lade eder vide disse toe aars stridighed, giøris vel een bog papier behoff.

St Thomas paa Christians fort den 20 februarj 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje acht bahre herrer etc:

Gunstige herrer. Som der forløber meere tid, inden her kommer noget fartøjg, som jeg disse breffue med kand hiemsende, som jeg i forraad shreffuet haffuer, siden den 25 januarj, saa kand jeg ej efterlade at lade eder vitløfftiger vide, huorledis at Carel Baggart, Simon van Ockeren, och Pieter lansen som den viiste, deris praticks vished och traazighed, imod mig her brugt haffuer, til landets och comp: største shade och om I vaar begierendis at vidde, huor for at jeg ej forfølger dem med lov och rætt, och lader dem bliffue straffet efter deris forseelse, da vil jeg her med, først giffue eder til kiende, huad forstandige mænd som jeg her haffuer, til at bruge i saadan til fald, och her hos naffn giffue, alle de unge och gamle mænd som her er, saa och huad de ere 1 Gabriel Mortensen, 2 Hendrich lansen, 3 u: Andrias Saman, 4 Johannis Saman, 5 Samsing Andrias, 6 Robben Brag, 7 Franck Atesen, 8 Johannis Tømmermand, 9 Niels Lassen, 10 Volderat Smit, 11 Niels Larssen, 12 Lars Hansen, disse 12 er store dreng, som ej kand brugis til at sidde i rætt, 1 Marcus Cloet, 2 Tomas Berrentsen, 3 Nicola Krus, 4 Christen Larßen, Jacob Svein, 6 Lazart Zygeret, 7 Lars Andersen, 8 Joris Huitfeld, 9 Berrent Roudts, disse 9 er unge karle, som har liden forstand, til at besidde nogen rætt, noch er her 1 Isach Toma, 2 Villem De Vaye, 3 Ian Blær, 4 Olle Pedersen, 5 Hans Vadshye, 6 Isack Le Grand, disse 6 fattis ej alder, mens forstand til at vide deris egen velfart, och anderis rætt, 1 Hans Møll er it self viis sharn, och 2 Anthonij Perepaw er af samme slaus, som gjør det dem self och er til shade, Andrias Zygeret er een gammel mand, som ligger ved sengen af alderdom, 1 Andrias Saman, 2 Lambert Bastiansen, 3 Gillis Dauidtsen, 4 Arn Nickels, er 4 gamle mænd som vel burde at haffue goed forstand, mens ingen af dem, haffuer det endnu her, med gierningen ladet kiende, huor fore deris forstand her och ringe achtis, 1 Nicola Remin, 2 Michiel Hubert, 3 Fransva La Croye, 4 Laurant Pære, disse 4 ere frans mænd, som saare lidet kand forstaa, heller talle anden sprock end frans, 1 Hans Jørgen Bødker, 2 Knud Rasmusen, 3 Mads Hansen, 4 Ian Bolle, 5 Jesper Bashervil, 6 Fransva Ziega, disse 6 kand och icke bruges, til at dømm i nogen vichtigh sag, thi de ere der udj ej lærdt, och ej heller til brugt, huilcket deris forstand och udviiser, Frans Marten er eet løs hoffuet, hvor udj er liden stadighed, huad Jesper lansen er, kand i vel forstaa af min forrige shrifuen, Ian Gillispadt och Phillip Grantel, har ej endnu ladet andet kiende, end at de ere mænd af ringe forstand, och som vil holde med dem de elsher meest Tomas Svein har til datto, beest ladet kiende hans forstand, Ian Cramue och Frans Palling, er af de tre hoffuet mænd, største anhang med store Indbildinge [*opslag 658*] 1 Matthijs Trupka, 2 Anthonij Compter, 3 Ian Pin, 4 Rasmus Pedersen, 5 Sander De Frera, 6 Tomas Nielsen, 7 Suend Hendricksen, 8 Niels Vintter disse 8 personer, Alshjønt de ej har videnshab, til at dømm i suare sager, saa har de dog forstand til at dømm i gemeene sager, som her iblandt for falder, mens den hielp som

jeg af dem der udj kunde haffue, bliffuer mig och betagen, formedelst det her siges, naar jeg har nogen sag imod nogen, som de taber, imod mig, at de mig til villie, heller for frycht af mig, dømde ej anderledis, saa at i huordant jeg det beest mager, saa er der altid noget paa at sige, huor fore jeg med stor patientie, for dra-ger meget, som jeg ej shulde fordrage, der som jeg vaar paa de stæder huor jeg haffde ingen commando offuer nogen, at der da ej shulde kunde siges, at nogen maatte dømme noget efter min villie, alshønt naar jeg gjør, heller lader gjøre, noget efter min villie, da er min villie, at gjøre det som rætt er, som jeg dennem, der har sagt, at jeg gjør her huad jeg vil, och til suar haffuer giffuet, Carel Baggart, Simon Van Ockeren och Pieter lansen, ere tre self viise hoffueder, som jeg meest altid haffuer leffuet i disput med, siden at de kom her paa landet, huor fore at jeg ej kunde bruge dem til at dømme i nogen sag, som vaar mig angaaendis, ud af dette forshreffne kand I vel slutte, huad for mænd, som jeg her haffuer, til at besidde rætten med, och til at dømme i nogen suar sag, och det som jeg minst har brugt, før jeg kom hid, er at komme paa tinge, heller der, huor stor disput och trætte har været, saa at jeg har meere øffuet mig i bibelens lærdom, end i lovbo-gens och det er mig endnu een stor hielp, til at offuer vinde desse mine dagis møjesommelighed, det haab som jeg haffuer, at jeg shal endnu leffue den dag, paa huilcken jeg maa nyde min forrige frihed och rollig-hed igien, til at fuld ende det shrifft, som jeg haffuer begyndt aar 1667, offuer det fierde och femte vers, af den 37 psalme, huor til behøffuis meere friheds och rolligheds tider, end som jeg siden har hafft, gud hielpe mig, at offuervinde min elendighed, och verdens for fængelighed, til min siellis roe den lengste plagere som jeg her har hafft, er Carel Baggart som kom hid den 6 junij 1672, fra tortolle, for frycht af de engelshe, jeg gaf hannem da efter hans begierning, een plantatie her ved forttet, paa den øster sidde, der af ligger det bierg, som kaldis Baggarts bierg, alshønt half parten der af ligger i Arian De Vos plantatie, paa dette bierg bygede Carel Baggart sig eet hus at boe i, huor fra hand kunde see offuer alt næd i fortet, och som jeg tid efter anden, hørde och fornam, huad speculatie och snack som der vaar om fortet, huor ledis at det kunde tvinges af Baggarts bierg, da sende jeg hannem den 6 ianu: 1674 een shrifftlig befalling, at hand shulde bygge sig et hus til at boe i, paa een anden stæd, huor fra ej kunde sees offuer alt i forttet, mens hand gaf der lidet om, thi hand bleff der oppe boendis, indtil at huset formedelst sin slethed for faldt saa at handbleff der oppe boendis i eet andet lidet hus, til at de franse røffuede os, saa at hand i den tid, som hand der oppe boede, haffuer været os meget shadelig thi der kom ilde eet fremmed mennishe paa landet, uden at de jo maatte verre oppe hos Baggart, och det mange gange, førend at de haffde verret hos mig, ja iblandt paste hand, och nogle fleer, paa ved stranden, at talle med de fremmede førend at de kom til mig, til at vide aar-sagen til deris hidkommen och naar de da kom til mig, da kunde jeg faa liden grundig besheen af dem, om deris hid komme, heller om huad de haffde at selle, førend at de haffde været oppe hos Baggart, och der maatte de lige som endelig være, førend jeg noget med dem kunde kiøbslaa, thi der kunde de faa at vide alt huad her passerede, och huad godsit her vaar værdt, saa vel det som her vaar at selle som det jeg haffde i sinde at kiøbe, af de fremmede til at fortiene noget paa, eftersom hand vel kunde faa at vide, huad slaus gods her minst af vaar, och efter den videnshab som de hos hannem bekom, maatte jeg iblandt betalle meere for det jeg kiøbte, end som jeg hellers shulde hafft giort, huor udoffuer hand och jeg, haffuer tidt hafft stor disput, och det dismeer, fordj at hand selff op kiøbte det, som vaar beest kiøb paa, til at selle igien huor udoffuer comp: miste megen af deris betalling her, thi huad hand soldte, det maatte først bliffue betalt, och kunde hand ej vel bruge hans handel om dagen, saa giorde hand det om natten, och naar her vaar fremmede shibbe, saa haffde jeg strid nock med ham, och nogle fleer, fordj at jeg ej vilde efter deris villie, tillade dem at fare ombord at kiøbslaa, hand er comp: endnu shyldig offuer 11500 ~~fl~~ socker, och end da kand jeg ej faa ham til, at betalle comp: det som hand vel kunde betalle, om hand vilde gjøre det som hand burde, det vaar ham ej nock, mens hand boede paa bierget, at gjøre een huer vooris lejlighed her be-kiendt, mens hand for achtede och forttets bygning, naar de fremmede det prisede, som m^r Matthijs det der oppe har hørt, at hand sagde til een capper /: som sagde at det vilde bliffue eet sterck fort som jeg bygde :/ at hand vilde tage det med tie mand, i cort hand haffuer i den tid som hand boede paa bierget, nock som bevist, at hand boede højere end jeg, med hans u-tilbørlige gierninger huilcke vilde falde forlangt her at shriffue, det som jeg der af kand ihukomme i augustj 1672, kom Simon van Ockeren och hid, hand haff-

uer siden och ej verret mig til ringe plage, alshjønt hand lader see iblandt hans ringe forstand, Baggart och hand, har meest altid holdt til sammen, och de toe har her giort mig den største fortred, af alle planterne, saa at de paa det højeste haffuer her stræbet efter mestershabet, och de vaar her hoffued mændene af de traazige plantere, som de kunde faa til at holde med dem Imod mig førend Pieter lansen kom hid med capt: Shoen den 20 decemb^r 1677, haffde disse tre aldrig sadt derris foed her paa landet, det haffde været eet stor gaffn for landet, och profijt for comp: saa och roelighed for mig, thi jeg kand det ej til fulde udsige, huor hinderlig at de haffuer været landet til dets bebygelse, med deris slader och onde røchte, som de der om iblandt fremmede haffuer ud førdt, først om landets u-sundhed, saa och om det at een huer her maatte ej haffue sin frie handel, siden om krigens besuerlighed, och hundrede heller fleer andre ting, som de viste at ud føre heller at fortælle, [*opslag 659*] til landets for acht och store shade, eftersom at de med slig deris slader och løgn, haffuer forhindret mange deris hid kommen, som det haffde i sinde fra de andre ejlander, och haffde disse tre ej kommet hid, der shulde ej hafft kommet hunderste parten, af den disput som her har været, thi de haffuer rocket de andre op imod mig, somme af de fremmede der har været her, haffuer selff sagt til mig, at jeg haffde falsh folck boendis her hos mig, som blammeret mig efter min ryg, meere end de tycktis at jeg gaff dem aarsage till, 1675 den 22 septemb^r, da lod jeg forsammele alle planterne, och gaff dem til kiende, huad nytt jeg da haffde faaet fra Caricaue om krigen, mens deris raad som de mig da gaff, vaar slet nock som de och siden meest altid haffuer været, huor fore jeg dismeer haffuer Gud paa det højeste at tacke, som haffuer giffuet mig saadane raad och betenckninger, at jeg endnu i dag, formedelst hans hielp och beshiermelse, haffuer der ved, endnu landet i behold, saa at det kand med sandhed siges, at jeg haffuer været eene i raad, och eene i sorig, och som jeg fornam nogen u-fornøjelighed iblandt somme af dem, siden den 22 7br., da lod jeg dem igien forsammele den 27 nouemb^r, til at vide huad dem vaar imod, da sad jeg ved bordet med nogle af dem, och saae selff, at Simon och Baggart raade och dreff de andre, som stod under due huset, til at talle heller sige det til mig, som de vilde haffue sagt, och efter de andre haffde samtøckt med mig, om de 5 artickler som blef sluttet samme dag, och findis i protocolen, da sagde Simon til dem, at de haffde talt som een deel faare hoffueder, saadan een selv viis nar vaar hand da, samme aar den 10 desemb^r kom Hans Munck hid, til at advare os, at de franse haffde taget voor jacht, och at der vaar tre shibbe, som vi huer timme haffde her at forvente, til at tage landet fra os, huilcket for aarsagede stor banghed och klagen her, och haffde huer da maatte hafft sin villie til at gaa af landet, da shulde jeg icke hafft beholdt mange hos mig, den 11 ditto lod jeg 28 quinder, och børn, fare fra landet med jachten som de packede fuld af gods, och Simon beholdt ej saa meget udj hans hus som eet gammelt bord, heller et støcke af een benck, uden hand det jo bort sendte, saa nær som hans hangemat, Baggart haffuer och sendt hans gods saa nær bordt, at hand ilde har beholdt her, saa mange af hans klæder som hand haffde fornøden at klæde sig med, de andre haffuer och sendt bort fra landet, mig videndis och u-videndis huad gods som de her fra kunde miste, huor af jeg nock som kunde slutte, huor vidt at jeg mig, paa deris hielp kunde forlade, naar jeg den meest fornøden shulde haffue, huad min plage och fortred i disse toe sidste aar, meest formedelst Pieter lansen Baggart, och Simon her har været, vil jeg ej nu begynde videre om at shriffue, thi det vilde falde alt forlangt, jeg tuil der ej om, at der som de franse haffuer kommet hid med stor macht, och de kunde hafft kommet hid med stor macht, och de kunde hafft kommet til der med, at giort nogen goed conditie med dem, til at beholde deris gods, at de och fleer, jo shulde hafft søgt lejlighed, at komme til dem, fra mig, som haaber at Gud vil ej lade mig bliffue mine fiender til spot, jeg forbliffuer eders tienstvillig tienere **Jørgen Iffuersen**

St Thomas paa Christians fort den 25 februarj 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer etc:

Gunstige herrer. som jeg med største fortrydelse, haffuer alt for tit forstaaet, det onde røchte som der er hieme om mig iblandt folck, at jeg bliffuer saa shammeligen der ud raabit, och omtalt, lige som jeg vaar det forbandeste mennishe der till kunde verre, och som det sig till datto, haffuer ladet ansee, saa haffuer det icke behaget eder, at forløse mig her fra, at jeg kunde hafft kommet hiem, och forsuaret mig selff, imod

saadanne ære tiuffue, der i min fra værelse kand komme til at troe meget ondt om mig, som de aldrig kand bevise sandt at verre jeg kand ej vel bilde mig det ind, at I haffuer i sinde at erholde mig her udj comp: tienniste, indtil at døden her ender mit møjesommelig lif, at min løn som mig nu meest i nie aar saare sur har fortient i comp: tienniste, shulde efter min død bliffue min søn fra holden, formedelst hadde fuld mennishers løgn achtig angriffuen, heller och for det, at I ej shulde efter eders villie, finde regenshaberne, af comp: gods saaledis indførdr i comp: bøgger, saa som I det begierendis er, I maa vide at jeg icke haffuer lært at holde bog, paa italiensh jeg haffuer mig der for och ej udgiffuen, och af de shriffuere som her i comp: tienniste haffuer verret, har ingen hafft meere kiendshab i den kunst, end jeg, saa at jeg har der udj maatte behielpe mig det beeste jeg kunde, dog jeg tuiller der slet inttet om, at naar Gud vil jeg kommer til eder, jeg da jo shall giøre eder tilbørligt och fornøjeligt regenshab, for det som I mig betroed haffuer, thi jeg veed inttet, som har været værdr at shriffue uden at I jo shall finde det richtig at verre opshreffuen, mens naar jeg kommer til eder, da vil det kaaste nogen u-mage at føre et huert regenshab til dens steds sluttning, som I det begier, och naar I seer det som her er shreffuet, och sand ferdelig forstaar, den tid och hielp, som jeg der til har hafft, da troer jeg at I shall befinde, at min tid har verret andersledis, end som I kand shee tencker, I maa verre der paa forseekeret at jeg altid efter mulighed, haffuer trachtet der efter at efter komme mit løffte, som jeg haffuer giort eder, i forhaabning at I eders løffter och vilde efter komme, som I haffuer giord mig til at vide min for fremelse i verden, och jeg troer ej andet, uden at jeg jo, paa det sidste, imod alle mine haddere forhaabning, [opslag 660] shall med ære och i vendshab shillis fra eder, saaledis som jeg shildis fra mine reddere i Zeeland, som jeg och i nie aars tid, for faren haffuer paa half vinste paa St Christoffer, paa de tider haffde jeg goede dage imod disse at regne, jeg haffde da och liden u-mage med mine regenshaber, thi de holdt det for een fast regel, at der som manden duede noget, saa duede och hans regenshaber, mens der som hand vaar ej goed, saa vaar ej heller hans regenshaber goede, och som jeg forleeden søndag, saae mijn Heer Ian Van Basselaere breffue Igiennem, da fandt jeg der iblandt, nogle smaa breffue, som hand min sl: moeder och stiffader i min fra verelse til shreffuet haffuer, huor af jeg eder, af de sex copie sender, til bevis imod mine haddere, om mit forhold hos mine forrige meestere, heller ham, som har altid hafft den halfue part i min cargesun, och jeg er den samme mand, och af samme conditie endnu, som jeg da vaar saa at jeg ej har hafft, och haabis ej heller at faa, løst heller villie til at giør nogen u-tilbørlig och u-forsuarlig gierning huilcket tiden och shall udvisse, disse breffuis indhold er som følger,

Middelburgh Den 7 Septembr 1662. Goede Vrienden sende vl: een brif van vesone, hij Is noch wel to passe, hij Is nu heel claer soo haest de wint goet 18, sal hij med teen shon partis goet In Zeegaen, ic hope dat De grots godt hem sal bewaeren, och dat hij met gesontheit och voor spoet weder by mij sal comme, ic sien dat hij och trau och godts hulpe och eerlick man van hem te maechen, ve: en moet In hem niet becommert wesen, ic hope Dat hij sijn dingen trouwslick och welsdoen sal, want als ic eenih ander bedincken hadde, ic soude hem soo groten somme gelt met betrouwen, maer ic gelouwe dat hij neerstich sal wessen, och dat godt hem sal segenen, het moet al van dis goede godt commen, och ic hebbe lust om neerstige eerlicks kinden voortte helpen och goet te Doen, vl Dr Ian van Basselawe, 2 In Middelburgh den 30 Martij 1663 goede vrint ic sends hier een brif van ve sone Joris Euersen, by Is Is west Indie clouck och goederen af gesonden, och soo de goede godt het ship bewaert, daer hij onse goederen In geshept heeft, soo sal hijee goede reijse Doen, hij shrift ae mij om de nieu Cargesoe te hobben, + wolck ic hem senden sal, Intgoet belicht binne drij weck och soo dat vl: sone Joris, ontrent ses maende langer sal vech bliuds, als ic gedacht hadde, doch het sal voor hem, och voor ons profitelicker sijn, ic hope dat godt ve sons wel gerust te wehce, ic hope voor hem goede dorge te dragen, hier medde na hertlicks groetnich bluw altijts, vl H: Ian V: B:, 3 In Middelburgh de, 31 Jullij 1663, goede vrienden ic hebbe Desen brief van vl: sone Joris euersen ont fange, hij is nock clouck och gesent hij sal met godts hulpe och goede rejs..doen, wij hebbehem noch och partie goet gesonden, ic hope och goet en e ene..rstich Jongman Is, vl: ghelieft In vl: sone wel gerust to wesen, wij sullen hem ..ltyt goede raet geuen, och goede sarge voor hem dragen, och als hij sal van west Indien comme, soo sal ic hem by vl: laetecomme, huer medde bliue alijts vl Dr Ian V: B:, 4 In Middelburgh den 14 Septemb' 1663 goede vrint, vl sone Joris Euerse is nock vel te passe, och hij doet sijn dienst heel wel, hij is e egoet en trau Jongmanm hij

heest och goede stuijner op dit mael gevonne, ic hope dat hij soo sal voortgae, och dat hem godt sal segenen, ve en gheliegt met becommert te wesen In vl sone, ic hope ocheerlijck man van hem te maecken, och ich hope Dat hij Altijt na mijne raet sal doen, gelijk hij ooc tot noch toe gedaen heeft, och als hij met godts hulpe weder In hollant comt, soo sal ic hem bij vl: senden, doch voor och corte tijt, hier mede beuele ic vl:mde genadige bewaringe des almachtige godt, die vl och ons gelieus te segene vl: D: Ian V: B.; 5 In Middelburch den 22 Ianuarj 1664, goode vrient, ic sende vl hier och brief van vl: sone Joris Euertsen, hij is noch wel to passe, wij hopen dat hij In gesontheitd bij mij ontrent Septemb^r sal commen, ic hebbe vl brieuch och hem gesonden, doch sij sijn lange geweest, eer sij van hier na weat Indien gesende sijn, om datter geen shopen claer en waeren, och dat De wint In lange, niet goet och was, doch vl: sone heeft vl brieuch nu al lange gecroge, ve sone doet sijnen Dienst heel wel, hij is och seer goet Jongman, ic hope een eerlich man van hem te macken, vl gelieft In vl: sone miet becommert te wessen, ic hope dat De goede godt sall segenen, groet vl man seer och kinderen waer mede blijwe Altijts vl: D: Ian V: B.; 6 In Middelburch den 2 Ianuarj 1665 goede vrient, ic hebbe vl: brief wel ont fangen, ooc daer Ingeslote och brief om an vl sons Joris Euersen te senden, soch vinde gee occasie om vl: brief aen vl: sons to senden, alsoo hier geen shopen och comme, noch mogen na West Indien vaeren, door de grote troebelen dis wij medt De Ingelse natie hebbe, Did on recht veerdigh ons shopen neme soo veel als sij comme Crige, ich hebbe van Dese wecke en brief van Joris Euerts ont fangen, hij shrift mij dat hij bume veertigh dagen, een goede partie sucker och Indego sal af senden, ic hope dat godt Dat ship sal bewaeren, vl sons shrift dat hij In dese moent sal van wæst Indien vertrecken och bij mij commes, ic gelous dat het in april wesen sal, eer hij bij mij sal conne wesen, alsoo hij noch veel schulde hadde wtstade, die hij noch eerst moeste ont fange, vl sone heeft hem In mijne Dienst seer treffelich gedragen, & sijn affaere en handel wel gedaen, ic can van hem niet clagen, & soo dit ship, daer hij noch eenich goet Af sendt, wel compt te ariueere, soo sall hij een goede somme geldt gewonnen hebben, wij hobbe tot noch toe, van het goet dat hij an mij gesonde heeft, met verlooren godt sij gedanckt vl: gelieft dan In vl: sonerust te wehsen, och als mijn eijge kint altijts goede radt geuen, ic sal hem ooc laeten van dess somer als hij sal gecommen sijn, ve commen bessucken, ic hope dat vl: Joris Euertsen In gesontheit als dan sult sich, want ic sal hem Rasen, soo haest als vij same gereckent sullen hebben, ddat Aj sijn vaders och mos..r och vrienden gast besoucken, ic fal dan vl: brief bij mij bewaeren tot dat Joris medt godts hulpe bij ons sal commen, waer mede na hertelicke grootemijß sael bliuen altijts vl: Dr Ian Van Basselaers, Boendis til Middelburg I Zeeland, [opslag 661] Naar Gud vil at jeg kommer til eder, da shall jeg eder disse copiers breffue, sampt fleer andere, fra mine forrige reddere lade see, til bevis at jeg mig som een erlig, troe, och flittig tiennere, udj derris tienniste forholdt haffuer, de haffuer och siden at jeg kom hid, ladet kiende deris kierlighed til mig der for, saa at jeg ej kand høre, heller fornemme, at de, heller nogen der som mig kiender, giffuer mig noget ondt heller shammeligt røchte, gud giffue at jeg haffde bleffuet hos dem saa schulde jeg aldrig hafft bleffuet saa shammelig udraabt, i mit fæderne land, saa som jeg forstaa at jeg nu bliffuer, dog jeg fortroer ej af nogen erlig mand, som har forstand til at eftertencke och bemercke, løgenernis ord, och løgnens aarsage, saa och personnen, der er och ej om at tuille, at den løgn och slader som hieme om mig føris, har jo meere bedrøffuet min sl: hustru och venners hiertte /: som jeg fortroer, er siden min hid kommen bleffuen faa :/ end mine forrige redderis breffue haffuer glædet min sl: moeders hiertte, i mine unge aar, udj huilcke jeg haffuer med største flid, trachtet efter at lære och forsamle det, som mig kunde være til ære och gaffn, paa min alderdom, mens som det lader sig ansee, da vil det bliffue contrari, om det er sandt, som mig er til shreffuen fra hieme, at jeg tiener comp: for een om tuillendis løn, och at jeg ickun shall faa sham til tack paa det sidste, saa och det shammelig røchte som føris I blandt folck om mig, som mig saare fortryder, at jeg schulde leffue saa lenge i verden, at jeg sligt imod min forhaabning maa forstaa, jeg fylder udj dag mit 42 aar, af huilcke jeg regner 12 for min barndom och sholle aar, 10 for min ungdoms lære aar, 10 for min fortienniste aar, udj huilcke jeg haffuer forsamlet mig noget til at leffue af i alderdommen, om jeg den beleffuede, mens disse 10 sidste aar, kand jeg med sandhed sige, haffuer verret mig 10 elendige och sorrhig fuld aar, saa at den løn, som jeg i comp: tienniste har sur fortient, kand ej glæde mig saa megit, naar jeg den annamet haffuer, som den har for aarsaget mig møje och bedrøffuelse, i den tid som jeg der for har tient, huilcket jeg tit

nock har klaget for eder, dog det har ej behaget eder, at frie giøre mig der fra, och huad u-fornøjelighed och fortred det har for aarsaget mig, at bliffue her saa lenge holden, lige som par fors, fra min sl: hustru, søn och venner, det har jeg eder, och ej u-bekiendt ladet bliffuet, och huad trøst har jeg mig nu at forvente aff dem, som vaar førend jeg kom i comp: tienniste /: næst Gud :/ min trøst i sorrig, och hielp i suaghed, thi efter at I lengere, end som min villie vaar, haffuer shildt os fra huer andre, saa gjorde døden den bedrøffueligste shilsmisse och huad er det nu andet, end at gribbe efter shyen och fatte værret, det jeg saa lenge haffuer trachtet, och stræbet efter at komme til roelighed i verden, at jeg efter øndshe maatte tiene min Gud med glæde, der det siunis at vere heel contrari, dog som ald den had, som jeg er kommen udj, er formedelst min sorrig dragenhed, til at fore komme comp: shade, saa forhaaber jeg at I udj min fra værelse, tager mig udj eders forsuar, som er och forbliffuer eders tienst vellige tienner altid

Jørgen Iffuersen

St Thomas paa Christians fort den 3 majje 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer etc:

Som jeg før nu ej haffuer, kundet til sendt eder mine breffue, som jeg i forraad haffuer shreffuet, den 25 ianuarj, den 2, 20 och 25 feb^r saa er dette endnu tienstvilligen at lade eder vide, at her siden 15 ianu haffuer gaet bedre til, end som i de forrige toe aar, och som jeg da forstoed at freden vaar sluttet, da for andrede jeg den 3 feb^r vachten, och lod alle planterne som jeg betroede, gaa hiem och boe paa deris plantatier, mens som comp: tienere ere alt for suage, til at bevare forttet, saa lader jeg endnu 7 af de som her ej er i comp: tieneste, bliffue ved forttet om dagen, och de holder den følgende natt och vacht, saa at een huer af dem, er een dag om ugen ved forttet, och vaager 1½ timme om natten, dette er alt som jeg dennem nu med besuerger, mens comp: tienere faar at vaage huer anden natt, fordj at her endnu vaager 2 christen och 1 neger tillige paa de 3 punter om natten, mens om dagen holdis her ickun vacht af een mand paa vachts taarnet, jeg øndsher at tiden vaar saaledis, at jeg eder noget, som eder behageligt vaar, kunde til shriffue, om dette lands bebyggelsis fordeel, mens gud bedre det, at begyndelsen der af haffuer verret saa ond och shadelig, først med voor lange udrejse och det at her i de første aar, døde saa meget folck, ej alle- ne af de som vaar udj comp: tieneste, mens och andre som kom hid fra andre steder, huilcket for aarsagede paa andre steder, et ondt røchte om landet, och stor frycht i mange til at komme hid, for det andet, har denne krig, och værret meget shadelig til landets bebyggelse, ej allene med det, at een partij her, haffuer for frycht af fienden, søgt at komme af landet, och efter at de fornam, at det bleff dem ej tilladt, mens krigen varrede, at de da uden aarsage ud førde megen løgn och slader iblandt fremmede om landet och deris for- hold her, huilcket med den u-seeckerhed her vaar for de franse, har forhindret mange deris hid kommen, mens det har och verret os til stor shade, at vi i disse toe aar, for frycht af fiendens hastig och u-formoede- lig offuer fald, ej har tordt følge voor plantaties gierning, saa som vi til førns kunde, huilcket haffuer værret os alle her meget shadelig, och meest de, som boede lengst fra forttet, jeg vil her forbi gaa, den shade som det har værret, och endnu er os, at shibs farten och handelingen er her nu saa gandshe af tagen, at det der med er lige som dødt, for det tredie, haffuer det tøre vær, som vi her har hafft, och endnu paa det fierde aar har, værret os til stor shade, efter som vi udj de passerede tre aar, har gjort liden fordeel med plantning at regne imod den profijjt, som vi der med shulde hafft gjort, om gud os saa fruchtbarlig værlig forleenet haffde, som vi haffde her i de første aar det er nu bedrøffueligt at see, huor tør jorden er, huor udj nu inttet kand plantis, førend gud vil sende os nogen regn, socker rørene staa som de vaar visne, och bliffuer holle inden i, saa de ej duer til at giøre socker af [opslag 662] huor fore jeg lader dem hugge af til kildyvel, huor af planterne kiøber lidet, saa lenge Baggart har noget at selle, thi hand har och hans anhang der udj, de unge socker røer staa endnu shels grønne, tobacken groer ej megit, cattun vil nu bliffue meest af giort, indegoens beeste tid, begynder nu først at an komme, kaast har vi endnu /: Gud shee lof :/nock i jorden, mens med dette tøre vær kand vi inttet paa nye igien plante, saa at det nu er her saa slet med os bestilt, dette tøre vær, har de paa de andre ejlande och deris deel af, saa at det er een gemeen plage, gud giffue at vi os, der af kunde lære at forbedre, och rætteligen betencke, at alting uden guds velsignelse och hielp gaar til grunde, imod dette forshreffne, kand vi af dette eftershreffne endnu haffue goed forhaabning, om landets be-

byggelsis tiltagelse, och goede fremgang i handelingen, der som vi leffuer i guds frycht, och nyder hans velsignelse, for først er det landsens sundhed, saa at folcket er, och har nu i nogle aar, veret her saa friske och vel til pas som de paa noget andet land verre kand, och af de her ere, och har været, ere faa døde, huilcket vil betage mange den frycht, som de meere her haffde, end paa andre steder for døden, for det andet er det fredens sluttning, huilcket vil betage os den frycht, som vi nu i toe aar och meer har leffuet udj, for fiendens offuer fald, saa at een huer, her nu igien kand fortsætte sin plantaties gierning, til sin beeste fordeel, och de som krigen har forhindret at komme hid, kand nu uden frycht deris villie der udj fuld bringe, det er os her och til stor roelighed, at vi har os ej at befrychte for de vilde indianers offuer fald, de paa savanan er af dem nu hart plagede, saa at det er at befrychte, at de der vil for jaghe de christne, de paa Tobago och Antigo, har och været meget plaget af dem, fordj at de ligger dem saa nær, mens vi har ingen nær hos os boendis, for det tredie, har vi den forhaabning, at gud vil dog, een gang igien ansee os udj naade, och forleene os regn och fruchtbarlig værlig, saa er der ej om at tuille, at vi da jo shal begynde at gjøre noget, til at for gode vooris forrige shade med, och saa tid efter anden gjøre det, som kand være os til profijt, planterne har nu bygt dem nogle goede husse at boe i, och kaast har de nock i jorden, och de som har ej verret forlade, de har och een god deel jord liggendis reen, til at beplante, naar Gud vil sende os nogen regn, och det er een stor hielp til een god begyndelse igien, efter krigens tilbagesættelse saa at de da inden lang tid kand betalle det, som de er shyldig til compagniet, om de efter shyldighed vil betalle til dem, det de gjør, af deris jord, och da kand comp videre hielpe dem igien, mens de andre som har i disse toe aar, alt formeget brugt deris ladhed, och u-tacknemmelighed, bør at nyde det de har forshyldt, huad comp: egen plantatie er anlangendis, da har vi nu faaet den jord reen, som vi har hafft i brug, och har giort der til een stor deel, meer rødelig der er neden vejen, eet støcke jord, som er omtrent 1200 foed lang, och 400 foed breed, clar liggendis til at plante socker røer i, saa snart som Gud os nogen regn forleene vil, noch er der neden vejen eet støcke socker røer som er 1000 foed lang och 200 foed breed, offuen for vejen til socker vercket er 4 støcker socker røer, huert er 500 foed breed, och 500 foed lang, med de 50 foed breed af potatis, som er plantet imellem huert støcke for u-lyckelig ild shyld, den 9 feb lod jeg voore socker keller igien fast indmure i kaage husset, i forhaabning at jeg shulde hafft giort noget socker, af de elste socker røer, mens det tøre vær haffde dem der til shinnt saa at der af bleff inttet andet end kildyvel giort, af det første 500 foeds støcke røer, haffde Gud os frucht barlig værlig forleenet, da shulde vi i aar, hafft giort een god deel socker, dog huad vil jeg sige andet, end at voor plantning er forgæffuis, naar Gud med velsignelse ej lader det frem groe, Smits bierg har jeg nu faaet giort rødelig rundt om, paa den østere sidde plantis kaast, paa den noord sidde er socker røer, det andet der af har jeg begyndt, och achter at fuld plante med cattun, her for uden har vi ved forttet, eet stor støcke jord liggendis til græsgang for bæstene, noch er der i plantatien een god deel jord reen, som brugis til at plante kaast i, mens regn er det, som een huer her meest om raaber, jeg haffuer nu och i aar, faaet een regn back giort ved socker vercket, som er 24 foed lang, 9 foed breed, och 9 foed høje, huilcken vil der verre os een stor hielp, det shal her efter och verre een stor hielp til plantatiens bedre fortsettelse, at det nu er saa nær til ende med forttets bygning thi inden i det, er nu ej synderligt andet at gjøre, end at forbedre de elste husse noget, mens til at forstercke forttet uden til alshjønt det ej endnu er saare for nøden, saa gøris det dog behoff, at der til dismeere seekerhed, bliffuer med første tre pillare sadt imod dem Z: W: N: W: och N: O: punt, saa som der er sadt lmod den Z: O: punt, alt bleff de noget mindre giort, och da kunde forttet i mange aar bliffue staaendis och holdis ved lige, med liden omkostning, thi jeg beloffuer eder at jeg ej har bygt det falsht, heller for eet øjesiun, mens for dets ejere, och deris børns gaffn, gud giffue at det maa til føre dem med landet den profijt, som jeg har for dem efter trachtet, och øndshet dem at til føre, och vaar der med øndshen noget at erlange, da har jeg til øndshet, at I ickun een dags tid vaar her, til at see huad her er giort, med dets bygning och andet, jeg tuiller der ej om, at I jo shulde faa meere her at see til comp: fordeel, end som jeg kand bemercke at I vel vil troe, thi jeg haffuer her hafft eet andet indseende med min gierning end som een hyrling har, der inttet sørger for den til kommendis tid, huilcket tiden och shall selff bevise, sandt at verre, saa at I har der ej meget om at tuille, at min efter kommere shall jo til føre eder den profijt, her fra, som jeg med min gierning har efter

trachtet, eder at til føre, mens er formedelst tidens u-lyckelig til fald, der udj forhinderet, dog hand shal der til finde det her, som hand kand til føre eder profijt med, fra plantatien, som nu er udj god order, och shels vel forseet med neggere, och for sheijde slaus quæg, huor af jeg eder eet regenshab sendt haffuer den 9 martij 1679, och siden er det endnu noget formerdret med til fødning, forttet er vel lidet, dog efter dets storlighed, troer jeg ej, at her er i disse lande een sterckere och nættere bygning end dette er, jeg veed och ej, at jeg efter dets storlighed har den seet, huor jeg har været [*opslag 663*] endnu, de fire punter er nu til decket rundt om, med plancker som er sauged her 2 tome tyck, som er offuen paa giort tæt 7½ foed breed fra muren, med jord steen och kalck, saa at alle støckerne paa rapperter staar nu tøre i forttet, och mit i huer punt er det saa tæt til decket med læchter, at der kand ingen granat falde Igiennem, mens der er rom nock for røgen at driffue ud, saa at vi saa vel i regn vær, kand bruge voore støcker, och haand gevæhr som i tørt vær, til med kand och huer punt i fredige tider, tiene os til at legge gods i, efter som huer af dem kand med een dør til lockes, och nu haffuer een deel af folcket och neger mændene i dem, huor de har rom nock, huad forhaabning vi haffuer, om handlingens igien tiltagelse her, der om kand jeg ej endnu, eder den seekerhed til shriffue, som jeg gierne vilde thi jeg har ej endnu bekommet den seekerhed om fredens sluttning, som mig der til tienlig kunde verre, mens der er lidet om at tuille, at naar her igien er gods at selle, at her da jo och shal komme kiøbmænd, dog er det ej raadligt for først, at sende meest af bederffuelig vahre hid saa som kiød, flesh, fish, øll, vijn, ollije, tran, och sligt som kand bederffuis och udleckis, mens forshejde slaus klædendis vahre, dog meest lerrit, och forshejde slaus brugeligt gods och tøre vahre, som ej kand i cort tid bederffuis, der med kand ingen shade giøris, om handlingen I førstningen ej efter forhaabning til tog, saa at det er bæst, at I for først ickun sender eet lidet shib hid, med noget af huer slaus vahre, efter mine forrige shriffuersers indhold, uden saa vaar at i dismeere folck kunde bekomme, som duede noget til at hidsende, at I da distøre shiberom der til brugte, det shulde och verre aller bæst, at vi dette land med voor egen natie kunde bebygge, thi som det nu har ladet sig ansee, da haffuer vi os ej stort paa de fremmede nationer at forlade, och de tydshe achter os Ickun for at verre nogle domme danshe, som de os och kalder domme deene, dog jeg vil forhaabe, at de shall finde forstand nock i den kaldet dum deen, til at viise dem deris selffvisheds pratijkers daarlighed, de aller bæste vahre som I kand hidsende, til handlingens och landets bebyggelsis tiltagelse, saa och huor største profijt her med kand giøris, det er negger slauve, kunde I for først ickun it hundrede, af dem hidsende, det shulde verre eet stor gaffn for comp: som och shulde giøre dem meere begierlich fleere at hidsende, det er at formoede, at vi her shal igien haffue meere handling med de franse end med de engelshe, dog ingen af dem vil bliffue her saa meget betroet som de haffuer verret, de ere meget traazige och hadde fuld imod huer andre paa deris ejlande, naar jeg faar seeker tiender fra eder at det er fred, da shal jeg giøre anmodning om voor betalling hos dem, dog som jeg her nu ej har een mand som er bequem, til at sende til dem der om, och jeg kand ej selff komme fra landet, saa er det at befrøchte, at det der med vil gaa slet till, Indtil at her hid fra hieme, een god mand der til udsendis, paa de spandshe lande haffuer vi os, och nogen handel at forvente, naar vi har gods, och een mand som den handel bekiendt er, hos dem, dog som tiden aabenbarer bæst alle ting, saa vil den och giffue mig tilkiende, det jeg endnu ej forvist veed, jeg forbliffuer eders tienstvilligtienner

Jørgen Iffuersen

St Thomas paa Christians fort den 16 maije 1680

Høje Edelle och velbaarne, vel Edelle, och høje acht bahre Herrer etc:

Som jeg udj mine breffue datteret den 3 nouemb^r 79, och siden haffuer ladet eder vide, noget om Pieter lansens forhold her, saa er dette videre at lade eder vide, aarsagen, huor fore at jeg den 19 octobr forleden aar, sagde til hannem [: efter at jeg da saae, at hand søgte at komme i videre disput med mig :] at hand vaar een falsh myndt, een shelm, och een oprocker, ja een for raader, paa det at I der ud af kand slutte, om jeg formedelst eftershreffne poster, ej haffuer hafft aarsage stor nock, til at tencke, at hand vaar saadan een mand, som her forneffnd er, huilcket jeg hannem samme dag, ej saaledis shulde hafft sagt, haffde hand ladet mig verre med fred, efter som jeg ej har saa fuldkommen vidnisbyrd om hans forsædt och gierning,

saa som jeg tckis at der til behoff giordis dog det vaar af hierttits offuer flødighed, det munden da talte, 1 den 8 ianuarj kom Claes Bording hid fra Caricaue, om afftenen kom hand och Pieter lansen i saa stor krakel, at de tog huer anden fat i haaret, och da sagde Claes Bording till hannem, i de hosværendis paa hr, at hand vaar en shelm, och een oprocker, som haffde det aar til forn, paa udrejsen til Tobago, søgt at oprocke hans folck imod hannem, huilcke ord gaff mig nogen efter tenckning, om Pieter lansen, eftersom jeg da alt haffde bemercket, at der vaar eet selvvis hoffuet paa hannem, den 9 ditto sejlede hand her fra til Caricaue, huor fra hand kom hid til bage igien, i det sidste af februarj och førde een distelere pande med sig, huor af stor disput er kommen, 2 efter at hand begyndte at giøre kildyvel her, da begyndte hand jo lengere jo meere, hans u-lydighed och egen sindighed at lade see, thi som jeg da saae, at drockenshab daglig til tog udj forttet huilcket for aarsaget, stor klammer och trette, iblandt os, der i, saa at det iblandt saae ligt nock ud, til at shee een u-lycke i forttet, thi naar drick her tog offuer haand, da vilde een huer her verre meester, huor fore jeg forbød Pieter lansen, at hand shulde ingen drick selge udj forttet i pottetaal, tilbød ham da och at jeg vilde kiøbe hans kildyvel, som hand gjorde, af ham i tnde taal, for den pris som jeg den selff for i tnde taal soldte, paa det at jeg kunde haffue det i min lockelse, at lade holde op med at tappe, naar jeg saae, at folcket begyndte at faa for meget i hoffuedet, mens dette mit forbud och til bud, achtede hand inttet, och jeg troer vist, at jeg hannem vel half tredsens tiuffue gange, haffuer forbødet, at selle kildyvel i pottetaal, huor offuer [*opslag 664*] vi forshejde gange er kommen i disput, dog alt huad jeg der om sagde heller forbde, det vaar alt forgæffuis, thi naar hand formedelst min nr hos værelse, ej kunde komme til, at selle det om dagen, da soldte hand det om afftenen och natten, saa at hand vilde ej aflade, at selle kildyvel i pottetaal, saa lenge som hand haffde noget til kibs, huad farre forttet der ud offuer, udj haffuer verret, och huad u-lycke det sig iblandt haffuer til ladet ansee, kand jeg ej til fulde udsige, mens det troer jeg vist, at her i de passerede toe aar vaar mange nætter her vaar ej offuer 10 @ 12 ædru mænd i forttet, huor i alle mændene vaare da forsamlede, och jeg tuil om de somme nætter vaare saa mange, saa at her iblandt holdtis eet fandens hus, och naar de vaare drocken, saa vaar jeg och min commando her, af een deel af dem ej meere achtet, end som at jeg haffde verret een hunde dreng, saa at jeg i de toe aar, leffuede her eet elendig och fortredeligt liff, 3 hans falshhed lod hand kiende der udj, at hand iblandt anstillede sig imod mig, lige som hand vaar mig een trofast ven, mens jeg kunde ingen goed tancke faa om ham, thi jeg kunde nock som bemercke af hans ord, at hand vaar een falsh myndt, her kom paa de tider folck fra de opper ejlande, som sagde, at det sagdis der, at jeg fr shulde lade taarnet i forttet springe, førend at jeg det til voore fiender shulde offuergiffue, da kom denne rf til mig, och fortelde mig saa grinendis, at hand haffde sejltd med een captein som lenge haffde verret fangen i trckiet, och som der kom eet tørcks shib efter ham, da sagde hand, at førend at hand shulde igien lade sig fange af trcken, da shulde hand lade shibbet springe, huor for de tog ham fadt, och bandt hannem fast i shibbet, jeg fortroer at hand vilde giffue mig der med at forstaa, at de shulde giøre lige saa ved mig, om fienden os noget hart haffde anfaldet, 4 naar jeg kom udj for shiel och u-vendshab, med nogen af folcket, da saae jeg tit, at hand kom i støre vendshab, med dem end frns, och at hand iblandt gaf dem baade mad och dricke, som jeg fortroer at hand ej haffde bødet een drick vand, fr de kom i u-vendshab med mig, och huad u-tilbørlig snack hand med dem, om mig haffuer hafft, kunde jeg ej faa at vide, videre end som jeg det af deris forhold kunde bemercke, thi hand och hans anhang, holdt saa god vacht, at jeg och de, som hand viste vaar mig troe, kunde ej komme til at høre deris samtalle, hans lærdom haffuer och været dem saa behagelig, at de den ej endnu for mig har vildet aabenbare, mens jeg tenckte at sligt vaar meere een shelms, end een erlig mands gierning, och naar jeg iblandt sagde til hannem, at jeg tcktis, at alle de som jeg kom i u-vendshab med, de kom hand i vendshab med, da viste hand altid det eene heller det andet at forvende til dets aarsage, mens som ræffuen kiendis beest ved rompen, som den ej kand shiulle, saa kunde hans falshhed formedelst efter følgende traazighed, och ej shiullis, 5 de personer som jeg kom i støre trette och disput med, end de forneffnde, di søgte till hannem om raad, och jeg fortroer, at hans raad som hand gaf dem, vaar imod mig, som Achitophels raad vaar imod David, och formedelst sligt och andet, kunde jeg ingen anden tancke haffue om hannem, end at hand vaar een oprockere som søgte at giøre folcket traazig, och igien stridig imod mig, huilcket den største part af

dem, med gierningen nock som haffuer bevist at de det til fulde haffde lært, saa at jeg mange gange haffuer for draget deris u-tilbørlig ord och traazighed, ja iblandt af dem som ej har saa meget udj verden, af deris eget, at de kand shiulle deris nøgenhed med, mens naar de det alt for shammeligt brugte saa kunde jeg och ej efterlade, at sige dem deris sandhed, och iblandt maatte nogle af dem, som det haffde meest forshyldt, følle min haand, och at Pieter lansen vaar deris hoffued mand der udj det gaff hand selff til kiende den 20 maije 78, med det at hand paa de anderes vegne spurde mig ad, om de vaar fangene folck ved forttet, fordj at jeg vaar da ej villig, til at lade dem gaae hiem med hannem, at dricke sig drocken, huor paa da och videre disput følgedede, huor fore jeg och der om til sendte hannem een shrifft, datteret den 22 ditto, huor udj jeg gaff hannem, noch som at forstaa, huad tancker at jeg haffde om hannem, och at jeg haffde liden villie heller løst, til at haffue saadant folck her paa landet hos mig, som vaar af hans conditie och selff vished, **6** hans praticke vished kunde hand och den 26 ditto ej dølgge, thi som jeg da til fersh memoriae, oplæste for folcket af protocolen de der i besluttede articuler, da vaare der saare faa af dem uden at hand jo haffde noget i dem at mynstere, huor med at hand gaff os, noch som at forstaa, at hand holdt sig selff for at verre den visseste Iblandt os, aldshiønt jeg fortroer, at hand paa de tider, som de paa er sluttet, shulde ej hafft kundet giort dem bedre, om hand haffde verret i raad med os andere der om, huad discours hand da med de andere, der videre om haffuer hafft, er mig u-bekiendt, mens som jeg fornå at der vaar meere snack och grumling Iblandt dem, end som jeg tøcktis vaar god, da lod jeg den 27 ditto forsamle alt folcket i forttet, i derris gevæhr och sagde da til dem, at alle de som vilde efter derris eed och løffte, som een erlig mand staa mig trolig bie, och verre voor konge och mig troe, til at forsuare, och beshierme med lifff och blod, hans kongl: maytz: commissia, imod voore fiender, de shulle komme och staa hos mig, da kom de alle sammen och stod hos mig, om kring eet lidet bord, huor paa commissionen laa, och da spurde jeg dennem ad, huad det vaar for een knur och mur, som jeg fornå at der vaar iblandt dem, da forholdt de dem, ligesom de aff ingen knur heller mur viste af at sige, jeg bad dem da och, at der som de haffde noget at klage offuer, at de det [*opslag 665*] shulde bekiendt giøre, paa det at her aff mis forstand ej shulde shee nogen u-lycke iblandt os, och da begyndte jeg ved den østere ende af landet, med dem som der boer, och spurde dem saa mand efter mand ad, til de paa den vestere ende, huad de haffde at klage offuer, da fanttis der ingen Iblandt dem, som haffde noget shriffværdigt at klage offuer, mens Pieter lansen holdt ved enda med hans disput, **7** och som jeg tuillede om een deel af folcket derris troshab, da lod jeg dem alle forsamle i forttet den 22 jullijus och begierede af dem, at de mig til dis meere forseekerhed om derris troshab, vilde fornye derris eed, som de her haffde giort, da vaare de alle villige til det at giøre, och til dis videre forseekring undershreff de deris eed udj protocolen, samme dag, och som Pieter lansen, da ej endnu haffde her giort hans troshabs eed, da begierede jeg først af ham, at hand vilde nu, ligesom de andre haffde til førns, giøre hans troshabs eed, da begierede hand at vide eeden, och efter at jeg haffde hannem den for læst, saa som den findis Ind førdt i protocolen, da vilde hand den ej saa giøre, huor om vi da haffde forshejde disputer, mens som hand paa det sidste absalut næchtede at giøre hans eed, saa som den udj protocolen findis, da sagde jeg til hannem, at jeg den for hans shyld, ej vilde for andre, och at jeg ej meere shulde begiere af hannem, at giøre nogen eed her paa landet, saa at jeg da och, gaff ham at forstaa, at jeg vaar vel til fritts, at hand vaar af landet igien, thi jeg befrychtede mig, at hand een tid heller anden shulde for raade mig, naar lejligheden sig der til shicke vilde, thi jeg kunde ingen god tancke haffue om hannem, siden at jeg fornå, at han vaar fuld, aff lomshe praticke, siden den tid haffuer jeg hafft, forshejde andere store disputer med hannem, eftersom hans moettvillighed och traazighed vaar stor till, huilcke jeg nu ej alle kand opregne, her, och jeg siger eder med ald sandhed, at her haffuer verret meer krakel, disput, och trætte paa landet, i disse toe sidste aar siden denne Pieter lansen kom hid, end som her haffuer været udj de forrige sex aar, huor af jeg tencker at hand er største aarsage, och saa lenge som at hand vaar her af landet igien, och det haffde været langt bedre, haffde hand aldrig sadt hans foed her paa landet, ud af dette forshreffne fortroer jeg, at I vil forstaa aarsagen til voor forshiel, och trætte, toe store maste i eet shib, er ej tienlig, jeg forbliffuer eders tienstvillig tienner

Jørgen Iffuersen

Vij underdkreffne Hans Jørgen Bødker, Thomas Svein, Knud Rasmusen, Ian Cramue, Suend Hendricksen, Fransva Ziega, Thomas Nielsen, Niels Vintter, bekiender at vi den 8 nouemb^r 1679, ere efter gou^v Jørgen Iffuersens advaarsel kommen i Christians fort, och haffuer der verret tils och hørdt at Frans Marten, Frans Palling, Jessper lansen, Ian Bolle, Simon van Ockeren, Ian Gillispadt, Carel Baggart, Willem De Waje, Andrias Saman, Marcus Cloet, Gillis Davidtsen, Thomas Berrentsen, Olle Pedersen, Christen Larsen, Matthijs Trupka, Anthonij Compter, Ian Pin, Sander De Frera, da i vooris hos værelse bekiende och for klarede, at de shrifftlig vidnisbyrd som de den 19 octob^r 1679, haffde indleveret vaare derris sand ferdige vidne, aff det som de samme dag haffde seet och hørt, at verre passeret, i den disput och krakel, som her vaar udj forttet den dag, imellem gou^v Jørgen Iffuersen och Pieter lansen, huilcket de da och med deris eed for os bekræfftede, och soer, at saa sandt som Gud och hans hellige ord dem hielpe shall, da vaar och er samme derris vidnis byrd sand ferdig, och till sandheds bekræfftelse haffuer vi dette med egen haand undershreffuen

Actum St Thomas paa Christians fort den 8 Nouemb^r 1679

Hans Jørgensen	Suend SHS Hendrichsens mercke	Thommes Nielßen
Thomas Svaijns	Knud KRS Rasmusen mercke	Niels Vintter
Fransva FZ Ziegæes mercke	Jan ⊗ Cramues mercke [opslag 666]	

Copie

St Thomas paa Christians fort den 18 Maije 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer det danshe vest Indishe compagniets directeurs, min tjenstvillig er bindelse altid til forn. Gunstige herrer etc:

Som jeg udj dette aar, ej haffuer kundet faaet nogen seecker lejlighed eder at til shriffue, førend nu med capt: Pieter Brandt som jeg forhaaber, vil i cort tid sejle hiem fra disse ejlande, saa tilsender jeg eder nu med hannem, eftershreffne breffue, som jeg her udj for raad haffuer shreffuet, først mit breff datteret den 25 januarj, huor udj I vill er fare huor armelig min tilstand da vaar, jeg tacker Gud som den saaledis haffuer foranderet, at jeg nu igien haffuer bekommet min sundhed, och nogen størcke i legemet, mens suagheden forbliffuer endnu i mine hænder och fødder, at jeg er som half lam i dem, och frøchter at det der med ej vil bliffue bedere, førend at jeg kand komme her fra och hiem, mit vessel breff som jeg udj samme breff om shriffuer haffuer jeg nu den 18 maije, først indsluttet i borg^m Bartholomeus Jensens breff, efter som jeg det ej før viste her fra at sende jeg forhaaber at I det paa sin tid, for mig vil til hannem af min løn betalle, udj mine breffue datteret den 2, 20, och 25 februarj vill I vitløfftig er fare, een deel af det som her i de toe forri aar passeret er, och huad for folck som jeg her hos mig haffuer saa och huad min klagen och tjenstvillig begierning er, jeg forhaaber at I vil icke lade dem falde eder forlange at igiennem læsse, udj mit breff datteret den 3 maije, vill I er fare huad os, til største forhindring haffuer været, til landets bebyggelse, och huad forhaabning her nu er, efter min beeste betenckning til dets videre bebyggelse, och til tagelse, huor til jeg øndsher at Gud vill giffue lycke och velsignelse, den Pieter lansen, som jeg den 19 octob^r 1679, lod sette i slutteriet for de aarsagers shyld, som jeg eder da den 3 nouemb^r haffuer ladet vide, hand sidder der endnu inde lockt, formedelst hans traazigheds shyld, thi hand vil icke begiere af mig, at frie giøre ham der ud af, och jeg vil ej heller lade hannem komme der ud af, førend hand det af mig er begierendis, som jeg tøkis tilbørligt er, thi der som hans ej finder der saa megen besuerlighed udj, at sidde der at hand vill bruge de midler som louligt er til at komme ud, saa tøkis mig at jeg finder der langt mindre besuerlighed udj [opslag 667] at lade ham der udj bliffue siddendis, til at hand er keed der ud af, gou^v af Tertolle och andere haffuer raadet ham till, at giffue mig goede ord til at komme løs, mens hand haffuer suaret dem, at hand det ej vilde giøre, och nu for een halv maanet siden, vaar ship^r Ian van der Spyck her, som och raade ham til at giffue mig goede ord, til at komme ud, hannem gaff hand til suar, at hand shulde før raadne och stincke der inde, førend at hand det shulde giøre, heller subatte, saa at hand er eet meget opstienat och traazigt mennishe, huilcket jeg fortroer er och vil bliffue ham selff til største shade, alshjønt jeg nock som kand bemercke och forstaa af hans truen, och traazige ord, at hand det anderledis meen, thi nogle dage efter hand, haffde verret i slutteriet, øndshede hand at her vaar øll och vijn nock at bekomme, da shulde hand fortære rigelig der af, och see huem det betalle shall, hand haffuer och sagt, at hand shall voffue hans sidste shilling, til at ud føre

hans sag, imod mig och mange andere truendis ord, som hand her bruger, och det meest naar her er fremmede, saa at hand nock som giffuer mig at forstaa, at hand achter at føre mig i saa stor shade som hannem mueligt er, mens jeg forhaaber at hand før shal bliffue bedragen i hans in bildinger end jeg udj mine thi jeg kand mig det ej indbilde, at I vil lade saadanne mennisher faa offuer haand offuer mig, som søger min ulycke och vanære uden aarsage och paa det at I maa vide huor fore at jeg den 19 octobr^r sagde at hand vaar een falsh mynt, een shelm, och oprocker, ja een for raader, da lader jeg eder min aarsage der til vide, udj mit breff datteret den 16 maije, och shulde hand som først haffuer søgt at komme i disput med mig, for det som hannem slet inttet angick, och siden slog mig et slag under øret, efter at jeg hans traazige ord och løjten ej fordrage vilde, bliffue u-straffet, da shulde her verre mange som hannem der udj shulde efter følge, och jeg troer for vist, at hand udj hans forsætt haffuer her fleere anhangere af hans consorts, saa at hand som den visseste af dem achter paa det højeste, at probere hans praticks vished imod mig, til at for ringe min ære och til at føre mig udj shade saa och at betage mig, och mine efter kommere den myndighed och commando, som hans kongl: maytz: och I, een gou^v her giffuer, det siunis, at de tydshe vilde her bruge derris myndighed, saa meget som de haffuer giort paa St Stacius, huor de rockede dem saa mange til sammen, at de par fors af sætte derris gou^v och nu i sidste orlog kom de derris gou^v Lucas Jacobsen, til at levere lan- det til de engelshe, och paa det at ingen af dem shulde kiendis for hoffuet mand der af, da haffde de runt om sen ring shreffuet derris naffn, huor ingen vilde kiendis for den første, jeg forhaaber at i goede herrer vil fore komme det her, at sligt traazige och oprørshe mennisher faar her ej videre fremgang i derris forsætt, och der som det ej sheer i tide, da vil eders gou^v och hans commando her lidet bliffue achtet, disse folck paa dette Amsterdams shib, sigger at der vaar een capt: Smit, som nu med første shulle komme der fra och hid i min pladts, jeg haaber om det sandt er, at hand her inden mange dagis forløb maa ankomme, paa det at jeg før harecan tiden kunde komme her fra, och hiem, mens jeg vil snarere troe, at I een mand i min pladts shall hidsende med eet shib, fra Kiøbenhaffn, end fra fremmede steder, huilcket jeg for fast troer, at jeg her shall see inden tre uger, at komme her i haffnen, saa at Jeg haaber nu i cort tid at bliffue forløst her fra, och shall jeg da saa meget som mueligt er, giøre min flid til at komme med første hiem til eder, huilcket nu er min største forlengelse, och jeg kand ej andet troe, end at jeg jo da som før shal nyde eders gunst och for fremmelse, imod mine hadderis forhaabning, som jeg troer shall self falde i den graff som de for mig har giort, saa at derris løgn och praticks vished, shall verre dem selff til spott och shade, efter som jeg ej veed, at jeg har her giort noget mennishe nogen u-rætt, heller och i andere maader giort nogen noget imod, naar jeg med goede kunde faa dem til at lade eder tienstvilligen vide, at vi forleden uge haffde her liden regn, saa at vi da fick nogen kaast plantet i jorden, jeg forhaaber at Gud vill endnu forleene os meere regn, til at plante den jord fuld med andere fruchter som der til er klar giort, her er udj dette aar een stor deel jord giort rødelig och reen, vilde Gud ickun forleene os frucht barlig værlig, da shulde her inden lang tid, een goed deel gods bliffue giort, dog det meeste som her udj aar vill bliffue giort, er cattun, huad betalling som jeg her i aar haffuer annammet, haffuer jeg igen udgiffuen, for lerrit och anden vahre, som jeg her til vooris fornødenhed kunde faa til kiøbs, hellers er efter denne tids tilstand, alting vel med os her, saa vi nu leffuer friske och roelige

Ieg forbliffuer eders dienst villige tienere

Jørgen Iffuersen

[opslag 668] Copie

St Thomas paa Christians fort den 19 maije 1680

Gunstige herrer etc:

Som jeg til sender eder her hos copien af de fornemste articuler, som her forshejde tider er sluttet och ind førdt i protocolen, saa och af de for orninger, som jeg her i disse toe sidste aar giort haffuer, huor udj jeg troer at I inttet u-tilbørligt vill finde at verre sluttet heller af mig begieret, aldshiønt Pieter lansen viste der noch i at mynstere, de andere haffuer der ej imod sagt, mens icke dismindre er de af de meeste ickun lidet efter kommet er det saa at I der noget u-tilbørligt udj finder, da giører vel och forandere det saa som I tøkis det vel at verre paa det at min efter kommere, kand da disbedere straffe offuer træderne, jeg haffuer i min tid for tidens u-seekerheds shyld, ladet meget passere u-straffet, och jeg troer at det haffuer været

nogen aff aarsagen, at somme aff dem haffuer dismeere brugt derris traazighed imod mig, huilcket jeg forhaaber vil nu hast faa een ende, saa at Jeg glæder mig der ved, at min forløsnings tid, er saa nær i vente, hellers leffuer jeg nu shels roelig for dem, saa af de siden at de tiender kom her om fredens sluttning, haffuer meget efterladt af deris forrige traazighed, och jeg fortroer at det hielper der meget til at Pieter lansen sidder i slutteriet, saa at hand ej vel kand komme til med, at indgiffue de andere fleere onde raad, dog hans hustru kand vel for rætte hans ærind, jeg forhaaber at jeg med første shall faa suar fra eder der om, paa mit breff datteret den 3 nouemb^r 1679, paa det at jeg kunde lade ham komme ud af slutteriet, och faa hannem af landet, thi hand shall ickun verre her som een pæst paa landet, der fore er det och best, at hand med første kommer her fra, och da er det at formoede, at hans anhang, vil saaledis spille sig paa den fordeel som hand sig med sin traazighed haffuer giort, at de der efter derris traazighed vil noget efterlade, nytt veed jeg eder inttet shriffværdig at lade vide, vil der fore slutte och forhaabe at jeg maa med ære och vendshab, quittere comp: tienniste, saa som jeg den och haffuer som een erlig mand antaget, huilcken jeg och haaber altid at forbliffue, saa och eders tjenstvilig tiennere **Jørgen Iffuersen**

Copie

St Thomas paa Christians fort den 4 junius 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje achtbahre herrer

Det danshe vest Indishe compagniets directeurs, min tjenstvillig erbiudelse altid til forn. Gunstige herrer etc:

Ieg til sender eder her hos copien aff mine breffue datteret den 25 januarj, 2, 20 och 25 februarj, den 3, 16, 18 och 19 maije, huilcke jeg eder her fra tilsende den 20 maije, med capt: Pieter Brandt, forhaabendis at de før disse vill komme eder vel til hende, jeg haffde da stor forhaabning, at jeg før nu shulde her hafft seet een anden mand at verre ankommen i min pladts, til at forløbe mig her fra, mens der forløber meere tid end som at Jeg haffde troet, førend at jeg fornemmer noget til hans hid kommen, huor fore jeg nu begynder at tuille noget, om min hiem kommen til eder i aar, eftersom harecan tiden er os saa nær, saa at her næste maanet shall ickun verre faa shibbe at finde til at komme hiem med før harecan tiden, och der som, at jeg ej kand komme her fra i jullij maanet, saa faar jeg at forbliffue her til næste for aar, thi jeg vill inttet komme hiem om vintteren, uden saa vaar at jeg bleff sterckere i mine hender och fødder, end som at jeg nu er, thi jeg er nu som half lam i dem, och det meest i min højere foed, och jeg frøchter storligen at jeg ej shall bekomme min førlighed i dem, igien, førend at Gud vil, at jeg kand komme hiem, alshjønt jeg er [: Gud shee lof :] frish, och hellers shiels vel til pas, efter mine aars och suagheds maade, och der som jeg udj dette aar, ej kand hiem komme, da shall det mig saare fortryde, at jeg her endnu lengere imod min villie shall forbliffue, paa den maade som jeg her til datto paa haffuer verret, som eet verdens træl, eftersom jeg her ej stort andet haffuer fortæret mit legeme, och plaget min siel, saa at jeg mange gange haffuer øndshet mig døden, och regnet det for at verre min u-lyckis dag, som jeg mig udj comp: tienniste paa gaff, eftersom jeg ej veed, at jeg siden een glad dag, med saa stor fornøjelighed leffuet haffuer, som jeg til førns giorde, och i steden for de venner som jeg mig da til vende, har jeg nu faaet fleere u-venner, dog for uden nogen aarsage, som jeg der till giffuet haffuer, saa at jeg maa bekiende, at jeg nu er och leffuer armeligen, end at jeg da giorde, med mindre gods, end jeg nu har, der som mig ej med u-rætt bliffuer fra holden, det som mig med rætte til kommer, saa at jeg regner een hermits leffnet och fornøjelighed bæst her i verden, jeg veed at jeg haffuer mange aabenbare saa och hemmelige [*opslag 669*] fiender, som [: dog uden aarsage :] gjør derris flid at føre mig i u-lycke och vanære, dog jeg frychter ej for nogens shade, som de mig giøre kand, eftersom jeg der ej om tuil, at I goede herrer som haffuer antaget mig udj comp: tieniste, jo vil tage mig och min ære i eders forsuar, saa vidt som rætt er, indtil at jeg til eder kand hiem komme, och der mig selff med ære forsuare, der efter forhaaber jeg igien at his komme, och achter her [: om Gud det saa beshicket haffuer :] at ende mine dage, om I goede herrer, vil da forvende mig her den frihed, som jeg af eder tjenstvilligen har och shall begierre, i steden for den for fremmelse, som I mig beloffuet haffuer, paa det at jeg med nogen fornøjelighed och roelighed, maa her beleffue den tid, som jeg lenge haffuer trachtet och forlengis efter, till at forløfte mig udj herren, som jeg haaber vil dog paa enden af min elendighed, giffue mig mit hierttens be-

gierning, jeg haffuer her paa Døppelmands plantatie, afmaalt eet støcke jord, som er half tresinds tiuffue foed lang och breed, inden i fir kandt, huor paa jeg achter, efter at jeg haffuer været hieme hos eder, at bygge mig eet hus, som jeg vill kalde Døppelmands closter, efter det closter som jeg i min barndoms fierde @ 5 aar, rejste i under bordet fra min sl: moeder, jeg haffuer lenge verret i den tancke at samme min barndoms leeg heller drøm, shulde betyde der eenligt leffnet, som jeg her i forttet haffuer leffuet, och som jeg haaber her efter med støre roelighed at beleffue i mit closter, efter at jeg haffuer giort eder fornøjelig regenshab, for det som I mig betroet haffuer, huilcket lcke kand shee, førend at jeg til eder hiem kommer, och da forhaaber jeg, at jeg shall gjøre eder saa stor fornøjelighed, om mit forhold her, at I der med vil verre til fridz, och contentert, imod alle mine hadderis forhaabning, och løgn achtig an klagen, som uden lovlig sag mig beshylde, huilcket jeg for fast troer, shall bliffue dem selff til sham och shade och at jeg der imod shall af eder, for min tro tienniste, och sorrig dragenhed, lønnis med ære och for fremmelse, och naar Gud vil at jeg igien hid kommer, da kand I och comp: verre der paa forseekeret at I af mig shall her haffue een tro mand, som shall saa vidt som det mig mueligt verre til comp: fordeel, efter min beeste kiendshab, saa at jeg shall altid trachte der efter at nyde eders gunst, och forbliffue eder och comp: een tro tienere, dog ej paa saadan een trældoms maade, som jeg den til datto, her haffuer været i forttet, och som her siden min sidste shriffuelse, er inttet synderlig shriff værdig for falden, saa er dette tienstvilligen at lade eder vide, min ringe dog vel meente betenckening, om dette lands roeligst och fornøjeligst bebyggelse, huor til comp: beloffuer tre goede och sorrig dragene tienere, først een gou^v til at regiere landet, som bør at verre fri for kiøbmands vahrene at forhandle, mens forttet och dets til hørende folck och gods, bør hand at see efter, saa och at lade holde regenshab af landets shatt, och den ind kræffue, med huis I videre hannem beorderer at gjøre, der næst een Kiøbmand, som alle kiøbmands vahre, her shall annamme och forhandle, och der for selff gjøre regenshab, noch een offuerseer til at boe paa comp: plantatie, som bør at haffue noch een mand under ham, til at verre offuerseer paa Crombayes plantatie, disse tre personer bør huer for sig selff, at holde particulier regenshab, af det som dem, er betroet at raade offuer, och huad den enne af den anden annammer, der af bør at holdis particulier regenshab, paa det at I her efter kunde faa at vide, huad omkostning och betalling eet huert af dem comp: til førde, och huad hielp af folck som gou^v och kiøbmanden haffde fornøden, til derris tienniste her derris løn och underholdning kunde til derris rætte sted hen føres, saa och huad gods, som for huerts steds regenshab ud och hiemsendt bleff, jeg haffuer siden at jeg hid kom, giort min flid at føre huert slaus regenshab, af forttet, kiøbmandsvahrene, och plantatien, til bogs for sig selff, huilcket och kand sees i bøggerne, mens det haffuer alt verret forgæffuis, fordj at jeg der til ej haffde den hielp, som fornøden vaar, huor ud offuer och meget af mig er bleffuen efterladt, at føre til saadan een ende, som jeg haffuer øndshet och efter trachtet, for dj at mig fattedis macht, til at fuldbringe det efter min villie jeg vil forhaabe at min efter kommere maa til føre eder, den profijit her fra, som jeg haffuer efter trachtet, och øndshet eder at til føre, huor til at hand her for sig shall finde een goed begyndelse thi forttet som haffuer kost det meeste arbejde, er nu ferdigt, saa nær som noget smaat arbejde, som til dets forbedring endnu behoffuis, uden saa vaar at der bleff begyndt med de tre pilare at sette imod de tre punter, som jeg den 3 maije omsheffuet haffuer huor af den imod den Noordveest punt, er meest fornøden, tagsteene giøris her och behoff til hußene, eftersom spaan raadner hast, och er u-tætte, jeg haffuer her ved det store packhus, bygt os eet nytt vejer hus, som er langt 40 foed, jeg fattis plancker at klæde det med, offuen for muren, huilcke jeg her nu snart shall kunde lade sauge, eftersom vi nu ej har fleere tycke plancker fornøden til forttet, i plantatien er nu meere jord rødelig och reen udj, end at der nogen tid haffuer været [opslag 670] och saa lenge som dette tøre vær vaarer, bliffuer her endnu meere jord giort rodelig, saa at vi nu haffuer een stor deel jord under hænder, vilde Gud være os saa naadig at vi bekom nogen regn, da vaar der ej om at tuille, at her jo næste aar, shulde bliffue een god deel gods giort, dette langvaarendis tøre vær, er aarsagen der af, at her vil ickun bliffue lidet gods giort I aar, och voore socker røer ere alle bleffuen saa tøre, at der af de gamle inttet socker kand giøris, mig shriffuis fra Stacius, at der haffuer ej værret regn I 8 maaneder, och at Lucas Jacobsen haffuer lidt 80000 ~~fl~~ sockers shade i hans røer med dette tøre vær, saa at det er een gemeen plage offuer disse ejlande, Gud hielpe os, och sende os fruchtbarlig værlig, hellers er

det at befrøchte at vi her shall fattis kaast med tiden, for tre uger siden haffde vi liden regn, och fick noget plantet, men det tøre vær som vi siden har hafft, och endnu har, er det meget shadelig, patientie, det meeste som her i aar bliffuer giort er cattun, huor af jeg och meest har annammet, jeg har och annammet nogen tobacco, och i alt 150 ~~ti~~ indigo huilcket jeg igien har udgiffuen och betalt, for och til det, som her ej vel kand all næffnis, dog til sin fornødenhed, saa at jeg haffuer her nu ej andet end noget cattun liggendis, saa och den ingefer som jeg saa lenge om haffuer shreffuet, huilcken er nu meest bederffuet, jeg tør ej endnu sende voor baad til St Cruijs, at begiere nogen betalling af dem, for dj at jeg ej endnu kand bekomme den seekerhed om fredens sluttning, som jeg efter forlengis, icke dismindre, troer jeg at det er fred, dog med nogen fryckt, paa St Christoffer och de andere ejlander, holdis der nu saa sterck vacht at der for fremmede er ilde noget gods at bekomme, dog jeg fortroer at den frycht som de franse och engelshe haffuer, om krig med huer andere, gjør der meget till, haffde jeg een goed mand som jeg kunde udsende om voor betalling, til de andere ejlander jeg tuil der ej om, at jeg jo der nogen af bekomme schulde, och kunde sockeret der fra ej bekommis hid, da kunde det der fra hiem sendis for comp: regning til Franckerig, heller och mand kunde der kiøbe saadanne vahre for sockeret, som her fornøden er, och som der ej er forbøden at føre af landet, vil her med ende, och forhaabe at jeg inden 14 dage, maa see eet shib komme her i haffnen fra eder, jeg forbliffuer eders tienstvillige tiennere **Jørgen Iffuersen**

Haffde jeg macht, som villie til at faa alting her i goed order, efter eders behagen, da schulde der inttet af bliffue u-giort - min tienstvillig begiering er, at I vil lade dette indlagde bref bliffue leveret til borg^m Bartholomeus Jensen – Jeg har ej saa megen macht i min haand, at jeg selff kand shriffue eet bref

---

Copie

St Thomas paa Christians fort den 25 junius 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer etc:

Gunstige herrer   Jeg øndsher hiertelig at jeg vaar hieme hos eder, och at min shriffuen her haffde een ende, efter som jeg med min shriffuens vitløffthighed, ickun lidet ud rætter, vaar jeg ickun een maanets tid hieme hos eder, jeg vilde der ej om tuille, at jeg jo da i den tid, schulde for rætte meere, med mine ords talle, end at jeg nu i sex aar, med min shriffu giort haffuer, thi om shiønt jeg haffuer meget shreffuet, saa haffuer jeg ickun faaet lidet til suar, paa det som jeg om shreffuet haffuer, huor af jeg fortroer at tidens u-seekerhed, er største aarsage, och til med troer jeg, at een deel af det som jeg eder til om haffuer shreffuet, kunde bedere mundlig end shriffelig paa suaris, naar dets beshaffenhed med spørmaal och suar, vaar vel forstaaet, der fore lengis jeg efter at verre hos eder, paa det at jeg eder da mundelig kunde giffue til kiende, om dette lands beshaffenhed, til eders videre betenckening och suar den indkomst som comp: her haffuer, er landets shatt, och huor meget den sig aarligen bedrage kand, det kand jeg eder ej endnu forseeker lade vide, fordj at her er endnu ingen fast regel sadt der om, jeg haffuer beløffuet alle dem, som her begynder at bebygge een nye plantatie, shall der paa med derris folck, verre tre aar shatt fri, och efter de tre aars forløb, da shall alle de som er 15 aar och der offuer gamel, betalle aarligen eet hunderede pund socker til shatt, huilcken regel jeg holder fast at verre mens der imod haffuer planterne begieret at derris quinder och u-gifte børn maatte verre fri med half shatt at betalle, huor om jeg eder før nu haffuer til shreffuet, och eders suar paa forventet her er andere hidkommen, och haffuer kiøbt sig af de plantatier som til forn vaar bebygt, och haffuer været tre aar shatt fri, de meener at de, fordj at de ere nyelig hid kommen, bør och at verre tre aar shatt frie, och der imod forstaaer jeg det saa, at de plantatier, som haffuer hafft derris tre shatt fri aar, bør ej fleere at haffue, heller dem der paa at forundis, som dem kiøber, mens at den frihed bør alle ne at verre for dem, som her nyelig ankommer, och som da paa nye begynder ud af shouffuen, at gjøre sig een plantatie, her er andre, som opholder sig her paa landet, for uden nogen plantatie at haffue, huor af samme er i anderes tiennist saadanne formeener jeg, at de bør aarligen at betalle derris shatt fordj at de haffuer maanetlig heller aarlig derris betalling, for derris gierning, huor under jeg ej regner dem som er antagne [opslag 671] udj comp: tienniste, gamle folck som er 60 aar gammel, bør och at verre shatt frie, saa och de som formedelst suaged, ilde kand fortiene derris føde, paa dette forshreffne, kand I goede herrer gjøre een fast regel heller for ordning, huor efter eders gou^v sig her kand forholde, indtil I det efter tidens

forfald foranderer, jeg sender nu til mons^r Doncker 1240 76 tobacco, til at betalle for det som jeg bleff shyldig paa det gods som hand sendte mig forleden aar for comp: brug, denne Pieter lansen som her sidder i slutteriet, haffuer nu i otte maaneders tid, drelllet mig med 100 stuck van acht, som hand sagde at der shul- de bliffue betalt till mons^r Doncker for mig, at forstaa for comp:, och nu mons^r Doncker lader mig vide, at hand mig der for credijt giort haffuer, nu siger Pieter at hand vil dem der ej betalle, saa at hand haffuer nu faaet fleere nye griller i hoffuedet igien, jeg veed ej huorledis jeg mig beest mod hannem shall forholde, thi hand haffuer eet meget traazigt och opstinat hoffuet, som er fuld af stor disput och trætte, huor af jeg haa- ber at hand maa faa nock, hand vil slet ingen goede ord giffue mig, och jeg tencker at jeg er hannem ingen shyldig, saa at ingen af os vil verre den ringeste, mens icke dismindere fortroer jeg at hans meestershab haffuer her verret paa det højeste, och der som jeg lod hannem komme ud af slutteriet, førend hand det paa een tilbørlig maade begierede, da shulde hand befindis at verre den mand, som i de forrige toe aar shulde hafft sagt sandt, i det at her da vaar een, iblandt de andere, som sagde at der som jeg satte ham i slutteriet, da shulde jeg vist giffue ham goede ord, førend at hand shulde vilde komme ud igien, jeg fortroer at det vaar denne Pieter, som da raade de andere til saadant, huilcket hand nu och med gierningen bevis- ser, dog jeg fortroer at hand der shall bliffue keed af at sidde, førend at jeg shall bede ham komme der ud, før jeg forseeker veed at det er fred, at jeg kand faa den pæst af landet, och paa de tider vaar slutteriet ilde nogen uge ledigt, thi naar jeg viste ingen raad med de drockene och moetvillige, da lod jeg dem der indsæt- te, och der forbliffue til de bleffue bedere til sinds, och haffde udsoffuet, huilcket siunis at haffue fortrødt denne Pieter, at nogen her shulde giffue mig goede ord, i cort, det lader sig noch ansee at dette er een trætte, om meestershabet her, thi jeg vil icke afstaa, den rætt, som jeg tøkis at een gou^v her til kommer, och jeg veed at hand vil af yderste formue stræbe der efter at faa det naffn, at hand er den mand som har for ringet een gou^v commando her, och forshaffet planterne meere frihed her, end som de til førns haffde, mens jeg troer ej, at rættten hos eder er til kiøbs for hans penge, heller kongens dør saa aaben for hans ind- kommen, som hand sig Indbilder, och mine forrige hadderis løgn shall ham lidet kunde hielpe, i hans for- sætt imod mig,

Som er eders tienstvillige tienere

Jørgen Iffuersen

Jeg haffuer her saare fornøden noget packdug til cattun sæcke, jeg faar at forshriffue noget fra Caricaue, thi der er inttet paa Stacius, huor til jeg nu sender did 17 roller tobacco vejer 743 76, noch 25 roller som jeg just nu haffuer annammet, der at sellis heller hiemsendis vejer 1238 76, jeg veed ej vel, huilcket er bæst, at haffue noget heller inttet af verdens gods

---

Memorie om Pieter lansens forhold her paa St Thomas

Som jeg achter, ej at haffue været, som det bør een troe underdan

- 1 for først haffuer jeg befunden hannem at verre, een falsh mand heller myndt, som siunis goed uden til, och er falsh inden i, huilcket hand och haffuer bevist sig at verre, med det, at hand sig een tid lang, imod mig haffuer forholdet som een ven, och vaar dog i hans hierte, och i min fraverelse min u-ven och fiende,
- 2 for det andet kunde jeg ej holde det for een erlig mands, mens for een shelms och oprockers gierning, at hand udj disse sidst passerede toe aar, haffuer søgt at træcke folcket och derris vendshab fra mig, och til sig, och giøre sig dem anhengendis, huor til hand haffuer giort største flid, saa at jeg kom ej saa snart i disput och trætte med nogen, at de jo søgte til hannem som til derris hoffuet mand om raad, och jeg fortroer at hans raad som hand gaff dem, vaar imod mig, som Achitophels raad vaar imod David, andere som jeg kom i støre u-vendshab och trætte med, de kom hand da i saa stor vendshab med, at de ilde kunde verre fra hannem, och paa det hans forsætt maatte haffue disbedre fremgang, da gaff hand dem som vaar i u-vendshab med mig, mange gange baade mad och dricke, huilcket jeg selff offte haffuer seet, huor iblandt vaare de, som hand til førns, ej haffde bødet een drick vand, heller hafft nogen omgengelse med, huilcket jeg fortroer, at hand gjorde til den ende, at hand af dem kunde udspørge, och faa at vide, huad forshiel och trætte at jeg med dem, och andere her haffde hafft, paa det, at hand der efter

kunde disbedere komme til hans øje mercke, at giøre mig hadelig Iblandt dem, och raade dem til at giøre det, som der til vaar tienligst, huilcket hans anslag løckedis hannem saa vel, at hand ibland haffde her fleere venner och anhengere end jeg, och de vaare hannem saa troe, at de hans raad och forsætt, ej for mig vilde aabenbaare

- 3 och som jeg tid efter anden, meer och meer bemerckede hans praticks vished, och saae at hand søgte at giøre sig til een hoffuet mand for dem, som hand kunde faa til at verre af hans anhengere, da befrøchte jeg mig for hans falsh hed, och tencke at hand der med søgte lejlighed til at for raade mig, och det dismeer fordj at hand den 22 jullij 1678, i de anderes hosværelse, absalut næchtede mig, at giøre hans troshabs eed, saa som de andere den da haffde giort, och der som hand vilde ej verre, heller giøre sig til en hoffued mand for de andere, huor fore spurde hand mig ad den 20 maije 78 paa de andere planteres vegne, om de vaar som fangen folck holdt her ved forttet, der hand da selff haffde altid hafft forlof til at gaa hiem naar hand vilde, til med haffde een huer aff de andere, saa megen frihed, til at talle mig til, som hand, der da var ickun een nye kommen [*opslag 672*]
- 5 hans meestershab och u-lydighed, lod hand betidts kiende, med det, at hand ej vilde forholde sig efter min order och befalling, jeg haffde forshejde gange absalut forbødet hannem, siden at hand begyndte at giøre kildyvel, at hand der af inttet shulde selle udj forttet heller udj pottetaal, fordj at jeg da saae, huad prickel forttet der ud offuer somme tider i vaar, och huad krackel och trætte der af kom, mens saadant mit forbud achtete hand lidet heller inttet, thi naar hand for mig, ej vel kunde komme til med at selle der af om dagen, da soldte hand der af om afftenen och natten, huor ud offuer jeg mange nætter ingen roe heller stillehed kunde haffue udj forttet, thi naar huer kunde efter derris villie faa kildyvel til kiøbs, saa var jeg och min commando her ickun lidet achtet, huor ud offuer det iblandt, saa her ligt nock ud til u-lycke, och saa lenge som hand haffde kildyvel, da vilde hand ej af lade at selle der af i pottetaal, huor ud offuer vi mange gange har været i trætte
- 6 hans selff vis hed, lod hand och kiende, den 26 maije 78, thi som jeg da til fersh memorie, oplæste af protocolen for folcket, de da der udj sluttede articuler, da vaar der ilde een af dem, uden at hand jo haffde der noget udj at mynstere, saa viis een mand er hand
- 7 hans traazighed haffuer hand och forshejde tider brugt imod mig, jeg haffuer nogle gange forbødet een huer, at fare fra landet, heller om bord i noget shib, uden mit forloff, icke dismindre vaar hand paa vejen til at fare ombord I capt: Jacob Eens shib, mens det laae her med neggere, och for dj at jeg lod kalde ham til bage i land igien, da gaff hand mig een deel traazige ord, huor paa følgende videre disput,
- 8 hans moetvillighed lod hand och kiende, med det at hand ej efter min order och begierning vilde komme til chor heller ghebedt, med de andere huer afften och morgen, mens haffuer af moetvillighed det mange gange forsømt, huor med hand som een formand gjorde det saa, at hand inden lang tid, fick der udj och fleere efter følgere
- 9 hans store indbilledinger och egen sindighed, kunde hand och ej dølge thi som jeg paa de tider, forshejde gange kalde all folcket som kunde bruge ghevær til sammen, och effter tiden forfald shenckte dem med kildyvel, heller anden slaus drick, til at giøre dem dis villigere at bliffue ved forttet, da holdt hand sig forgoed til at komme til mig, saa som de andere gjorde, saa at hand da vist regnet sig selff, for at verre een bedere mand, end som hand holdt os andere for,
- 10 och som hand den 19 octobr 1679, uden nogen aarsage, søgte at komme i videre disput med mig, huor ud offuer jeg lod hannem vide, huad for een mand jeg tenckte at hand vaar, och som hand sagde at jeg løje det, da slog jeg til ham med min haand, och hand for sømte sig ej at giffue mig strax eet slag paa mit hoffuet, saa at det dreyed til een side, huor med hand nock som gaff til kiende, at hand mig slet inttet vilde vige, huercken med mund heller haand, der efter bleff hand indsadt i slutteriet, huad der videre samme dag her passeret, er at finde i samme dags memorie der om,

---

Memorie af den disput, som her den 19 octobr 1679, vaar

imellem mig och Pieter lansen, efter min beeste i hukommelse om formiddagen da saae jeg at der vaar

faa folck i den tydshe kircke, der fore lod jeg, den tid de kom ud af kircken, hente min memorie Bog, til at see, huem som uden aarsage forsømte kirkken, paa det at de maatte bliffue antegnet, for den straff, som der paa vaar sadt, efter den anden artickels indhold, som findis i protocolen, datteret den 8 augustus 1672, de som kom ud af kircken, gick mig forbi u-tiltalt, huor iblandt vaar Pieter lansen, mens de som jeg saae at der fattedis, dem spurde jeg efter, och som Suend Hendricks hustru, da kaldet Bette Bolle, vaar ej i kircken, da sagde jeg der er for fast een, som shall betalle straff, thi hun haffuer under prædicken, inttet uden fortet at bestille, eftersom hun der udj boer, och hindis mand vaar da ude ved baaden, i midler tid vaar Pieter lansen igien tilbage kommen, til mortar heller kalck hoben, och spurde mig ad, om jeg och bemøde mig med kludene, huor med jeg forstoed, at hand meente quind folcket, der til suarede jeg ja, och sagde, at quinderne haffuer saa vel een siel at tabe som mændene, da sagde hand, at quinderne haffde deris klude at toe och derris potter at kaage, och andet at bestille, huor til jeg suarede at de haffde tid nock til, at giøre det, for heller efter predicken saa at de der for, ej haffde behoff at forsømme kircken, mens som jeg saae, at hand med hans reffshe grinnen, søgte at komme i videre disput med mig, om det so hannem slett inttet angick da sagde jeg til ham, at hand vaar een falsk myndt, mens som hand næchtede det at verre, och for følgede videre hans u-nødig disput imod mig, da sagde jeg til hannem, at hand vaar een shelm som ej søgte andet, end at føre disput och trætte iblandt os her, huor til hand suarede, at hand haffde ej verret nogen shelm, mens som hand ej vilde opholde med hans disput, och gaa fra mig igien da sagde jeg til ham, at hand vaar een oprocker, och een forraader som altid haffuer søgt, til at verre meester her, och at oprocke folcket imod mig, da sagde hand til mig at jeg løje det, mens som jeg da, hans traazighed ej lengere fordrage kunde, da lagde hand bogen fra mig, och slog efter ham med min haand, da sagde hand til mig slaaer I mig, da shall jeg slaa igien, jeg sagde til ham, shall I slaa mig igien, och gaff ham saa eet slag paa hans arm, och da forsømte hand sig inttet, at giffue mig saadan eet slag igien paa mit hoffued at det der af, drejede til een side, da kom der af folcket, och shulte os fra huer andere, och da begierte hand, at jeg shulde slaa hannem med rættten, da sagde jeg til hannem, at hand vaar [opslog 673] een falsh hund, och een pæstelenze her paa landet, som lenge nock haffde affronteret mig, och der fore shall I strax gaa ud af fortet, och kommer der ej mere ind, mens som hand stræfde der imod, och vilde verre i det rom, som jeg haffde laant ham for troer efter hans gevæhr, da befalede jeg comp: tienner at leede ham ud aff fortet, mens som jeg saae at de vaare u-villige, och sor meget langsom till at giøre, da sagde jeg, jeg faar at see, om jeg haffuer her ingen meere commando, och bad da drengen hente mig min degen, huilcken jeg drog ud, och gaff Pieter lansen der med et slag, da fick hans hustru mig fatt om armen, och holte den fast, huor imod jeg ej meget stræfuede, for dj at hun var tyck, med baren, i midler tid haffde hand faaet een jerren shouffe i hans hand, till at verge sig med, saa at hand da ej ud nu vilde gaa ud af fortet, mens Antonij Compter och Hans Vadsbye fick fat paa shouffen, och tog den fra ham, och leede ham da ud aff fortet, och som jeg da følgede efter ham till port hußet, huor hand stoed mens porten bleff op lookt, da vaar han end da saa traadzig, att hand sagde till mig, at jeg shulde sticke till, med min degen som jeg endnu haffde blot i min hand, mens som jeg ingen fordeel der med kunde giøre, loed jeg det bliffue, den tid hand vaar uden for fortet da sagde hand till dem som leede ham der ud, om mig, lad hannem nu komme her ud til mig, saa vill jeg spille med hane, och bleff saa der uden fortet sidendis, mig till meere traadz, mens som jeg lidet der efter betenckte mig noget, om hans forrige praticker, och kunde ej videre, huad shellems støcke, at hand kunde faae i sinde at giøre her, efter som vi da endnu, ej kunde forseckre os, nogen dag hauer tid, at verre frie for vorre finders offuer fald, och till med haffde jeg da lenge hafft, den tancke om hanem, at der som vaare fiender haffde her med macht ankommen, och hand haffde kundet faat lejlighed, till at komme till dem, at giøre nogen goed conditie med dem, till at beholde hans eget godz frij, och u-beshadiet, at hand da ej shulle hafft shøttet meget der om, at for raade mig, eftersom jeg dog lang tid till forns haffuer befundet hanem at vere min hemmelig fiende, der forre loed jeg da hente hannem ind i fortet igien, och lod sete hannem i sluteriet, nogle dage der efter, lod jeg efter hans begierring sluteries døren staa aaben om dagen, och lod sætte een byel om hans eene fod, paa det at hand der med kunde gaae ud saa vit som jeg hanem det till lod, mens som hand da ej endnu kunde efter lade hans gamle vane med hans for giffu at udspye, da lockte jeg døren till for ham igien och haff-

uer den siden ej lengere om dagen lade aaben staa, end som behoff giordis,

Senere tilføjelſe: 1680 8/7

Høje edelle och velbaarne, vel Edelle och høje achtbahre herrer det høje octrojerede vest Indishe compagnies directeurs etc. min tienstvillig erbiudelse altid til forn

Gunstige herrer: Dette er at lade eder tienstvilligen vide, at jeg eders kierkommen shriffuelse, om min forløsning her fra, vel bekommet haffuer, den 4 jullius med gouv Nicolaus Esmit, som her da om morgen ankom, och lidet der efter er med ære, i land, af een huer annamit, jeg tacker Gud, och eder, som haffuer fri giort mig, fra den kiedsommelig byrde, som jeg lenge har klaget offuer, och forlengis efter at verre frie fra, formedelst de aarsagers shyld, som jeg eder vitløfftig der om haffuer ladet vide, huilcke jeg for haaber, haffuer giffuet eder saa stor fornøjelighed, om min tiensttis absalut opsigelſe och hiemkommelſe, at I det ej i nogen ond meening optager eftersom fornødenheden mig der til dreffuet haffuer, saaledis at shriffue, och jeg haaber, at det vill och ej verre comp til nogen shade, efter som jeg fortroer, at den mand, som I, udj min pladz hid sendt haffuer, shall med tiden, til føre eder den profijt, som jeg har efter trachtet, eder at til føre, och kunde det ej naas, formedelst tidens forhinderlig och shadelig til fald, som jeg eder før nu vitløfftig haffuer ladet vide, huad begyndelſen hand der til for sig her finder, fortroer jeg at hand med eet ord eder noget om vil lade vide, saa vidt hand der endnu af har seet, jeg haffuer efter eders order, min comando med all æris beviſning och respect for hannem ned lagt, udj all folckets paa hør och hoſværrel, och forttet til hannem offuer leveret som til den, som paa comp: vegne, her haffuer den øffuerste comando alt andet som her er til hannem at offuerlevere, shall jeg efter eders order och befalling til hannem offuer leverre, saa fast som det mig mulligt er, saa snart som dette shib er bortte, som jeg desse breffue til Corisaue med sender, jeg ønsher hierttelig at det haffde bleffuet her saa lenge, at jeg der med haffde kundet komme her fra, dismeer, fordj at harecan tiden er oß saa nær, huilcket gjør at jeg frychter, at det shall ej verre mig mulligt at komme her fra før harecab tiden, och til att [*opslag 674*] leverre alting fra mig, efter eders begierning ved maal i størrelse, højde, lengde och breede, vil tage megen tid bort, saa at jeg frychter at denne maaned shall meest verre forløben, før end at jeg shall fuldkommen kunde bliffue clar, at komme her fra och paa den tid, troer jeg ej at her shall verre noget fartyg, till at komme her fra med, och til at fare her fra med vaar baad op til Nevis, i harecan tiden, er ej uden største prickel at gjøre och det i een seecker forhaabning, om der noget shib da er at finde, saa at det heer ligger ud till, at jeg faar at bliffue her harecan tiden offuer, end før at komme her fra, och der som jeg endelig faar at bliffue her harecan tiden offuer, saa tuil jeg der om, om jeg shall komme hiem i aar, thi at sejlle her fra i october och komme hiem i decemb^r, har jeg ej størcke til at udstaa uden Gud mig, mit legems størcke vilde noget meere formerdere, dog der som her nogen lejlighed forfalder, til at komme hiem med, saa shall jeg den ej lade forbj gaa, om jeg det hielpe kand, thi jeg huercken kand, heller vill, haffue roe, før jeg til eder hiem kommer, til at forsuare mig och min ære, imod saadanne forbandede mennisher och ære tiuffue, som af yderste formuffue søger min ulycke och van ære, Gud straffue dem, saa sandt, som jeg har ingen aarsage giffuet dem, til at verre mig saa hadelig, videre end at jeg har efter mullighed forhindret dem att gjøre det som vaar til compagniets shade, mit hiertte for tæris i mit liff, naar jeg hører och forstaar, huor shammeligen at jeg bliffuer udraabt hieme, som jeg vaar een tørck heller hedning, jeg burde vell inttet ondt at øndshe nogett christen mennishe, mens saadane forbandede mennisher, som lader dem kiendis, at verre af een vredere natur end beesterne, och siger at jeg er een tyran, tørck och hedning, saadane øndssher jeg at de for een tid, maatte verre under, een tyran tørck och hedning hender, paa det at de der maatte lære, och kiende huad forshiell at der er imellem mig, och saadane mennisher som ere de christenes fiender, och kiender ej den sande Gud, som jeg kræffuer til vidne lmod dem, som mig belyffue

Haffde jeg brudt mit been i støcker, den dag, at jeg gick ud och gaf mig i comp tieniste, da haffde det verret mig gaffnliger end det jeg der udj kom, thi jeg troer ej, at den løn som jeg der udj har fortient, shall nogen tid glæde mig saa meget, som den tieniste har faarsaget mig harm och bedrøffuelse, och som det lader sig ansee saa shall min møje verre giort til een anden ende, end som jeg haffde troet, dog huad vill jeg

quelle mig self med det, som formeerer min fortrydelße verden er verden, och vil til hindes ende, med føre hindes foranderlighed Gud giffue at jeg haffde forbleffuet der, som jeg før vaar i roelighed, och kunde vinde mit daglig brød, och mange venner, det haffde verret mig beddere, end det jeg nu er kommen til efter som det sig end nu lader ansee, thi jeg haffuer forlindret min møje och fortred meget der med, at jeg forhaaber at jeg paa enden der af shulde faa her eet roeligt sted, at ende mine dage paa, huor til det nu lader sig ansee anderledis, efter som gou^v Esmith haffuer efter een deel af planternes begierring, den 5 ditto ladet Pieter lansens løs saa at hand nu igien kand bruge hans forrige praticter, til at oproccke de andere imod mig, dog jeg troer at hans shelms forsætt shall af eder vel kiendes, naar sandheden bliffuer aabenbaret, jeg haffuer før nu vitløfftig ladet eder vide, aarsagen til vooris forshiel, som er begyndt for 27 Maaneder siden, och der er ej for haabning til, at den shal endis huor fore jeg, heller hand, staar at forlade dette land, thi jeg vil ej leffue der, huor jeg shall leffue i dagelig had och trætte med min fiende saa lenge at jeg her endnu endelig faar at forbliffue, shall jeg som før, forbliffue comp: tienere, till at gjøre det, som er til derris fordeel af saa snart som det mig mullig er, shall jeg komme hiem til eder, til at gjøre eder regenshab, for det som I mig betroet haffuer, och da kand I efter eders løffte, och mit forhold lønne mig, thi de bæste vidne, som jeg har, om min tro tieniste, er Gud, och mine gierninger de meste som her af planterne er, fortroer jeg vil verre mine mod vidne, fordj at jeg ej uden til comp shade, har kundet til lade dem at haffue derris villie, saa at jeg ej kunde gjøre derris villie, uden comp shade, huor om jeg eder fornøjelig kiendshab shall gjøre, naar jeg til eder hiem kommer, och da shall I befinde, och i sandhed forneme, huad folck det er, som jeg har, heller har hafft, nogen trætte med, den 26 junij da lod jeg dem alle forsamle, som er plantere och da gjorde jeg spørgsmaal til dem i gemeen, och 2 heller it til een huer af dem for sig self particulier, och der paa gaf de frie vellic, de suar, som paa denne hoß sende shriffet der om, findes, som er copien af den shriffet som 30 af dem, har undershreffuen den 26 junij och huad de toe Baggart, och Simon, haffde offuer mig at klage, huer i 3 poster, der om kand I see derris aarsage, i hoß sende shriffet och breviß der om dattert den 3 jullij. saa at jeg ej tuil der om, at derris abys vaar den jo vel bekiendt, før de shreffeshydingen

leg forhaaber at mine breffue, aff den 4 och 5 junij, er eder vel till hende kommen, huor af jeg eder her hoß copier til sender, saa vil I der ud erfare hvad jeg da haffde at shriffue, jeg til sender eder her och copien af de spørgsmaal som jeg gjorde, til Pieter lansens den 25 junij, i 12 mænds paa hør, huor til hand vilde ej suare videre, end der hoß staar mens bleff den sidendis hoß mig paa een kiste, som een traazig bock, samme tid sagde jeg ham nogle poster, om hans falshed, som I udj de hoß sende 7 poster kand see, huor af eder her och copie sendis mens den falshe ræff sad alt stille, och holdt sig for god til at suare paa noget som hannem bleff om spurdt, eders sendis her och copie, af de spørgsmaall som jeg samme 26 junij gjorde til de 18 vinnisbyrd, som haffde besorrit de vidne som jeg eder den 3 nouemb^r till sende, om det som her den 19 octob^r 1679 passerede imelem mig och Pieter lansens – jeg kand ej vide, huorledis det kommer, at derris vidne forshieler saa meget i ordene, med huer andere, at de første ord er sadt efter de sidste, och de sidste for de første, thi efter min beeste ihukommelse, saa er det samme 19 october, saaledis til gaaet, med voor krakel, som i denne hoß sende memorie der om af mig er notteret, dog vidnisbyrdenes ord, vill jeg ej imod stride, och udj hoß sende memorie om Pieter lansens forhold her, kand I er fare aarsagen af min had til hannem, haffde hand ej saa tit ladet kiende hans ondshab, jeg shulde ej hafft kommit i saa stor fiendshab med ham, som jeg nu er, thi det fortærede mit legem den fortred och quelling, som jeg der af haffde, at jeg iblandt saae huor stor prickel at forttet stod i, som jeg med stor møje haffde opbyggt, och som jeg ej med mindre villie, vilde forließe end mit liff, huilcket endnu er Gud shee loff i goed behold, meere formedelst Guds beshermelße, end nogen mennishelige hielp

Her hoß til sendes och her, 18 mænd bevis, at de 18 mænd som er vidne i den sag, i mellem mig och Pieter lansens, haffuer den 8 nouember 1679 med derris eed bekræfftet derris vidnis byrd, at verre sandferdig, jeg forhaaber, at I goede herrer vil ej til lade det, at slig traazighed och affront shall bliffue ustraffet paa det at een anden maa frychte den for at gjøre det samme, icke at jeg begier at nyde noget, som hannem til hør for mig, mens for de fattige, til errindring af hans motvillighed, huad handlingen er anlangendis, fortroer jeg at gou^v Esmith har eder self om til shreffuen, mig tøcket det beest at verre, at I for først ej sender megen be-

derffuelige vahre hid, thi vi kand oß ej der om forseeckere, at haffue nogen handel med de franse heller engelshe, och det tøre væer holder her endnu her ved

leg vil ende och for bliffue eders tienstwilligste tiennere

St Thomis paa Christians fort den 8 jullij 1679

Jørgen Iffuersen

Her er saare for nøden hiull til vognen och lærrit till klæder, och packing til cattun sæcke. [*fortsættes i margen opslag 673*] huad landets shatt och andet her, er anlanget, shall jeg eder bedre kunde mundlig sige, naar jeg til eder kommer, end der om shriffue, dette breffs shrift udvisser noch, at lamheden i min haand, er ej endnu bortte

---

[*opslag 733*] Guvernør Jørgen Iversen til Vestindish-guineish kompagnies direktion 1680 19/5

Vedlagt afshrifter af de af ham och indbyggerne på St. Thomas indgaaede artikler och af ham udstedte bestemmelser vedrørende deres forhold. 1672 8/8 – 1679 2/1.

[*opslag 734*] No. 8.

Hans kongl. meyz: til Dannemarck och Norge, etc: saa och det høje octrojerede vestindische compagnies gouverneur Jørgen Iffuersen, haffuer med samptlig landets indbyggere for got och raadligt befunden, efter shreffne punckter, at ind gaa til Guds æris opbyggelse, och til landets værn och beshiermelse.

1 Alle de som ere paa landet och kand forstaa det danshe tunge maall, de shall huer søndag formiddag, lade sig finde i den forsamling som der shal holdis ved Christians fort, och de som det forsømmer uden lovlig for fald att komme did, naar tromen slaar, de shall giffue til straff, for huer gang at de det forsømmer 25 ~~fl~~ tobacco.

2 De andre nationer som ere her paa landet, de shall huer søndag eftermiddag lade sig finde i den forsamling, som der shal holdis paa forbenefnde sted, och de som det forsømmer, de shall och giffue till straff, saa som i den første punckt om formeldet er.

3 Een huer husmand shal holde hans folck och huus gesind til guds frycht, med morgen och afften at holde choer, och huem som om søndagen lader hans folck gjøre noget arbejde, som om løffuerdagen kand forretis, heller och employerer nogen andens tienere at arbejde for hannem, dem shal for huer gang giffue til straff 50 ~~fl~~

4 til landets forsuar och gemeene bæste, shal huermand som er een huus holdere verre for obeligeret altid at holde fix och ferdigt udj sit huus, for sig selff saa och for huer mand, som hand haffuer udj hans tieniste, som kand bruge gevæhr, een degen med et geheng, een bøsse med eet bandelier som shal verre forsuarlig fuld med krud och kugler, her for uden shal een huer huus holder altid haffue udj han huus toe pund krud, och meere om hand løster, de som her udj forsømmelig findis, shal for huer gang giffue til straff, eet hundrede pund tobac

5 Naar der bliffuer slaget paa tromen, for uden om søndagen til predicken, da shal den eene naboe, lade den anden det viide, paa det at de kand verre ferdig at komme til forttet, med een degen paa siden, om der bliffuer eet moshete shod, shodt aff ved flagge stocken

6 om det Gud forbyde at os nogen fiende u-formodelig paa kom, da shal den som hannem først fornemmer om dagen, shyde tre shod af, och giffue hans naboe det til kiende, och siden shal den eene naboe cito lade den anden det viide, er det om natten, da shall hand shyde eet shod af, huor efter naboerne den eene efter den anden shal shyde huer eet shod, och gjøre sig klar til at imod staa fienden

7 Ingen maa fordriste sig til at shyde noget gevæhr af, efter soelens under gang ej heller gjøre nogen alarm, med mindre at hans fornemmer noget forræderie, och da shall een huer, som kand gjøre vore fiender nogen modstand cito forføje sig til forttet udj fuld gevæhr [*opslag 735*] och naar hand om dagen høre trommen slaa, der som der da och bliffuer tre moshetter shod af shodt ved flag stocken, och flagen er udsadt, da shal det verre vooris allarms tegen om dagen, och naar der om natten bliffuer hos planterne shudt et shod af, da shal det och verre allarm, och naar der om natten bliffuer shudt tre shod af ved forttet, da shal een huer som een erlig krigsmand udj fuld gevæhr cito for føje sig til forttet til at imod staa vore fiender med lif

och blod under straff, som ved bøer.

8 huer løffuerdag efter midag naar tromen slaar, da shal een huer som kand bruge gevæhr, for føje sig paa mynster platzen udj fuld gevæhr, och den som det forsømmer, naar værliget det tillade vill, den shal for huer gang giffue til straff 25 t tobacco, som shal ved aarets ende bliffue betalt och da verre for gemeene beste af dem som kommer paa mynster platzen

9 Ingen huercken liden heller stor, maa fordriste sig til at gaa, eller fare fra landet, uden med Gouverneurens forloff, under femb hundrede pund tobacco til straff, och dem som fører nogen fra landet uden gouverneurens forloff, den shal giffue, eet tussind pund tobacco til straff, och siden suare til den af fortis giæld och sag.

10 Ingen mand eller nogen af hans husis folck, maa understaa sig at handle eller kiøbslaa noget, med een anden mands folck eller sarvinger, deris mester u-videndis, under femb hundrede pund til straff, och den som opholder eller bevarer een anden mands tienner, imod deris meesters villie, den shall for huer 24 timers ophold giffue til straff 100 t tobacco,

11 Der som nogen mands tienere bortløber fra sin meester da shall hand hos alle och een huer verre fredløs, saa at ingen maa hannem huse heller lade huse, under straff som ved bøer, och naar samme tienere som fra sin meester er bortløben igien bekommis kand, da shal hans tiene hans meester foruden hans rette tid, for huer dag som hand haffuer verret borte een uge, for huer uge een maaned, for huer maaned eet aar, och for eet aar siuff aar, och der som hand gjør sig een vane der af at løbe bort fra sin meester, da maa hans meester efter hand modt villighed holde hannem gaaendis udj jern, indtil hand hans onde vane vil aflade.

12 Huo som gaar i een anden mands plantatie, och gjør hannem nogen shade enten paa hans lands grøde, eller och udj andre maader ved huad naffn det nefnis kand, hand shal første gang giffue til straff, for huer punds shadis verdie tie pund, anden gang tiuffue pund, och siden for huer gang dobbelt op, der som hand saadan hans naboes shade ej vil forre komme om hand det mueligen gjøre kand.

13 Ingen mand maa lade sine negere uden lovlig errend och for fald gaa fra sit huus heller plantatie efter soelens undergang, paa det de ej shal gjøre deris naboes shade, och huem som om natte tider finder eller fornemmer nogen fremmed neger paa sin plantatie, da shal hand dennem fange, och lade dem om morgenen føre till fortet, huor de efter deris forseelse shall straffis.

Huo der befindis som sig imod forshreffne punckter forseer, den shal for retten indsteffnis, och lovligen offuer beviisis, at hand der til shyld haffuer, och huis hand da til kiendt bliffuer at betale, det shal deelid I tree parter den eene part til kongen den anden til kircken, och den tredie til sag søgeren.

At vi undershreffne disse offuenstaaende punckter saaledis haffuer Ind gaaet och sluttet bekrefter vi med egne hender

Actum St Thomas paa Christians Fort d 8 Augustij 1672.

Jørgen Iffuersen

Rasmus Bladt

Thomas Svajn

Joost van Campenhoudt

Anthonij Salomons

Hans Paulsen

Christian Vadts

A Ceguret

Carlos Baggart

Arian De Vos

Anno 1672 d 19 octob^r bleff for got och raadeligt befunden at der efter datto, ingen shiberom eller fartøj, skulle sejle her ud af hafnen, førend at de ere bleffuen visiteret, om de haffuer Ingen personer inde, som ej forloff haffuer at fare fra landet samme dag bleff och gott befundet, at der efter datto, ingen af landets indbyggere skulle holde nogen baad heller faertøj her ved, eller paa landet, uden hand selff, er capable at suare til den shade, som hans fartøjg for aarsage kand eller och at hand kand, der fore sette god borgen.

Anno 1674 den 6 januarj vaare undershreffuene aff landets indbyggere her i fortet forsamlede, da bleff af dennem eftershreffne puncter sluttet

- 1 Ingen maa husse nogen aff de som er, heller haffuer verret i compagniets tieniste, uden at de først er fahrer, om de er fri af compagniets tieniste, under straff som ved bør
- 2 om noget fremmed shibberom kommer her i haffnen, da maa ingen med drick opholde nogen af shibs folcket i derris husse, at forstaa, aff bodtsmændene eller solldatter, end til solens undergang, huem her imod gjør, shall giffue til straff, fem hundered pund tobaco,
- 3 Huem aff landets indbyggere, der giffuer een fremmed natie, til kiende dette lands beshaffenhed, och aabenbarer dem huad vooris macht, och mandtaal her er, och huad her passerer som er landet, eller detz [opslag 736] participanter til shade, shall giffue til straff eet tussinde pund tobaco, och huem af landets indbyggere det hørrer, och ej cito giffuer gou^v det til kiende, shall verre ligge straff undergiffuen
- 4 Naar der noget shib kommer her i haffuen, det verre sig aff compagniets eller fremmede shibbe, da maa ingen fare ombord i dem, eller kiøbe noget goedts af dem, uden gou^v forloff under straff aff samme gods pris giørrrelse som de med befindes
- 5 Ingen som er her boesidendis paa landet, maa fare fra landet uden gou^v forloff efter den 9 articuls indhold, som bleff sluttet den 8 augustij ao: 1672, och huem som haffuer verret her paa landet i nogen tienni-ste, och vil her ej lengere forbliffue, de shal tie dage førrend de maa fare her fra landet, lade op shriffue derris naffn, nu for først udj vejer husset, huor derris bortgaaen, til en huer bekiendt kand bliffue, paa dett de maa førrend deris fortræck her fra, betalle huad de her paa landet ere shyldige, och da bekomme eet fri pas, huor fore de shall betalle til shriffueren, otte pund tobaco, Actum ut Supp: och vaar undershreffuenaf

Jørgen Iffuersen	Arian de Vos	Gillis Daidtsen	Jan Gauf
Andrias Zygeret	Stiven Maije	Jan Varmus	Hans Timmermand
Carlos Baggart	Jesper lansen	Phillip Grantel	Jan Cramue
Simon van Ockeren	Jan Bolle	Jan Gillispadt	Tomas Svein

Eftersom vi haffuer er farret, att det er at formode at det vil bliffue krig med Dannemarck och Frankrijck, huilchet er at befrychte, vil giffue de franshe her i desse ejlande aarsage, os fiendtlig att offuerfalde, saadant, med Guds hielp, at forrekomme, haffuer vi undershreffne fundet gott, desse eftershreffne punter at indgaa, paa dett at een huer sig der efter som een tro underdan, kand vide at rette och forholde

- 1 shall huer mand, efter den 4 articuls Indhold, giort den 8 augustj 1672, holde sit gevæhr med krud och lod altid fix och ferdig I sit hus, och huer natt haffue een bøsse eller meere lad med kugle ferdig, I sit hus, til at shyde med,
- 2 huem som om dagen først seer noget fartøjg, lidet eller stor shall strax giffue gou^v det til kiende, och alle de som seer eller er farer noget fartøjg, at komme her i haffnene eller till landet de shall strax begiffue sig til forttet med deris fulde gevæhr, uden saa er at de veed nogen som fra forttet kommer forvist er farer att det er af voore venner som er ind kommen, da deris gevæhr att efterlade, dog saa lenge at vij Ingen seecker tydinger haffuer om u-fræd, saa shall een huer naar der noget fartøjg ind kommer, komme til forttet och er fahre huad nytt slig fartøjg med sig førrer.
- 3 huem som om natte tide fornehmer, eller nogen steds ved landet, eller nogen anden u-raad, de shall strax shyde, een bøsse af, som shal verre allarm, huor efter alle de som det hørrer, shall och shyde allarm, och saa strax for føje sig i forttet, med derris fulde gevæhr
- 4 Det hus som Hector, haffuer bygt ved Fredericks haffn, shall her efter verre eet cortte gaard, huor ved der huer natt shall holdis vacht, der shall och altid verre eet aff de metael cammere ladden, ved corttegar-det, om saa vaar, at der nogen u-raad bleff fornammert, heller vaar for handen, at der da allæne med kunde shyddis, och huem som befindis at soffue paa sin vacht, shall første gang giffue til straf 100 tobaco och siden foer huer gang dobbelt, heller och straffis som ved bør, och de som uden lovlig forfald, forsømmer derris vacht, De shall for huer gang giffue till straff 50 tobaco, een huer som det til falder at holde vacht, shall sig paa de for aardnede steder indstille ved sollens undergang, och lcke før sollens opgang der fra for trecke, huis straff som paa cortte gaardet forbørdis, shall strax betallis, och verre for det ghemeene compagniets beeste

5 Een huer som sig icke, som een tro underdan och Indvooner forholder naar allarm shyddis, och sig lcke strax Indstiller dette lands fiender, som een erlig mand och soldat, med lifff och blod af yderste formuffue, at imod staa, eftersaa som hand det med løffte och æed beloffuet haffuer, den shall som een shelm, och lands forræder straffis paa lifff och gods, efter krigs articulernis indhold, andre til eet exempell

6 Een huer af landets Indbyggere, saa och fri mænd, shall for huer christen person som hand i sit hus haffuer, at føre ind sig i forttet, forshaffer inden i dag otte dage, tiuffue pund vel tørt cassader brød i forttet, eftersom det raadeligst befindis, at saa snart som nogen, u-raad fornemmes eller n allarm shyddis, at de da alle i forttet kommer, een huer som haffuer een god negermand, som kand gjøre nogen hielp att forsette støckerne, shall och tage hannem med sig i forttet paa det /: vij nest Gud :/ med vooris macht, maa voore fienders anslag dempe

Att dette forshreffne saaledis sluttet er, bekiender vi under [*opslag 737*] shreffne Actum St Thomas den 23 Jullijus 1674

Jørgen Iffuersen	Andrias Zygeret	Jan Cramue	
Anthonij Salomons	Lambert Bastian	Arian De Vos	
Carlos Baggart	Jan Bolle	Jan Gauf	
Stuven Maije	Simon van Ockeren	Hans Paulsen	Jan Smit

Anno 1675 den 22 septemb^r, da lod jeg Jørgen Iffuersen, alle landsens Indbyggere forsammele, och gaff dem at forstaa, at jeg haffde faaet tiender fra Caricaue, at det vaar forseecker at formoede, at det nu var krig med Dannemarck och Franckerige, och da bleff dennem till efter rettening fore læst, de articuler som her vaar sluttet den 8 augustj 1672 och den 23 jullijus 1674

Ditto bleff och sluttet at naar der om dagen bleff op hiset een flag paa forttet, och shudt eet shod af graf skøtt af, da shalle een huer for føje sig med sit gevæhr till forttet saa hast som mulligt er, dessligest shall de om natten, naar de noget skud hørrer, entten aff stor heller lidet skødt cito for føje sig i forttet.

Samme dag bleff eftershreffne placat udgiffuen

Ieg Jørgen Iffuersen gouvener paa St Thomas giffuer her med, alle och een huer af dette lands indbyggere at forstaa, at efftersom tobacken i Dannemarck er meere begierlig och værdt, end som socker heller indego effter den pris som det her till datto for er regned – och som tiden nu ankommer, at tobacken shall bliffue plantet, saa beloffuer jeg paa compagniets vegne, at alle de som nu vill plante tobacco, och till komendis aar betalle den til compagniet, af dette lands frucht, inden den 15 junius 1676 bliffuer annamet, och regned tolff pund tobacco for sexten pund socker, heller eet pund indego der som det er och leverbahr tobacco, dette een huer til efter rettening, actum St. Thomas den 22 septembr anno 1675

Jørgen Iffuersen

Jørgen Iffuersen gouvener paa St Thomas, gjør her med alle och een huer vitterligt, at ingen her paa landet, maa efter datto, hugge noget træ her paa landet, som kand tiene till at gjøre nogen kanov, eller flaad aff, meget mindre maa nogen gjøre nogen kanov, eller flaad her paa landet, uden gouvenerens forloff, der som nogen her imod gjør, den shall for hans første forseelse, giffue til straff fem hunderet pund tobacco, och anden gang dobbelt, den samme straff shall de och verre undergiffuen, som der er vitterligt, at nogen hugger træer, til at gjøre flaad af, heller och gjøre flaad, och ej giffuer gouveneren det strax til kiende, och de som det er till ladt at haffue flaad, til at fare ud at fiske med, de shall her efter verre forplicht at bæere derris flaad i forttet, huor de for dem shall bliffue forvaaret, naar de der med ej er ude at fiske, her efter haffuer sig een huer at forholde och for shade at tage vahre, actum St Thomas den 1 nouember anno 1675

Jørgen Iffuersen

Eftersom det befindis at her er nogen u-fornøjelige mennisher paa landet, som icke efter shyldighed efter kommer deris eed och løffte, som de haffuer giort hans kongl: maytz: och compagniet der her for under, och ej heller opserverer den frihed, som compagniet dem her for under, och ej heller med tacknemmelig-

hed er kiender det goede som compagniet dem bevisser, med at forshaffe dem paa credijt, alt det som de till derris underholdning och plantaties bebyggelse fornøden haffue kand, mens lader der imod derris u-troshab och u-tacknemmelighed kiende, i det at de under dem selff setter hoffuederne till sammen, med een hemmelig knur imod mig, huilcket mig er til kiende giffuen aff de toe engelshe shippere som i dag ere her fra bort sejlet, huor fore jeg i dag haffuer ladet eder samptlig landets Indbyggere forsamle paa det at jeg maa ud finde huem det er, som slig u-eenigheds kruren och moettvillighed bruger, och huad aarsage de der till haffuer, huor fore jeg er her med aff alle och een huer begierendis at de nu aabenbarlig giffuer mig til kiende, huad det er at de offuer mig haffuer at klage, och huor udj jeg dennem nogen u-rett heller offuer last giort haffuer, paa det at aarsagen til derris u-fornøjelighed maa aabenbares, och der udoffuer findis saadanne middel och raad, som kand fordriffue [opslag 738] tvist och u eenighed fra os, och for aarsage indbyrdis, fred och fornøjelighed Iblandt os, eftersom eendracht gjør macht, actum St Thomas den 27 nouembr 1675,

Jørgen Iffuersen

paa forrestaaende begierning, gaf samptlig landets indbyggere til suar, at de haffde inttet at klage offuer mig, i nogen maade, andet end det, at jeg ej vill efter derris villie till lade dem at fare ombord i shibbene som her kommer i haffnen, huor paa jeg gaff dem till suar, at jeg ej kunde tillade nogen fremmed at brugge nogen handel, her i haffnen, saa lenge at compagniet selff forshaffede her paa landet, huad her fornøden vaar, mens der som comp: manquerer, at hidsende saadanne vahre, som her fornøden er, da shall det bliffue de fremmede til ladt, som kommer her i haffnen, at føre saadanne vahre her i land at selle, som her manquerer, och fornøden er huilcke vahre een huer, som der til raad haffuer, shall da bliffue til ladt at kjøbe, saa gott kjøb som de kand, dog saa at forstaa, at det sheer paa saadan een maade, at comp: der ud offuer ej lider nogen shade,

Och paa det at der maa stedze verre och forbliffue fred och eenighed under och Iblandt os her paa landet, och mis forstand och u-eenighed maa forekommes, da er eftershreffne puncter aff os undershreffne indgaet

- 1 Eftersom gouvrenuren haffuer for gott befunden at udvelle tolff af de elste mend paa landet, nemlig 1 Thomas Svein, 2 Andrias Zygeret, 3 Lambert Bastiansen, 4 Hans Paulsen, 5 Jelles Dauditsen, 6 Ian Varumus, 7 Ian Gaufr, 8 Andrias Saman, 9 Ian Cramue, 10 Anthonij De Vos, 11 Jessper Iansen, 12 Joes van Campen, till at verre i raad med ham, udj de sager, som er landet och dets indbygger angaaendis, da shall och alle landets sager for dem frem føris, och huad de samptlig efter den danshe lov och rætt slutter, och dømmes, saa och for det gemeene beeste gaffnligt achter, at ordenere det shall af alle her paa landet for velgiort achtis, och efter kommis, och der som nogen sag fore falder, som ej er aff stor vichtigkeit, da shall sex aff de forneffnde mends raad och dom achtis for fulde,
- 2 huem som formeener sig at shee nogen u-rett, udj huad maade det verre kand, de shall giffue gou^v det til kiende, som shall efter derris klagen, och foregiffuende, forshaffe dem rett, och den som ej vil gjøre gouvrenuren bekiendt huad hand meener at haffue aarsage til at klage offuer, mens begynder nogen hemmelig knur som kand for aarsage tvist och u-eenighed. iblandt os den shall straffis, der for efter den tredie artickels indhold,
- 3 huem som imod sin eed och løffte begynder noget hemmeligt knur imod gouvrenuren eller nogen paa landet som kand verre landet eller dets indbyggere til shade, den shal straffis der for, som een meen eediger och der som hans middel ej kand til strecks at betalle den straff, som gouv och de tolff mend, som til hans raad, er udvalt hannem til dømmes, den shall straffis paa kroppen eller och i fengsel at spisis med vand och brød,
- 4 huem som icke som een erlig mand, efter de forrige articulers indhold kommer i forttet, mens vill imod sin eed och løffte, forholde sig ud af vejen, och som een shelm løbe i bushene, eller til voore fiender, da shall det bliffue den som sligt seer, tilladt, saa och her med befallet, at hand shall shyde hannem under foed, huilcket shall verre hans giernings løn,
- 5 Eftersom den articul, om plantatiernis seldning datteret den 9 septemb^r 1672, ej vel er forstaaet i sin rette meening, da er dette, til dets videre for klaring, at det saaledis er at forstaa, at ingen shall haffue fuld-

macht, at selle sin plantatie till nogen, førend at hand har verret her tre aar paa landet, och efter de tre aars forløb, da shall det staa frit fore, at selle derris plantatie til den meestbiudende, vell at forstaa, der som de da een anden plantatie igien vill bebygge, mens der som de efter de tre fri aars forløb vill for lade landet, fordj at derris tid da begynder at angaa, som de shall betalle shatt till compagniet udj, da shall de ej haffue macht till at selle derris plantatie, fordj at de ej haffuer der af betalt nogen shatt til compagniet, mens der som de forbliffuer her saa lenge paa landet, efter de tre aars forløb, at de har betalt till compagniet eet aars shatt, da shall det verre dem frie tilladt, at de maa uden nogens imod sigelse selle derris plantatie til huem der meest forgiffue eller betalle vill, entten af de da vill her lengere forbliffue, eller ej, till att begynde eller at bebygge nogen anden plantatie, att dette forshreffne er aff os undershreffne sluttet och indgaaet bekrefter vi undershreffne, actum [opslag 738] St Thomas den 27 nouembr 1675,

Jørgen Iffuersen

Andrias Zygeret

Jan Varmus

Simon van Ockeren

Gillis Daidtsen

Hans Paulsen

Joost van Campenhoudt

Lambert Bastiansen

Pieter Pietersen

Jesper lansen

Jan Bolle

Georg Whitfæld

Anthonij De Vos

Jan Gillispadt

Jan Gauf

Andrias Saman

Anthonij Perepaw

Thomas Svein

Andrias Saman

Jan Cramue

Willem Robberts

Jørgen Iffuersen gouvernuer paa St Thomas, lader her med alle och een huer vide, at huem som under holder een bortløbere heller fleere her paa landet, heller giffuer, heller lader giffue den heller dem, mad heller dricke, heller andet gods, i den tid, at de forholder dem som bortløbere i bushene heller anden steds, de shall der for giffue till straff eet tussind pund socker, samme straff shall de och verre under giffuen, som veed huor een bortløbere er, heller och sig selff forholder, och Icke giffuer gou^v det til kiende, inden tolf timmer, och de som veed, at nogen gjør een kanov heller et flaad uden gou^v forloff, och ej giffuer gou^v det til kiende inden forneffnde tid, de shall der for giffue till straff fem hundred pund, socker, her efter haffuer een huer sig for shade at tage vahre, actum St Thomas paa Christians fort den 9 septemb^r 1677,

Jørgen Iffuersen

Eftersom det bliffuer klaget huorledis at somme aff planterne, om søndagen arbejder paa derris plantatie, ligge saa vel som paa andere dage, huor fore her med bliffuer forbøden, at ingen shall om søndagen arbejde paa sin plantatie, heller der paa ladde arbejde, saadant arbejde som paa een sabbaths dag ej bør at giøris, under frem hundred pund socker til straff, och den som seer noget arbejde at bliffue giort, saa som før sagt er, den shall verre til holden, at giffue gou^v det til kiende, och hand shall haffue een tredie part af forneffnde straff for sin u-mage, actum St Thomas paa Christians fort den 9 septemb^r 1677

Jørgen Iffuersen

Jørgen Iffuersen gouvernuer paa St Thomas, lader her med alle och een huer her med vide, at eet pund Indigo, tolf pund Socker, och tie pund krop tobacco, shall her paa landet regnis for, heller aff een verdie, fra denne dags datto och indtil der anden for ordning om giort voorder huor efter een huer sig kand regullere, actum St Thomas paa Christians fort den 2 januarj 1678,

Jørgen Iffuersen

Eftersom det haffuer behaget Gud och kongen at sette mig till at verre eet opper hoffuet paa dette land St Thomas, saa vill jeg och at een huer her, mig der for shall antage, och efter derris eed och shyldighed, verre mig lydige, udj alt det som jeg dennem befaller at giøre, til guds ære, til landets velfart, och til det gemeene bæste och de som sig der udj fortredelige forholder, de shal jeg holde for at verre saadanne personer, som ej er med mens imod mig, och det jeg her med nu er begierendis, er for først, at jeg befaller een huer at de shall til guds ære, och derris egen velfart, tiene och frychte gud som er vooris timelig och evige eenniste goede, och sallighed, at vi der fore her efter, een huer i sit hus, och nu saa lenge vi er her til sam-

men, i forttet, shall huer morgen med det at dagen frem bryder opstaa, och kommer til sammen at gjøre vore bøn til gud, saa snart at trommen er slagen, och det samme huer afften, paa det at vi med bøn och suck maa voore synders vel fortiente straf af budde, och een naadige Gud finde, som vil det onde fra os afvende, som vi dagligen med trues och for frychter, for det andet forbyder jeg alle och een huer, saa lenge som vi saa u-seecker leffuer, at ingen shall gaa fra forttet, heller sende derris neggere der fra, uden mit forloff for det tredie saa befaller jeg och een huer, at de huer afften shall lade sig finde i forttet, saa snart som at trommen har slaget, och alle de som har neggere, de shall dem til sammen kalde, och see om de ere alle i och ved forttet, och der efter shall shildvachten vell passe paa, at der ingen aff dem gaar fra forttet, befindis nogen aff dem, som ej vill staa, och komme tilbage, naar de bliffuer anraabet, da maa shildvachten uden hans shade shyde efter dem, for det fierde bliffuer och her med een huer som boer nær ved forttet befallet, at de shall, saa vidt som det fornøden achtis, paa deris plantatie, bort huge de bushe som er nær landvejen, paa det at een huer som gaar paa vejen kand see noget fra sig, och disbedre vochte sig for fiendernis offuerfald actum St Thomas paa Christians fort den 14 martij 1678

Der som nogen uden nødvendig forfald, forsømmer bønnen, de shall for huer gang giffue een marck til straff, for de fattige, och de som af moetvillighed forsømmer de ander poster, shall straffis der for som forseelsen och ulydigheden er til

Jørgen Iffuersen

[opslag 740] Eftersom det befindis, at her er nogle, som icke efter shyldighed efter kommer derris eed och løffte, som de har gjort vooris konge saa vel som compagniet och mig, mens affronterer mig, med u-tilbørlige begiæringer och ord, huilcket kand foraarsage tvist och u-eenighed i blandt os, da er dette at advare alle och een huer, at de shall sig forholde imod mig, saa som de bør, och der som her efter datto, befindis nogen, som affronterer mig med u-tilbørlige begiæringer och shends ord, da shall de der for straffis som u-lydige och oprørshe mennisher, der søger at forspilde den eenighed och gemeene fred, som der bør at verre imellem os til landets fred och vel-fart, er der och nogen som tøkis at hannem sheer nogen u-rett, da shall hand det shriftelig giffue til kiende, paa det at de forordnede mænd, som ere kaldede till at haand hæffue och forsuare rættten, maa efter lands lov och rætt dømme och forshaffe een huer sin rætt, saa at ingen shall haffue lovlig aarsag at klage, at hannem her sheer nogen u-rætt, huor efter alle och een huer sig haffuer att rette, och sig for shade at tage vaare

Actum St Thomas paa Christians fort den 25 martij 1678,

Jørgen Iffuersen

Efterdj jeg seer at mine ord och formaninger om drockenshab i denne u-seecker tid, er aff nogle inttet achtet, da er dette at lade alle och een huer vide, at de som befindis at verre drockene om dagen naar deris vacht er, shall betalle til een anden mand, som shall holde vacht for dem samme dag, sex pund tobacco, och er det saa at de vill gjøre een vaane der af, da shall de der for uden noch betalle tolf pund til straff, och de som om afftenen efter at bøn er holden, forsamler sig til at dricke sig drocken, heller meer end de behøffuer, til deris nødtørfft de shall for huer gang som de det gjør, betalle til straff fem och tiuffue pund socker, huilcke straff shall huer maanedsdag betallis, och verre for vacht folcket, her efter haffuer sig een huer at forholde, och for shade at tage vaare, actum St Thomas paa Christians fort den 8 augustj 1678,

Jørgen Iffuersen

Alsoo Ick gister Morgen een Ider van ve ghedragt heest wadt ve ower mij to klagen hadds, zoo Is dit om een Ider van ve bekendt te maechen, wadt mijn princepalste klagen ower be Is, soo segge Ick, Dat et Is ve Dronkenschap, ende ve onbehoorkycks begerlick heydt tot Stercken Drank, waer Door ve mij voor eerst onbehoorlycke woorden ende roeden geeft, dat vorder twist ende onenigheydt onder ons vor oorsaeckt, ten tweeden bewist ve Door De liehde tot Den dranck, Dat ve mijn orders Die Ick tot godts ehre, ende het gemeene welfart ghemackt heest, niet een acht, ende ten Derde, bevijst ve medt, Der daet, dat het ve niet aen gelegen Is, of het fort medt het landt @ All dat hier Is, ons vyandt tot eygendom was, Door Dien dat ghy ve soo verre verloopt In Den Dranck, Dat ghy uw Eygen licham niet regieren can /: wel to versteen Die hier niet

shydig Is, niet gemeent :/ Daer om Is hier medde mijn begeerte van een Ider, van ve, Die godts ehre, ende het landts velfart Soockt, Dat hy niet om ve dygen begerlijckseydt te voeldoen, maer tot het gemeene beeste van ons ende het landt, folcken raet geeht, waer Door Dat hier een vast order gestelt mach voordoen, op wadt mannier dat wij beest moch De onbehoorlijcke liefde tot Den Dranck Dempe, ende een Ider door grondige reeden bewegen, om haer selfwen voor den dranck soo verre te wachten, dat een Ider soo lange als wij ons vijandt alle uijren te vermachten heest, altydt bequam can wessen, om ons wijanden tegen standt To Doen, ende om Dat Ick Dit met nae mijn eygen wille Doen will, ten wesion Dat Ick ve goede raet ooch begeere, Daer om Is mijn begeerte van ve, Dat ve Desse mijn begeerte Nae De noodt saecklijckheijdt bedebckt, ende naer ve beests kennihse Doen will, nae De eedt @ ghetrouwigheydt Dat ve mij ghesworen heeft, op Dat godts vreesse ende endracht jij, ende onder ons blywen mach, ende De onghehoorsams moetwilligers mach naer recht @ reeden gestraft woorden, voor haer onghe hoor saem heydt, Actum St Thomas paa Christians Fort Den 10 September **Joris Euersen**

*paa Denne offuenstaende begierning gaf landets Indbyggere Dette undershreffuene till Suar
Wij vinde bij Deen goet, Dat wanneer ymandt van De planters, bevonde wordt Naer besette wacht, Dat hij Droncken Is, ende moete foeckt int Fort, Die fal gestraft woorden Naer ossantie, van De Caribis Ejjlanden*

Jørgen Iffuersen gouvernuer paa St Thomas, lader alle och een huer her med vide, at tolf pund socker, tie pund goed krop tobacco, som bliffuer leveret inden den 15 junijus dette aar, och et pund indigo shall her paa landet regnis for, heller af een verdie, fra denne dags datto, och indtil der anden [*opslag 741*] for ordning om giort woorder, och shall huer pund socker, heller dets verdie i andre vahre, regnis for tre shilling danshe udj penge, huor efter een huer sig kand regullere, actum St Thomas paa Christians fort den 2 januarj 1679,

Jørgen Iffuersen

St Thomas paa Christians fort den 19 maije 1680

Gunstige Herrer etc: Som jeg tilsender eder her hos copien af de fornemste articuler, som her forshejde tider er sluttet och indførdr i protocolen, saa och af de forordninger som jeg her i disse toe sidste aar giort haffuer, huor udj jeg troer at i inttet u-tilbørliht vill finde at verre sluttet heller af mig begieret, aldshjønt Pieter lansen viste der nock i at mynstere, de andere haffuer der ej imod sagt, mens icke dismindere er de af de meeste ickun lidet efter kommit er det saa at I der noget u-tilbørliht udj finder, da giører vel och foranderer det saa som I tøkis det vel at verre paa det at mine efter kommere, kand da disbedre straffe offuertræderne, jeg haffuer i min tid for tidens u-seeckerheds shyld, ladet meget passere u-straffet, och Jeg troer at det haffuer været nogen aff aarsagen, at somme af dem haffuer dismeere brugt derris traazighed imod mig; huilcket jeg forhaaber vil nu hast faa een ende, saa at jeg glæder mig der ved, at min forløsnings tid, er saa nær i vente, hellers leffuer jeg nu shels roelig for dem, saa at de siden at de tiender kom her om fredens sluttening haffuer meget efterladt af deris forrige traatzighed, och jeg fortroer at det hielper der meget til at Pieder lansen sidder i slutteriet, saa at hand ej vel kand komme til med, at indgiffue de andere fleere onde raad, dog hans hustru kand vel forrætte hans ærind, jeg forhaaber at jeg med første shall faa suar fra eder der om, paa mit breff datteret den 3 nouember 1679 paa det at jeg kunde lade ham komme ud af slutteriet, och faa hannem af landet, thi hand shall ickun verre her som een pæst paa landet, der fore er det och beest, at hans anhang, vil saaledis spejle sig paa den fordeel som hand sig med sin traatzighed haffuer giort, at de der efter deris traatzighed vill noget efter lade, nyt veed jeg eder inttet shriffværdig at lade vide, vil der fore slutte och forhaabe at jeg maa med ære och vendshab, quittere comp: tieniste, saa som jeg den och haffuer som een erlig mand antaget huilcken jeg och haaber altid at forbliffue saa och eders tienstvillig tienere

Jørgen Iffuersen

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer

Det danshe vest Indishe compagniets directeurs, min tjenstvillig erbiudelse altid til forn

Gunstige herrer

Som jeg nu haffuer udj fem aastid, meest udj alle mine breffue huor af jeg fortroer at I de meeste bekommet haffuer, der som ej alle, begieret mit forloff af eder, til at verre frie af comp: tieniste saa at Jeg maatte forløssis her fra, och komme hiem til eder, til at gjøre eder tilbørligt reede och regenshab, for det som I mig af compagnies betroed haffuer, jeg haffuer och forsheyde gange ladet eder vide, at dis lenger I mig her opholdt i comp: tienniste, at det vilde bliffue mig dis besuerliger, at gjøre eder fornøjelig regenshab huor af aarsagen er eder och bekiendt giort, mens det haffuer icke behaget eder, i ald den tid at forhielp mig her fra, huilcket vel kunde haffde sheed med Grifven, thi da vaar det endnu fred med Dannemarck, jeg haffuer och ej endnu til datto, bekommet noget dydeligt suar fra eder, paa min begierning, om at friegiøris af comp: tienniste, ej heller paa nogle andre poster, som vaar fornøden at suaris paa, huad eders aarsage der til er, kand jeg ej vel betencke, eftersom at jeg, siden jeg forstoed at vi haffde krig med Suerig, haffuer och ladet eder vide, at jeg vilde ej begiere at komme her fra landet, saa lenge at vi haffde krig med Suerig, mens begierede alleene, at I vilde frie gjøre mig af comp: tieniste, udj huilcken jeg leffuer och haffuer leff- uet it møjesommeligt lif, saa at mit legeme er af harn och fortred, lige som udtæret, och som det lader sig ansee, saa er min døds time ej langt borte, thi jeg kand af suaghed ilde gaa, til med er jeg saa lam I min hænder, at jeg kand Ilde shriffue mit naffn, samme suaghed, haffuer nu meest holdt ved med mig i half an- det aar, dog somme tider haffuer det verret noget bedre med mig, naar jeg kunde æde noget, mand plejer at sige, at den lange siuge er den visse død, huilcket jeg troer och sandt at verre, Gud folade eder det, at I mig har saa lenge lmod min villie holdet, som i et fortredeligt fengsel, fra hustru, søn, och andre goede ven- ner, af huilcke døden formedelst min lange forbliffuende her, haffuer giort saadan een shilsmisse, at jeg dennem nu her i verden ej meere shall faa at see, til at for nye mit vendshab med dennem, som er min sor- rigs formerdring, och det dismeere, fordi at jeg er farer at jeg ej allene mister mine kiereste venner, mens at der findis hos eder nogle forgifftige mennisher, som och gierne saae, at jeg miste min ære, och at de der til gjør derris største flid, at gjøre mig stinckende hos eder, och alle andre, som de kand faa til at troe derris løgn, dog som jeg [opslag 742] lenge før nu, haffuer ladet eder vide, huad had och mis undelse at jeg er kommen udj, siden at jeg efter eders begierning, gaf mig udj denne besuerlige tienniste, saa forhaaber jeg, at I efter min forrige tjenstvillig begierning, vil som mine gunstige herrer, tage mig och min ære i eders for- suar, indtil at jeg til eder hiem kommer, och kand jeg da ej med ære forsuare mig selff, imod mine falshe och løgn achtige anklagere, da lader mig bliffue straffet efter min fortienniste, och døe med spott och van- ære, huilcken dag ingen aff mine haddere shall leffue at see, thi min ære er, och haffuer altid verret, mig kierere end mit lif, som der for ej har, heller shall nogen tid sparis, jeg maa nu vel sige, at det vaar een for- bandet dag for mig, som jeg mig udj comp: tienniste paa gaff, och det haffuer siden fortrydt mig fleere-gan- ge, end de dage haffuer verret, som jeg comp: har tient, at jeg mig den suare och sorrig fuld tienniste paa tog, huor af jeg maa giffue mons' Lercke shylden, thi jeg veed ingen anden som der aarsage til er, at jeg udi den tienniste kom end hand, eftersom jeg da vaar eder I andre toe goede herrer u-bekiendt, dog huad mons' Lercke der udj giort haffuer, troer jeg for fast, at hand ej haffuer giort i nogen anden henseende, end til at for fremme mig i verden, och at hans tenckte at jeg vaar een Mand, som comp: kunde verre tient med, huor fore jeg och tacker hannem, paa det tjenstvilligste, saa vel som I andre goede herrer, som haffuer samptlig bevist mig meere gott, end jeg veed at for gielde, och det formeerer ej lidet min sorrig och fortred, naar jeg betencker huor stor eders gunst vaar til mig, mens jeg vaar hiem, at I da aff eders goede affection beviste mig meere ære och trofast vendshab, end jeg achtet mig værdt at verre, at jeg der imod nu maa forstaa, at jeg shall haffue mist eders gunst och vendshab, huilcket jeg dog ej kand troe, thj jeg kand ej be- tencke, at jeg eder nogen aarsage der til giffuet haffuer, jeg kand och ej haffue anden tancke, end at det jo haffuer verret af guds beshickelse, at jeg shulde komme hid i comp: tienniste, thi den tid at jeg tog mig min hustru til echte, da haffde jeg slet ingen tancke om, at komme meere i vestindien, heller saa langt fra hieme, och jeg vaar da som nu, een mand, der ej vaar begierendis at betienne nogen bestilling,

mens holdt et roeligt och stille leffnet for det bæste, som jeg det och i sandhed befinder at verre, nu naar jeg det och be- tencker, huor roelig och vel fornøjet jeg passerede de nie aars tid, som jeg tiende mine reddere I Seeland paa half vinste, imod disse nie aar at regne som jeg er i comp: tienniste, jeg kunde da och fortiene paa half vinste med ringe besuerlighed, een fornøjelig løn, och mange mennishers vendshab, saa och skillis fra mine meestare med ære och vendshab, huilcket endnu er vitterligt och bevisligt, mens nu jeg er kommen i comp: tienniste, da forstaar jeg aff de breffue som Jeg har bekommet fra hieme, at jeg tiener comp: for een om tuillendis løn, ja der shriffues och, at naar jeg har her tient lenge nock, da shall jeg ickun faa sham och tack paa det sidste, huilcket er een slet løn at tiene saa lenge for, der er mange som kand fortiene saa meget paa een timmes tid, och icke det allene, at jeg forstaar den ringe forhaabning, som der er om min løns rich- tig betalling, mens jeg forstaar och, at jeg bliffuer hiemme saa shammelig blammeret och udraabt, ligge som jeg vaar det forbandeste mennishe, som til kunde verre, och det meest af den løgn achtige shiende giest Theodorus R S:, som førde det naffn hid med sig, at hand vaar een shorpion, som hand i gierningen ej er u- lig, dog jeg forhaaber at I goede herrer, och andre forstandige mennisher vill ej troe, huad slig forgiffti- ge och løgn achtige tunger ud spyer heller blaffer, førend at I sandheden der om rætt er faret haffuer, Gud hielpe mig arme mennishe vel her fra, och ud af denne keed sammelige tienniste, jeg shall da giøre it løffte, at jeg mig aldrig nogen bestilling meere shall paa tage, af nogen commando, jeg shall gierne een anden dens goede forunde, tillig nock bleff jeg kaldet gouvernuer paa St Thomas, for jeg troer, at der er ingen fæe hyrde, som jo haffuer meere roe och fornøjelighed paa sin eng, end som jeg her har hafft, jeg kand ej be- tencke, huad aarsagen shulde verre til det onde røchte, som jeg er kommen udj, andet end dette, at jeg ej vilde vere her een drøssepın, at lade huer raade offuer mig, heller och een jabroer, till at sige ja til een huers begierning, I haffuer mig icke for saadan een mand antaget, heller udsendt, och comp: er med saadan een mand her slet inttet tient, dog i huor stor mine hadderis had er, saa shall der dog icke een af dem alle med sandhed kunde bevise, at jeg mig til profijt, haffuer udj nogen maade, tagit fra dennem verdien af et pund socker, det trodz haffuer jeg endnu mig i mod dem forbeholden, de maa vere saa praticks som de vill, och Jeg veed, at I vil ej, at jeg med u-rætt, shall tage nogens gods fra nogen for comp:, dog dette er ej aarsa- gen til voor disput, mens I shall paa det sidste med sandhed befinde, at ald den had och u-vendshab som jeg er kommen udj, er allene der for, at jeg ej vilde tillade nogen, at vere her meester offuer mig, saa lenge som I mig, der for her vill haffue kiendt, ej heller har jeg vilde tillade nogen her, at giøre noget, som vaar til comp: shade, saa vidt som det mig muligt vaar, det at forhindre, och dette er grund aarsagen, af ald den had och onde røchte, som jeg er kommen udj [opslag 743] videre er dette at lade eder tienstvilligen vide, at jeg den 14 ianuarj bekom breffue fra hieme, dattert den 17 och 19 augustj sidst, huor udj mig giffuis til kiende, at min hustru er død den 1 augustus, jeg øndsher hierttelig at jeg laae død hos hinde, saa veed jeg at der shulde vere een ende paa min jammer och elende i verden, det siunis at jeg nu rætteligen er kom- men i kaarsens sholle, saa at min plage er huer morgen nye, efter som at den eene sorrig følger paa den an- den dog huad shal jeg sige, andet end at Guds villie shee mig til sallighed, jeg haffuer siden Grifvens fortreck her fra, til shreffiet min sl: hustru nogle errindrings breffue, om hindis /: som jeg da meente :/ ringe kierlig- hed, som jeg tenckte vaar aarsagen der af, at hun ej kom her hid til mig, dog jeg har nu er faret, at hun haff- uer hafft saa stor villie til at komme til mig, som jeg har hafft at komme til hinder, saa at det fortryder mig, at jeg hinder noget u-kierligt har til shreffuet, aldshiønt jeg inttet u-kierligt der med haffuer meent, och Gud forlader eder der, at I lmod min villie, haffuer holdt mig saa lenge fra hinder, at jeg ej kunde komme her fra, at fornøye mit vendshab med hinde, saa at vi kunde hafft taget een venlig af sheed fra huer andre i verden, føren døden os at shilde, pasientie, Gud glæde hindis siel, och trøste mig arme mand, som leffuer som et træl i verden, for een ringe føde och klæde, huad den borge er anlangendis, som jeg for mig sadt haffuer, efter mit breffs indhold datteret den 2 novemb^r 1675, da haffuer jeg der inttet andet med forstaaet, end at jeg der udj haffuer shreffuet, nemlig at mine penge som jeg haffde udj eders hænder, shulde der udj for- bliffue til at jeg, til eder hiem kom, som jeg da ej om tuillede, at det jo shulde haffde bleffuen det næste aar 1676, saa at min meening vaar slet inttet der med, at i mig saa mange aar der efter imod min villie her shulde opholde, saa som I giort haffuer och det for uden nogen løn, før min hiem kommen for min tienniste at betalle, thi min sl: hustru, haffde ej andet at leffue heller at

opholde sig af, end som min fortienniste, jeg beder at I goede herrer vill samme breff endnu een gang igiennem læsse, och dets indhold vel forstaae, paa det at min goede meening, ej vrangeligen maa udydis videre er dette at lade eder vide, at jeg haffuer sendt til borg^m Bartholomeus Jensen, et vessel breff paa eder datteret den 18 maije paa tre hundrede Rixdaller gangbahr mynt, huilcke jeg beder at i for mig, til hannem rigtig vill betalle, efter dets indhold, tre uger efter sicht der af, och giører mig der for debijt, hand lader mig vide at hand for mig haffuer forshudt, til min sl: hustrues begraffuelse toe hundrede Rixdaller, det tredie hundrede Rixdaller shall verre for min søns under holdning, huilcken jeg som hans høje ærede gud fadere vill paa det tjenstvilligste haffue recomandert udj eders gunst, jeg øndsher at hand maa leffue lenge, om det kand shee Gud til ære, och hans venner til glæde, heller och at hans dage maa bliffue faae udj verden, for mig jeg vill stedtze forhaabe, at gud shall endnu lade mig leffue den dag, at jeg shall offuer vinde min elendighed, och tacke hannem med glæde, i roellighed, jeg shall forbliffue eders tiensvillige tienere altid, **Jørgen Iffuersen.**

No. 2. St. Thomas paa Christians fort den 2 februarj 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje achtbahre herrer

Det danshe vest Indishe compagnies directeurs, min tjenstvillig erbiudelse altid til forn.

Gunstige herrer

Eftersom jeg den 14 januarj bekom it breff fra borg^m Bartholomeus Jensen datteret den 19 augustj 79, huor udj hand lader mig vide, at vi da /: næst Guds hielp :/ inden een maanets udgang, shulde faa fred med kongen af Suerig, huilcket jeg seer udj toe Haerlems Couranter, datteret den 28 oc 30 septembr sandt at vere, princepael af det som der udj shriffuis, af Kiøbenhaffn den 19 7br at der offuer toe dage vaar een frans edellmand passeret igiennem staden til Shaane, med fredens tractat, som vaar sluttet i Franckerig den 3 ditto, huor med ald fiendshab imellem de toe kroner vil komme til at opholde, huor til Gud giffue løcke, och aldshjønt jeg kand der om ej tuille, at vi jo har fred, med kongen aff Suerig och Franckerig, saa vil jeg mig det dog ej til fulde indbilde, førend at jeg seecker der besheen der om hører, fra eder heller mons^r Doncker paa Caricaue, som nu er forløst af hans bestilling, for medelst een anden mand, som er kommen i hans pladts, Gud giffue at her nu och maa vere nær hos, een anden mand til at forløsse mig her fra, paa det at jeg med første maa komme her fra, och hiem til eder, thj jeg kand nu slet ingen roe haffue, førend Jeg kommer til eder, och haffuer giort eder fornøjelig regenshab, for det som I mig betroed haffuer, saa och stoppet munden paa dem, der er lig de blaffendis hunde, der gøer efter een mands ryg, mens naar hans vender sig imod dem, da tager deris blaffen snart een ende, siden disse tiender kom hid om freden, har jeg leffuet noget roeliger end til førns, eftersom een huer forholder sig noget bedere, endsom de plejer at giøre, saa at der nu ej er om at tuille, at det jo her efter shall gaa her bedere til, end at det i toe aar har giort, det bliffue och nu /: Gud shee lof :/ noget bedre end mig, saa at jeg begynder nu at faae nogen smag i maden, huor af jeg haaber at faa nogen størcke i legemet, som endnu er saare suagt, och som jeg nu lidet frøchter for, at mine breffue shall komme voore fiender til hænde, saa kand jeg ej efter lade at giffue eder til kiende, nogen af den aarsage, som jeg her har hafft i disse toe aar, til at til sende eder, saadanne klaglige breffue, saa som jeg giort haffter, om den sorig och fortred som jeg i den tid har hafft, huilcket har fortæret mit legeme, och klemt mit hiertte saa hart, at jeg tit har øndshet mig døden, for først er det, at de franse saa u-formoedelig offuer faldt os, fra de stæder, huor vi dem minst fra formoedet, och det førend at vi viste, at de vaare voore fiender, saa och det at de da berøffuede os, saa mange neggere och andet gods, som Jeg eder før nu vitløfftig haffuer ladet vide [*opslag 744*] mens det som haffuer verret, os til støre shade, och mig til støre fortred, er det at vi i disse toe aar, icke kunde forseekere os een dag heller timme, at vere frie for deris offuer fald, vi haffuer vel tit frøchtet for deris store shibbis macht, naar os bleff advaret om derris hidkommen, mens naar vi hørde, at de os forbj passeret vaar, til andre stæder, da vaare vi der udj igien noget roelig, och for een gennem macht aff cappere heller andre, som os aabenbare vilde anfalde har vi ej hafft stor frycht, mens der fore har vi veret meest befrychtendis, at fienderne kunde hafft veret landet paa de u-formodelige stæder, och saa fordeelt sig i partier paa belejlige stæder, huor de os u-af viddendis kunde ligge i bushene och shiære folcket vejen af, som gick fra forttet, at de ej shulde hafft kundet komme

til fortttet igien, thi bushene vaar da meest offuer alt, nær ved landvejen, mens nu er de noget lengere der fra, och naar de først haffde kundet bemæchtige sig folcket, som gick til plantatierne, saa och neggerne, da haffde der veret stor forhaabning for dem, och til at bekomme fortttet, som ej er sterck foruden folck, huor fore jeg haffuer altid holdt mig i, och nær ved fortttet, huilcket jeg fortroer har och veret een stor hielp til min siugdum, thi udj 15 maaneders tid, vaar jeg ickun een gang paa Døppels plantatie, och udj disse toe aar haffuer jeg ickun veret een gang, paa den plantatie som jeg haffuer begyndt I det nye quartier, saa at tiden haffuer faldet mig besuerlig nock, saa lenge at forbliffue som i eet fengsel huor jeg meest daglig, haffuer hafft den eene fortred heller anden, at plagis med, dog som fornødenheden det ud kræffuede, saa haffuer jeg stræbet den tid offuer, saa vel som det mig mueligt vaar, och siden at jeg fick det vachts taarn, opbygt paa Baggarts bierg, haffuer jeg ej hafft saa stor frycht, for fiendernis hastig offuer fald der fra, som før, thi det ligger ickun 100 trin fra fortttet, och vaar da ej reent for det andet, er det den traazighed, som meest alle planterne, saa och een deel af comp: tiennere, mig i disse toe aar bevist haffuer, och haffuer derris traatzighed, och haardnacket hed, iblandt veret saa stor, at den haffuer veret u-fordragelig, dog jeg troer at de paa dj tider tenckte, at det da vaar deris tid, til at lade see deris meestershab, eftersom de da vel tenckte, at jeg ej lenge shulde haffue her noget at sige, for de bilde dem da vel forfast ind, at landet snart shulde til høre de franse, thi der vaare de iblandt dem, som ej allene vaar self bange, mens søgte at giøre andre bange med dem, med det, at de gick om och sagde, huad shulde vi kunde fechte, vi er ickun een haand fuld af folck, andre sagde, huor for shulde jeg fechte, jeg har inttet at forliesse, een anden sagde, jeg er udkommen for een tømmermand, mens for ingen soldat, och slig u-telbar oprørshe ord, saa at jeg mange gange, har øndshet, at jeg for gou^v vaar bleffuen een fæe hyrde, de tenckte da och vel, nu er det den tid, som hand haffuer os saare fornøden, nu ville vi komme hannem til at subatte, saa som de giør ved aben, naar de kommer ham til at legge hans hender paa hoffuedet, och bøje sig, mens deris anslag har fød et fejl, saa at jeg vaar ej saa læt at under tvinge, som de da vel meente, der har och veret fleer i den tancke, at under trøcke mig, huor af nogle ere hiem kommen, mens saa lenge som Gud opholder mit hoffuet, saa har jeg ingen nød, och paa det at I maa vide huor mange plantere her er, da vil jeg begynde ved den østere ende, och saa for følge deris naffn, som de boer, til den vestere ende, huor under jeg vil ej regne, compagniets, min, mons^r Donckers, och Arian De vos plantatie efterdj at de ere under min opsicht, 1 Ian Gauf, 2 Jesper Bashervil, 3 Arn Nickels, 4 Pietter Naelhardt, 5 Mads Hansen, 6 Gillis Dauditsen, 7 Samsing Andrias, 8 Hans Vadshje, 9 Marcus Cloet, 10 Robben Brag, 11 Pietter Iansen, 12 Lambert Bastiansen, 13 Andrias Saman, 14 Tomas Svein, 15. Carel Baggart, 16 Ian Gillispadt, 17 Simon van Ockeren, 18 Jesper Iansen, 19 Hans Jørgen Bødker, 20 Andrias Zygeret, 21 Ian Bolle, 22 Jacob Svein, 23 Ian Cramue, 24 Frans Palling, 25 Knud Rasmusen, 26 Anthonij de Vos, 27 Berrent Roudts, 28 Phillip Grantel, 29 Nicola Remie, 30 Anthonij Perapav, 31 Lars Andersen, 32, Joris Huitfeld, 33 Hans Møll, 34 Fransva Lacroje, 35 Ian de Vael, desse ere alle de plantere, som her boer paa deris egit land, her ere noch fleere plantatier bebygt, mens som deris rætte ejgener er her ej paa dem, saa achter jeg det u-nøddigt, dem her at næffne, videre er dette at lade eder vide, huor mange her er af huer slaus nationer paa landet, och som regnes for plantere, først er der af de danshe och de som der for regnis 1 Mads Hansen, 2 Hans Vadshje, 3 Marcus Cloet, 4 Gabriel Mortensen, 5 Hans I: Bødker, 6 Hans Christensen, 7 Rasmus Pedersen, 8 Tomas Berrentsen, 9 Christen Larsen, 10 Lars Hansen, 11 Olle Pedersen, 12 Knud Rasmusen, 13 Lars Andersen, 14 Hans Møll, noch er her af de tydshe, och de som der for regnis, 1 Jellis Dauditsen, 2 Samsing Andrias, 3 Pieter Iansen, 4 Lambert Bastiansen, 5 Andrias Saman, 6 u: Andrias Saman, 7 Johannis Saman, 8 Isack le Grand, 9 Carel Baggart, 10 Hendrick Iansen, 11 Willem de Vaye, 12 Ian Gillispadt, 13 Simon van Ockeren, 14 Jesper Iansen, 15 Isack Toma, 16 Ian Bolle, 17 Ian Cramue, 18 Johannis Tømmermand, 19 Frans Palling, 20 Anthonij Perapav, 21 Frans Marten, noch er her af de engelshe, och de som der for regnis, 1 Frans Atesen, 2 Jesper Bashervil, 3 Arn Nickels, 4 Robben Brag, 5 Tomas Svein, 6 Joris Huitfeld, 7 Ian Blær, 8 Jacob Svein, 9 Berrent Roudts, noch er her af de franse, 1 Andrias Zygeret, 2 Lazart Zygeret, 3 Fransva Ziega, 4 Phillip Grantel, 5 Nicola Remie, 6 Fransva Lacroje, 7 Luran Pære er sammen af planterne och deris folck 51 personer, noch Pietter [opslag 745] Naelhoudt, som er een frie neger, giør den 52 person, udj comp: tienniste er danshe, 1 Jørgen Iffuersen, 2 Matthijs Trupka, 3 Anthonij Compter, 4 Ian

Pin, 5 Thomas Nielsen, 6 Suend Hendrichsen, 7 Niels Vintter, 8 Nicola Krus, 9 Niels Lassen, 10 Niels Larsen, 11 Volderat Smit, Noch 12 Jens Bertelsen, 13 Søffren Christensen, tydshe 14 Sander De Frera, 15 Simon Lammare, franse 16 Michiel Hubert, 17 Ian Hendrichsen, fri negere 18 Esens Splithoudt, 19 Brae Da Costa, 20 Luven Tømmermand een tydsch dreng, er sammen 20 personer som comp: har i derris tieniste, noch er her neggere slauve, som kand brugge ghevær, 1 Anthonij, 2 Sander, 3 Ian India, 4 Marten, 5 Frans, 6 Anthonij, 7 Emanuvel, 8 Mangandj, 9 Anthonij, 10 Pietter, 11 Matthijs, 12 Garret, 13 Domingo, 14 Frans, 15 Balting, er 15 negger med gevæhr, er saa i alt 70 christene, och 15 nggere, som kand bruge gevæhr, noch er her 50 negermænd som kand hielpe at forsætte støckerne, och at bruge half pegge, giør saa til sammen christene och neggere 135 Personner, huilcket er voor gandshe macht, som vi /: næst Gud :/ her haffuer, til at imod staae voore fiender med, och dersom at vi staaer huer andre troelig bie, i saadan et fort som dette er, da shulde det och vere een shels stor macht, som os der udj shall tuinge, och jeg troer ej, at sex hundrede mand heller fleer, shulde os det parfors fra tage, och vaar her ickun 150 goede soldatter udj det, da haffde de dem ej stort at befrychte, for it tussind mand, at tage forttet fra dem, eftersom forttet er ej alleene sterck bygt, mens alle støckerne med derris til behør, saa och haand gevæhr, er alt i saa goed bereedshab, at jeg det ej veed at forbedre, mens det som haffuer verret min største fortred, och plage her udj disse toe aar, er at disse forneffnde folck vilde ej efter shyldighed, verre mig lydig, udj det som jeg aff dennem begieret haffuer, til det gemeene beeste, men haffuer altid brugt derris traazighed och moet villighed i mod mig, naar jeg befallede dem at giøre noget, som vaar til landets behold, naar det vaar ej efter derris sind och vilie, saa de mange gange, har stræbet paa det højeste efter meestershabet her, princepael de tydshe, huor udoffuer, jeg lod det den 27 maije 1678, komme til een prøfue, med dem der om, at jeg da vilde hafft seet, entten at de, heller jeg, vaar meester her, mens ræffuen vaar da saa klog, at hand icke vilde lade sig kiende iblandt dem saa at der da ej fanttis een af dem, uden de jo beloffuede at staae mig troelig bie imod voore fiender, mens huem de vaare, som jeg mig i saadan tilfald bæst paa kunde forlade, de kiende jeg vel til førns. saa at de i denne tid, haffuer lært mig, saa vel at kiende derris condition, at jeg troer, at jeg shall ej fejle heller dvalle der meget udj, at sige een huer af dem, huad for een mand hand er, och huor vidt jeg mig om hans hielp och troshab, kand forseeckere, och paa det at jeg ingen af dem, vil videre for nogen traazighed heller moetvillighed beshylde, end som de mig stor aarsag til giffuet haffuer, saa shall jeg her hos videre giffue eder til kiende, huorledis een huer sig imod mig haffuer forholdet, och huem de ere som jeg haffuer meest offuer at klage, och vil jeg begynde med dem som ere plantere, saa och de, som nu ej ere i comp: tieniste for først maa i vide, at jeg troer ej, at her er een, uden at jeg jo har hafft nogen disput med ham, huilcket dog ej er alt at regne for disput, thi det maa verre een meget klar dag, paa huilcken ingen mørck shyse sees, den første begyndere aff krakelshe och oprørshe disputer, i disse toe aar, vaar Jesper lanssen, thi efter at den franse tambour, haffde om morgenen den 2 Feb^r 1678, begieret aff mig at opgiffue forttet, och vaar gaaen til bage igien, da vilde hand gaa hiem och hente sit gods hid, och for det jeg vilde hannem det ej tillade, da begyndte hand at bruge saa mange u-tilbørlig ord imod mig, at det vaar nock paa saadan een tid, at giffue fleer anledning til at giøre det samme, huilcket ej endnu er glempt, och som vi lenge til førns haffde hørt mange slags løbendis tiender om krigen, huor fore jeg lod och planterne da vaage huer tredie natt i forttet, och bad dem da alle, at de shulde bære derris beeste gods i forttet, huor jeg sagde dennem, at det vaar meere forseekeret for dem, end paa derris plantatier, de som mit raad der udj ej følge vilde, de kand mig och ej for derris shade beshylde, samme dag lod jeg kalde alt folcket til sammen, och forholdt dem, derris eed och løffte, som de her haffde giort, jeg begierede da och af dem, at de som erlige mænd shulde staa mig troelig bie, imod voore fiender, til at forsuaere den commission, som vooris konge os her betroet haffuer, jeg beloffuede dem da och, at alle de som kunde hielpe mig at imod staa voore fiender, shulde verre shatt frie saa lenge som krigen vaarede, tilbød dem och comp: lod och krud at bruge, och tilsagde dem, som kunde bekomme nogen shade, at de shulde bliffue lægte paa comp: omkostning, videre beloffuede jeg dem och forgiending, for deris troe bistand, efter een huers forhold, samme tid beloffuede de mig, at de vilde staa mig troelig bie, med lif och blod, huor om jeg da och ej stor tuil haffde, eftersom jeg da haffde dem alle hos mig indluckt i forttet, jeg sagde da och till dem, at de shulde lade deris quinder och børn alle komme i

forttet, huilcket de och gjorde, saa at jeg da packede alt godsit i forttet tæt til sammen, och beshickede romnock for dem alsammen at vere paa, saa at jeg gjorde dem saa stor fornøjelighed, som mig da mueligt vaar, deris negermænd lod jeg soffue i forttet, och deris negerinder i voore negers husse, som staar nær under forttet, derris fæe som de kunde hente, bleff och hid førdt under forttet, saa at vi da leffuede til sammen, som at vi haffde været it hus gesind, och i førstningen forstoed vi huer andere vel, och vaar efter tidens forfald vel fornøjet, mens jeg fortroer at fryckten gjorde der meget till [opslag 746] den 4 ditto, efter at vi haffde forstaaet, at fienden vaar fortrockd her fra landet, och haffde ladet ord efter sig, at de i kort tid shulde besøge os igien, da raabte jeg folcket til sammen, och sagde til dem at det vaar ej raadeligt at vi begaff os fra forttet, eftersom vi ej kunde vide, om der var icke fleere fiender paa landet, som holdt dem forborgen, til de saae nogen lejlighed at fuld bringe derris villie, der til suarede een huer efter sin meening, och som jeg ej kunde vide, huor lenge at vi saa u-seeker shulde leffue, for fiendens hastig och u-formoedelig offuerfald, da til bød jeg dem som haffde plantatie som laae uden shud af forttet, och som haffde neggere, at der som de vilde lade deris neggere arbejde nær ved forttet, da vilde jeg laane dem af comp: jord, for et aar heller toe at plante i huad de løste de andre som haffde ingen neggere, til bød jeg och at laane jord paa samme conditie, och sagde dem der hos, at der som vi i cort tid forseeker hørde at det vaar fred, da vilde vi huer tage toe mænd, at vordere det arbejde som de paa comp: land haffde giort, huor fore jeg dem da betalle vilde, andere till bød jeg, om de vilde arbejde ved forttet, saa lenge at tiden vaar saa u-seeker, da vilde jeg giffue dem saa mange dagis arbejde igien, naar tiden bleff noget seeker der, heller och betalle dem for deris arbejde, der vaar nogle faae som antog mit tilbud, och begyndte at arbejde nær ved forttet, videre til bød jeg dem som vaar allene, och haffde ej synderlig hus holdning, at der som de vilde giffue sig udj comp: tieniste, da vilde jeg giffue dem den løn som de kunde fortienne, nogle antog denne conditie, til vi fik bedere tiender, och de andere haffde der ej sind til, saa at jeg lod der udj een huer haffue sin egen villie, och som vi efter nogle dagis forløb, fornam inttet til fiendernis igien kommen, da bleff derris begierlighed jo støre och støre, til at gaa hiem paa deris plantatier, jeg forholdt dem de fornødene aarsager, huor fore at det ej endnu da kunde shee, och sagde dem der hos, at de kunde vel verre fornøjet, med den conditie som jeg dem haffde tilbød, til tiden bleff noget bedere mens som det siuntis, da haffde de ej stor villie der til, den 16 febr slachtet jeg een oxe, huor af de 4 quarter vejede 340 ~~π~~, den deelte jeg ud lblandt dem alle, mens bekom af somme liden tack der for, der fanttis de, som ville inttet hafue der af, fordj at de ej kunde faae det støcke, som de haffde løst til, huer søndag, saa och naar det vaar regnachtigt och kolt væhr, gaff jeg huer mand een drick kildyvel, och lblandt quinder och børn med, der efter deeldis det ud, saa at huer fire mand bekom een peel, mens paa det sidste, regnede de det for at vere min shyldighed, huilcket jeg ej saa forstoed, jeg haffuer toe @ tre gange hafft dem alle til giæst som boer paa landet, baade smaa och store, saa och forshejde andre gange, hafft nogle af dem, som jeg tenckte at haffue meest hielp af, til bords med mig, och der foruden mange gange naar det saa kom till pas, giort dem velkom, och shencket dem med saadan slaus drick som jeg her haffde, mens det haffuer hos de meeste aff dem, verret til saa megit fordeel heller goede, som det er at slaae vand paa een gaas, saa at jeg haffuer det med gierningen befunden, at dismeere jeg fjøjede mig efter dem, til at giøre derris villie, dismeere bilde de dem selff ind, och gjorde imod min villie, saa at de slachtede katten der udj, at dismeere mand stryger dem paa rompen, dismeere och stiffuere sætter hand den op, i det sidste af feb' kom Pietter lansen hid lgien fra Caricaue, och førde een disteler pande med sig hid, och da kom her een plage for mig paa landet, noget der efter saae jeg folcket holde sig i partier sammen, her tre @ fire, der fem @ sex, huilcket mig ej vel anstod, jeg sagde til nogle af dem som vaare comp: een goed somma shyldig, och som vel haffde fornøden at vinde noget, til derris underholdning, at det vaar bedre for dem at de arbejdede ved forttet, och fortiente dem noget, end at de saaledis sad och fordreff deris tid med snack, de gaff mig til suar at jeg haffde giffuet dem een plantatie, och maatte de icke faa lof til at gaa och arbejde der paa, da vilde de inttet arbejde, huor paa da fjøgede videre disput, som dagligen med derris traazighed meer och meer til tog, och den tid Pietter lansen begyndte at giøre kildyvel, da begyndte min plage for alvoor at gaa an, til førns mens comp: haffde allene kildyvel at selles, da kunde jeg lade holde op med at tappe, naar jeg saae, at de begyndte at faa noget i hoffuedet, men ef-

ter at Pietter lansen, och Carel Baggart begyndte och at selle kildyvel, da kunde jeg med ingen rollighed holde hus med dem, thj naar de kunde inttet kildyvel faa hos mig, til at fylde dem med, da kunde de faa hos Pietter och Baggart, saa at de da mange gange ej lod af at dricke, førend at de vaar saa drockene, at de kunde ej vel raade sig selff, och de laae her et fandens hus, thi de vilde da selff verre meester, saa at huad jeg sagde och raade dem, det vaar lige saa meget achtet, som at een hund haffde gøed af dem, vel at forstaa de som vaar saa meget giffuet til drick, saa at jeg iblandt naar drick vaar deris meester, leffuede et armt och fortreedeligt leffnet iblant dem, dog naar jeg kunde holde dem ædrue, saa gick det her noget bedre til, mens siden at de toe begyndte at gjøre kildyvel, saa vaar der ilde een dag, uden at den eene heller anden var jo drocken, saa at jeg haffde noget at quælis med, jeg fore holdt dem tidens u-seeckerhed, at vi kunde os ingen tid heller timme for seeckere, at vere frie fra fiendens offuerfald, sagde dem och huad hielp jeg mig i saadan tilfald, af een drocken mand haffde at forvente, som ej vel viste huad hand gjorde, ja jeg frøchtede mig for dem, at de shulde forvæcke noget oprockerie imod mig, om fjenden haffde os paa slig tider u-formoedelig angrebbet, huor til det iblandt saae ligt noch ud [*opslag 747*] och jeg troer, at der som jeg icke haffde hafft taarnet trygborig staaendis i forttet, saa och nogle personer, som de vel viste var mig troe at de da vel iblandt shulde meere hafft aabenbaret derris traazige moetvillighed imod mig, end de gjorde, aldshiønt den vaar meer end stor nock, de personer som haffuer forholdt sig frommest och lydigst iblandt dem imod mig, er 1 Franck Atesen, 2 Jesper Bashervil, 3 Arn Nickels, 4 Pietter Naelhoudt, 5 Robben Brag, 6 Ian Blær, 7 Ian Bolle, 8 Jacob Svein, 9 Rasmus Pedersen, 10 Thomas Berrentsen, 11 Christen Larssen, 12 Lars Hansen, 13 Johannis Tømmermand, 14 Olle Pedersen, 15 Nicola Remie, 16 Louran Pære, 17 Fransva Lacroye, 18 Hans Christensen, 19 Lars Andersen, och 20 Isack Tomæ med disse personer haffuer jeg vel haft nogen forshels ord, mens det haffuer ej hafft stort at betyde, næst dem er Hendrick lansen, unge Andrias Saman, Johannis Saman, Samsing Andrias, Gabriel Mortensen och Lazart Zygeret, de haffuer iblandt, brugt nogen u-tilbørlig traazighed imod mig, mens jeg til regner det, deris ungdoms u-forstand och giffuer dem shylden der fore, som haffuer verret derris forgangere der udj, eftersom jeg och seer nogen forbedring hos dem, næst dem er Mads Hansen, Gillis Daidtsen, Hans Vadshye, Marcus Cloet, Lambert Bastiansen, Andrias Saman, Tomas Svein, Hans I Bødker, Fransva Ziega, Knud Rasmussen, och Phillip Grantel, desse 11 haffuer i førstningen brugt derris traazighed och moetvillighed een grad højere end disse forrige, mens efter at de saae, at de kunde inttet vinde der med dem til goede, saa gaff de der efter bedere kiøb, saa at de nu forholder dem saaledis, at jeg haffuer nu ej stort at klage offuer dem, næst dem er Frans Marten, Isack Legend, Ian Gillispadt, Ian Cramue, och Frans Palling, desse 5 haffuer førdt derris grad, næst derris tre hoffuet mænd, de tre første haffuer nu een tid lang, forholdt sig noget bedre och roeliger, end som de gjorde i førstningen, mens jeg kand ej endnu bemercke at den rætte grund er i de toe sidste, jeg haffuer fordraget mangan eet u-tilbørligt och stolt ord aff dem, och derris traazighed haffuer verret stoer imod mig, Hans Møll er een falsh compan, som jeg slet inttet betroer, Anthonij Perepaw, och Berrent Roudts betroer jeg och saare lidet, fordj at de ej gjør deris flid, til at fortiene noget at betalle derris giæld med, och naar de ere drocken, saa kommer de den eene krakeel heller den anden af sted, saa at jeg har hafft fortred nock af dem, Villem de Vaye och Joris Huitfeld kand ilde holde sig ædrue, och naar de ere drocken, saa vil de inttet lade sig raade, saa at de och har giort mig fortred nock, mens Pietter lansen har verret hoffuet mand for dem alle, hand vaar som Achitophel derris visseste raadgiffuer som jeg eder vit løfftig haffuer ladet vide, udj mit breff datteret den 3 nouemb^f, næst ham er Carel Baggart, hand haffuer nu i siuff aars tid paa det højeste, brugt hans traazighed och u-lydighed imod mig, och der udj haffuer Simon van Ockeren verret hannem een goed seconde, thi de toe vaar hoffuet mændene for at bruge stolthed och u-lydighed imod mig, før Pieter lansen kom hid, mens siden han har sidet i slutteriet, har de, och derris anhang, holdt dem noget stille, och som her fattis rom, saa vill jeg her med slutte, och forbliffue eders tienstvillig tienner **Jørgen Iffuersøn** til at lade eder vide desse toe aars stridighed, giøris vel een bog papier behoff.

Gunstige herrer. som der forløber meere tid, inden her kommer noget fartøj, som jeg fiske breffue med kand hiemsende, som jeg i forraad shreffuet haffuer, siden den 25 ianuarj, saa kand jeg ej efterlade at lade eder vitløfftiger vide, huorledis at Carel Baggart, Simon van Ockeren, och Pieter lansen som den viiseste, derris praticks viished och traatzighed, imod mig her brugt haffuer, til landets och comp: største shade och om I vaar begierendis at viidde, huor for at jeg ej forfølger dem med lov och rætt, och lader dem bliffue straffet efter derris forseelse, da vil jeg her med, først giffue eder til kiende, huad forstandige mænd som jeg her haffuer, til at bruge i saadan til fæld, och her hos naffn giffue, alle de unge och gamle mænd som her er, saa och huad de ere 1 Gabriel Mortensen, 2 Hendrich lansen, 3 u: Andrias Saman, 4 Johannis Saman, 5 Samsing Andrias, 6 Robben Brag, 7 Franck Atesen, 8 Johannis Tømmermand, 9 Niels Lassen, 10 Volderat Smit, 11 Niels Larssen, 12 Lars Hansen, disse 12 er store dreng, som ej kand brugis til at sidde i rætt, 1 Marcus Cloet, 2 Tomas Berrentsen, 3 Nicola Krus, 4 Christen Larßen, Jacob Svein, 6 Lazart Zygeret, 7 Lars Andersen, 8 Joris Huitfeld, 9 Berrendt Roudts, disse 9 er unge karle, som har liden forstand, til at besidde nogen rætt, noch er her 1 Isach Toma, 2 Villem De Vaye, 3 Ian Blær, 4 Olle Pedersen, 5 Hans Vadshye, 6 Isack Le Grand, disse 6 fattis ej alder, mens forstand til at vide deris egen velfart, och anderis rætt, 1 Hans Møll er it self viis sharn, och 2 Anthonij Perepaw er af samme slaus, som gjør det dem self och er til shade, Andrias Zygeret er een gammel mand, som ligger ved sengen af alderdom, 1 Andrias Saman, 2 Lambert Bastiansen, 3 Gillis Daudtsen, 4 Arn Nickels, er 4 gamle mænd som vel burde at haffue goed forstand, mens ingen af dem, haffuer det endnu her, med gierningen ladet kiende, huor fore deris forstand her och ringe achtis, 1 Nicola Remie, 2 Michiel Hubert, 3 Fransva La Croye, 4 Lauran Pære, disse 4 ere frans mænd, som saare lidet kand forstaa, heller talle anden sprock, end frans, 1 Hans Jørgen Bødker, 2 Knud Rasmusen, 3 Mads Hansen, 4 Ian Bolle, 5 Jesper Bashervil, 6 Fransva Ziega, disse 6 kand och icke brugis, til at dømm i nogen wichtigh sag, thi de ere der udj ej lærdt, och ej heller til brugt, huilcket deris forstand och udviiser, Frans Marten er eet løs hoffuet, hvor udj er liden stadighed, huad Jesper lansen er, kand I vel forstaa af min forrige shriffuen, Ian Gillispadt och Phillip Grantel, har ej endnu ladet andet kiende, end at de ere mænd af ringe forstand, och som vil holde med dem de elsher meest Tomas Svein har til datto, beest ladet kiende hans forstand, Ian Cramue och Frans Palling, er af de tre hoffuet mænd, største anhang med store indbildinger [opslog 748] 1 Matthijs Trupka, 2 Anthonij Compter, 3 Ian Pin, 4 Rasmus Pedersen, 5 Sander de Frera, 6 Tomas Nielsen, 7 Suend Hendricksen, 8 Niels Vintter disse 8 Personer, alshønt de ej har videnshab, til at dømm i suare sager, saa har de dog forstand til at dømm i gemeene sager, som her iblandt for falder, mens den hielp som jeg af dem der udj kunde haffue, bliffuer mig och betagen, formedelst det her siges, naar jeg har nogen sag imod nogen, som de taber, imod mig, at de mig til villie, heller for frycht af mig, dømd ej anderledis, saa at i huordant jeg det beest mager, saa er der altid noget paa at sige, huor fore jeg med stor patientie, fordrager meget, som jeg ej shulde fordrage, der som jeg vaar paa de stæder huor jeg haffde ingen commando offuer nogen, at der da ej shulde kunde siges, at nogen maatte dømm noget efter min villie, alshønt naar jeg gjør, heller lader gjøre, noget efter min villie, da er min villie, at gjøre det som rætt er, som jeg dennem, der har sagt, at jeg gjør her huad jeg vil, och til suar haffuer giffuet, Carel Baggart, Simon Van Ockeren och Pieter lansen, ere tre self viise hoffueder, som jeg meest altid haffuer leffuet i disput med, siden at de kom her paa landet, huor fore at jeg ej kunde bruge dem til at dømm i nogen sag, som vaar mig angaaendis, ud af dette forshreffne kand I vel slutte, huad for mænd, som jeg her haffuer, til at besidde rætt med, och til at dømm i nogen suar sag, och det som jeg minst har brugt, før jeg kom hid, er at komme paa tinge, heller der, huor stor disput och trætte har veret, saa at jeg har meere øffuet mig i bibelens lærdom, end i lovbogens och det er mig endnu een stor hielp, til at offuer vinde desse mine dagis møjesommelighed, det haab som jeg haffuer, at jeg shal endnu leffue den dag, paa huilcken jeg maa nyde min forrige frihed och rollighed igien, til at fuld ende det shriff, som jeg haffuer begyndt aar 1667, offuer det fierde och femte vers, af den 37 Psalme, huor til behøffuis meere friheds och rolligheds tider, end som jeg siden har hafft, gud hielpe mig, at offuervinde min elendighed, och verdens for fængelighed, til min siellis roe, den lengste plagere som jeg her har hafft, er Carel Baggart som kom hid den 6 Junij 1672, fra Tortolle, for frycht af de engelshe, jeg gaf hannem da efter hans begierning, een plantatie her ved forttet, paa den

østere sidde, der af ligger det bierg, som kaldis Baggarts bierg, alshjønt half parten der af ligger i Arian De Vos plantatie, paa dette bierg byggede Carel Baggart sig eet hus at boe i, huor fra hand kunde see offuer alt næd i fortet, och som jeg tid efter anden, hørde och for nam, huad speculatie och snack som der vaar om fortet, huor ledis at det kunde tuinges af Baggarts bierg, da sende jeg hannem den 6 ianu: 1674 een shriff- lig befalling, at hand shulde bygge sig et hus til at boe i, paa een anden stæd, huor fra ej kunde sees offuer alt i fortet, mens hand gaf der lidet om, thi hand bleff der oppe boendis, indtil at huset formedelst sin slet- hed for faldt saa at handbleff der oppe boendis i eet andet lidet hus, til at de franse røffuede os, saa at hand i den tid, som hand der oppe boede, haffuer været os meget shadelig thi der kom ilde eet fremmed mennishe paa landet, uden at de Jo maatte verre oppe hos Baggart, och det mange gange, førend at de haffde verret hos mig, ja iblandt paste hand, och nogle fleer, paa ved stranden, at talle med de fremmede førend at de kom til mig, til at vide aarsagen til deris hidkommen, och naar de da kom til mig, da kunde jeg faa liden grundig besheen af dem, om deris hid komme, heller om huad de haffde at selle, førend at de haffde været oppe hos Baggart, och der maatte de lige som endelig være, førend jeg noget med dem kunde kjøbslaa, thi der kunde de faa at vide alt huad her passerede, och huad godsit, her vaar værdt, saa vel det som her vaar at selle som det jeg haffde i sinde at kjøbe, af de fremmede til at fortiene noget paa, eftersom hand vel kunde faa at vide, huad slaus gods her minst af vaar, och efter den videnshab som de hos hannem bekom, maatte jeg Iblandt betalle meere for det jeg kjøbte, end som jeg hellers shulde hafft giort, huor ud- offuer hand och jeg, haffuer tidt hafft stor disput, och det dismeer, fordj at hand selff op kjøbte det, som vaar beest kjøb paa, til at selle igien huor udoffuer comp: miste megen af deris betalling her, thi huad hand soldte, det maatte først bliffue betalt, och kunde hand ej vel bruge hans handel om dagen, saa giorde hand det om natten, och naar her vaar fremmede shibbe, saa haffde jeg strid nock med ham, och nogle fleer, for- dj at jeg ej vilde efter deris villie, tillade dem at fare ombord at kjøbslaa, hand er comp: endnu shyldig off- uer 11500 ~~fl~~ socker, och end da kand jeg ej faa ham til, at betalle comp: det som hand vel kunde betalle, om hand vilde giøre det som hand burde, det vaar ham ej nock, mens hand boede paa bierget, at giøre een huer vooris lejlighed her bekiendt, mens hand for achtede och forttets bygning, naar de fremmede det pri- sede, som m^r Matthijs det der oppe har hørt, at hand sagde til een capper /: som sagde at det vilde bliffue eet sterck fort som jeg bygde :/ at hand vilde tage det med tie mand, i cort hand haffuer i den tid som hand boede paa bierget, nock som bevist, at hand boede højere end jeg, med hans u-tilbørlige gierninger huilcke vilde falde forlangt her at shriffue, det som jeg der af kand ihukomme i augustj 1672, kom Simon van Ocke- ren och hid, hand haffuer siden och ej verret mig til ringe plage, alshjønt hand lader see iblandt hans ringe forstand, Baggart och hand, har meest altid holdt til sammen, och de toe har her giort mig den største for- tred, af alle planterne, saa at de paa det højeste haffuer her stræbet efter meestershabet, och de vaar her hoffued mændene af de traatzige plantere, som de kunde faa til at holde med dem imod mig førend Pieter lansen kom hid med capt: Shoen den 20 decemb^r 1677, haffde disse tre aldrig sadt derris foed her paa lan- det, det haffde været eet stor gaffn for landet, och profijt for comp: saa och roelighed for mig, thi jeg kand det ej til fulde udsige, huor hinderlig at de haffuer været landet til dets bebyggelse, med deris slader och on- de røchte, som de der om iblandt fremmede haffuer ud førdt, først om landets usundhed, saa och om det at een huer her maatte ej haffue sin frie handel, siden om krigens besuerlighed, och hundrede heller fleer andre ting, som de viste at ud føre heller at fortælle, [*opslag 749*] til landets foracht och store shade, efter- som at de med slig deris slader och løgn, haffuer forhinderet mange deris hid kommen, som det haffde i sinde fra de andre ejlander, och haffde disse tre ej kommet hid, der shulde ej hafft kommet hunderste par- ten, af den disput som her har været, thi de haffuer rocket de andre op imod mig, somme af de fremmede der har været her, haffuer selff sagt til mig, at jeg haffde falsh folck boendis her hos mig, som blammeret mig efter min ryg, meere end de tycktis at jeg gaff dem aarsage till, 1675 den 22 septemb^r, da lod jeg for- sammele alle planterne, och gaff dem til kiende, huad nytt jeg da haffde faaet fra Caricaue om krigen, mens deris raad som de mig da gaff, vaar slet nock som de och siden meest altid haffuer verret, huor fore jeg dis- meer haffuer Gud paa det højeste at tacke, som haffuer giffuet mig saadane raad och betenckninger, at jeg endnu i dag, formedelst hans hielp och beshiermelse, haffuer der ved, endnu landet i behold, saa at det

kand med sandhed siges, at jeg haffuer været eene i raad, och eene i sorig, och som jeg fornåm nogen u-fornøjelighed iblandt somme af dem, siden den 22 7br., da lod jeg dem igien forsammele den 27 nouemb^r, til at vide huad dem vaar imod, da sad jeg ved bordet med nogle af dem, och saae selff, at Simon och Baggart raade och dreff de andre, som stod under due husset, til at talle heller sige det til mig, som de vilde haffue sagt, och efter de andre haffde samtøckt med mig, om de 5 artickler som blef sluttet samme dag, och findis i protocolen, da sagde Simon til dem, at de haffde talt som een deel faare hoffueder, saadan een selv viis nar vaar hand da, samme aar den 10 desemb^r kom Hans Munck hid, til at advare os, at de franse haffde taget voor jacht, och at der vaar tre shibbe, som vi huer timme haffde her at forvente, til at tage landet fra os, huilcket for aarsagede stor banghed och klagen her, och haffde huer da maatte hafft sin villie til at gaa af landet, da shulde jeg icke hafft beholdt her mange hos mig, den 11 ditto lod jeg 28 quinder, och børn, fare fra landet med jachten som de packede fuld af gods, och Simon beholdt ej saa meget udj hans hus som et gammelt bord, heller et støcke af een benck, uden hand det jo bort sendte, saa nær som hans hangemat, Baggart haffuer och sendt hans gods saa nær bordt, at hand ilde har beholdt her, saa mange af hans klæder som hand haffde fornøden at klæde sig med, de andre haffuer och sendt bort fra landet, mig videndis och u-videndis huad gods som de her fra kunde miste, huor af jeg nock som kunde slutte, huor vidt at jeg mig, paa deris hielp kunde forlade, naar jeg den meest fornøden shulde haffue, huad min plage och fortred i disse toe sidste aar, meest formedelst Pieter lans, Baggart, och Simon her har været, vil jeg her ej nu begynde videre om at shriffue, thi det vilde falde alt forlangt, jeg tuil der ej om, at der som de franse haffuer kommet hid med stor macht, och de kunde hafft kommet hid med stor macht, och de kunde hafft kommet til der med, at giort nogen goed conditie med dem, til at beholde deris gods, at de och fleer, jo shulde hafft søgt lejlighed, at komme til dem, fra mig, som haaber at Gud vil ej lade mig bliffue mine fiender til spot, jeg forbliffuer eders tienstvillig tienere

Jørgen Iffuersen

No. 4.

St Thomas paa Christians fort den 25 februarj 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer etc:

Gunstige herrer. som jeg med største fortrydelse, haffuer alt for tit forstaaet, det onde røchte som der er hieme om mig Iblandt folck, at jeg bliffuer saa shammeligen der ud raabit, och omtalt, lige som jeg vaar det forbandeste mennishe der till kunde verre, och som det sig till datto, haffuer ladet ansee, saa haffuer det icke behaget eder, at forløse mig her fra, at jeg kunde hafft kommet hiem, och forsuaret mig selff, imod saadanne ære tiuffue, der i min fra værelse kand komme til at troe megit ondt om mig, som de aldrig kand bevisse sandt at verre jeg kand ej vel bilde mig det ind, at I haffuer i sinde at erholde mig her udj comp: tienniste, Indtil at døden her ender mit møjesommelig lif, at min løn som mig nu meest i nie aar saare sur har fortient i comp: tienniste, shulde efter min død bliffue min søn fra holden, formedelst hade fuld mennishers løgn achtig angriffuen, heller och for det, at i ej shulde efter eders villie, finde regenshaberne, af comp: gods saaledis indførdt i comp: bøgger, saa som I det begierendis er, I maa vide at jeg icke haffuer lært at holde bog, paa italiensh, jeg haffuer mig der for och ej udgiffuen, och af de shriffuere som her i comp: tienniste haffuer verret, har ingen hafft meere kiendshab i den kunst, end jeg, saa at jeg har der udj maatte behielpe mig det beeste jeg kunde, dog jeg tuiller der slet inttet om, at naar Gud vil jeg kommer til eder, jeg da jo shal gjøre eder tilbørligt och fornøjeligt regenshab, for det som I mig betroed haffuer, thi Jeg veed inttet, som har været værdt at shriffue uden at I jo shall finde det richtig at verre opshreffuen, mens naar jeg kommer til eder, da vil det kaaste nogen u-mage, at føre et huert regenshab til dens steds sluttning, som I det begier, och naar I seer det som her er shreffuet, och sand ferdelig forstaar, den tid och hielp, som jeg der til har hafft, da troer jeg at I shall befinde, at min tid har verret andersledis, end som I kand shee tencer, I maa verre der paa forseekeret at jeg altid efter mulighed, haffuer trachtet ser efter at efter komme mit løffte, som Jeg haffuer giort eder, i forhaabning at I eders løffter och vilde efter komme, som I haffuer giord mig, til at vide min for fremmelse i verden, och Jeg troer ej andet, uden at jeg jo, paa det sidste, imod alle mine hadderis forhaabning, [opslag 750] shall med ære och i vendshab shillis fra eder, saaledis som jeg shildis fra mine reddere i Zeeland, som jeg och i nie aars tid, for faren haffuer paa half vinste paa St Christoffer, paa de tider haffde jeg goede dage imod disse at regne, jeg haffde da och liden u-mage med mine

regenshaber, thi de holdt det for een fast regel, at der som manden duede noget, saa duede och hans regenshaber, mens der som hand vaar ej goed, saa vaar ej heller hans regenshaber goede, och som jeg forleeden søndag, saae mijn Heer Ian Van Basselaere breffue igiennem, da fandt jeg der iblandt, nogle smaa breffue, som hand min sl: moeder och stiffader i min fraverelse til shreffuet haffuer, huor af jeg eder, af de sex copie sender, til bevis imod mine haddere, om mit forhold hos mine forrige meestere, heller ham, som har altid hafft den halfue part i min cargesun, och jeg er den samme mand, och af samme conditie endnu, som jeg da vaar saa at jeg ej har hafft, och haabis ej heller at faa, løst heller villie til at gjør nogen u-tilbørlig och u-forsuarlig gierning huilcket tiden och shal udvisse, disse breffuis indhold er som følger,

Middelburgh Den 7 Septembr 1662. Goede Vrienden sende vl: een brif van vesone, hij Is noch wel to passe, hij Is nu heel claer soo haest de wint goet 18, sal hij med teen shon partis goet In Zeegaen, ic hope dat De grots godt hem sal bewaeren, och dat hij met gesontheit och voor spoet weder by mij sal comme, ic sien dat hij och trau och godts hulpe och eerlick man van hem te maechen, ve: en moet In hem niet becommert wesen, ic hope Dat hij sijn dingen trouwslick och welsdoen sal, want als ic eenih ander bedincken hadde, ic soude hem soo groten somme gelt met betrouwen, maer ic gelouwe dat hij neerstich sal wessen, och dat godt hem sal segenen, het moet al van dis goede godt commen, och ic hebbe lust om neerstige eerlicks kinden voortte helpen och goet te Doen, vl Dr Ian van Basselawe, 2 In Middelburgh den 30 Martij 1663 goede vrint ic sends hier een brif van ve sone Joris Euersen, by Is Is west Indie clouck och goederen af gesonden, och soo de goede godt het ship bewaert, daer hij onse goederen In geshept heeft, soo sal hijee goede reijs Doen, hij shrift ae mij om de nieu Cargesoe te hobben, + wolck ic hem senden sal, Intgoet belicht binne drij weck och soo dat vl: sone Joris, ontrent ses maende langer sal vech bliuds, als ic gedacht hadde, doch het sal voor hem, och voor ons profitelicker sijn, ic hope dat godt ve sons wel gerust te wehce, ic hope voor hem goede dorge te dragen, hier medde na hertlicks groetnich bluw altijts, vl H: Ian V: B:, 3 In Middelburgh de, 31 Jullij 1663, goede vrienden ic hebbe Desen brief van vl: sone Joris euersen ont fange, hij is nock clouck och gesent hij sal met godts hulpe och goede rejs..doen, wij hebbehem noch och partie goet gesonden, ic hope och goet en e ene..rstich Jongman Is, vl: ghelieft In vl: sone wel gerust to wesen, wij sullen hem ..ltyt goede raet geuen, och goede sarge voor hem dragen, och als hij sal van west Indien comme, soo sal ic hem by vl: laetecomme, huer medde bliue alijts vl Dr Ian V: B:, 4 In Middelburch den 14 Septemb^r 1663 goede vrint, vl sone Joris Euerse is nock vel te passe, och hij doet sijn dienst heel wel, hij is e egoet en trau Jongmanm hij heest och goede stuijner op dit mael gevonne, ic hope dat hij soo sal voortgae, och dat hem godt sal segenen, ve en gheliegt met becommert te wesen In vl sone, ic hope ocheerlijck man van hem te maecken, och ich hope Dat hij Altijt na mijne raet sal doen, gelijk hij ooc tot noch toe gedaen heeft, och als hij met godts hulpe weder In hollant comt, soo sal ic hem bij vl: senden, doch voor och corte tijt, hier mede beuele ic vl:mde genadige bewaringe des almachtige godt, die vl och ons gelieus te segene vl: D: Ian V: B:, 5 In Middelburch den 22 Ianuarj 1664, goede vrient, ic sende vl hier och brief van vl: sone Joris Euertsen, hij is noch wel to passe, wij hopen dat hij In gesontheit bij mij ontrent Septemb^r sal commen, ic hebbe vl brieuch och hem gesonden, doch sij sijn lange geweest, eer sij van hier na weat Indien gesende sijn, om datter geen shopen claer en waeren, och dat De wint In lange, niet goet och was, doch vl: sone heeft vl brieuch nu al lange gecroge, ve sone doet sijnen Dienst heel wel, hij is och seer goet Jongman, ic hope een eerlich man van hem te macken, vl gelieft In vl: sone niet becommert te wessen, ic hope dat De goede godt sall segenen, groet vl man seer och kinderen waer mede blijwe Altijts vl: D: Ian V: B:, 6 In Middelburch den 2 Ianuarj 1665 goede vrient, ic hebbe vl: brief wel ont fangen, ooc daer Ingeslote och brief om an vl sons Joris Euersen te senden, soch vinde gee occasie om vl: brief aen vl: sons to senden, alsoo hier geen shopen och comme, noch mogen na West Indien vaeren, door de grote troebelen dis wij medt De Ingelse natie hebbe, Did on recht veerdigh ons shopen neme soo veel als sij comme Crige, ich hebbe van Dese wecke en brief van Joris Euerts ont fangen, hij shrift mij dat hij bume veertigh dagen, een goede partie sucker och Indego sal af senden, ic hope dat godt Dat ship sal bewaeren, vl sons shrift dat hij In dese moent sal van wæst Indien vertrecken och bij mij commes, ic gelous dat het in april wesen sal, eer hij bij mij sal conne wesen, alsoo hij noch veel schulde hadde wtstads, die hij noch eerst moeste ont fange, vl sone heeft hem In mijne Dienst seer treffelich gedragen, och

sijn affaere en handel wel gedaen, ic can van hem niet clagen, och soo dit ship, daer hij noch eenich goet Af sendt, wel compt te ariueere, soo sall hij een goede somme geldt gewonnen hebben, wij hobbe tot noch toe, van het goet dat hij an mij gesunde heeft, met verlooren godt sij gedanckt vl: gelieft dan In vl: sonegerust te wehsen, och als mijn eijge kint altijts goede radt geuen, ic sal hem ooc laeten van dess somer als hij sal gecommen sijn, ve commen bessucken, ic hope dat vl: Joris Euertsen In gesontheijt als dan sult sich, want ic sal hem Rasen, soo haest als vij same gereckent sullen hebben, ddat Aj sijn vaders och mos..r och vrienden gast besoucken, ic fal dan vl: brief bij mij bewaeren tot dat Joris medt godts hulpe bij ons sal commen, waer mede na hertelicke grootemijs sael bliuen altijts vl: Dr Ian Van Basselaers, Boendis til Middelburg I Zeeland, [opslag 751]

Naar Gud vil at jeg kommer til eder, da shall jeg eder disse copiers breffue, sampt fleer andere, fra mine forrige reddere lade see, til bevis at jeg mig som een erlig, troe, och flittig tiennere, udj derris tieniste forholdt haffuer, de haffuer och siden at ieg kom hid, ladet kiende deris kierlighed til mig der for, saa at jeg ej kand høre, heller fornemme, at de. heller nogen der som mig kiender, giffuer mig noget ondt heller shammeligt røchte, gud giffue at ieg haffde bleffuet hos dem saa shulde jeg aldrig hafft bleffuet saa shammeligt udraabt, i mit fæderne land, saa som jeg forstaar at jeg nu bliffuer, dog jeg fortroer ej af nogen erlig mand, som har forstand til at eftertencke och bemercke, løgenernis ord, och løgnens aarsage, saa och personen, der er och ej om at tuille, at den løgn och slader som hieme om mig føris, har jo meere bedrøffuet min sl: hustru och venners hiertte /: som jeg fortroer, er siden min hid kommen bleffuen faa :/ end mine forrige redderis breffue haffuer glædet min sl: moeders hiertte, i mine unge aar, udj huilcke jeg haffuer med største flid, trachtet efter at lære och forsamle det, som mig kunde være til ære och gaffn, paa min alderdom, mens som det lader sig ansee, da vil det bliffue contrari, om det er sandt, som mig er til shreffuen fra hieme, at jeg tiener comp: for een om tuillendis løn, och at jeg ickun shall faa sham til tack paa det sidste, saa och det shamkelig røchte som føris I blandt folck om mig, som mig saare fortryder, at jeg shulde leffue saa lenge I verden, at jeg sligt imod min forhaabning maa forstaa, jeg fylder udj dag mit 42 aar, af huilcke jeg regner 12 for min barndoms och sholle aar, 10 for min ungdoms lære aar, 10 for min fortienniste aar, udj huilcke jeg haffuer forsamlet mig noget til at leffue af i alderdommen, om jeg den beleffuede, mens disse 10 sidste aar, kand jeg med sandhed sige, haffuer verret mig 10 elendige och sorrig fuld aar, saa at den løn, som jeg i comp: tienniste har sur fortient, kand ej glæde mig saa megit, naar jeg den annamet haffuer, som den har for aarsaget mig møje och bedrøffuelse, i den tid som jeg der for har tient, huilcket jeg tit nock har klaget for eder, dog det har ej behaget eder, at frie giøre mig der fra, och huad u-fornøjelighed och fortred det har for aarsaget mig, at bliffue her saa lenge holden, lige som par fors, fra min sl: hustru, søn och venner, det har jeg eder, och ej u-bekiendt ladet bleffuet, och huad trøst har jeg mig nu at forvente aff dem, som vaar førend jeg kom i comp: tienniste /: næst Gud :/ min trøst i sorrig, och hielp i suaged, thi efter at I, lengere, end som min villie vaar, haffuer shieldt os fra huer andre, saa giorde døden den bedrøffueligste shilsmisse och huad er det nu andet, end at gribbe efter shyen och fatte værret, det jeg saa lenge haffuer trachtet, och stræbet efter at komme til roelighed i verden, at jeg efter øndshe maatte tiene min Gud med glæde, der det siunis at vere heel contrari, dog som ald den had, som jeg er kommen udj, er formedelst min sorrig dragenhed, til at fore komme comp: shade, saa forhaaber jeg at I udj min fra værelse, tager mig udj eders forsuar, som er och forbliffuer eders tienst vellige tienner altid

Jørgen Iffuersen

Copie No. 5.

St Thomas paa Christians fort den 27 februarj 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer etc:

Som her endnu er inttet faertøyg kommen, siden den 15 ianuarj huor med jeg de breffue til eder her fra kunde sende, som jeg siden shreffuet haffuer, til at sende offuer Caricaue, saa faar de her at bliffue liggendis, til at der til nogen lejlighed forfalder, thi jeg tuil meget om de breffue fort kommer, som jeg offuer Franckerig och Engeland til sender, icke dis mindre sender jeg eder her offuer St Christoffer, copien af mit breff datteret den 26 december, och lader eder her med vide, at det sidste bref som jeg fra eder bekommet haffuer, er datteret den 17 septemb^r 1678, jeg for undris der offuer, at jeg siden ingen breffue fra eder be-

komet haffuer, och det dismere fordj at jeg nu den 14 ianuarj, bekom breffue fra hieme dattert den 17 och 19 augustj 1679, huor udj mig ladis vide, den store forhaabning som der da vaar om fredens corte slutte-ning, och siden haffuer jeg læst i Couranter, af den 2 och 30 septemb^r, at freden er sluttet i mellem de 2 noorder kronner, udj Paris den 3 septemb^r, huilcket jeg och troer sandt at vere, huor fore jeg den 3 feb^r lod planterne gaa hiem at forbliffue nu som før, paa deris plantatier igien, alleniste at huer af dem har 24 tim- mers forbliffuende i fortet om ugen, alsaar jeg endnu for venter seeckere besheen om freden, førend jeg det fuld kommeligen vil troe, vi ere her /: Gud shee lof :/ ved goed helsen, och siden at disse goede tiender kom hid om freden, har Jeg och bekomet meere roelighed, end jeg i de toe forrige aar har hafft, saa at jeg /: Gud she lof :/ er nu igien bleffuen shels vel til pas, andet end suagheden holder sig endnu meest i mine hænder och fødder, vi haffuer her nu igien meest udj 4 maaneder hafft tøre væer, huilcket er os til stor sha- de, eftersom her inttet kand plantis, och voore naboer har det ej bedre, dog /: Gud shee lof :/ ere vi vel for- seet med landets kaast, och jeg haaber at regn tiden vil Igien begynde i april, och da forventer jeg et lidet shiberom her fra eder, med een anden mand i min plats, som jeg troer at I efter min langvarig begierning der med udsendt haffuer, til at forløse mig her fra, nu det och er fred, jeg forhaaber och, at I der noget an- det gott folck med udsendt haffuer, efter min forrige begierning, til at tiene comp: her, huilcket nu och er saare fornøden, efter som de forrige tienere er fri, och jeg har nu ej meere end tolf af dem i comp: tieniste, ædendis och drickendis vahre, haffuer vi nu ej saa højelig fornøden, som klædendis vahre, och forshejde slaus brugeligt gods, dog jeg kand ej endnu forvist vide, huorledis at handlingen her i gien vil til tage, naar her er noget gods igien at selle, tiden vil os det bæst til kiende giffue

leg forbliffuer eders tjenstvillige tienere altid,

Jørgen Iffuersen

De franse och de engelshe har nu for cort tid siden, at Deris toe generaler vaare forsamlet hos huer an- dere paa St Christoffer, giort eet streng forbud, at den eene natie maa ej haffue nogen handel med den an- den, saa at deris fartøjg maa ej af den eene, komme til anckers i den andens grund, jeg kand ej fornemme heller troe [*opslag 752*] andet, end at vi jo her efter shall nyde vooris forrige frihed hos dem – for glemmer ej at hid sende 8 vogn hiul, den hiem sendte socker keel, 4 øssere, jern och steen koel er her inttet, tag- steen, mursteen, och plancker er her och fornøden saa vel som sejldug til baaden, och meere andet som her ej nu kand næffnis, dog det er i de forrige breffue næffnd gjører vel och lader borgm Bartholomeus Jen- sens vide, at jeg udj hans breff datteret den 19 augustj 1679, haffuer med sorig forstaaet at min hustru vaar da død den 1 augustj, och at jeg beder, at hand vil lade sig min søn och gode verre befallet, til jeg kand ham der videre om til shriffue, packdug til cattun sæcke fattis her och –

St Thomas paa Christians fort den 18 maije 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle, och høje acht bahre herrer

Det danshe vest Indishe compagniets directeurs, min dienst villig erbiudelse altid til forn – Gunstige her- rer etc., som jeg udj dette aar, ej haffuer kundet faaet nogen seecker lejlighed eder at til shriffue, førend nu med capt: Pieter Brandt, som jeg forhaaber, vil i cort tid sejle hiem fra disse ejlande, saa tilsender jeg eder nu med hannem, eftershreffne breffue, som jeg her udj for raad haffuer shreffuet, først mit breff datteret den 25 ianuarj, huor udj i vill er fare huor armelig min tilstand da vaar, jeg tacker Gud som den saaledis haffuer foranderet, at jeg nu igien haffuer bekommet min sundhed, och nogen størcke i legemet, mens suag heden forbliffuer endnu i mine hænder och fødder, at jeg er som half lam i dem, och frøchter at det der med ej vil bliffue bedere, førend at jeg kand komme her fra och hiem, mit vessel breff som jeg udj sam- me breff om shriffue, haffuer jeg nu den 18 maije, først indsluttet i borg^m Bartholomeus Jensens breff, ef- ter som jeg det ej før viste her fra at sende jeg forhaaber at i det paa sin tid, for mig vil til hannem af min løn betalle, udj mine breffue datteret den 2, 20, och 25 februarj, vill i vitløfftig erfare, een deel af det som her i de toe forrige aar passeret er, och huad for folck som jeg her hos mig haffuer, saa och huad min klagen och tjenstvillig begierning er, jeg forhaaber at I vil icke lade dem falde eder forlange at Igiennem læsse, udj mit breff datteret den 3 maije, vill I er fare huad os, til største forhindring haffuer været, til landets bebyg- gelse, och huad forhaabning her nu er, efter min beeste betenckning til dets videre bebyggelse, och til ta-

gelse, huor til jeg øndsher at Gud vill giffue lycke och velsignelse, den Pieter lansen, som jeg dem 19 octob^r 1679, lod sette i slutteriet for de aarsagers shyld, som jeg eder da den 3 nouemb^r haffuer ladet vide, hand sidder der endnu inde lockt, formedelst hans traazigheds shyld, thi hand vil icke begiere af mig, at frie giøre ham der ud af, och jeg vil ej heller lade hannem komme der ud af, førend hand det af mig er begierendis, som jeg tøkis tilbørligt er, thi der som hans ej finder der saa megen besuerlighed udj, at sidde der, at hand vill bruge de midler som louligt er til at komme ud, saa tøkis mig at jeg finder der langt mindre besuerlighed udj at lade ham der udj bliffue siddendis, til at hand er keed der ud af, gou^v af Tertolle och andere haffuer raadet ham till, at giffue mig goede ord til at komme løs, mens hand haffuer suaret dem, at hand det ej vilde giøre, och nu for een half maanet siden, vaar ship^r Ian van der Spyck her, som och raade ham til at giffue mig goede ord, til at komme ud, hannem gaff hand til suar, at hand shulde før raadne och stincke der inde, førend at hand det shulde giøre, heller subatte, saa at hand er eet meget opstienat och traazigt mennishe, huilcket jeg fortroer er och vil bliffue ham selff til største shade, alshjønt jeg nock som kand bemercke och forstaa af hans truen, och traazige ord, at hand det anderledis meen, thi nogle dage efter hand haffde verret i slutteriet, øndshede hand at her vaar øll och vijn nock at bekomme, da shulde hand fortære rigelig der af, och see huem det betalle shall, hand haffuer och sagt, at hand shall voffue hans sidste shilling, til at ud føre hans sag, imod mig och mange andere truendis ord, som hand her bruger, och det meest naar her er fremmede, saa at hand nock som giffuer mig at forstaa, at hand achter at føre mig i saa stor shade som hannem mueligt er, mens jeg forhaaber at hand før shal bliffue bedragen i hans inbilder end jeg udj mine, thi jeg kand mig det ej indbilde, at I vil lade saadanne mennisher faa offuer haand offuer mig, som søger min u-lycke och vanære uden aarsage, och paa det at I maa vide huor fore at jeg den 19 octob^r sagde at hand vaar een falsk mynt, een shelm, och oprocker, ja een for raader, da lader jeg eder min aarsage der til vide, udj mit breff datteret den 16 maije, och shulde hand som først haffuer søgt at komme i disput med mig, for det som hannem slet inttet angick, och siden slog mig et slag under øret, efter at jeg hans traazige ord och løjten ej fordrage vilde, bliffue u-straffet, da shulde her verre mange som hannem der udj shulde efter følge, och jeg troer for vist, at hand udj hans forsætt haffuer her flere anhangere af hans consorts, saa at hand som den viseste af dem achter paa det højeste, at probere hans praticks vished imod mig, til at for ringe min ære och til at føre mig udj shade saa och at betage mig, och mine efter kommere den myndighed och commando [*opslag 753*] som hans kongl: maytz: och I, een gou^v her giffuer, det siunis, at de tydshe vilde her bruge derris myndighed, saa meget som de haffuer giort paa St Stacius, huor de rockede dem saa mange til sammen, at de par fors af sætte derris gou^v och nu i sidste orlog kom de derris gou^v Lucas Jacobsen, til at levere landet til de engelshe, och paa det at ingen af dem shulde kiendis for hoffuet mand der af, da haffde de runt om een ring shreffuet derris naffne, huor ingen vilde kiendis for den første, jeg forhaaber at I goede herrer vil fore komme det her, at slig traazige och oprørshe mennisher faar her ej videre frem gang i derris forsætt, och der som det ej sheer i tide, da vil eders gou^v och hans commando her lidet bliffue achtet, disse folck paa dette Amsterdams shib, siger at der vaar een capt: Smit, som nu med første shulle komme der fra och hid i min pladts, jeg haaber om det sandt er at hand her inden mange dagis forløb maa an komme, paa det at jeg for harecan tiden kunde komme her fra, och hiem, mens jeg vil snarere troe, at I een mand i min pladts shall hidsende med eet shib, fra Kiøbenhaffn, end fra fremmede steder, huilcket jeg for fast troer, at jeg her shall see, inden tre uger, at komme her i haffnen, saa at jeg haaber nu i cort tid at bliffue forløst her fra, och shall jeg da saa meget som mueligt er, giøre min flid til at komme med første hiem til eder, huilcket nu er min største forlengelse, och jeg kand ej andet troe, end at jeg jo da som før shal nyde eders gunst och for fremmelse, imod mine hadderis forhaabning, som jeg troer shall self falde i den graff som de for mig har giort, saa at derris løgn och praticks vished, shall verre dem selff til spott och shade, efter som jeg ej veed, at jeg har her giort noget mennishe nogen u-rætt, heller och i andere maader giort nogen noget imod, naar jeg med goede kunde faa dem til at lade eder tienstvilligen vide, at vi forleden uge haffde her liden regn, saa at vi da fick nogen kaast plantet i jorden, jeg forhaaber at Gud vill endnu forleene os meere regn, til at plante den jord fuld med andere fruchter som der til er klar giort, her er udj dette aar een stor deel jord giort rødelig och reen, vilde Gud ickun forleene os

frucht barlig værlig, da shulde her inden lang tid, een goed deel gods bliffue giort, er cattun, huad betalling som jeg her i aar haffuer annammet, haffuer jeg igen udgiffuen, for lerrit och andere vahre, som jeg her til vooris fornødenhed kunde faa til kiøbs, heller er efter denne tids tilstand, alting vel med os her, saa vi nu leffuer friske och roelige, jeg forbliffuer eders dienst villige tienere **Jørgen Iffuersen**

No. 6.

St Thomas paa Christians Fort Den 3 Maije 1680

Høje Edelle och velbaarne, vel Edelle, och høje acht bahre Herrer etc:

Som jeg før nu ej haffuer, kundet til sendt eder mine breffue, som jeg i forraad haffuer shreffuet, den 25 ianuarj, den 2, 20 och 25 feb^r saa er dette endnu tienstvilligen at lade eder vide, at her siden 15 ianu: haffuer gaet bedre til, end som i de forrige toe aar, och som jeg da forstoed at freden vaar sluttet, da for andre de jeg den 3 feb^r vachten, och lod alle planterne som jeg betroede, gaa hiem och boe paa deris plantatier, mens som comp: tienere ere alt for suage, til at bevare forttet, saa lader jeg endnu 7 af de som her, ej er i comp: tieniste, bliffue ved forttet om dagen, och de holder den følgende natt och vacht, saa at een huer af dem, er een dag om ugen ved forttet, och vaager 1½ timme om natten, dette er alt som jeg dennem nu med besuerger, mens comp: tienere faar at vaage huer anden natt, fordj at her endnu vaager 2 christene och 1 neger tillige paa de 3 punter om natten, mens om dagen holdis her ickun vacht af een mand paa vachts taarnet, jeg øndsher at tiden vaar saaledis, at jeg eder noget, som eder behageligt vaar, kunde til shriffue, om dette lands bebyggelsis fordeel, mens gud bedre det, at begyndelsen der af haffuer verret saa ond och shadelig, først med voor lange udrejse och det at her i de første aar, døde saa meget folck, ej alle ne af de som vaar udj comp: tieniste, mens och andre som kom hid fra andre steder, huilcket for aarsagede paa andre steder, et ondt røchte om landet, och stor frycht i mange til at komme hid, for det andet, har denne krig, och været meget shadelig til landets bebyggelse, ej allene med det, at een partij her, haffuer for frycht af fienden, søgt at komme af landet, och efter at de fornåm, at det bleff dem ej tilladt, mens krigen varrede, at de da uden aarsage ud førde megen løgn och slader Iblandt fremmede om landet och deris forhold her, huilcket med den u-seeckerhed her vaar for de franse, har forhindret mange deris hid kommen, mens det har och verret os til stor shade, at vi i disse toe aar, for frycht af fiendens hastig och u-formodelig offuer fald, ej har tordt følge voor plantaties gierning, saa som vi til førns kunde, huilcket haffuer været os alle her meget shadelig, och meest de, som boede lengst fra forttet, jeg vil her forbi gaa, den shade som det har været, och endnu er os, at shibs farten och handelingen er her nu saa gandshe af tagen, at det der med er lige som dødt, for det tredie, haffuer det tørre vær, som vi her har hafft, och endnu paa det fierde aar har, været os til stor shade, efter som vi udj de passerede tre aar, har giort liden fordeel med plantning, at regne lmod den profijt, som vi der med shulde hafft giort, om gud os saa fruchtbarlig værlig forleenet haffde, som vi haffde her i de første aar, det er nu bedrøffueligt at see, huor tør jorden er, huor udj nu inttet kand plantis, førend gud vil sende os nogen regn, socker rørene staar som de vaar visne, och bliffuer holle inden i, saa de ej duer til at giøre socker af [opslag 754] huor fore jeg lader dem hugge af til kildyvel, huor af planterne kiøber lidet, saa lenge Baggart har noget at selle, thi hand har och hans anhang der udj, de unge socker røer staar endnu shels grønne, tobacken groer ej megit, cattun vil nu bliffue meest af giort, indegoens beeste tid, begynder nu først at an komme, kaast har vi endnu /: Gud shee lof :/ nock i jorden, mens med dette tørre vær kand vi inttet paa nye igien plante, saa at det nu er her saa slet med os bestilt, dette tørre vær, har de paa de andre ejlande och deris deel af, saa at det er een gemeen plage, gid giffue at vi os, der af kunde lære at for bedre, och rætteligen betencke, at alting uden guds velsignelse och hielp gaar til grunde, imod dette forshreffne, kand vi af dette eftershreffne, endnu haffue goed forhaabning, om landets bebyggelsis tiltagelse, och goede fremgang i handelingen, der som vi leffuer i guds frycht, och nyder hans velsignelse, for først er det landsens sundhed, saa at folcket er, och har nu i nogle aar, veret her saa friske och vel til pas som de paa noget andet land vere kand, och af de her er, och har været ere faa døde, huilcket vil betage mange den frycht, som de meere her haffde, end paa andre steder for døden, for det andet er det frendens sluttning, huilcket vil betage os den frycht, som vi nu i toe aar och meer har leffuet udj, for fiendens offuer fald, saa at een huer, her nu igien kand fort sætte sin plantaties gierning, til sin beeste fordeel, och

de som krigen har forhindret at komme hid, kand nu uden frycht deris villie der udj fuld bringe, det er os her och til stor roelighed, at vi har os ej at befrychte for de vilde indianers offuer fald, de paa Savanan er af dem nu hart plagede, saa at det er at befrychte, at de der vil for jaghe de christne, de paa Tobago och Antigo, har och været meget plaget af dem, fordj at de ligger dem saa nær, mens vi har ingen nær hos os boendis, for det tredie, har vi den forhaabning, at gud vil dog, een gang igien ansee os udj naade, och forleene os regn och frucht barlig værlig, saa er der ej om at tuille, at vi da jo shal begynde at gjøre noget, til at for gode vooris forrige shade med, och saa tid efter anden gjøre det, som kand være os til profijt, planterne har nu bygt dem nogle goede husse at boe i, och kaast har de nock i jorden, och de som har ej verret forladde, de har och een god deel jord liggendis reen, til at beplante, naar Gud vil sende os nogen regn, och det er een stor hielp til een god begyndelse igien, efter krigens tilbage sættelse saa at de da inden lang tid kand betalle det, som de er shyldig til compagniet, om de efter shyldighed vil betalle til dem, det de gjør, af deris Jord, och da kand comp: videre hielpe dem igien, mens de andre som har i disse toe aar, alt formeget brugt deris ladhed, och u-tacknemmelighed, bør at nyde det de har forshyldt, huad comp: egen plantatie er anlangendis, da har vi nu faaet den jord reen, som vi har hafft i brug, och har giort der til een stor deel, meer rødellig der er neden vejen, eet støcke jord, som er omtrent 1200 foed lang, och 400 foed breed, clar liggendis til at plante socker røer i, saa snart som Gud os nogen regn forleene vil, noch er der neden vejen eet støcke socker røer som er 1000 foed lang och 200 foed breed, offuen for vejen til socker vercket er 4 støcker socker røer, huert er 500 foed breed, och 500 foed lang, med de 50 foed breed af potatis, som er plantet imellem huert støcke for u-lyckelig ild shyld, den 9 febr lod jeg voore socker keller igien fast ind mure i kaage husset, i forhaabning at jeg shulde hafft giort noget socker, af de elste socker røer, mens det tøre vær haffde dem der til shinnt saa at der af bleff Inttet andet end kildyvel giort, af det første 500 doeds støcke røer, haffde Gud os frucht barlig værlig forleenet, da shulde vi i aar, hafft giort een god deel socker, dog huad vil jeg sige andet, end at voor plantning er forgæffuis, naar Gud med velsignelse ej lader det frem groe, Smits Bierg har jeg nu faaet giort rødellig rundt om, paa den østere sidde plantis kaast, paa den noord side er socker røer, det andet der af har jeg begyndt, och achter at fuld plante med cattun, her for uden har vi ved forttet, eet stor støcke jord ligendis til græsgang for bæstene, noch er der i plantatien een god deel jord reen, som brugis til at plante kaast i, mens regn er det, som een huer her meest om raaber, jeg haffuer nu och i aar, faaet een regn back giort ved socker vercket, som er 24 foed lang, 9 foed breed, och 9 foed høje, huilcken vil der verre os een stor hielp, det shal her efter och verre een stor hielp, til plantatiens bedre fortsettelse, at det nu er saa nær til ende med forttets bygning thi inden i det, er nu ej synderligt andet at gjøre, end at forbedre de elste husse noget, mens til at forstercke forttet uden til alshyønt det ej endnu er saare for nøden, saa gjøris det dog behoff, at der til dismeere seekerhed, bliffuer med første tre pillare sadt imod dem Z: W: N: W: och N: O: punt, saa som der er sadt Imod den Z: O: punt, alt bleff de noget mindre giort, och da kunde forttet i mange aar bliffue staaendis, och holdis ved lige, med liden omkostning, thi jeg beloffuer eder at jeg ej har bygt det falshst, heller for eet øjesiun, mens for dets ejere, och deris børns gaffn, gud giffue at det maa til føre dem med landet den profijt, som jeg har for dem efter trachtet, och øndshet dem at til føre, och vaar der med øndshen noget at erlange, da har jeg til øndshet, at i ickun een dags tid vaar her, til at see huad her er giort, med dets bygning och andet, jeg tuiller der ej om, at I jo shulde faa meere her at see til comp: fordeel, end som jeg kand bemercke at I vel vil troe, thi jeg haffuer her hafft eet andet indseende med min gierning, end som een hyrling har, der inttet sørger for den til kommendis tid, huilcket tiden och shall selff bevise, sandt at verre, saa at I har der ej meget om at tuille, at min efter kommere shall jo til føre eder den profijt, her fra, som jeg med min gierning har efter trachtet, eder at til føre, mens er formedelst tidens u-lyckelig til fald, der udj forhinderet, dog hand shal der til finde det her, som hand kand til føre eder profijt med, fra plantatien, som nu er udj god order, och shels vel forseet med neggere, och for sheijde slaus quæg, huor af jeg eder eet regenshab sendt haffuer den 9 martij 1679, och siden er det endnu noget formerdret med til fødning, forttet er vel lidet, dog efter dets storlighed, troer jeg ej, at her er i disse lande een sterckere och nættere bygning end dette er, jeg veed och ej, at jeg efter dets storlighed har den seet, huor jeg har været endnu [opslag 755] de fire punter er nu til decket rundt om, med plancker som er sauget

her 2 tome tyck, som er offuen paa giort tæet 7½ foed breed fra muren, med jord steen och kalck, saa at alle støckerne paa rapperter staar nu tøre i forttet, och midt i huer punt er det saa tæet til decket med læchter, at der kand ingen granat falde Igiennem, mens der er rom nock for røgen at driffue ud, saa at vi saa vel i regn vær, kand bruge voore støcker, och haand gevæhr som i tørt vær, til med kand och huer punt i fredige tider, tiene os til at legge gods i, efter som huer af dem kand med een dør til lockes, och nu haffuer een deel af folcket och neger mændene i dem, huor de har rom nock, huad forhaabning vi haffuer, om handelgens igien tiltagelse her, der om kand jeg ej endnu, eder den seekerhed til shriffue, som jeg gierne vilde, thi jeg har ej endnu bekommet den seekerhed om fredens sluttning, som mig der til tienlig kunde verre, mens der er lidet om at tuille, at naar her igien er gods at selle, at her da jo och shal komme kiøbmænd, dog er det ej raadligt for først, at sende meest af bederffuelig vahre hid saa som kiød, flesh, fish, øll, vijn, ollije, tran, och sligt som kand bederffuis och udleckis, mens forshejde slaus klædendis vahre, dog meest lerrit, och forshejde slaus brugeligt gods och tøre vahre, som ey kand i cort tid bederffuis, der med kand ingen shade giøris, om handlingen i førstningen ej efter forhaabning til tog, saa at det er bæst, at I for først ickun sender eet lidet shib hid, med noget af huer slaus vahre, efter mine forrige shriffuelsers indhold, uden saa vaar at I dismeere folck kunde bekomme, som duede noget til at hidsende, at I da distøre shiberom der til brugte, det shulde och verre aller bæst, at vi dette land med voor egen natie kunde bebygge, thi som det nu har ladet sig ansee, da haffuer vi os ej stort paa de fremmede Nationer at forlade, och de tydshe achter os ickun for at verre nogle domme danshe, som de os och kalder domme deenen, dog jeg vil forhaabe, at de shall finde forstand nock i den kaldet dum deen, til at viise dem deris selffvisheds pratijkers daarlighed, de aller bæste vahre som I kand hidsende, til handlingen och landets bebyggelsis til tagelse, saa och huor største profijit her med kand giøris, det er negger slauve, kunde I for først ickun it hundrede, af dem hidsende, det shulde verre eet stor gaffn for comp: som och shulde giøre dem meere begierlich fleere at hidsende, det er at formoede, at vi her shal igien haffue meere handling med de franse end med de engelshe, dog ingen af dem vil bliffue her saa meget betroet som de haffuer veret, de ere meget traazige och hadde fuld imod huer andre paa deris ejlande, naar jeg faar seeker tiender fra eder at det er fred, da shal jeg giøre anmodning om voor betalling hos dem, dog som jeg her nu ej har een mand som er bequem, til at sende til dem der om, och jeg kand ej selff komme fra landet, saa er det at befrøchte, at det der med vil gaa slet till, indtil at her hid fra hieme, een god mand der til udsendis, paa de spanshe lande haffuer vi os, och nogen handel at forvente, naar vi har gods, och een mand som den handel bekiendt er, hos dem, dog som tiden aabenbarer bæst alle ting, saa vil den och giffue mig tilkiende, det jeg endnu ej forvist veed, jeg forbliffuer eders tienstvillig tienner **Jørgen Iffuersen**

St Thomas paa Christians fort den 16 maije 1680

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje achtbahre herrer etc:

Som jeg udj mine breffue datteret den 3 nouemb^r 79, och siden haffuer ladet eder vide, noget om Pieter lansens forhold her, saa er rette videre at lade eder vide, aarsagen, huor fore at jeg den 19 octob^r forleden aar, sagde til hannem [: efter at jeg da saae, at hand søgte at komme i videre disput med mig :] at hand vaar een falsh myndt, een shelm, och een oprocker, ja een for raader, paa det at I der ud af kand slutte, om jeg formedelst efter shreffne poster, ej haffuer hafft aarsage stor nock, til at tencke, at hand vaar saadan een mand, som her forneffnd er, huilcket jeg hannem samme dag, ej saaledis shulde hafft sagt, haffde hand ladet mig verre med fred, efter som jeg ej har saa fuldkommen vidnisbyrd om hans forsædt och gierning, saa som jeg tøckis at der til behoff giordis dog det vaar af hierttits offuer flødighed, det munden da talde, **1** Den 8 januarj kom Claes Bording hid fra Caricaue, om afftenen kom hand och Pieter lansen i saa stor krakel, at de tog huer anden fat i haaret, och da sagde Claes Bording till hannem, i de hosværendis paa hør, at hand vaar en shelm, och een oprocker, som haffde det aar til forn, paa udrejsen til Tobago, søgt at oprocke hans folck imod hannem, huilcke ord gaff mig nogen efter tenckning, om Pieter lansen, eftersom jeg da alt haffde bemercket, at der vaar eet selfvis hoffuet paa hannem, den 9 ditto sejlede hand her fra til Caricaue, huor fra hand kom hid til bage igien, i det sidste af februarj, och førde een distelere pande med sig, huor af stor

disput er kommen,

2 Efter at hand begyndte at giøre kildyvel her, da begyndte hand jo lengere jo meere, hans u-lydighed och egen sindighed at lade see, thi som jeg da saae, at drockenshab daglig til tog udj forttet huilcket for aar-saget, stor klammer och trætte, Iblandt os, der i, saa at det iblandt saae ligt nock ud, til at shee een u-lycke i forttet, thi naar drick her tog offuer haand, da vilde een huer her verre meester, huor fore jeg forbød Pieter lansen, at hand shulde ingen drick selge udj forttet i potte taal, til bød ham da och, at jeg vilde kiøbe hans kildyvel, som hand gjorde, af ham i tønne taal, for den pris som jeg den selff for i tønne taal soldte, paa det at jeg kunde haffue det i min lockelse, at lade holde op med at tappe, naar jeg saae, at folcket begyndte at faa for meget i hoffuedet, mens dette mit forbud och til bud, achtede hand inttet, och jeg troer vist, at jeg hannem vel half tredsens tiuffue gange, haffuer forbødet, at selle kildyvel i pottetaal, huor offuer [opslag 756] vi forshejde gange er kommen i disput, dog alt huad jeg der om sagde heller forbød, det vaar alt for-gæffuis, thj naar hand formedelst min nær hos værelse, ej kunde komme til, at selle det om dagen, da soldte hand det om afftenen och natten, saa at hand vilde ej af lade, at selle kildyvel i potte taal, saa lenge som hand haffde noget til kiøbs, huad farre forttet der ud offuer, udj haffuer verret, och huad u-lycke det sig iblandt haffuer til ladet ansee, kand jeg ej til fulde udsige, mens det troer jeg vist, at her i de passerede toe aar vaar mange nætter at her vaar ej offuer 10 @ 12 ædrue mænd i forttet, huor i alle mændene vaare da forsamlede, och jeg tuil om de somme nætter vaare saa mange, saa at her Iblandt holdtis eet fandens hus, och naar de vaare drocken, saa vaar jeg och min commando her, af een deel af dem, ej meere achtet, end som at jeg haffde verret een hunde dreng, saa at jeg i de toe aar, leffuede her eet elendigt och fortredeligt lifff,

3 Hans falshhed lod hand kiende der udj, at hand iblandt anstillede sig imod mig, lige som hand vaar mig een trofast ven, mens jeg kunde ingen goed tancke faa om ham, thi jeg kunde nock som bemercke af hans ord, at hand vaar een falsh myndt, her kom paa de tider folck fra de opper ejlande, som sagde, at det sagdis der, at jeg før shulde lade taarnet i forttet springe, førend at jeg det til voore fiender shulde offuer giffue, da kom denne ræf til mig, och fortædde mig saa grinendis, at hand haffde sejldt med een captein som lenge haffde verret fangen i tørckiet, och som der kom eet tørcks shib efter ham, da sagde hand, at førend at hand shulde igien lade sig fange af tørcken, da shulde hand lade shibbet springe, huor for de tog ham fadt, och bandt hannem fast i shibbet, jeg fortroer at hand vilde giffue mig der med at forstaa, at de shulde giøre lige saa ved mig, om fienden os noget hart haffde an faldet,

4 Naar jeg kom udj forshiel och u-vendshab, med nogen af folcket, da saae jeg tit, at hand kom I støre vendshab med dem end førns, och at hand iblandt gaf dem baade mad och dricke, som jeg fortroer at hand ej haffde bødet een drick vand, før de kom i u-vendshab med mig, och huad u-tilbørlig snack hand med dem, om mig haffuer hafft, kunde jeg ej faa at vide, videre end som jeg det af deris forhold kunde bemercke, thi hand och hans anhang, holdt saa god vacht, at jeg och de, som hand viste vaar mig troe, kunde ej komme til at høre deris samtalle, hans lærdom haffuer och været dem saa behagelig, at de den ej endnu for mig har vildet aabenbare, mens jeg tenckte at sligt vaar meere een shelms, end een erlig mands gierning, och naar jeg iblandt sagde til hannem, at jeg tøkktis, at alle de som jeg kom i u-vendshab med, de kom hand i vendshab med, da viste hand altid det eene heller det andet at forvende til dets aarsage, mens som ræffuen kiendis beest ved rompen, som den ej kand shiulle, saa kunde hans falshhed formedelst efter følgende traazighed, och ej shiullis,

5 De personer som jeg kom i støre trætte och disput med, end de forneffnde, di søgte till hannem om raad, och jeg fortroer, at hans raad som hand gaf dem, vaar imod mig, som Achitophels raad vaar imod David, och formedelst sligt och andet, kunde jeg ingen anden tancke haffue om hannem, end at hand vaar een oprockere som søgte at giøre folcket traazig, och igien stridig imod mig, huilcket den største part af dem, med gierningen nock som haffuer bevist at de det til fulde haffde lært, saa at jeg mange gange haffuer for draget deris u-tilbørlig ord och traatzighed, ja Iblandt af dem som ej har saa meget udj verden, af deris eget, at de kand shiulle deris nøgenhed med, mens naar de det alt for shammeligt brugte saa kunde jeg och ej efter lade, at sige dem deris sandhed, och iblandt maatte nogle af dem, som det haffde meest forshyldt,

følle min haand, och at Pieter lansen vaar deris hoffued mand der udj det gaff hand selff til kiende den 20 maije 78, med det at hand paa de anderes vegne spurde mig ad, om de vaar fangene folck ved fortet, fordj at jeg vaar da ej villig, til at lade dem gaae hiem med hannem, at dricke sig drocken, huor paa da och videre disput følgede, huor fore jeg och der om til sendte hannem een shrifft, datteret den 22 ditto, huor udj Jeg gaff hannem, nock som at forstaa, huad tancker at jeg haffde om hannem, och at jeg haffde liden villie heller løst, til at haffue saadant folck her paa landet hos mig, som vaar af hans conditie och selffvished,

6 hans praticke vished kunde hand och den 26 ditto ej dølgge, thi som jeg da til fersh memorie, oplæste for folcket af protocolen de der i besluttede articuler, da vaar der saare faa af dem uden at hand jo haffde noget i dem at mynstere, huor med at hand gaff os, nock som at forstaa, at hand holdt sig selff for at verre den visseste iblandt os, aldshiønt jeg fortroer, at hand paa de tider, som de paa er sluttet, shulde ej hafft kundet giort dem bedre, om hand haffde verret i raad med os andere der om, huad discurs hand da med de andere, der videre om haffuer hafft, er mig u-bekiendt, mens som jeg fornam at der vaar meere snack och grumling iblandt dem, end som jeg tøjcktis vaar god, da lod jeg den 27 ditto forsamle alt folcket i fortet, i derris gevæhr och sagde da til dem, at alle de som vilde efter derris eed och løffte, som een erlig mand staa mig trolig bie, och verre voor konge och mig troe, til at forsuare, och beshierme med liff och blod, hans kongl: maytz: commissie, imod voore fiender, de shulle komme och staa hos mig, da kom de alle sammen och stod hos mig, om kring eet lidet bord, huor paa commissionen laa, och da spurde jeg dennem ad, huad det vaar for een knur och mur, som jeg fornam at der vaar iblandt dem, da forholdt de dem, ligesom de aff ingen knur heller mur viste af at sige, jeg bad dem da och, at der som de haffde [*opslag 757*] noget at klage offuer, at de det shulde bekiendt giøre, paa det at her aff mis forstand ej shulde shee nogen u-lycke iblandt os, och da begyndte jeg ved den østere ende af landet, med dem som der boer, och spurde dem saa mand efter mand ad, til de paa den vestere ende, huad de haffde at klage offuer, da fanttis der ingen iblandt dem, som haffde noget shriffværdigt at klage offuer, mens Pieter lansen holdt ved enda med hansdisput,

7 och som jeg tuillede om een deel af folcket derris troshab, da lod jeg dem alle forsamle i fortet den 22 jullijus och begierede af dem, at ae mig til ais meere forseekerhed om aerris troshab, vilde for nye derris eed, som de her haffde giort, da vaare de alle villige til det at giøre, och til dis videre forseekring under-shreff de deris æed udj protocolen, samme dag, och som Pieter lansen, da ej endnu haffde her giort hans troshabs eed, da begierede jeg først af ham, at hand vilde nu, ligesom de andre haffde til førns, giøre hans troshabs eed, da begierede hand at vide eeden, och efter at jeg haffde hannem den fore læst, saa som den findis ind førdt i protocolen, da vilde hand den ej saa giøre, huor om vi da haffde forshejde disputer, mens som hand paa det sidste absalut næchtede at giøre hans eed, saa som den udj protocolen findis, da sagde jeg til hannem, at jeg den for hans shyld, ej vilde for andre, och at jeg ej meere shulde begiere af hannem, at giøre nogen eed her paa landet, saa at jeg da och, gaff ham at forstaa, at jeg vaar vel til fridts, at hand vaar af landet lgien, thi jeg befryctede mig, at hand een tid heller anden shulde for raade mig, naar lejligheden sig der til shicke vilde, thi jeg kunde ingen god tancke haffue om hannem, siden at jeg fornam, at han vaar fuld, aff lomshe praticcker, siden den tid haffuer jeg hafft, forshejde andere store disputer med hannem, eftersom hans moetvillighed och traazighed vaar stor til, huilcke jeg nu ej alle kand opregne, her, ochjeg siger eder med ald sandhed, at her haffuer verret meer krakeel, disput, och trætte paa landet, i disse toe sidste aar siden denne Pieter lansen kom hid, end som her haffuer været udj de forrige sex aar, huor af jeg tencker at hand er største aarsage, och saa lenge som at hand vaar her af landet igien, och det haffde været langt bedre, haffde hand aldrig sadt hans foed her paa landet, ud af dette forshreffne fortroer jeg, at I vil forstaa aarsagen til voor forshiel, och trætte, toe store maste i eet shib, er ej tienlig, jeg forbliffuer eders tienstvillig tienner

Jørgen Iffuersen

[opslag 18]

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje acht bahre herrer etc: min tjenstvillig er biudelse altid til forn Gunstige herrer, dette er at lade eder tjenstvilligen vide at jeg den 19 nouemb^r haffuer med et Midelburgs shib, til sendt eder eet Brif, fra Bel Isle heller De Boelyn, huor vi da den 16 ditto formedelst contrarj vind vaar vel ankommen, och som capteinen paa shibbet, vilde ej ladde mig der, faa min kiste och shrin ud af shibbet, saa nødis jeg til at følger med ham hid til Rochelle, huor vi vel aen kom den 27 passato, udj samme breff lod jeg eder vide, at jeg den 20 septembr sejlde fra St Thomas til St Cruijs, och der fra sejlde vi da den 27 ditto igien, paa St Thomas vaar folcket all sammen ved god helsen, och een deel af dem glade, fordj at jeg kom der af landet, och dersom de kunde for hindere min igien did kommen, da shulde derris glæde bliffue større, huis aarsage jeg eder vit løfftigere shall lade vide, naar Gud vil at jeg i Holland kommer, huor fra jeg eder breffuene seecker sende kand –

Go^u Esmit vaar och vel til paß, och har deer begyndt een nye regering, huor profijtelig at den vil verre comp:, det shal tiden bæst lære, han och jeg har der verret i forshejde disputer, om handelingen och andet, som der forre faldt, huilcket vil falde for langt her nu at næffne, mens naar Gud vil, at jeg kommer noget nærmere til eder da shall jeg eder det shrifftelig lade vide, jeg frychter at den mands gissing, vil bliffue stor messing, och at det vil verre med ham, som manden sagde, der klippede [opslag 19] svinet, at der vaar stor shrig och liden uld, kunde store ord fylde sæcke, da fattis de inttet hoß ham, thi det er meest all hunderede och tusinde, som hand taller om, jeg har der til fornødenhed och comp: tienist, bygt Christians fort, mens hand vil det nu, til hans naffns ære forandere, och andere, endnu uforføden bygninger opbygge, mens om det behager eder, da vaar det bæst at hand lod forttets bygning bliffue, saa som den er, uden at flye taget paa de elste huße, och ej at begynde der med nogen nye bygning, førend at jeg har gjort eder fuld kommen under rettening med hans beviß, om den forige bygning, der mens som jeg fortroer, om I ej allerede har sendt noget shib did, at I da vil ej sende noget did, førend i foraaret och Inden den tid haaber jeg at verre hoß eder, och da kand jeg før I shriffue hannem vider til, gjøre eder fuldkommen underretning om alting och som I nu har for undt een huer fri handel der, saa fortroer jeg at de der nu ej, shal fattis det de behøffuer, om de har noget at kiøbe det for, mend icke dismindre shall det verre fornøden at comp: med første lader gjøre eet shib clart, som kunde verre sejlferdigt, til at sejlle fra hieme, i det første af april, och at der med udsendis, saa meget folck som mueligt vaar, och at dets ladding bleff med noget af huer slaus gods, saa som jeg før nu vittløftiger der om har shreffuet, dog meest uberderffuelige vahre, thi vi kand os ej om nogen handel der forseekere, med de franße heller engelshe, och huad anden handel som der er, den er och saa useecker, at ingen kand der noget seeckert om shriffue, vill comp: nogen tid haffue gaffn och goede af St Thomas, da faar de at sende folck nock did, som det kand bebygge, af voorige nation saa och een deel neggere, och da vil de gjøre eet forseeckert verck der af, eftersom det er ickun forgæffuis, til at sencke lengere at bebygge det med fremmede nationer, thi de engelshe och franse, vil der ej til lade nogen af derris nation, at gaa fra derris land, til at boe, under een anden nation, och fra det tyshe ejland Caricaue, har vi oß Ickun kiøbmands plantere at forvente, thi de ere ej vendt til at arbejde, och huad fordeel at de tydshe med derris plantning, har gjort derris partiscipanter, er lettelig at slute, af Tobago, Stacius, Saba, St Marten och Tertolleß bebyggelse, som de nu lader lige, under andre nationers protecion, och har ej løst til dem self at bebygge och haffde der paa St Thomas ej kommet saadane tyshe, som een deel er af de der er, da haffde der gaaet bedere til med dets bebyggelse end det har gjort, huor om jeg eder før nu vitløftiger har til shreffuet, och Gud she loff, at det ej kom der til een ræt prøfue med mig, af derris troshab, thi om de haffde mist alt det de hafde der, mens nu det er ej kommet til nogen prøfue, da vil een huer der, achtis for at haffue verret een troe mand, dog derris taal, som jeg mig forseecker paa kunde for lade, veed jeg ret vel, och jeg fortroer at der i DanneMk, vil nu efter krigen, bliffue funden folck nock, som shall verre villig til at gaa did, nu de hører at landet er sundt, och at de der kand bekomme huad de fattis, och der som comp: forringe frachten af dem och derris gods did noget, da shulde der findis dis fleer, som shulde faa løst til at

gaa did, och sligt kunde med tiden igien gott giøres, formedelst landets hastiger bebyggelse, jeg for min part vil beloffue eder, at jeg der shall forbliffue een af dets trofaste bebyggere saa lenge jeg leffver, om I heller comp: vil der forunde mig, den frihed som jeg med billighed har och vil begiere, huor imod jeg vil verre forbunden til at giøre comp: den tieniste der, som jeg eder beloffue shall [*opslag 20*] giøre vel och lader indlagde breff bliffue leveret til borge^m Bertholomeus Jensen, jeg øndsher til at verre hoß een varm kakel-ovn thi jeg er her nu heeß af kuld, dog jeg bliffuer gud shee loff noget frishere, end som at jeg i lang tid har veret, gud giffue at denne rejse vaar endet jeg for haaber at jeg nu om een otte dagis tid shal komme med eet shib her fra til Rotterdam, och der fra shal jeg med første giøre min flid at komme til eder, och forbliffuer eders tienst vi tienere **Jørgen Iffuersen**

Rochelle 1680 den 12/22 Desemb^r

Aen De hoogh Edelle ende wil ghebooken, wel Edelle ende hoogg Achtbahre Herren:

het deenshe west Indishe Compagnies Directeurs In Copenhagen.

Tilføjet med anden schrift på kuerten: Jørgen Ifuersen Ao 1680. dateret Rochelle d: 12/22 Decemb: Redittæ d: 16 Ianuary 1681. under S^r van d: Meijdens Convolut

---

[*opslag 21*]

Aen De hoogh Edelle, ende vel ghebooren, vel Edelle ende hoogh Achtbahre Herren, het deenshe vest Indishe Compagnies Directeurs In Copenhagen

Jørgen Ifuerßen datt: paa Reeden for Bel Isle 1680.d: 19 Novbr i Schibet Sara.

Redditæ d: 16 Januarij 1681. under van d: Meijdens Convelut.

[*opslag 22*]

Høje edelle och velbaarne, vel edelle och høje achtbahre herrer:

Det høje octrojerede west Indishe comp: directeurer, min tienstvillig er biudelse altid til forn: Gunstige herrer etc: Efter som jeg er i den forhaabning, at dette breff maa komme eder vel til hende, fra Midelburg, huor hen jeg det her fra nu sender, med capt Michiel Dircksen, som jeg gierne vilde hafft følges med did, om jeg kunde hafft faaet min kiste och shrin med mig, mend som denne shipper, som jeg er kommen hid med, vil ej lade mig faa min kiste och shrin ud af shibbet, førend at det er kommen til Rockelle, saa nødes jeg til, at følges med ham did, thi jeg kand 1. ej shillis fra mine bøgger och kleder, jeg fortrock fra St Thomas den 20 septemb^r, til St Cruijs, och fra St Cruijs sejldede jeg igien, med eet frans shib, den 27 ditto, med huilcket shib, jeg er formedelst contrarie vind her paa reeden for Bel Isle heller de Bolijn vel ankommen den 16 nouemb^r, och saa snart at vinden er goed, saa faar jeg at følges med shibbet til Rochelle, huilcket er mig til stor for hindring i min hiemkommen, dog som jeg det ej kan hjelpe, saa shall jeg der fra giøre min flid, til at komme hiem til eder, saa snart som det mig mulligt er, jeg forhaaber at jeg der shall finde, eet hollands heller Zeelandß shib, til at komme der fra med, det er meget besuerligt for mig, til at komme hiem nu, det er den værdste tid paa aaret efter som suagheden holder endnu ved mig, dog ej saa meget, som den tid at jeg kom fra St Thomas, och kulden kand jeg saare ilde taalle, Dog som fornødenheden driffuer mig til, at komme hiem saa snart som mulligt er, saa shall jeg stræbe saa meget som det mig mulligt er, 2. at komme til eder med det første, mit breff af den 8 jullj, for haaber jeg er eder vel til hende kommen, huor udj jeg da lod eder vide, at 3. gouv Nicolaus Esmi, vaar der vell aen kommen, den 4 jullj, hand har der begyndt een nye regering, mens huor profijttelig at den vill verre comp:, det shall tiden bæst lære, hand har der mange store anlager, mens jeg frøchter, at de meeste er af liden verdie, saa at jeg fortroer at hans gissing, vil bliffue missing, det finnis at den mand har indbildet sig meget, om St Thomas i cort tid at bebygge och der at ud rette meget, huor til at jeg seer liden grund, huis aarsage jeg achter unødigt her at op regne, fordj at jeg haaber i cort tid, at verre hoß eder, heller och noget nærmere hos eder, at jeg eder da noget vit løfftiger der om kand til shriffue, det som 4. Jeg allerede i copie bogen haffuer indfordt, jeg shall da och til sende heller til føre eder hans breff, som jeg ej endnu for frycht af bort kommen, tør sende fra mig, och til med er det noget stort, thi [*opslag 23*] 5. den shelmshe ræf, Pieter lansen, haffuer der faaet hans anhangere til sig igien, och de samptlig med gou^v Esmi, vilde gierne, at de kunde giøre een ende paa mit liff, paa det at jeg ej

mee- re shulde komme did til dem igien, och verre dem der hinderlig, i derris 6. forsætt och handel, thi om det shall gaa saa til der, som g^v Esmits forslag er, da shall comp: ickun haffue af landet, naffnet, och andre gaffnet, huilcket jeg och sagde til ham, mens det var ilde hørt, och der som comp: ej paa den maade, som jeg forshejde gange om 7. har shreffuet, vil bebygge landet, med voor egen nation, saa och selv bruge der nogen kiøbhandel, da vil der verre liden profijit at gjøre for comp:, huis aarsag jeg eder och videre bekiendt shall gjøre naar jeg til eder hiem kommer, och maa mit raad endnu behage 8. eder, da veed jeg ej bedere raad at giffue, end at I udj vinter lader gjøre eet shib clart, som kunde verre ferdig och clart, til at sejlle fra hiemme i det første af april, och at I der med ud sendte, saa mange folck, som mulligt vaar, saa och nogen kiøbmands vahre, lidet af huert slaus, dog meest af lerret, och mindst af bederffuelige vahre, det kunde da komme did før harecan tiden, 9. mens kiøbmands vahrene, burde at verre een kiøbmand selv betroet, som self der for shulde gjøre eder regenshab, och paa plantatien burde der och at verre een goed mand, som der af och kunde holde particulier regenshab, huilcket nu och magligt kand shee, efter som 10. alt det der er, det er efter eders ordre Indførtdt udj een inventarj, 11. all folcket der fra, och alting vaar der efter den tids lejlighed vel, de haffde da een tid lang, hafft nogen regn, saa at landet be gyndte at see noget grønt ud igien, mens der fattes meest af 12. alle slaus vahre, dog jeg fortroer, at der nu ej shall fattis gods at selle, nu I har for undt een huer fri handel der, har de ickun noget at kiøbe det for, heller at betalle det med, desse 13. tre a fire passerede tøre aaringer, saa och krigen, har verret een huer der, dog meest comp: til een utroelig stor shade, vill her med ende, och for haabbe, at Gud vil oß sin naade och velsignelse forleene, jeg forhaaber och, at I goede herrer, vil ej lade mig bliffue under trøckt af mine haddere, som forbliffuer eders tienst villigtienere

Jørgen Iffuersen

Paa reeden for Bel Isle 1680 den 19 nouember i shibet Sara

[opslag 28]

Høje Edelle och velbaarne, vel Edelle och høje achtbahre Herrer: etc: min tienstvillig Er biudelse altid til forn: Gunstige Herrer etc:

I leg forhaaber at I mit bref datteret 1/ i Rochelle den 12 desembr 1680, vel bekomit haffuer for nu, och som min hiem kommen, vaarer lengere end som jeg da for mode, saa kand jeg ej efter lade, at lade eder tienst- villigen vide, dets aarsag, saa och huor vidt, at jeg til datto er kommen, 2/ efter at jeg i Rochelle, vaar accorde- ret med ship^r Martin Buuer, at fare med ham der fra til dørt, sejldte jeg der fra den 14 ditto, till St Marttens, huor jeg da formedelst contrarie vind, maatte forbliffue til den 4 januarj, och de da sejldte jeg der fra med fornef ship^r, den 11 ditto, kom jeg med ham til Wecht, huor der laa een deel hollandshe shibbe, som for frycht af iis, ej torde sejle hiem, och som ship^r Marten ej vilde sejle her fra, førend att hand forvist veedste, om hand kunde komme frem for iis, och her laa ship^r Ian Rolufsen, som har 3/ ladden hans galiot med vin til Bordeus, som hand er att losse i Kiøbenhaffn, saa achtede jeg det for at verre den beeste lejlighed for mig, at komme først hiem med, quiterede der for ship^r Martin, och kom ombord i Galioten, huor med jeg sejldte her fra den 18 ditto, och vaar den 22 ditto paa een mill nær Douvers, mens som det tog da saa hart til at blæse een oost noordoost vind, at vi maatte lægge bie, var vi den 24 ditto dreffuen til bage igien af stormen til forbj Be, saa at vi da nødis til at sejle til Wecht igien, huor vi kom om efter midagen til anckers, saa at jeg veed det ej at hielpe, at min rejse vaarer saa lenge, før jeg kand komme til eder, det falder mig besuerligt nock, at for drage denne vinters kuld, som jeg i saa lang een tid er uvendt, och til med 4/ frychter jeg, at jeg shall fattis penge, til at komme hiem med [opslag 29] thi denne rejsße koster meere penge, end som at jeg haffde troet, jeg bekom til mons^r Adrian la Crox af Monsr Flamin 75 rixDr 5/ paa Een tønnde indego, som Jeg lod bliffue der hoß ham, mens de er nu meest bortte, dog som jeg forhaaber, at Gud vil med første forleene oß een goed vind, at komme til Noorge med, huor vi shall faa at vide, om sundet er aaben for 6/ iis, saa for haaber jeg, at behielpe mig hiem, med de penge jeg har, om rejsen bliffuer rj for lang, och da fortroer jeg, at jeg shall bekomme det der hoß eder som jeg fattis, saa och nogen førnøjelighed, Gud hielpe mig dog een 7/ gang til nogen roelighed, thi mit liff er bleffuen mig til een

keedsommelig byrde, fordj at mig fattis min sundhed och førlighed, saa och det, som jeg for haaber, at I vil for hielpe mig til, naar Gud vil at jeg til eder hiem kommer, **8/** her een capt paa een fregat, som er komet fra stredet, ved naffn Hermand Berts, som kiender gou Esmiit, och som siger, at hand haffuer toe gange taget ham i søen, hand giffuer ham her eet saare ondt røchte, saa at hand sagde i presentie af een deel shippere, at hand vaar / De snodste guijet, dat gevonden can woorden / och andet som jeg achter her unødigt at neffne, dog huad der om er, vill tiden best lære, det hand er een mand, som har memøjet sig med meget unødigt, for eet tussinde **9/** Patacons heller rixDr Shyld, det shal I vel vitløfftig er fare i hans bref, och min shrif- ven der om, som jeg shall eder til sende, naar jeg kommer nærmere til eder, hafde hand lckun half saa me- get bemøjet sig med, at spørge mig der, efter det som vaar til comp fordeel, saa och om den udstaaendis gield, paa de andere ejlande, huor ledis best bekomis kand da vilde jeg hafft bedere tancker om ham, til at søge comp: fordeel, end som jeg nu haffue kand, at hand har liden lyst til, **10/** der noget om at høre heller vide, dog som jeg fortroer at I har ej betroet ham alt det, som comp der haffuer, før end at I efter mullighed, har vel erfaret huad hand vaar heller er, saa vil tiden det bæst lære, om I er bedragen i eders goed troenhet heller ej, och for haabe, at jeg stedze maa nyde eders gunst och vendshab, och vil jeg ej lengere tiene comp: saa som jeg giort haffuer, til at haffue commando offuer andere, saa vil jeg dog verre vellig, til at tiene dem i det, som shal verre dem til fordeel, och for bliffue eders tienstvellig tiener **Jørgen Iffuersens** paa reeden De Kouße paa Wecht, den 26 Ianuarj 1681 **11/** som Jeg for haaber at I mine forrige breffue, fra De Boelijn och rochelle, vel bekommit haffuer, huor udj jeg har ladet eder vide, at alting paa St Thomas vaar vel, **12/** den tid at jeg den fra bort kom den 20 september, och at det meeste som der fattis, vaar folck och neggere, saa achter jeg det unødigt der nu videre om at shriffue, efter som jeg och er i **13/** forhaabning, at verre hoß eder, før dette bref, om søen er aaben [*opslag 30*] effter som jeg troer, at I har ladet det bref leveris til borgeM Bertholomeus Jensen, som Jeg sende til han- nem, i eders bref fra Rochele, saa er min tienstvellig begierning nu af eder, at I vil lade een af eders tienere gaa til hannem, och helße ham fra mig, saa och lade ham vide, at jeg er her ved Engeland, och haaber med første at verre hos hannem, och min liden Døppelmand.

Aen de hoogh Edelle, ende welghebohren, wel Edelle ende hoogh Achtbahre Herren etc: het west Indishe Compagnies Directuers In Copenhagen

Tilføjet med anden shrift på kuerten: Jørgen Ifuersen 1681. Dateret paa reeden ved de Kouße paa Wicht d: 26 ianu:

Reditæ d: 12 february under Theod: van d: Meijdens Convolut

Extract ud af Jørgen Ifuersens shrifuelse dateret paa reeden ved Kouße paa Wicht d: 26 lanu: 1681, og her annammet d: 12 feb: under van d: Meijdens convelut.

1. Hand formoder at vj har erholdet sit bref dateret i Rockel d: 12 Decemb^r 1680.
2. Aarsagen vj hans hiembkomst lenger varer, end hand formoeder.
3. har begiffuet sig paa chip^r Ian Rolofsens galioth, lige hid at komme.
4. Frøgtter at hannem shal fattes penge til at komme hiem med.
5. har 75 R Dr udj Franckrig optagen imod en tønde hedige huilcke er meest forteret.
6. Gaar først til Norge, at forhøre der om sundets aabenhet for ißen.
7. fortroer ved hans hiembkomst her af Compagniet at erholde huis ham fattes, saa och nogen fornøjelighed.
8. beretter at capt: Herman Berts i presentie af forsheide shipp^r sagde om gouu: Esmiit at hand var de snoo-deste Guijt dat gevonden kan worden.
9. Melder at bemeldte Esmiit hafuer bemøjet sig med meget unødigt for it tußende Paticons shyld, om huilcket hand reverere sig til hans breffue, huilche hand med sig har.
10. vil forhaabe at compagniet hannem iche alt hvis de der paa landet har, hafuer betroet førend de efter mullighed har vel erfaret hvad hand var och er, thi ellers frøgtter hand at compagniet shal vere med

hannem bedraget.

11. reverere sig til sine brefue shrefne fra Boelijn och Rochelle udj huilcke hand berettede at alting paa St. Thomas var vel.
12. dend tiid hand fra St. Thomas drog, som var ded meeste der fattis folck och negere.
13. Formoeder at vere hos os førend dette brefs komming, saafremt søen er aaben.
14. Begerer at lade borg^m Bartholomeus Jenßen vide at hand er kommen saa vit indtil Engeland, och at hand forhaaber med første at vere hos hannem och sin liden Døppelmand, med hvilcken hand meener hans søn, som er hos borgemesteren i huuset.

[opslag 45]

Extract ud af Jørgen Iversens bref dateret d: 27 feb 1681 ved Helsingior,
hvilket compagniet ved en..... mand blev til sent, som ded d 28 feb Indlevuerde.

1. Hans arrivement i Helsingior, som sheede d 26 feb 81.
2. Vil blifue i Helsingjør en 8 dags tid, ad berede sig til ad gaa til Guds bord eftersom hand i 9 aar icke hafuer veret til alters.
3. vil sig ved hans ankombst her, med lif och goetz [: efter sine forige shrifuelser :] lefuere sig til compagniet, ad disponere der ofuer efter egne behaeg, efter som hans er i den forhaabning, ad de ej andet af hannem fordre end hvis billig er.
4. Klager ofuer sit legems svaghed. och endog hand befunder sig formedelst saadan legemits shrøblighed, ubequem ad tage sig nogen ny tiennist paa for løn, icke des mindre vil hand efter mulighed gjøre compagniet dend tiennist, som hand dem belofue shal, foruden anden løn, end at hannem maa ud viliges, dend frihed och rolighed, som hand saa lenge har begieret och trachtet efter.
5. Sender 12 arck papier, som hand medens hand laa i Rochel hafuer shrefuet, til ad purgere sig, imod de løgn agtige klagemaal, som gouverneuren Esmitt udi hans brefe compagniet til shrefuet, findes melt. Hvilcke Esmitts brefe hand endnu hos sig beholder, efter som hans hannem hafuer belofuet, ad lefuere ded i egen persohn directoirene ofuer. mens dersom compagn ded føre begiere, eller andre ad vide af hannem, da kand de hannem saadant til shrifue.

6. Gouv. Esmitt formener, ad Jørgen Iversen icke hafuer burt, ad kiøbe noget gods der paa Landet til sin egen profijit, mens ad hand hafde burt, ad for shrifue hvis hand vilde kiøbe fra Carisaue, heller anden steder.

Tilføjet i margen: NB. Werden ohne ..... Chlaven g ehst sein. [opslag 46]

7. Forseeckerer compagniet, om gouv. Esmitts betienning, ad hand icke shal efter lade, ad søge sin egen profiit. och i henseende, ad Jørgen Iversen hafuer veret fornøjet med ad fange ickund fluer, saa shal Esmitt och være fornøjet med at fange bier. efter Jacob Cats sigen. Groot is het hof. veel moet daer of.
8. Sender Inventarium paa alt hvis til Esmitt ved Jørgen Iversens fortreck er blefuen lefuert, hvilket bog udi hofuet bogen er ad finde. Dog er der glemmt ad ind fore vagt taarnet paa Baggers Bierg.
9. Sender iornal bogen, paa alt hvis shrifverdige der paa landet er passeret. Ogsaa som der udi findis om nogle Negere, som hafuer qualtt sig selfue, och hand for troer ad gouv. Esmitt der om ogsaa shall hafue noget melt, saa om beder hand at man saadant vill Notere.
10. Vil hans hid komming, hand de ofrige bøgger medfølge, formedelst huilk der er ad gjøre en endelig slutning, bekender rundelige ud, ad hand selv ick ved, huorledes slutningen paa sine regenshaber shal udfalde. och begerer hielp af compagniet, ad ded efter til borlighed kunde shee.

Extract ud af Jørgen Iversens shrifuelse shrefuen medens hand var i Rochelle, hvor om hand sig revererer, udi sit breff, shreefuen i Helsingior, sent tillige op fra Helsingør, ved hans andkombst samme steds, til compagniet. d. 28 feb 81

Bemelte breff shreefuen udi Rochelle var dateret d 10/20 Xb 1680

N° 1.

1. Raportering, om sin fortreck fra St Thomas, och sin reises befording indtil hans arrivement til Rochelle.

2. ved hans fortreck fra St Thomas, var al folcket ved goed helse. ad hans hadere glædede sig der ofuer, ad de blefue hannem quit. och ad de, dersom de kunde hafft kommen der til, skulle de ikke haem mid.... sig, ad hielpe ham fra dage.
  3. Ad Gouv. Esmit er ogsaa een af hans contra perti, hvilken ogsaa af al magt, icke alleniste stræber efter, ad berøfue hannem sin ære, mens och sit gotz och blod.
  4. och fordi hand ved, ad Gouv. Esmit, och all sine hadere, hafuer udi bemelte Esmit's Breef, til haabe ram-sit, en stor deel poster imod hannem; huilke til dennem som och bedre ved, och hafue icke ret oplius-ning, fra ded henger de om samme shal gifue een shib, ad deres angifning er sand ferdig, der fore nødes hans til, ad Informere compagniet, ad kunde vide aarsagen, af deris afvind, och stor haed.
  5. Aarsgerne ere disse.
    - A. ad hand hafuer holdet sig noget strengere imod de virkelige modvillige, end de som siuntis saa at vere.
ad hand efter mulighed, hafuer søgt compagniens shade ad af vende.
    - B. ad hand ingen vilde lade veret mester ofuer hannem, som deris gouverneur. och ej ad ind villige no-gen particulær handel. [opslag 47]
  6. Beretning hvorledis gouvernementet til Esmit blef ofuer lefueret, och al æres beviisning til hannem, som dend som førte den, ded ofuerste commando.
  7. ad Esmit paa Baggers och nogle fleer deres begering, loed Pieter Iansen komme ud af sluteriet, hvilken Jørgen Iversen hafde ladet indsette, fordi hand imod hans gouverneurs respect, hafte plicksuaret med hannem.
  8. ad endog gouv. Esmit Jørgen Iversen beshyldiger, ad hafue givet der udi for meget, ad begge hand paa, ad slaa nogen, saa hafuer hand førend dagen sig endte, giort des ligeste, i det hand Madz Hansen samme dag slog toe gange ud af fortet och at shillige andre motte ogsaa smage hans spans røer, och loed sette 4 a 5 af dem i sluteriet.
  9. troer for vist, ad sligt Esmit's gierning, shal ofuergaa Jørgen Iversens, saa meget hand hannem ofuer gaar i hofverdighed.
  10. ad Esmit er af saa stor indbilding, ad hand lader sig tacke, alt det som der blifuer taelt, om nogen ting, at vide ded bedre. Ja veed ad mynstere en slauges regering, fore gifuende ad de lader dem for meget raade af u erfarene och u forstandige raad gifuere.
  11. ad der som Esmit turde, da skulle hand snaert gjøre compagniets post der til intet, eftersom det er han-nem imod, ad hand compagniets post til nogen ting maa bruge, heller han sige, ad de ercompagniens.
- Nº 2.
12. ad Esmit Jørgen Iversens underretning, som kunde vere tienlig til compagniets fordeel, ej agter. Mens stoltzerende der udi, ad hand hafuer hiolpen at bebygge lamice och Tertugos. hvilket værck, er af en ganshe anden kvalitet, St Thomas beplantting ad ligne, som it gandshe til och ubebygget øe, hvor mennishene motte først rødde landet och gjør gres gang til qveget, førend de kunde lade komme no-get qvæg paa landet.
  13. och fordi ad Jørgen Iversen hafuer brôt iset for hannem, som hans successor, ogfor finder landet aaben, och it sund land ad vere, som och it fort, hvor udj en herremand har ej behov ad shamme sig ved ad boe udi. item kiør, heste, svine, høns och due. och faar, och bocke paa de nær hos liggende øer til fø-de, och andet som hand der le hafuer ad bruge, da er det hannem och let brug, saadant for intet af agte.
  14. er for sickert, ad Gouv. Esmit aldrig i hans dage shal tage sig saa stor møje til, som hand til compagniens fordeel hafft hafuer. Thi ad sofue lenge om morgen, och om dagen at gaa op och ned, med et par handske och it spansh rør i haanden, vil icke gjøre det.
  15. dend spanshe handel, huilcken gouv. Esmit saa berømmer, och dend kundshab som hand der om haf-uer, formener Jørgen Iversen, ad dend icke shal vilde løke for os, ud af mangel af erfaren folck, ad und-gaa dend stor perikel som der hos er. Ellers ligger St Thomas der meget beqvem til at handle meddem.

16. Esmithafte veret Jørgen Iversen anmoed, ad for ære hannem it tisuen Patacons, paa det hand icke for curicus skulle randsage efter hans bedrifuing, och førte gouv. hvilket Jørgen Iversen hannem veigrede, och dermed bleve hand hannem hadsh, och gjorde alt hvis hand kunde hannem til for tred. *[opslag 48]*
17. Mons Becks paa Corisaue, hafden foræret Esmith $\frac{1}{3}$ parten af hans store jagt, hvor med de tre sammen vilde drefue deres handel iblant de spanshe. Item en neger dreng som hand førte did med sig, och It flashe fin morell vin, saa och meere andet
18. ad Gouv. Esmith ej lengere vilde for blifue paa St Thomas, end til ad der hiemme, kunde vere en plads aaben for ham, til ad føre en flag, saa at hand vilde heller vere shouwt-binacht, her, end gouv. paa saadant et armt land som St Thomas er.
19. Gouv. Esmith er utaal moedig, ad det varer for lenge ad Jørgen Iversen hannem alting ofuer lefuerer.

N° 3.

20. Capt Pieter Brandts Beretning om Esmith, da hand kom fra Amsterdam, och bragte de tidender ad Esmith shall vere gouv. paa St Thomas, hvilket var ad hand for en person fuld af store ord, och ad man icke kunde fortro sig dem.
21. Jørgen Iversen hafuer observeret, ad Esmith, det som var een ofuenbar løjn, gjorde folck viis ad vere en p sandhed.
22. Esmith hafuer lat lese ind byggernis frihed och ad eftersom Jørgen Iversen hafde fornummet ad der var nogen af Planterne, som skulle hafet ladet sig bemerke, ad ded, hvis de om hans for holt undershrefuen, er sheet imod deris vilje, saa lod hand all plantere udj Esmiths ofuerverelse af spørge, om det var som hand hafde ladet sig sige, och de svared ham all, ad der ere ingen blant dem som s..... forevende. och saa som Esmith begered ad lade sligt i protocollen ind føre, paa det der med all ting kunde veret o..... loed Jørgen Iversen saadant ogsaa her och blev saadant paa ny af denne der udi undershrefn.
23. Jørgen Iversen, hafuer Communiceret Esmith atshillige af sine Boeting hiem sent. och aaabenbaaret hannem sin conditie, och hvis hans attraa er til at lefue i rolighed, mens ded hafuer veret Esmith icke all for vel med.
24. Esmith hafuer vist hannem een deel af hans geometrishe verk, och saasom hand forre gaf, ad der var faa til som der udi vaar hans Meestere, saa kom Jørgen Iversen med hannem der ofuer i nogen disput., eftersom hand vil hafue, at alt hvis hand siger, ad det uden modsigelse shal holdis for at vere sant, enten det er saa eller ej.
25. Esmith taler ickund om hundrede och tusinde, och derfor undres hand veed, ad saadane en mand som hand vil vere agtet for, vilde gifue sig i compagn tienniste at vere gouv. paa saadant et ringe land som St Thomas er, och det for 50 rD om Maaneden, efter som saadant ej kand vere nock ad underholde hans firende Statz.
26. Esmith agter ad lade bygge sig it liig capel paa it af de højeste bierge hvilket skulle komme meget at staa. Och hafuer hand ladet giøre een veje der til.
27. Esmith lader sig forliude, ad hand for venter inden it Aar, 500 mænd meere til sig, saa och hans broder med it shibs lading af negere.
28. siger ad Esmith er een mand af mange anslager, foruden ad de effectueres, och varierer hand hver dag der udi. Dend eene Dag vil hand bygge een bye her, och een anden tid der, och hand har der ilde een mand til at boe der i. Och at hand hafuer meget bygverck i sinde, for uden at det giøres i førstningen fornøden.

N° 4.

29. Esmith vil lade hente it hundrede der beester fra Portorico, ad slegte hver dag it for de ny ankomne folck och negere, for uden ad hand agter ad der er icke saa megen gresgang paa St Thomas. Item ad lade forshrifue fra Corisau, 100 gedder och bocke, 100 kalkuner, 100 ender, med it par rid heste, foruden ad hand giør reining hvad de shall komme Compagniet at staa.

30. dend lange og daglige for samenhed, har lært Jørgen Iversen, ad der fattes meere til ad bebygge St Thomas, end gouv. goede villie, og begierlighed. Og revererer sig til sin første ind lefuerede memorie directeurene meddeelt.

NB maa være kand shee hos commercij colleg: [opslag 49]

31. ad Esmith holder ded ickund for fabel verck, hvis der findes shrefuen i bibelen, om regnbuen i nor cide og om soel og maanens still staaende i Ioshua tid. Och at al hans sind og attraa er verslig. [opslag 49]

32. Esmit's anslag, ad bebygge eller at tage Crabbe ejland i possession, og ad der hiver meer magt og folck til, end compagnien formaar ad miste, hvis aarsage, Jørgen Iversen shal gjøre compagniet bekiendt naar hand hid kommer.

33. ad der Esmith hafe lat folcket raade for nogelen, og de der udofuer hafe druck sig fulde om natten, og Jørgen Iversen hannem ad vaarede om folckets uardighed, og ad han shulle tage nøgelen til sig, enten hand gick ud, eller sof om natten i saa vilde hand dog icke ker sig der an, fordi hand er af dend indbilding, ad ingen kand gifue hannem nogen goed raad, ad hand ded icke shulle vide bedre, eller saa vel som en anden.

34. ad hand gierne vilde haft Jørgen Iversen udaf fortet, medens hand var der, og det fordi ad een og anden plantere ded af hannem begered, forregifuende ad Jørgen Iversen hanem intet got raade.

35. Gouv. Esmith, vaar ded icke vel med, ad Jørgen Iversen, efter directeurenes ordre, alting hvis der fantes paa landet daa correct inventerde, saa og ad hand taxerde hver ting for sin verdie.

NB. ded som haft kost 2 Sk danshe her, er blefuen rignet for it pund sucker der.

36 Esmith vilde goezet som bleef hannem ofuer lefuerét, i tre mænds ofuer verelse. Ochsaa som Jørgen Iversen fick disput med de tre mænd som regen shaberne og registrering ofuersaa, fordi hand compagniens best shyldige giæld til dennem, hafde sat, imod compagniens tilstaande giæld hos planterne for shatt, hvor udi Esmith dennem stivede, forre gifuende ad hand i de maader, med at bereigne alting saa nøje shulle faa it stort ing. Saa at hand hannem all negere, kiøer, hestene, svine, og andre saae fæe, for uden taxering, ofuer lefuerede.

37. Paa compagniens plantagie, var ved ofuerlefueringen 4 støcker cassader, som med til børlig bruug vaar brød nock for folcket, mens saafrembt der mod, continuous ad confirmere der af som siden aug: er sheed, saa shal de komme for kort med ad hafue brød til folckets underholdning

N° 5.

38. Indbyggerne paa St Thomas, er ilde talende paa Jørgen Iversen, fordi hand icke vilde efter deres villie, efter gifue deris aarlig shat, och fordi ad Esmith dennem derris befall gaf, saa formerrede deris disput, med Jørgen Iversen der om.

39. Gouv. Esmith er i dend mening, ad compagniet hafuer quiteret ad drifue ydermere handel paa St Thomas. Och ad hand hans Gagie betaling, hafe at forshafue sig udaf recognition som den fri handel der skulle opbringe. Hvis Indkombst hand formener shal ad beløbe sig, meere end compagn. der paa landet til om kostning udgifuer.

40. Saa lenge ad ded er fred imellem Frankriig og Engeland, saa er der ingen handel ad for vente sig. Och dersom planterne paa St Thomas betaler huis de til compagniet shyldig er, saa blifuer der lidet at hente for fremmede.

41. Esmith følger sig efter hver indbyggers begering, og gjør saa som de det vil hafue. og fordi at mange som udi Jørgen Iversens tid motte gjøre noget for deris kost og liv, hafue nu maglige dage, saa er det, ad de hafue sagt, ad de vilde holde en tacksigelse dag, naar hand drager bort fra landet, fordi de er befriet af saadan plage, som hand hafuer veret til dem der.

42. Gouv. Esmith er ej goed dansh sindet.

43. Jørgen Iversen derimod er tydshe ej vel affectioneret.

44. Førend Esmit's komming did, var der ingen disput, om shatternis betaling, undtagendis ad de begerte ad motte vere fri for deris qvinder, mens nu blifuer de hadet, som hafue allerede betalt deres shat. Og vil de endeligen vere fri for den, for sig og deris negere, medens krig var, og motte hielpe ad besette for-

tet, eller og at nyde for hver persohn en soldaters løn. Mens Jørgen Iversen hafuer dennem for sligt tiennist al afbetaelt.

45. Jørgen Iversen ad varer gouv. Esmit af, ad folcket ruter for meget, og ad de dricker dem drucks om natten, ja ad de nøder hver andre til ad drick endten de gider eller icke. Ogsaa som hand hannem ombad ad vilde holde dend hafuende forrad, til raade, och icke betro hans tienner hvilket hand vist ad vere gengs fra corrosauer for en shelm, ad vere ofuer foer, og ad hafue nøgle der til, da blef Esmit for tørnet, dog lod sig det icke mercke imod Jørgen Iversen, ad hand hannem for sligt, tildel haffte ofuer beviisning hadet. Och skaffede pro forma bemeldte hans fiende af. [opslag 50]

N° 6.

46. ad Gouv. Esmit, strax efter forstaande var passeret, riglede Pieter Iansen, Jørgen Iversens dom finde imod hannem op.

47. och toe tønder kildyvel, som Esmit var blefuen lefueret, fantes der ickund 40½ potte, ad vere anteignet udi klad bogen for at ret er for kommen, formedelst uordentlige tilsuun.

48. Eftersom Gouv. Esmit ingen kone og barn hafuer, och sin broder, hafuer nock ad lefue af, och der for er ingen anden ad sørge for, end kongen och compagniet, da vilde hand der forre giøre sig self til gode af hans goeds mens hand lefuer.

49. Gouv. Esmit lader sig forliude, ad vilde bryde taarnet udi fortet ned ofuen til, og bygge ded op lgien, med een gang rund om kring det, til ad kaste granater ned af. Och efter som ded er hans profession, ad af vise og ud legge fortificationer, da agter hand ad efter lade sig it nafn efter hans døed, paa St Thomas ved sine bygninger.

Er der forre sindet, ad lade ned bryde graver huset, kramboden saa og de huuse ved muren, og i deris stue op bygge it stort og rundt huus med it packhuus under. Paa Smits bierg vilde hand med første begynde ad bygge een ere huuck, saa sterck ad fortet dermed kunde tvinges, og der paa vilde hand hafue 24 pundere. Ja er ad frøgte ad hand meest ded heele fort shal forandres. Hvilket shulle vere ickund en forgrefs och unødig bekostning for compagniet.

50. ad dend første misforstand, imellem Jørgen Iversen og Pieter Iansen der udaf undstoed, ad der Jørgen Iversen sig udførde udaf hans shiorte, hand i listighed, og vel og ruush med blote sig, og vees hannem sin bar rumpe, og fordi Pieter Iansen denne gierning saa høj opmuntrede ad, bringe hannem i for agt hos ind byggerne, lige som hand var en uerlig mand, saa sheed der at Jørgen Iversen sagde til hannem, ad dersom hand icke var en shielm i hans hierte, da vilde hand icke udtyde hvis der giøres i lystighed, og veed en rush, til det værste, og til ad ære een. Och dette ad Jørgen Iversen sagde til hannem, ad vere en shielm, vil Pieter Iansen, hafue beviis giort, ad hand er en shielm.

N° 7.

51. Gouverneuren Esmit og Jørgen Iversens disput, om fortets ofuer lefuering, efter ad Jørgen Iversen alting, som der udi fantes lod inventere, og benefning af hver huuses storhed etc. item ad Esmit hans anleg paa fortet, vragede. Och ad der paa landet ingen fort giøres fornøden, mens alleniste en redut hafde veret der nock, til med saa shulle ded hafd veret lagt paa Smits Bierg, hvor da compagn: plantagie kunde hafue blefuen defenderet. Hvilket Jørgen Iversen saa vel som hand ved, ad dersom fortet laa der shulde vere bedre, mens ud af mangel for folck, och dend store bekostning det shulle hafue veret til compagniet, ad faa all de materialier opslebet paa saadan et højt berg, resolverde hand ad bygge fortet paa det sted, som ded nu ligger.

N° 8.

52. Gouv. Esmit er i dend mening ad compagniens colonie med al ded som compagniet der hafuer, er ej meere verd dersom een vilde kiøbe det, end 50000 .. Mens til dend priis, dersom middelerne var der, vilde Jørgen Iversen ded vel kiøbe, eftersom hand reigner den værdste, med des bebyggelser er nu ofuerstanden.

53. Esmit, endog han udi 6 ugers tid, hans meeste arbeid gjorde der af, ad af ritze fortet, huor ledis det sig representerde, saa hafuer hand ded iligevel icke vilt sent saadan af teegning hiem, fordi ad ded siuntes

saa smuck, og komme Jørgen Iversen til for megen ære.

54. Gouv. Esmil hafde tragtet, at rocke Ian Piin op imod Jørgen Iversen.
55. formener, alt ded som hand hafuer bragt i ordning og ladet proclamere, shal Esmil efter mulighed søge ad forandre. Och for vendte hand Jørgen Iversen ad bruge protocollen.
56. Esmil tragted ad rocke balberen Math: Trupka op imod Jørgen Iversen. [opslag 51]
57. Esmil vilde ligesom tvinge Jørgen Iversen, ad hand skulle forklare Pieter Iansen [: hans største contra part :] ad vere een ærlig mand, hvis icke saa blifuer hand och bemelte Iansen for arresteret. Och blef ad Pieter Iansen udi gouv. Esmit ofuer verelse begert, ad Jørgen Iversen skulle slaa sig paa sin Mund, og sige ad dend hafde lejet. Ja ded blef af Esmil tollererit, ad Pieter Iansen shælt Jørgen Iversen for en shielm. Ochsom Jørgen Iversens meninger, saa var dette ickund der paa anseet, at op irre hannem, til ad vorde med hver andre handgemeng, ogsaa i een furie ad myre hannem.

Nº 9.

58. Esmil vilde hannem giøre shyldig, ad hafue tagen tvende qvins-personer med vold, og brugt dem for han koner.
59. Jørgen Iversens er belofuin af Gouv Esmil, in presencie, af tvende fremmede did kommende personer. Hvor hand offentlig sagde, ad hand hafd ud tage sig svare for Pieter Iansen, thi dersom hand hannem mødte paa land veje, saa kunde ded shee at han slaae arme och been i sønder paa hannem. Og der som Jørgen Iversen ded merckte ad Esmil holt med hannem, begerte hand sine pistoler, til ad forsiune sig imod saadant hans ofuer fald., hvilket Esmil hannem veigerde at vil hannem dem være følg agtig. Hvor ud ofuer Jørgen Iversen sagde til dennem som vare hos hannem ad være hans did komming igen til St Thomas, skulle trommen slaa om igien, og ej at være trued med Pieter Iansen. Ogsaa som bemelte Jørgen Iversens taele, ad trommeling skulle shee anderledis, naar hand hafde veret hiemme, blef Esmil forebragt, da sheede ded, at der Jørgen Iversen om afften kom til bords, og Esmil hafde Jacob Sherpster fra St Cruijs til giest hos sig, hannem ud shielde slemmere end som hand hafde veret en hunde dreng. Og hvad hand sig indbilde ad vere een general, og ad commendere ofuer hannem uanset ad sligt icke er kommen i Jørgen Iversens minde at vere nogen general.
60. Om anden dagen, efter ad Jørgen Iversen hafde ført Esmil til gemyt, hvor shammeligen hand hannem aftronnede i de fremmedes ofuer verelse, hvilke saadan til hans største for agt, til all de omkring liggende Ejlande skulle udføre. Da bad Esmil hannem ad forføje sig ud af fortet. Og sagde, ad compagniet kunde ej lenger underholde hannem, og med ded samme loed hand hannem ej lengere spiise.

Nº 10.

61. Gouv. Esmil endog at hand, paa sin spansh lader lidet anrette for sigself, saa gaaer saadant dog i andre maade bort, eftersom ad hand ingen agt gifuer paa kock og kelder svend, som neere hafue til deris fylde, som hand iblant til ofuer flødighed.
62. I hvor vel Esmil, Jørgen Iversen offentlig ud shielde, for ad vere een drancker, saa hafuer Jørgen Iversen dog befunden ad Esmil sig nogle gange der, hafuer dricken saa druck, som Jørgen Iversen sine dage icke hafue veret.
63. Jørgen Ivers undshyldning, ad hand sig i de sidste 2 Aar hafue veret til sterck drick, nemlig
  1. ad hand blef plauget med colica
  2. ad fordrifue melancolien, og forhindre dend fortred hvilken hannem dagligen blef til føjet, med ded at hver icke vilde giøre deres verck som ded sig burde.
64. Esmil, hafuer sagt til Jørgen Iversen, ad der som hand vilde giøre det hvis ret vare da skulle han smite hannem i det Hul, hvor Piter Iansen hafuer sit saa lenge. Och ad hand maa ej anderledis tencke, ad dersom hand kom der paa St Thomas igien, ad jo planterne hannem der skulle hugge leed fra leed. Ja ad hand ej viste om hand skulle komme heel shindet endnu fra landet.

Nº 11.

65. Gouv. Esmil hafuer efter lat i texel, en concubine, og nu hafuer hand forshreefuen fra Nevis een engels pige sarving. [opslag 52]

66. Jørgen Iversen hafuer ladet een ved navn Anthonij Perepaw indsette i fengsetet een nat, och de beshyldiger Jørgen Iversen for samme gierning, ad hafue hannem holdt udi sluteriet 7 maaneders tid.
67. refererer sig, til sine beshyldigers egne indhentede shriff hvilcke de før dages tid til forn hand for trock indleveret til Esmiit, udaf hvilke compagniet selfuer nogsom slute og befinde shal, ad de fleeste af dem, som Esmiit, formedelst Piter Ianßens fiendshab i mod Jørgen Iversen oprockte, til begge deres sags bestørckelse, ere [: som frans manden siger :] een parti canalje, og uforstandige mennisher ogvaer-hane
68. Jørgen Iversen, er i dend mening, ad sligt deris indelige og intet verdige beshyldinger, shal være des meere til hans beviis af sine tro og pligtige gierninger og ad kunde see der ud af med hvilke onde mennisher hand hafuer met plaget sig.
69. Gouv. Esmiit truer Jørgen Iversen, ad vilde compagn tel shrefue, ad hand hafuer ladet en af compagn tiender døde i jern. Bemelte tiender hved navn Christen Maartens, var een af de fire shelme, som der først løb bort fra St Thomas med compagn jolle. och toeg hand og hans 3 cammerater noget gaver och andet goetz med sig.
70. Desligeste ad Esmiit vilde hiemshrifue, ad Bolle Jensen, saa got som af Jørgen Iversen var i hiel slagen, hvilket dog icke er sheed, efter Jørgen Iversens vitløftige beretning
71. Esmiit legger Jørgen Iversen aarsagen paa, formedelst hans synders skyld, ad de haffe hafft der, i saa lang tid ufrugtbar verlig. Der dog de andre ejlande hafue icke mindre hafft udi 4 aar tør vær. Och beretter Jørgen Iversen ad hand altits hafuer veret omhyggeligt at holde folcket til Guds frigt.

Nº 12.

72. Esmiit hafuer ogsaa at shilligt ad dadele paa Jørgen Iversens plantagie. Mens saa som Jørgen Iversen derom vil selfue informere compagniet naar hand hid kommer, saa refererer hand sig til dend tid.
73. Jørgen Iversen, siger ad der hand reiste her fra til St Thomas, var hand ingen mennishe noget shyldig. Uden det som Compagniet ham af sin løn forud betalde. Mens nu, gaaende fra St Thomas var hand der meere shyldig, end som ad der endnu i it ½ aar kand viede af sin plantagie betaelt

NB befunder ½ info løn .....

74. siger ad ded er dend fembte Reise, at hand er dragen ud af Vest Indien, mens beklager sig, ad hand ingen yid der fra er kommen saa foragtelig end denne reise. Saa at hand forsuare sig self ad hand saadane en foragtelig dag shulle belefue. Og de som vilde bevise hannem den ære, som man pleier ad giøre naar een af deris Venner forreiser, turde icke udaf frøgt for gouv. Esmiit, ad hand siden shulle hade dem.
77. (75 og 76 er sprunget over i nummereringen) Jørgen Iversen siger sin refugium, til compagniens directeurer, og sin æres opreisning igien, imod alle sine hadere, og som hannem saa sham fullig hafue beløjet, fordi at hand ej har vildet til lade dem at giøre det, som var til compagn shade.
78. Bekiender sin hiertes urolige tanker, ad hafue dispereret om sin salighed, ad vere icke een af dennem som fra evighed var udvelget til saligheden. Och der forre offtere ad vere undslagen af dette legemlige fortred, som mennisher hannem til fojede, hafuer veret sig fra Gud til Fanden ad føre ham fra dennem, item hafuer icke veret i 9 aar til Guds bord. [opslag 53]
79. Agter nu ad bedre sig, [: med Guds naadige bistant :] at foragte verden med al hendis herlighed, och kaars feste kiødet med dets begierlighed.
80. Til beslut, for haaber Jørgen Iversen, ad sin gissing ej shal vere missing, som hand troer af gouv. Esmits af seende blifue shal, eftersom ad Jørgen Iversens attra allenist der udi bestaar, ad hand maa forbliffue sin Gud en behagelig, compagniet en gafnlig og directeurene en tienst villig tiendere, thi hand tragte ej efter størere ære.

[opslag 54] Nº II.

Extract ud af gouv: Esmits breef shriffuen d. 19 septemb 1680: hvilket blef compagniet til sent med deres forige gouverneur Jørgen Iversen, som her den 7 martij 1681 arriverde.

NB

Copien af hans forige daterit d 7 Julij 1680, der udaf er originalen compagnien til før indlefueret och findes det allerede extraheret.

- A. adviserer ad hver een paa landet klager ofuer Jørgen Iversen. og ad de beretter for shreckelig enig om hannem.
- B. beretter hvis ham selv af hannem er vederfaret, eftersom hand ellers icke skulle hafue kunt trod sligt deres beshyldinger, nemlig:
1. At alle de som ofuer hannem klagede, dem sagde hand ad vere shielme og forredere, og at hand dem icke agtede.
  2. ad hand hafue sagt ham, der som hand vilde høre efter hvers indvending, da shal de alle klage ofuer hannem.
  3. ad alt hvis imod hannem ind vendis, ded agter hand for visse vassie. og ad hand bad Esmit at hand icke vilde tro deris beshyldinger. [opslag 55]
  4. ad Jørgen Iversen hannem i først, gandshe hafde intagen formedelst hans geistlig discours, og shriffter hand har componeret, her udofuer hand hannem ogsaa mere trode end han angifuer. Mens der Esmit forandrede, og questionerede, hvis hand til hans defens berettede, saa kom hand til hannem om natten i sit kammers, efter ad hand hafde melt sig an hos hannem, ad komme ind hos hannem. Och vilde endeligen dricke med hannem, der hand allerede var drucken, saa ad Esmit motte drick med hannem, hvoraf Esmit om anden dagen var siug. Er dage der efter kom hand Jørgen Iversen ilige maade igien, og motte hand dricke med hannem, Hans Nansens og compagniens shoel.
  5. ad der Esmit icke vilde lengere dricke med hannem, bleef hand vred, og spurte om hand holt sig forgod ad dricke med hannem. Det som gouverneuren nu er, det hafuer hand veret, og at hand er dend persohn som al ting hafuer indrettet.
  6. ad endog hand bad om for gifuis, saa kom hand dog dagen der efter, og drack sig drucken med andre, og begynde ad cracele.
  7. ad der som Esmit hafde lagd sig paa kruud taarnet, at være i roe for hannem, kom hand om midnatten til ham igien, och spurte om hand var vred paa hannem. Och da Esmit hannem svarde ad hand icke var svere, da vilde han endeligen ad hand skulle dricke med hannem.
  8. Dagen der efter kom hand, og bad ham om forladelse, mens saasom Esmit hannem ick ville svare der til, saa kom hand 2 dage der efter paa krudtaarnet til hannem med it tent lys.
- C. Gouv. Esmit forbyder Jørgen Iversen, ad spise lenger ved hans bord, hvor ofver hand blef fortørnet, och vilde derfor ad man skulle gifue hannem 3 gange om dagen mad, och at bordet skulle være bred for hannem, eller og at lade hannem vide, naar bordet var breed, og der Esmit i kund spisede hver 24 timer een gang, saa sagde hand ad Esmit hannem icke undt madden dend hand aad, her udofuer de kom i disput..
- D. ad indbyggerne, eftersom de fornam ad var u venner med hver andre, saa kom de ind med deres klagsmaal imod hannem, og er deres beshyldiginger blant andre diße:
1. ad hafue lad en døde udi jernet.
  2. ad hand hafuer slaget planterne.
  3. ad hafue kjøbt 2 negere for sin egen brug for compagn flesh.
  4. ad i stads compagniet har it indigo verk, saa hafuer hand 4.
  5. Compagniens qveg er magere, suin er fede.
  6. ad hand er sindet, ad kjøbe ded heel land, der som hand ikund hafde endnu 4000 rD.
  7. og at hand endnu for haaber ad komme did igien for general. [opslag 56]
  8. ded af hannem bygte fort, uanseet ad der udi er sheed een ofuer stort arbeide, saa er ded meeste veret unøttig. Och kand tvinges fra it berg kaldet Smits berg. Er bygt uden proportie af een festning
  9. Støckerne som hand kjøbt hafuer duer intet.

10. Af compagniens plantagie, har compagniet endnu dette aar ingen profit at for vente sig.
11. Crombay plantagie som ogsaa hører compagniet til, er ickund med cassad beplantet, som er af lidet verdi.
- 12 Blant den udstaaende giæld paa St Cruijs, shal der vere ofuer 70000 ~~fl~~ sucker banquerot, och ved man ick om de vil betal eller ej.
- NB** Efter gouv. paa St Cruijs Mons: La Saullaje shrifning, er al handel, med fremmed af kongen af Frankrig forbød.
- E. Gouv. Esmit hafuer ladet proclamere ad dend frihandel een hver er indvilliget. Och at hand saadant vil for sende til andre fremmede steder
- F. melder endnu om Tortola, och at det shulle vere St Thomas til stor gafn, der som compagniet kunde til forhandle sig ded.
- G. Indbyggerne holder om an, ad deris Koner, dødttere, og slavinner motte vere shat fri. Och at dennem 2 aars shal frihed motte ind villiges til recompens af deres vagt holden denne fride ofuer.
- H. Forsteckere compagnien, ad efter 2 aars Forløb, de shal bemercke St Thomas op komme, ad shiller end dag og nat.
- J. Der fattes folck. Och derforre saa maa saadant for alting vorde secunderet med folck. Och det af voris egen natie.
- K. Hafuer haft en goed shilt padde fangst, at hand er for dette aar provideret med provisie.
- L. ad der paa landet, hejligen behofues
1. Hiule man.
  1. Smed.
  - 2 a 3 lester steen kul.
  1. Drajer.
  1. Balbier, og medicamenter.
  1. Kiobman
- Atshilligt ny betientere.
- Arbets folck, om shiønt det var 1000 personer, saa hafuer hand at fly dem at gjøre
- M. Agter ad indtage Crabben ejland, naar hand foor flere folck. Och om shiønt spanierne hafuer ruiet mange natier som saadant i possessie vilde tage, saa for meende hand ilige vel, ad for vere dem ded. ad det er hejligen fornøden til St Thomas opkombst
- N. Beretter, ad hafue ofuer al der i landet og andre deris øer, bekient giort, ad paa St Thomas under it aar, efter følgende vare shal vere der til kiøbs: nemlig:
- Master.
- Beeg
- Tiere
- Tran
- Verck
- Tømer
- Blocke och alt under soe reedshab
- O. ad der er meget porkholt paa St Thomas, og at hand hafue ladet hugge een parti i forraad inden Grivens did komming. [*opslag 57*]
- P. Beger 2 å 3 shiibs timmer men, thi de har timmer nock at timmere.
- 1000 før planker
- Q. Ian Piin begere ad tournere sin kone for 30 rD dog med denne vilkor, der som hun kommer ofuer til hannem, og ei hellers.
- R. all boger og inventarie hafuer Jørgen Iversen tagen hiem med sig.
- S. ad Pieter lansen, hvilken Jørgen Iversen, hafuer angiven ad vere een oprocker, og en shielm, med 26 vidnis byrd sig hafuer purgeert, ad vere een erlig mand, og een tro undersot af hans kongl maist. saa at

hand hannem udi forsammeling af enkel, det gandshe kand vil forestelle og er klær ad vere en erlig mand.

T. Vil til sende compagniet bemelte Pieter Iansens proces.

U. Tacke Gud ad Jørgen Iversen er kommen fra landet.

V. Begerer at tilsende hannem

2000 rD kruud – efter som ded hvilke der er, er Gammel og .....

1000 hant granater

50 rD salpeter

20 rD kul af linne træ

100 rD bloem-svovl

2000 glas flasher, hvor af 4 een anker holder, efter som brendviin der ellers blifuer pot og seden blifue overstücken, hvilket stor leccagie for aarsager.

NB disse flasher blifuer gjort i Holsten, og ved Claus John der om beshed, og des model

X. At all planters hafue begeret af Esmit, at hand vild give en arrest paa Jørgen Iversen. Och førte de blant andet klage maal imod hannem ad hand hafue forceret en egte mands kone.

Y. Gouv Esmit begerer, ad komme hannem i hu, med ad send ham noget europese kost og provisie.

Z. Siger ad hannem hans reise til Vest Indien hafuer kostet 582 rD – og beder at saadant motte ..... tagen i consideratie, at komme ham der udi til hielp.

Aa. Begere ordre, om at forandre farve og at bygge nogen ny festning.

Bb. Eftersom directeurene hafuer belovet hannem, hans kongl majts portrait, saa begerer hand saadant at maatte vorde til sent.

Cc. Siger at vere fornøden, at dend hannem hans majts vaaben, jo større jo bedre, shaaren i træ och det 6 gange

Dd. ad Jørgen Iversen hafue af tvungen planterne, at teigne, ad de hafuer intet paa hannem ad klage i nogen maade. Och begerer hM ordre, hvor ledes hand shal for holde sig med Jørgen Iversen effter som hand udj hans instrux icke hafuer saa megen myndighed, at dømme udi Jørgen Iversens sag.

Ee. at planterne alt hvis som er blefuen sagt om Jørgen Iversen, vil bekræfte med vidnesbyrd.

NB Esmit sender her hos en udførlig memorial paa hvad for vare hand begerer.

[opslag 72] Copie

Gunstige herrer och directurs, som jeg for nu haffuer ladet directurs herrene vide, huor ledis at mons^r Kasperante da Gou paa St Cruijs, haffuer udi aar 1674, par fors i mod min ordre ladet udloße af galioten St Thomas, det gods som jeg did sende med Hans Lorens at for handle, huor af denne hoß følgende copie den ordenansie, som hand da der om gjorde, med hans raad och officiers, kand tiene eder til videre kiendshab der om, ilige maade kand denne anden copie af Jacob Sharpsteel suplication til officerene paa St Cruijs och derris suar der paa, om jachten Haufmandens op sending til Martenico, i mod min villie, tiene eder til att vide, at de ej som fijender da to jachten fra oß mens til derris fornøden hed at gjøre een rejse for dem, alshøndt de den dog der efter beholdt, før end vi der viste af det vaar krig, anno 1678 den 3 feb^r Da førde de franße fra St Cruijs med den af St Thomas een frie neger mand ved naffn lanon, som vaar een frie plantere paa St Thomas, och boede paa hans plantatie huor de tog ham, saa och Pieter Naelhoudt, som och er een frie negere och plantere der, med begge derris quinder, ved naffn Magritta och lanton, som de haffde kiøbt frie til at verre derris hustruer, Pieter Naelhoudt und løb dem, mens lanon, och derris tvende hustru førde de fangene bort til St Cruijs huor de har holdt dem for slauer, huilcket jeg ej troer, at kongen af Franckerig vil til ladde, at de andere af de frie plantere och voor konges under danner der, har derris eget land och plantier der huor paa de da boede dersom I goede Herrer vil her om shriffue til Franckerig da for haaber jeg, at comp: vil med voor kongis hielp faa satisfatie for det, som de i fredige tider paar fors, och efter derris egen villie, for uden nogen lovlig Aarsag fra oß taget hafver, de tog da och med dem fem af de portegijße negere, huor af een ved naffn Phillip, er frie, om de i gien kunde bekommis, fordi at de hører de portegijßer

---

[opslag 80] d: 28 9br: 80

Extract ud af Nicol Esmits Skrifuelser da dato 26 Nov: 1680 som vi her den 4 April 1681 under V. d. Meijnsens Convolut bekommet hafuer.

1. Continuerer at skrifue om Jørgen Iversens beskyldinger og at hand vilde sende derom des Documenter, med It Crus Skiib.
2. Ad hand er nu giørende, ad bringe al ting udi en goed tilstant. Och at Indbyggerne siden Jørgen Iversens Fortreck, lever skickeligen.
3. Ad sende Endeligen Folck, saa og ny Betientere ud, til at afskaffe de gamble Betienter.
4. Begerer een Slupe.
5. At der kommer adskillige Fremmede, som setter sig paa St Thomas, saa og at Hollenderne og Engelske, hafuer oprettet der, 2 Magasin, med Canari, Malvaser, Kiød og andre Vare.
6. Ingen Viin ad sende ham, mens
  - Folck
  - ordinaire Leret
  - Hatter
  - Skoe
  - Røget Flesk
  - Flasker
  - Osnad Leret
  - Slees Leret
  - Strimper
  - og Sterck Øl.
  - 1000 Fyrre Breder
  - Jern Bom
  - og Fiint Jern Ad giøre Som af.
  - Steen Kul, har hand der kjøbt, saa meget hand for ½ Aar haver fornid.
7. Kjøber hvis hand har fornøden, af de fremmede imod Pockholt á 42 Styvers ..... og om beder at motte vorde secunderet [opslag 81]
8. Ad der fra d 10 til d 21 Nov: saa megen Regen er falden, som icke kand mindes, ad vere føre skeed, hvilcket siden af saa Sterck-Storm er paa fult, som icke kand mindes ad vere føre skeed. Ved hvilcket hart ver, Catoen Træerne er til føjet nogen Skade, dog icke af Consideratie.

[opslag 98]

Hoch Eedele ... Welgeboorene Wel Eedele en hoogch Acht bahre Heeren, der Deenschen
West Indischen Comp: ect

Gunstige Heeren; Ich can met Weeten och mijn Brief Van den 20 7br 1680 par Monsr Joris Euersen de Heeren Is te handen commen Is het te rechtcommen, soo hebben de Heeren den Inhoudt hoope Ick wel verstaen, Van weegen de Wessel Brief Van twey hondert RixDr die Ick Van Monsr Euersen geweest Gouv hieront Vangen hebbe, och aen Monsr Nicolaj Bøje Barbier ower gesonden hebbe, om het geldt van de Heeren voor mij te ont vangen, heest hij het noch met ont vangen, soo geliewen die Heeren hem het Selfde te laete Volgen, dan het Is soo lange tijdt dat Ick die Comp gedient hebbe, och Ick hebbe noch indts ons vangen van mijn gasij hier nock tot huijs anders och dat Ick verteert hebbe

St Thomas op Christians Fort den 7 9br 1680 Ick verblijwe De Heeren al tijdt Schuldig dienner
Matthæus Trupka Barbier

[opslag 98] Copia 1675 8/6

Høje Edelle och Velbaarne Vell Edle och Høje acht bahre Herrer, det Octroyerede vest Indishe Compagnie Directeurer behager, at betalle till Suend Hendrickßen Schmed eller till hanß ordre Fiorten Dag effter Sicht aff dette mit Forste Wechsel Breff der som det andet Ej Er betalt, fem och fyrgetiuffe Schlettedaller som er det Resterende, som hand I dag till goede haffde aff hans Løn, som han I tree ars tid, udj Compag: Tienniste haffer fortient Effter hans Contracts Indhold, Actum St Thomas paa Christiansfort d 8 Junij 1675 Jørgen Ifferßen

sijger 45 Achlette Daller

Gunstige Herrer, de dansje Vest Indishe Compagni Directeurs, etc: behager at betalle for Gouvvr Jørgen Iffuerßen, Regning, dette Wechsell Breff Effter dets Indhold, till herrr Bartolomeus Jensen fordj at Jeg her Fyldest och Fulward den for annammet hafuer att Fornemme Jørgen Iffuerßen, och I Willing Vendshab der med bevisse forbliffuer Eders tientsvillig tienere, Actum St Thomas d 15 Novemb: Anno 1678

till Vitterlighed Nielß Lassen Suend SHS Hendrickßen Mercke

Ind Lefueret til Compagniet d 29 April 1681.

[opslag 174]

Kiøbenhaffn 1681 den 12 october

Gunstige och edelle herrer etc:

Som jeg haffuer igiennem læst gou^v Esmits breff, aff den 14 martij, och der udi er farer hans store shrig og liden sandhed, da maa Jeg be kiende, at de som først haffuer giffet det naffn, aff een grootspreecker, har ej ramt mis, det vaar vel at hand fant der for sig, goede høns, øxen, och faar, til at giøre de siuge, saa hastig fresh med, huor til jeg fortroer vaar dog anden hielp, end som hans egen, jeg vill med ham øndshe, comp: megen løcke med St Thomas, mens jeg frøchter, at hans store ord och dilegentie shall hielpe der lidet till, alshjønt at hand der saadan eet stort beslag, med hans toe møller der om giør, som den u-lyckelig Jørgen Iffuersen for ham der dog haffde opsadt, saa och plantet rørene, huor aff at hand det shønne socker har giort, som shall kunde tienne til bevis, huem aff os toe der er løgneren, naar och min forrige shriffuen der om, bliffuer efterseet, der som hand haffde lærdt aff appellis, at shoemageren burde at bliffue ved hans læst, da shulde hand ej lade hans u-forstand kiende, med at mynstere mig, i det, som hand sig lidet paa forstaar, och vaar hand ej selff saadan een bedrager, som hand vill giøre aff mig, da troer jeg ej, at de efter capt: Harmand bets siggen, shulde hafft giort een bandit aff ham paa Jamico, som er mindre reputas for ham, end min gierning Er, St Thomas, jeg vil vell bekiende, at Jeg har ej meere kiendshab af at coloniære land i America, end som jeg har hafft til at bebygge forttet, som Esmit ej kand forbedere med at forandre, huilcken gierning min sl: fader ej kunde lære mig ved bag ovnen, haffde jeg bleffuen der ved, da haffde jeg nu verret fri for de forgifftige tungers sticken, som mis under mig den forstand, som Gud mig giffuet har, til at fortienne mit daglig brød med, som jeg ej uden sorig och fortreed i min tid har ædt, jeg øndssher gierne at vide, huor i alt hans coloniærs vished bestod, meer end min, och at see det, at denne forstandige mand, kunde tilsende comp: nogen aff hans vis heds profijit, at der aff kunde sees, huad hand der meer end jeg, til comp: fordeel giort haffuer, saa och huad hand aff den u-lyckelig, heller som hand siger u-forstandige J: Iffuersens gierning har der forbederet, har jeg der verret een pæst paa landet, da bestod den hefftigste siuge der i, at jeg vilde at folcket der, shulde giøre noget til at betalle derris giæld med, saa och samle noget i forraad, for een gammel mand, (*Tilføjet*: hier blant de indkomne papirer i aug: 1681.) [opslag 175] mens nu har Esmit saa vidt raad bod paa den siuge, at huer giør der nu meest huad de vill, saa at der bliffuer lidet heller inttet, aff den udstaaendis giæld betalt, och een deel aff de som i min tid, haffde der uden shyld, klæder paa røgen, har nu borg och giæld, jeg troer och at naar Esmit leffnets forhold bliffuer retteligen efterseet, heller spurt, da shall det befindis, at hand shall verre til meere spott for hans nation, end som jeg selff, huor jeg har verret, før jeg kom i comp: tienniste, saa som det een erlig mand bør at giøre, och jeg shall ej fortæcke her fra, førend at jeg har bevist, at jeg har och tient eder som een erlig mand, huilcket jeg ej troer,

at Esmit shall saaledis bevise, som hand det har sagt at giøre, thj hans capteins gierning er her ej vel bekindt, hans erlighed shall och een deel kiendis, aff hans med Griffuen hiemsendte papier, huor aff hans vished och sees kand, at hand aff Inttet kand giøre noget, kunde hand betage mig hans hielp, som forstaar mine tancker langt fra, da vaar jeg u-lyckelig :/ hans 30 tussind pund sockers hiemsenden, forstaar jeg vill bliffue til half parten, mens de nogle tussind 77 tobacco, til inttet, dog icke dismindere, har hand dog holdt hans ord, med at sende shibet fuld hiem, haffde hand giort det som hand burde at giøre, da kunde hand vel hafft sendt comp: een deel tobacco hiem, och det hus fuld aff cattun, som hand lod der bliffue liggendis, for dem paa Carisaue, i steden for noget aff træet, det er comp: til saa stor profijt, at hand har, der dagelig holdt 130 slauve i verck, som det vaar manden, der lappede bogzerne for inttet, och gaff traen til, och har hand der allerede 42 slauve, af hans egne, da er rig dommen suar hastig løben paa ham, siden hand kom der, och førde ej offuer 42 stk did med sig, af hans egne, i penge och kiøbmands vahre, jeg kunde her vel suare vitløfftiger paa hans store beslag, mens det vill komme til pas her efter, huad mye esels heller heste, som hand der har laant, troer jeg ej, at hand vil føre comp: noget til omkostning for, thj det har verret af de, som vaar did førdt til at sellis paa de andere ejlande, och har der for hafft derris føde paa comp: græsgang, huor sandt det er, at comp: har der ickun 22 negere, som kand giøre noget, och 2 magere heste, kand beest sees i inventarium, och bevissis med de hiem kommene comp: tienere, som och saa vel som fremmede nationer kand vide at sige, huad St Thomas formedelst hans did kommen, siden min fortreck, er forbederet, vaar der efter hans shriffuen fleer folck, och neggere paa landet, da vaar der inttet om at tuille, at der jo inden lang tid shulde kunde laddis eet shib fra med landets fruchter, huilcket jeg och før nu har tit nock shreffuet, saa at hans 30 aars kiendshab af America, har ej til førdt ham støre videnshab, om de landis bebyggelse, end som mine 28 aar, har mig tilførdt, som fra een sarving har saa vidt betient de landis tienniste, at jeg der om, vil inttet lære aff Esmit, som jeg kand ej forstaa aff andere, end aff ham selff, at hand har der hiolpet at oprette nogen colonie, huor om jeg videre i mit a: b: c: breff har shreffuet, -

Udi hans breff datteret den 5 och 7 Junij, seer jeg och, at hand har mig i hans ihukommelse, vaar hand ej een u-forshammit ære shænder, da shammede hand sig vel noget, at shriffue saa meget u-sandferdigt om mig, och om det andet, som der udj findis, de mange stolte shibbe, som hand har offuer commanderet i hans dage, maa vist verre aarsage der aff, at hand beder Gud bevaare sig, fra slig smaa shibbes did kommen, som Griffuen er, til hans assistentie, jeg veed ej huor udj at det kunde verre til hans, heller coloniens store shade, at det kom did, efter som det førte meere did med sig, end der fra och kand hand aff een liden fortred ligge 3 uger siug til sengs, da er det ej under, at jeg der aff min støre, och daglig fortred har det giort, det er noch troeligt, at shibbet shulde der ligge det helle aar, och meer, før end at det shulde hafft kundet bliffue ladden, haffde hand ej laddet det med træ, fordj at hand lader der de fræmmede føre alt det andet gods bort, som der bliffuer giort paa landet, saa och det som fra andere stæder did kommer, huilcket och er at see aff Griffuens ladding, at der ej er eet pund tobacco med hiemb kommen, der jeg dog troer, at der dette aar er vel giort 30 tussind pund paa landet, det er at befrychte at hans raad, som hand giffuer det naffn, aff hans borgeri, shall ej raade noget som kand verre til comp: bæste, thj de meeste aff dem, ere de som jeg i min tid der var meest i disput med, fordj at de vilde giøre det, som vaar til comp: shade, och som jeg forstaar, saa har hand der giort den op snapper, Carel Baggart, til captein, som ej tør komme hiem til Vlissing, fordj at hand hans redderis gods har forødt, och naar Esmit efter hans egen villie, maa selff udvelle hans egen raad, da er det at befrychte, at komp: med tiden shall der haffue bebyggt St Thomas, for een fræmmed nation dog huad vil jeg sige, Esmit er efter hans shriffuen, vis nock [opslag 176] til at forestaa hans bestelling, saa at ingen kand ham noget der i lære, jeg øndsher at hand maa ej bliffue all for vis for comp: paa det sidste, och giøre sig selff der alt for meget meester, Jeg tvil der och slett inttet om, at min gierning shall det jo bevise, at jeg er saa erlig een mand, som Esmit er, heller nogen tid har verret, och at jeg der har meere søgt comp: beeste end som Esmit giør, som søger der meere hans egen fordeel, end comp: huor udoffuer at comp: didsendte vahre, kand ej sellis der, til nogen fordeel, och saa lenge, som hand selff, maa der verre de fræmmedis kiøbmand och factor, da shall det verre for gæffuis for compagniet, at sende entten shibbe heller vahre did, och haffde jeg i krigens tid ej med flid søgt comp: profijt, huor

shulde jeg da hafft faaet shibbene saa fuld ladden hiemsendt, som de har verret, eftersom der da vaar lidet paa St Thomas til ladding at bekomme, andet end træ, och huor sandferdig at det er, at folcket gaff da for godset, huad der for bleff begieret, kand beest sees i derris breffue der om, det som hand shriffuer om Hans Joensen och hans carasun, kommer mig fræmmet for, och det hans shriffuer, at comp: haffde ingen hæste, møller, heller oxer, at maalle derris socker røer, och ingen negere til at holde derris socker verck gaaendis, det er u-sand-ferdigt, thi med de neggere, beeste, och møller, som comp: der har, kunde de noch hafft holdet socker vercket gaaendis, och det meeste som der fattis til møllerne, det vaar de mettaell, som jeg før min hiem kommen har omshreffuet, heller vaar den eene mølle nye, och den anden nye flyed, och haffde hand sendt hiem det saldt och den cattun, som der vaar, saa haffde det ej giorts behoff, at giøre saa stor omkostning, paa træ at sauge, och lang veje at hente, til shibbets ladding, een vel betenckt stemme, kunde vel hafft raadt ham slig u-nødig omkostnings giøren aff, at lade saa strax hente 42 slauve, fra hans plantatie, och 12 mujl esels och heste fra portorico, jeg maa bekiende, at hand er der meget løckelig, at hand saa /: Daetlyck :/ kand faa, alt det som hand shriffuer, och huilcken een stor voor belt det var ham, at hand haffde forstaaet aff Jørgen Iffuersen, at landet kunde ej giffue noget socker kand aff ordene vel sluttis, som jeg dog ej har saa sagt, det landet er salpeteris, det er vist, och ligge saa er det sandt, at det er aarsagen at der ej endnu kand bliffue saa got socker giort, som der paa gammel brugt land kand giøris, huilcken siggen hans vished wj kand giøre u-sand ferdig, och det socker som jeg der koggede vaar ickun i een kiel, som vaar opsadt ved forttet, huor i jeg nogle gange proberede, om jeg kunde giøre gott socker, och alshjønt det er ildeværdt, at talle om, saa vaar der noget aff det som der da bleff kogget, saa gott som det der nu er hiemsendt, och somt bedere, saa at jeg dog haffde der bedere kundshab om, end nogen aff dem haffde, som da vaar der paa landet, mens shulde det, som hand her giør saadan eet stort beslag aff, at hand har ej seet paa nogen penge, heller omkostning, haffue til førdt comp: saa stor profijit, som hans glædis raab er, da kand det best vidis af det socker, som hand har kaaget, och naar hans dickvils I 24 timmer har kaaget 8 @ 900 R , da kand det regnis at hand i 20 dage, har kaaget 15 @ 16000 R , meer fortroer jeg, at der med shibbet ej er hiemsendt, der som hand vil nu regne 5 R om dagen, for huer aff hans 42 neggere i 20 dage, da er det 4200 R socker, kaageren faar de tiende pund, foruden hans rejsis omkostning fra Carisaue, om hand ham expres der fra har forshreffuet, saa at der allerede med disse toe poster gaar $\frac{1}{3}$ part af sockeret bort, haffde hand ladet de socker røer, som der vaar goede til at kaage, bleffuet kaaget med de tre kieller, som jeg der haffde Indsadt, och ej giort der større beslag aff, da haffde det verret profiteliger for comp:, end som det nu er, at hand der har Indsadt 2 kieller, til de tre der vaar, huor der dog ickun vaar holl for een, thj for først vaar det gandshe u-nødigt, at giøre saa stor een hast och omkostning, til at ladde de socker røre huggis aff i 20 dagis tid, som med større profijit haffde kundet bliffue giort i 60 dage, thj det veed jeg vist, at der een stor deel aff dem er gaaet tilspilde, som der kunde hafft bleffuet giort kildyvel aff, for det andet har hand och til comp: shade ladet hugge, saa vel de røer, som vaar for unge, som de der vaar gammel nock, huilcke shulde hafft giffuet meere socker aff sig, och verret bedere end som det er, der som de maatte haft staaet til derris rette tid, huilcket socker kaageren har och sagt ham, mens det achtet hand inttet, saa at hand her i har verret een u-forstandiger mand, end som Iffuersen er, de 4 @ 500 mand som hand om shriffuer, at hand inden eet aar haaber at faa paa St Thomas, har før min fortreck der fra alt verret i vente, och jeg tuil der ej om, at hand jo saa gierne som jeg, vilde at de der vaar, mens der hørreer meer till end villie, huor om jeg før nu videre har shreffuet, saa at jeg seer at hans store raaben, om hans goede regering, er ickun egen roes, och ham selff til største profijit, thj Jeg kand [*opslag 177*] ej forstaa, at der er siden min fortreck der fra, bebygt meer end tre plantatier, det hand i den 16, 17 och 18 post om shriffuer, vilde her tage for megen pladtz bort, der som jeg mit suar der om her indførde, jeg vilde gierne vide, hvad det er, i den 4, och 5 articul, som Jeg har tvungen planterne til at undershriffue, at jeg der paa kunde suare, det hand kand ej raade comp: til at sende der meere vahre did, heller ej meere end for 2 @ 300 RixDr i lerrit och choe och saa meget meer lybsh øll dets aarsag giffuer hand selff til kiende, i den 20 post, med hans videre af raadning, och til kiende giffuelse, at hand har der selff, for offuer de 20 tussind RixDr i vahre liggendis, hos ham at sellis, er det icke een herlig forklaring om comp: for deels søgning, haffde hand dog shreffuet om gods,

for 600 RixDr meere, da shulde det nock kundet verre omkostningen værddt, at sende eet shib did, med hans rejs och aar løns verdie, fordj at hand er der saadan een stor kjøbmand for de fremmede, det er beest at jeg stopper, med videre der om at shriffue, thj sandhed bliffuer aff mange offte ilde hørt, som och har hioipet meget til min hadding, I goede herrer kand vell selff, lettelig af slig hans egen shriffuen forstaa, at min forrige shriffuen, om slig hans egen fordeels handel, er ej u-sandferdig, och saa lenge at det der paa saadan een maade shall til gaa, saa som hans forsatt er, da er det alt fortilligt, endnu i toe gange 18 maaneder, at sende noget shib her fra did, til at faa sin ladding der aff landets fruchter, och lenggere vil det vaare, før end at der af comp: pantaties fruchter kand bliffue eet shib laddet, om der kommer Ingen forandring, Gud giffue at jeg haffde aldrig seet St Thomas, da haffde jeg nu verret fri for denne forted, som jeg nu har, af det jeg haffuer verret der, saa och aff det, jeg forstaa, at den grootsprecker, vill til føre een fræmmet profijten af comp: omkostning, och min møje, som jeg der til comp: beeste har hafft, det er høje tid, at hand nu haft haaber at ind kræffue nogen aff den udstaaendis giold, som jeg fortroer shall verre saa meget, at hand der med kand betalle sig, de veel contanten, som hand har for shodt for comp:, och saa at ladde det andet staa igien, jeg kand ej noch som for underes, huor den mand i saa cort tid, er der kommen til saa stor een rigdom, som hand baade først och sidst om shriffuer, det maa vist verre regnet ned paa ham, eftersom der i min tid vaar meget tøvæer, kunde comp: faa saadant folck at sende did som hand omshriffuer, da vaar det vell gott, overseere veed hand sig der vel at forshaffe, dog dette er her hos at bemercke, at hand elsher meere de fræmmedis did kommen, end voor egen nation, och der som hand maatte raade sig selff, da veed jeg vell, at hand ej shulde ville holde een tro dansh mand hos sig i forttet, och jeg kand ej see anden aarsag som hand har, til at sende de udsende folck tilbage igien, och at cassere de danshe, som der er, end det hand tøkis at hans giernings handel der, shulde formedelst dem bliffue, eder bekiendt giort, som i steden for comp: profijt søgning, er hans egen, der er een ting, som ej er om at tuille, at der som comp: haffde der slauve, och til behørende officiers nock, at der da jo aarlig shulde kunde bliffue giort 150 tussind ~~7~~ socker, och mig tøkis at comp: er lidet disbedere, for den megen goede tobacco, som der kand bliffue giort, thi de faar inttet der af, och er landet nu kommen i flor, med hans 4 hußet tap hus bye, da kand der snart bliffue fleer opbygt, thi der til fattis ej træ, mens pladzen som denne bye er paa fonderet, er ej bequem til at bygge meere end een recke huße paa, saa at jeg ej kand achte all hans shriffuen der om, for andet end een deel slader, och stod alle de husse i lius lue, da vaar det bedere for landet, end det er, at de Der staa, thi de forhinderer Ickun folcket der, fra at bebygge derris plantatier, och fører dem i stor giold, vaar der eet gott værts hus for de fræmmede, da vaar det alt nock, huad hans shriffuen om forttet er anlangendis, da kand hans sandhed der om sees, af dets fatsoen, som jeg har leveret eder, huilcket i sin gandshe rund ej shall forshielle een foed, at det jo paa huer sidde, er efter dets model, och inden i findis hußene och efter derris model, paa huer sted, och huer huses størrelse findis i inventarium, efter bogstaffuerne rett opshreffuen, saa och det mißerabel hus, som hand boer i, soffuer, æder och shriffuer i, mens jeg vaar der, da vaar det af deelt med cedertræ plancker i toe rom, huor aff det eene vaar da stort nock til at tiene alle de Luthershe for een kiercke, och siden min fortreck, har hand brudt dette shille rom ned, huor imod vaar fast giort eet cedder træ shab, med 6 rom i, och enda kand denne store mand, ej nøjes med det størrelse, der for uden haffuer hand hans soffue kammers paa taarnet, och hans shriffue pladtz I den zyd-oost punt, som hand och kand til locke, och soffue i, och i den tid at pønterne vaar ej saaledis til dæcket, som de nu er, da vaar der i forttet huße rom nock for 200 mennisher til at soffue udj, det maa nu vist verre in krømpet, at der nu er ingen anden pladts at legge een ven paa, end i hans eget kammers, den trælagtig bunde som der vaar for ham, haffuer ej støre hiertte, end som at hans natur er, [opslag 178] och der for vaar hand fornøjet med smaa huße och noget der i, mens denne meget stor hierttet mand, som tencker at der er ej mange, som er hans ligge i forstand och videnshab, faar at haffue herrers palaser til at boe i, och det enda i eet fort, som ingen gemeen herremand, har behoff at shamme sig at boe i, vil comp: ham det Ickun tillade, da fortroer jeg at hand det ganshe fort, shall lade forandere, til hans naffns ære, huor med hand søger at formeere den spott och van ære som hand offuer alt har begyndt at føre mig i, paa det at hand der med kand gjøre, all min gierning, och mig til inttet, der hand min gierning der, dog ej kand forbedere, uden

med att sætte een mur imod de tre punter, saa som der er imod den fiende, efter min forrige shriffuens indhold, disse tre personer som hand shriffuer, at verre hiem kommen, och som hand siger, at de veed nock at sigge, om min moordt, hvorj, tiuffueri, drockenshab, och landets undergang, dem bede jeg, at de maa rættelig der om bliffue forhørt, och at de maa giøre det bevisligt som de til min van ære om mig siger, naar det sheer, da troer jeg vist, at I goede herrer shall af derris stammerende tunge høre, at derris shollemeester er een ærerøffuer, som har faaet dem til at undershriffue det, som de selff shall kunde vidne, at det er u-sand ferdigt, som jeg for beshyldigis, och jeg siger, at Esmit er selff den mand, som hand mig offuer alt for udraaber, indtil hand lovligen bevisser, at jeg er videre shyldig, udj det som hand mig for beshyldiger, end som at der udi mine suar paa hans 22 beshyldinger findis, och huad min drockenshab er anlangendis, den och dens aarsag, haffuer jeg eder, och vidtløfftig ladet vide, udi mit a: b: c: bref paa det blad I, det andert som hand i den 38 post om mig shriffuer, er ej værdt, at suare videre paa, end som at jeg allerede haffuer giort, jeg forhaaber at I goede herrer, vill efter min forrige begierning, med første sende ham een order, huad hand med mit der haffuende gods giøre shall, paa det at hand maa disnare faa den u-nødig sorrig ud aff hans hoffuet, och vide, at hand ej shall haffue saa megen u-mage der med, som hand gierne vilde, jeg øndsher att det maa gaa den u-lyckis søgere, saa som hand vill mig, kunde hand faa saadan order fra eder, at I vilde aprobere hans gierning der for goed, da vilde jeg med ham forseeckere eder, at det shulde gaa der heel anderledis til, end som at det har giort, mens det shulde uden all tuil, verre meere til comp: shade end profijt. huilcket hans begyndelse der nock som udvisser, det som hand shriffuer at hand fortærer der meere ud af hans egen pung, end som at hans løn er, det kand jeg ej vell forstaa, huor med det er, heller huor med at hand det betaller, thi hand førde inttet meere med sig did, end som formelt er, paa Carisaue vaar hand penge shyldig, och paa de opper ejlande vaar hand u-bekientd, och huor sandferdig det er, at hand shriffuer, at der som hand shulde der hafft leffuet af comp: kaast, da haffde hand lunge siden verret død, det kand i goede herrer vel selff slutte, af det som hand selff har undershreffuet, om de kiør, svin, faar, bocke, høns, duer, och anden føde, som hand der af mig annamede, huor aff een erlig mand, kunde der rett vel leffue, och shammede hand sig noget, ved at shriffue det som er u-sandferdigt, da shulde hand lcke hafft shreffuet, at hand til datto lcke haffde smagt entten brød heller vijn aff comp:, der hand dog vell veed at jeg for een, vel viste, at det vaar comp: kaast, som hand spissede, saa lunge som jeg vaar der, och brødet som han aad, bleff baget aff de 300 ~~7~~ meel som jeg der har kiøbt, de plejer at sigge, at den som icke shammer sig ved at sigge, heller at shriffte een vitterlig u-sandferdighed, hand shammer sig ej ved fleer, saa tøckis mig at det er her med Esmit, vilde I goede herrer spørge de hiem kommene comp: tiennere ad, huem der har ædt de svin, høns, och duer, som der siden min fortreck er tagit liffuet af, saa och de faar och bocke som der er shodt, och de fish som der er fanget, da troer jeg vist, at de shall sige, at Esmit och hans giester, har ædt den største part der af, der for uden kand hand huer dag haffue melck, och smør, sampt andere fruckter af plantatien, och huor fornøden det er, at hand selff kiøber hans høns, som hand æder, kand sluttis der aff, at jeg med landgilde hønßene, lod ham der vel 300 høns, som vaar med derris tre gange ønglen om aaret, nock for ham at æde, kalkoenshe høns kiøbte hand nogle, mens jeg vaar der, til at holde ved fortet, tamme, ender vaar der da ickun tre och derris ellinger, mens vilde ender, och vatter hoenders kand hand vell faa nock af paa St Thomas, at æde, naar hand vil sende nogen ud at shyde dem, saa at hand har ej behoff at lade dem komme fra de spaniarts, och mig tøckis, at hand kunde der vel leffue for uden gæs och pafugle kiød, som der er heel rart at bekomme, jeg vill der i giffue ham den ære, at hand har større forstand och begierlighed, til at giøre sig selff, heller hans bug til goede, end som at jeg har, som haffuer der ej smagt entten gæs, heller pafugle kiød, ej heller sepster bier, rins och spansh vijn, veed jeg och ej, at jeg har der drocket, meere [opslog 179] end som at comp: har semdt mig did, och dog kand Jeg ej troe, at det er nogen aarsage til min magerhed, mens vel mine suare siugdomme, och den store harm och fortred, som jeg der har hafft, thi jeg har der ej fattis goed mad at æde, naar jeg har hafft løst der til, jeg underis huor aff denne selfvisse madicke sæck, monne dog saa storlig hoffmode sig, at hand meen at slig hans shriffuen, om hans bugs fylde, er ham en ære, huilcket jeg efter min bunde forstand tøckis, at det er ham meere til spott, saa vel som det hand shriffuer, om eders ordenering, at presten, kiøbmanden, och lytenanten, shulde æde

derris kaast ved hans bord, som hand siger, har kost ham penge, och ej comp:, der det dog kand bevißes at verre contrarj, de tydshe drenge plejer at raabe, efter huer andere, loop gæck loop, jeg veed ej huad jeg bede- re shall kunde sige om Esmits indbildet snack, thi mig tøkis at hans store forstand, kommer ham til at dval- le, och at slig hans shrifft, om hans kaastelige, och egen kiøbte mad, och dricke, er gækkelig, kand hans ind- komst paa St Thomas, uden comp: shade, holde ham der saadan een herre taffel, som hand der paa sin spansh lader an rætte, da burde hand och vel at haffue een trompeter, til at blæsse for ham, naar hand sid- er til bords, saa som gou^v paa Carisaue har, huis ligge staet hand och gierne paa St Thomas vilde holde, och der til fattis ham, inttet andet, end som penge, dog een rig brud paa 80 tussind stuck van acht, kand det noch betalle, - den store omkostning, som hand shriffuer, at de fræmmede, och ankomne shippere er ham der, fortroer jeg at de vel selff hielper noget at betalle, efter som hand meere for sig selff, end som for comp:, har noget med dem at bestille, efter hans shriffuens indhold, om comp: handel der, som der er ej nær saa stor for comp: som for ham selff, huor om jeg før nu har vitløfftiger shreffuet, och har hand efter hans shriffuen, fortæret der i drick allene, siden hand kom did, offuer de 700 Rixd^{l^r}., da kand det ej fejlle, at hand jo selff, maa verre een støre dranckere, end som at hand giør af mig, thi det beløber sig i 10 Maaneder offuer 100 SID^r: om maaneden, jeg kand slett inttet forstaa mig der paa, huor hand i saa cort een tid, har faaet saa mange penge som hand om shriffuer, der hand, som før sagt, dog ej førde meere did med sig, end som siuff stuck van acht, och nu har hand allerede fortræret der, i drick allene, offuer de 700 Rixd^{l^r}., det maa vel siges, at jeg har der verret bundchtig och u-lyckelig, och at hand er een herlig, och meget løckelig gouvernur, den plantatie som hand om shriffuer, at hand der har taget med een goed ven paa Carisaue, 800 roder breed, det er med mons^r Beecks, med huem hand der bruger den store handel, som hand selff omshriffuer, och maa de der udj haffue derris villie, da shall der verre lidet, heller inttet for comp: at hente, den anden plantatie, som hand tencker der at indtage for hans broder, paa 400 roder breed, fortroer jeg er den plantatie, som jeg i mit 18 suar om shreffuet haffuer, som ligger østen for Johan Borris, at bebygge for comp:, om det eder behager, den mand slaar der meget stort paa, med ringe middeler, huor fore jeg kand ej achte, det at verre aff nogen bistance, och der som I goede herrer vill ej sende noget shib did, førend at hand lader eder vide, at hand har der een ladding sff Socker och tobaco for det claer liggendis, da frych- ter jeg at det shall ej shee i de første Aaringer, thi hand shall vell selff vide veje, med det gods som der shall verre at hente, och naar hans egen profijts indkomst rett eftersees, da kand hand der vel slaa stort paa, thi for først, har hand af comp: hans løn, och underholdning, 2 af mons^r Beecks har hand uden tvill hans part, af alt det gods som de til sammen forhandler, och der foruden har hand och vell noget for det, at hand der seer efter hans plantaties bebyggelse, foruden det, som hans anden handel ham kand til føre, 3 hand har der och ladet mig læße een contract, som hand har giort med Monsr Brecklin, och Claes Sohn, huor udj hand beloffuer, der at bebygge derris plantatier, och forhandle derris did sendte vahre for dem, huor for at hand shall haffue ½ part af all den profijt, som han kand der giøre for dem, saa at hand ej allenne har toe, mens tre herrer at tienne, mens huor profijtelig at slig hans antagene forretteninger, for particulier person- ner, er comp: det indstiller jeg til eders egen goede betenckning, Gud forlade hannem det, at hand med hans u-sandfærdige beshyldninger, och vrang beretninger, kommer mig till at shriffue saa vitløfftig om hannem, som jeg haffuer giort til min æris forsuar, det er /: disvær :/ nu kommen saa vidt med Esmit, och mig, at der kand siges om os, som Paus Innocentius i forrige tider sagde om toe store herrer, Conradinus lif, er Carels død, och Carels lif, er Conradinus død, thi som hans gierning det nock som udvisser, da tøkis hand, at hand kand ej med fornøjelighed vel leffue, førend at hand kand faa mig død, heller ganshe øde lagt, och som jeg forstaa, saa fortryder det ham, at hand lod mig komme der fra, før end at hand, med mi- ne hadderis hielp, haffde der giort een ende paa mig, huor fore mig tøkis, at det shall ej verre raadeligt, at jeg begiffuer mig did Igien, till at boe, under hans commando, jeg vill til sluttning her aff endnu som før, be- falle mig /: næst Gud :/ udi eders forsuar, forhaabendis at I vill giøre imod mig, saa som jeg eder set til fortroer, huad rætt er, och ej lade mine haddere efter derris villie raade offuer mig, och mit tilhørendis, som forbliffuer eders tjenstvellig tienere

Jørgen Iffuersen

[opslag 180]

Følger her i cort de poster, som hand u-sandferdig, i hans breffue aff den 14 martij, och 7 junij har shreffuet, **1** at jeg haffuer forlejt eder, **2** at jeg haffuer giort eder nogen løgn vis, **3** at landet vilde ej giffue socker, och saa fort, **4** at jeg haffuer verret een pest for comp:, **5** och een spott for voor natie, **6** at hand shulde gjøre hans beeste at sende comp: nogle tussind pund tobacco, **7** at hand har lant comp: 42 af hans egne slauer, **8** och at der i een somma vaar inttet, **9** at comp: har der ickun 22 arbejds neggere, som kand gjøre noget, **10** och at de har ickun 2 gamle och mager heste, som kand trecke i møllen, **11** at hand har hiølpet at coloniære mange colonier til hans shade, **12** at Griffuens did kommen, har giort ham och colonien stor shade, **13** at der i min tid bleff giffuet for godset, huad der bleff begieret, **14** at comp: haffde ingen heste och ingen møller til at mælle derris socker røer, **15** och ingen slauve til at holde derris socker verck gaaendis, **16** at landets socker røer kunde ej giffue andet end kildyvel, **17** at jeg vaar een god socker kogger, och kunde ej kogge andet end noget brent socker, **18** om comp: sender der nogen vahre did, at de der ej kand sellis, **19** at vognen er vel 8 aar gamel, **20** och at den har kost offuer 20 stenger jern, **21** och meer end 20 vogne kand koste her, **22** at Christians fort er eet bedragelig fort, **23** at det er ingen fatsoen af fortification vercke, **24** at hand har ej eet kammer i det helle fort, at legge een erlig mand i, **25** och at hand selff har ickun een miserabel pladts at boe, soffue, æde, och at shriffue i, **26** det de tre personer som er hiem kommen shall med sandhed kunde sigge, at jeg har der veret een mordere, horerder, tiuff, dranckere, och landets undergang, vaar hand ej den mand som hand er, da shammede hand sig vel noget, at shriffue slig groffue løgne i anderis naffn, som i hans shriffu findis, **27** at hand fortærer der meere aff hans eget, end som comp: giffuer ham til løn, **28** om hand shulde hafft leffuet aff comp: kaast, da haffde hand lenge siden veret død, **29** at hand til datto ej haffuer smagt der aff comp: brød, om vijnnen kand det paa toe maader forstaaes, thj hand meen at hand kiøber den selff, och jeg meen at comp: betall der for, naar det rætt regnis, **30** at der som een miserabel, thi som comp: haffuer det der, saa och kand der bekomme, det som hand rætt vell kand leffue aff, saa haffde hand ej selff behoff at kiøbe det, som hand efter hans contracts indhold fortærer, jeg troer och ej at comp: det meer aff ham begier, end som de har giort aff mig som forbliffuer derris tienstvillige tiennere, **Jørgen Iffuersen**

[opslag 190]

Gunstige herrer som jeg nu haffuer igiennem læst, de beshyldninger, som gouv Esmitt, eder nu med Griffvæ tilsendt haffuer med derris vidnisbyrd, om mit forhold paa St Thomas, saa kand jeg mig ej nock som der offuer forundre, at den u-forshammede mand, har ej vel betenckt, det som der for eet ordsprock sigis, at den der vil verre een goed løgnere, faar at haffue een goed i hukommelse, huilcket hans selv dichtet shriffu bevisser, at de och hand ej har, som beshyldningerne har opdichtet och shreffuet, efter som der udj findis, det som ej alleene har ingen grund af sandhed, mens det som och strider imod huer andet om sandheden, och huor erlig och lovlig een gierning det er, at stræbe, efter een erlig mands ære, gods och blod, foruden nogen tilbørlig heller giffuen aarsag, det indstiller jeg til de forstandige herrer, som jeg kiender for at verre mine meestere, och dommere, och som jeg forhaaber, vill her udi, till min æris oprejsning, och mit onde røchtis dødelse, gjøre huad rætt er, och ej videre end lovlig bevissis kand, achte gou^v Esmit selff omshreffne klagemaall och vidnisbyrd imod mig, som hand efter mine hadderis snack och foregiffuene, haffuer meest self dichtet paa den maade, som hand tøcktis, at det mig til største shade och vanære verre kunde, och der efter kommet dem, som der nogen kiendshab om haffde til, dem at undershriffue, af huilcke hans selff dichtet beshyldinger Niels Lassen siger, at hand een deel haffde klar liggendis i fortet, førend at de personer der vaar, som hand vilde at dem som anklagere shulle undershriffue, och at de dem ej alle, efter hans begierning har vildet undershriffue saa at det er nock som at bevise, at hand har søgt mine anklagere, och de ej ham, och at hand har kommet dem til at undershriffue meere end de viste, sandt at verre, huilcket jeg her for først vil bevise, med hans første beshyldings dichten, for Ian Gillispadt, som self har toe gange, fri villien bekiendt for alle planterne, at hand haffde inttet andet at klage offuer mig for end om Jams Towns plantatie,

1. denne Ian Gillispadt som kom der paa landet aar 1672, och bleff først giffuet een plantatie, som hand no-

gen tid der efter soldte til Ian Gaff, den tid at hand det giort haffde, da gaff jeg ham een anden plantatie, ved comp: plantatie, och efter hand der nogen tid boed haffde, aa bleff hand keed af der lengere at boe, och klagede, at hand huercken dag heller natt kunde der haffue nogen roe for moshietter, som er meest som myg, bad mig der for, at jeg vilde giffue ham Jems Towns och Arian Deijs plantatie, som vaare døde aar 73, jeg tilstod ham saa vidt hans begierning, at jeg gaff ham den deel der af, som endnu stod i Shouff, men den deel der af som var giort rødelig, [opslag 191] sagde jeg, at jeg for comp: brug vilde beholde, for det som de toe døde vaar comp: shyldig, dog gaff jeg ham forloff til at bruge den jord, som der paa var giort rødelig, til anden order, aar 74, den 24 octob^r: da kom hand til mig, och begierede at jeg vilde lade ham beholde den helle plantatie, saa vilde hand betalle de toe dødis derris giold, som vaar 603 Socker, jeg vaar der med til fridtz, och gjorde ham da strax for saa megit debit, saa som det er at see i comp: bøger, der med meente jeg at det vaar saa alt vel, som det da och vaar, indtil at Pieter lansen kom der paa landet, som er hoffued manden af ald den u-lyckelig trætte och disput, som jeg nu er i, thi efter hand aar 78 kom igien fra Corisaue, har jeg ej kundet leffue i nogen roelighed der, – och som jeg da den 9 septemb^r: lod forsamble alle planterne i forttet, til at vide aarsagen af derris traatzige u-lydighed, da beshylder denne Gillispadt mig for, at haffue giffuet ham forneffnde plantatie, och at jeg siden haffde kommet ham til at betalle der for, mens som det vaar u-sandferdigt, saa kunde hand ej bekomme, det som hand da søgte, huilcket jeg veed, vaar formedelst Pieter lansens anraading, eftersom hand bemøjet sig der med alt det, som hand der kunde opspørge, til at gjøre mig hade fuld med hos een huer, – och jeg er der paa forseckeret, at hand er den mand, som den 17 septemb^r 80, kom Gillispadt til at indlevere det klagemaal, som jeg der da læste, huilcket dette hiemsendte, ej er copien af, thj det vaar ej half saa langt, det vaar och ej heller af hans hustru undershreffuet, saa at dette hiemsendte, er copien, af det klagemaal som Esmitt self i derris naffn, siden min fortreck der fra, har dichtet och shreffuet for dem, efter den slader som der paa landet vaar, om Sidtze Peder Daatter, at hun vaar min hore, huilcket den selfff gjorde hanrej hindis mand, vil nu formedelst min hadderris anraading, selfff bevisse sandt at verre, och til at gjøre Esmitt, och de andere min haddere der, dismeere vilighed, da har hand nu och kommet hans hustru til, at undershreffue med ham, det som ej er Sandhed, thi jeg har adrig tilbødet ham hinder, mens hand løb der self nock om, før hun vilde haffue ham, hun har och ej heller verret holdet saa u-fri af mig, til at giffte sig naar hun vilde, saa som een sarving er, jeg har och ej nogen tid holdet hinder fra ham, siden at hun vaar bleffuen hans echte hustru, imod hans villie, saa at alt det som hand der udi har shreffuet, om min truen och slaen, er ickun self opdichtet slader, huor om jeg videre har shreffuet udi mit breff a: b: c: paa det blad H, det gick der /: disverre :/ ej heller saa hart till, for een syndig lystis fornøjelse, om jeg der af haffde verret saadan een elshere, som de mig naffn for giffuer, at jeg der for shulde slaae nogen der til, och med een kniff true dem til at gjøre min villie der i, til med vaar forttet ej nogen tid saa ledigt af folck, at de jo vel kunde høre, huad der med nogen liud heller røst, i passerede, saa at slig grof och u-sandferdig shriffuen, bevissere noch som, huad dichtereren er for een mand, det hand shriffuer, at jeg har tvungen ham till at undershreffue det, at hand haffde inttet offuer mig at klage, dets sandhed kand bevissis der af, at hand det paa nye igien undershreff, den tid at det bleff Indførdt i protocollen, otte dage efter at Esmitt haffde verret gouvernuer der paa landet, och haffde hand hafft noget lovligt at klage offuer mig for, da kunde hand det jo da saa vel haffue kundet giort, som hand det 10 uger der efter, formedelst mine hadderris an raading gjorde,

2. huad den anden post er anlangendis, om den unge daatter uden naffn, da er hindis naffn, som jeg forstaar at hand der med meen Sara Tømmermands, och som Esmitt huercken med goede heller med onde, kunde faa hinder, heller hindis mand Nicolas Krus, til at undershreffue den shrift, som hand i forraad haffde dichtet, om det som hand vilde at hun shulde mig for beshyldige, i steden for den voldtageden som hand mig om Sidtze Gunder Daatter, vilde beshyldige, efter mit a: b: c: breffs Indhold, paa det blad H, – da kom hand de tre undershreffne til at undershreffue det, som der i om hinder findis, och som Niels Lassen er een af de tre, och er her nu, da beder jeg at I vil selfff spørge ham der om, huorledis at det der med er tilgaaet, huad Hans Wadshye heller polacker er anlangendis, da er det een af holmens fanger, som kom ud med mig, eet u-forstandigt mennishe, som har der giort mig stor fortred /: dog det paa sin tid at forhæle :/ - denne har nogle

aar løbet som gall efter denne Sara, och baade dag och natt, past meere paa hinder, af frycht at der shulde komme nogen anden til hinder, end at mangel mand passer paa hans konne, hand har och verret i trette och slagsmaall med forshejde, som hand meente der fride til hinder, alshjønt at hun inttet elshede ham, denne polacker har nogle gange begieret af mig, at jeg shulde giffue ham Sara til hustru huor paa jeg har suaret ham, at jeg raade inttet offuer hinder, til at giffue hinder til nogen, imod hindis villie, och at jeg ej heller vilde forhindere hannem at faa hinder, om hun vilde verre hans hustru, mens som de toe kunde ej forliges heller forstaa huer andere vel, saa har hand der sagt, at det vaar min shyld at hun vilde ej verre hans hustru, och at jeg vilde beholde hinder til at verre min hore, jeg fortroer at det vaar m^r Matthijs, som mig det igien sagde, huor paa jeg [*opslag 192*] shall haffue giffuet det suar, at det vaar bedere, at hun vaar min hore, end hans hustru, huor nødigt det er, at Esmith slig slader achtig klagemaall, om mig och til min foracht indfører, indstiller jeg til eder I goede herrer, som jeg beder at I vill behage, och at notere, huorledis hand til huer beshyldings sluttning fattes den eed, som de ej har giort, heller med sandhed giøre kand,

3. huad sig den tredie beshylding er anlangendis, da veed jeg inttet bedere at ligne den ved, een ved een vel-sammen sadt fabul, eftersom at der udj findis inttet meere sandhed, end det, at Anne Bertels haffuer giffuet sig i comp: tienniste, och at hun har der een tid lang past paa kiørene, alt det andet er ickun Esmiths egen opdichtet shriff, som hand har kommet den u-forstandige quinde til at undershriffue, thj jeg er der paa forsekeret, at hun kand det som der udj er shreffuet, ej med sandhed vidne, och jeg troer ej heller at hun det har sagt, alshjønt hun och vel har nogen had til mig, fordj at jeg vilde ej lade hinder raade sig self, mens hun vaar i comp: tienniste, thi saa sandt som Gud leffuer, saa sandt er der med min villie, och viden-shab, ingen af mine kalfue forbijdt, med heller for comp: kalfue, heller støre beeste, och jeg har der ej heller hafft, flerere kalfue heller beeste, endsom at der findis paa mit regenshab der om, det hand paa hindis vegne shriffuer, at den koe, som jeg soldte till Pieter lansen, er comp: røde kors kalf, med det eene horn, det er u-sandferdigt, huilcket och af comp: dagligs journal bog kand bevisis, eftersom at der udj findis ved dag og dattum, naar der ej nogen kalf fød heller død, saa och entten det vaar een quie heller tiure kalf, saa och aff huad farffue de vaar, huor om Esmith, sig nu inttet bemøder, det at optegne, jeg haffuer och ej af samme bog heller nogen anden, reffuet noget blad ud, heller giort nogen anden forandring i dem, saa som hand gjør, med hans bøger, mens det shall befindis, at det som er een gang shreffuet i dem det staar der endnu, foruden nogen forandring, den koe som jeg soldte till Pieter lansen, den 28 septemb^r: 78, er fød den 18 desemb^r: 75, af min anden koe, som jeg samme aar haffde kiøbt af Engel Beuerhoudt, och den tid vaar Anne Bertels kommet ud af comp: tieniste, saa at hun veed lidet at vidne om den koe, som jeg soldte till Pieter lansen, huilcken føde hindis første kalf om natten, som jeg soldte den paa om dagen, den kalf som hun af siger, at den een hornet koe føde, er fød den 28 desemb^r: 1672, och det vaar een huid kalf, som bleff kaldet bles, fordi at det vaar den første kalf, som er fød paa St Thomas, och haffde samme kalf, self fød een kalf 11 maaneder, førend at min soldte koe bleff fød, saa at det er her af lættelig at slutte, huor sandt det er, at hun den self har op fød och bevaret, till den bleff saa stor som een koe, och at jeg da har tagit den fra comp:, och ligge saa sandt er det som hand i hindis naffn shriffuer, om min stud, at den er fød af samme een hornet koe, thi hendis anden kalf vaar een sort quie kalf, som bleff fød, den 23 octob^r: 73, och min stud vaar den første kalf, som min kiøbte quie føde mig den 10 ianuarj 74, och fordj at jeg da tenckte at een oxen vaar mig bedere end een tiur, da lod jeg dens steene udshære, mens af comp: tiure kalfue vilde jeg da ingen lade udshære, fordi at der brugis meest tiure til at drage i socker møllerne, det der i shriffues, om de beeste som jeg fra Tertolle, och St Cruijs bekommet haffuer, der paa er dette mit suar, at den tid Tertolle bleff taget af de angelshe, da forærede capt: Burt mig toe kiør och een stud, mens som jeg da sendte ham aff comp: gods, noget til foræring der for tilbage igien, saa lod jeg de tre beester, der for och verre comp:, mons^r Dubusson har och sendt mig til foræring fra St Croijs aar 73, een stor sort tiur, och een kalf, som jeg och lod verre for comp:, fordj at jeg sendte ham och af comp: gods, til foræring der for tilbage igien, huad andere beester som jeg der meere for comp: har kiøbt heller hafft, findis i comp: bøger, paa een tilbørlig maade at verre indfødrt, saa at dette store beslag, af de beste koebeeste som jeg eet half aar der efter ud-søgte, och lod bort driffue, bestod i een rød quies tall, som jeg haffde ladet kiøbe paa St Cruijs, for femten

støck van acht, aar 72 den 2 nouemb^r.; och denne quie, med forneffnde koe, som jeg kiøbte af Beverhoudt aar 75, det er alle de kiør som jeg der har kiøbt, for mig selff, de andere koebeste som jeg der endnu har, heller har soldt, er aff desse toe kiørs kalffue, saa at det er under at hand shammer sig ej, at dicte slig een ramse sammen, for Anne Bertels, om det som inttet er, och det eet sandheds naffn at giffue, sm hun med ingen sandhed kand sige heller bevisse,

4. huad sig den fierde post er anlangendis, om Maren Ollufs Daatters vidnisbyrd, da er det och Esmits egen dichten, thj Maren har der ej anden kiendshab om, end at min sorte brun oxer bleff slachtet i forttet aar 78, och at jeg aar 79, i dens sted tog comp røde oxer der for, som vaar kiøbt paa St Cruijs aar 77, for 700 ^{fl} socker thi Maren kom Ickun paa St Thomas aar 75 den 12 April, och min oxer vaar da meere end 15 maaneder gammel, saa at hun veed huercken naar den bleff fød, heller udshaaren, alshjønt at hand i hindis naffn shriffuer, at hun vel veed, at det er sandt och sandferdigt, at det er den een hornet koes kalf, och at jeg har tagit den fra comp: och slachtet den til at trachtere planterne der med huilcken trachtering sheede paa saadan een maade, at jeg der af lod udveje raa, til huer fuld voxen person eet pund, och till huer toe børn eet pund, af alle de som da vaar paa landet, och det for ingen anden aarsags shyld, end at jeg tenckte der med at giøre [opslag 193] dem disvilliger til at forbliffue ved forttet, haffde Esmit vildet erfaret sandheden om mine beeste, da kunde hand vel hafft faaet det at vide, af dem som har tient paa min plantatie, huor de meest er fød, och op fødte, saa och aff naboerne der, som dem vel kiender, saa vel som comp: tienere, mens de har hand der om ej spurt, tenckendis at naar hand kunde ickun offuertalle desse toe quinder, til at sigge det som hand vilde haffue sagt, och undershriffue det som hand haffde dichtet, som dem, til at undershriffue, da vaar det alt vel, dismeere fordj at de een tid lang haffde passet paa kiørene, mens jeg fortroer at falshed vil slaa sin elshere paa hals,
5. alt det som Mads Hansen i den femte post forklarer, om min plantatie, be veesten forttet som er kaldet Døppels plantatie det kand alle de andere af comp: tienere, saa vel som hand vidne /: om det vaar sandt ./: mens som det lader sig ansee, saa vil hand saa meget som det i hans macht er, heffne sig paa mig, for de tre hundred och nogle pund socker, som jeg ej efter hans villie u-fortient vilde betalle til ham aar 1676, for hans aars offuereershab, paa Arian De Vos Plantatie, thi efter Arian De Vos kom der fra med Hauffmanden, da bleff Madtz sadt til at verre offuereer der paa hans plantatie, offuer fire neggere, och som hand da for hans hustrus shyld, fick stor besøgelse af m^r Matthijs, och balbieren paa Griffuen, saa och aff andere, da flyde hans hustru negerne nock at giøre, med at hente kraber, kockeluser, och andet, for hindis besøgere at æde, de maatte och hielpe hinder at toe, och bære vand til at toe derris klæder, som hun toede for, den tid aaret vaar omme, da befantis det, at Madtz haffde udi det aars tid, med de fire neggere ej giort paa plantatien, verdien af 1200 ^{fl} socker, och hand vilde haffue 1500 ^{fl} til løn, da forholdt jeg ham, huorledis at hand ej haffde holdt hus, saa som hand burde at giøre, och vilde ej giffue ham meere til løn, end som alt det, som hand i det aar haffde giort, med de 4 neggere paa plantatien, eftersom hand der for uden och haffde det aar førdt plantatie 1500 socker, meere i giæld, end som den vaar den tid hand kom der paa, siden den tid, har Madtz i mange ting ladet see hans had till mig, som jeg dog alt til u-forstand regner, eftersom jeg ej stort achter den shade, som hand med hans slader kand giøre mig, och haffde hand der verret for een u-partidish gou^v.; som vilde forholdt ham, huad det er at beshylde een mand falsheligen, da shulde hand ej hafft ladet hans mund løbe saa fast, til at talle saadanne u-bevislige ord, som jeg seer at der findis i hans forklaringer, huilcket hand ej efter derris indhold, kand i sandhed med hans eed bekræfftige sandt at verre, dog som jeg nock kand see paa stilen, at det er Esmits egen dichten, som til eet af Madtzsis ord har sadt fleer af hans egne, saa veed jeg ej huad jeg shall andet suare der til, end at der er saare liden sandhed, i denne femte beshylding, haffde jeg efter hans shriffuen giort mig den plantatie med alle comp: tienere, da maatte jeg vesseligen hafft verret dommere end eet beest, at jeg ej kunde betencke, at det vilde ej løckis mig, eftersom jeg och vel viste, at jeg siden min komste i Bergen, har altid hafft mine haddere, som haffuer nøje nock, giffuet acht paa all min gierning, och shulde alle comp: tienere, saa vist som hand det shriffuer, haffue arbejdet der paa meere end eet half aar med ham continuel, da er der ej om at tuille, at der jo och fleer aff dem, shulde det vide, end hand alleene at bevise, dog som ingen erlig mand, shall med sandhed

kunde sige och mindre bevise, at jeg nogen tid har ladet nogen af comp: tienere, heller neggere, gjøre een dags gierning for mig paa mine plantatier, før jeg dem tilgoede haffde, heller u-betalt, saa frychter jeg lidet for alle derris u-sandferdige beshyldinger, som de til min øddelæggelse haffuer sammen ramsit, haffde jeg vildet verre een comp: tyff, saa kunde jeg vel hafft verret den i det, som jeg ej haffde behoff, at sætte ren huer saa aaben for øjene, som jeg fick at gjøre, med comp: tienere, om jeg dem, efter Esmits dichten for Madtz, haffde for mig ladet arbejde, det er der med naboerne saa vel som med comp: tienere vel at bevise, at Rasmus Pedersen med tre neggere har først begyndt at bebygge den plantatie aar 73, och huad den siden har kost mig at underholde, med folckis hyre och andet, er meest at finde i comp: egeme bøger, saa at jeg ej er kommen saa let til den plantatie, som at Esmi tencker at faa den fra mig, før den endnu kand med sandhed sigges, at verre giort til een fuldkommen plantatie, huilcket ord jeg troer at hand ej selff rætt forstaar, alshjønt hand det har shreffuet, huad den spijsse er anlangendis, som hand shriffuer at dem bleff giffuen ud af forttet, da har een huer self altid giffuet sine egne folck føden, saa vel naar de arbejde for andere, som for sig selff, saa at der med bleff och ingen u-rætt giort,

6. huad den siette post er anlangendis, huor udj Michiel Hubert, och efter Esmits dichten forklarer, at jeg min anden plantatie i det nye quartier, och har giort med alle comp: neggere, till een perfecte plantatie, jeg maa bekiende at den er noget perfecter, end den vaar for fem aar siden, mens jeg troer ej at den endnu i fem aar, kand med Sandhed giffues det naffn af een perfect plantatie, har alle comp: tienere giort Døppels plantatie, till een fuldkommen plantatie, och alle comp: neggere giort den anden till een perfect plantatie, da underis jeg huad mine egne atten negere har giort, for uden de fem neggere, som jeg i toe aar har hafft i huyre, med 4 @ 5 christene, der jeg nu i fire aar, har ej giort meere [opslag 194] paa begge de plantatier, end som 6263 ₧ tobacco, och 2322 ₧ indego, huor af Rasmus allene har faaet til løn 725 ₧ indego, och naar de anderis løn, och plantatiens omkostning, bliffuer tagit fra det andet, da vil min profijt, som jeg i de fire tøre aar der af har hafft, ej bliffue saa stor, at den er umagen heller naffnet værdt, at jeg der har toe plantatier, cap^t: Gerit Tange plejer at sigge, at det haffde ingen shick at lyffue, uden det vaar saa grofft, at mand kunde tage paa det med henderne, saa tyckis mig at det er her /: med, de ord af, alle, companies tienere och neggere :/ haffde jeg dem efter Esmits dichten saa, alle :/ haffde hafft, och mine egne der hos, sm jeg ej heller har ladet loffue meer end comp:, da haffde jeg uden tvivl i 4 aar, giort meere gods, paa saadanne toe fuldkommen, och perfecte plantatier, som Esmi dem naffn giffuer, end som formelt er, och da haffde jeg och u-mulligt hafft kundet leveret comp: plantatier fra mig til Esmi, i saadan een goed conditie, saa som jeg giort haffuer, det hand siger at haffue begieret hans forloff, fordi at jeg brugte comp: neggere, och at det vaar imod hans consientie at hand kunde ingen tienniste gjøre comp:, det er och een af Esmits historier, thj den første er der endnu at finde, af comp: tienere, som der har giort sig stor consientie verck, om comp: gierning, efter shyldighed at forrætte, naar jeg vaar ej hos dem, alshjønt jeg dog vel kand regne Michiel Hubert, for een af de beeste, af dem, det siunis at Esmi har hafft een stor behage der i, at op spørge och at høre, at comp: tienere och neggere, har arbejdet for mig och paa mine plantatier, mens hand har inttet vildet spørge, heller høre der efter, huor for at de det giorde, thj ald hans søgning vaar ej efter sandhed, heller aarsagen till heller af een ting, mens allene, efter det som hand tenckte, at kunde verre til hans fordeel, och min ødeleggelse, och paa det at sandheden af desse toe beshyldinger maa disbedere forstaes, da er mit suar der imod dette, at jeg saa sandt som Gud leffuer, ej veed at jeg nogen tid har ladet nogen af comp: tiennere, heller neggere gjøre een dags arbejde for mig u-betalt, heller førend at jeg det till goede haffde, formedelst mine neggeris arbejde, heller andet, och dersom at der af troe værdige personner, contrari imod kand lovligen bevisses, da vill jeg gierne lide min straff der for, haffde Esmi saa vel vildet efterspørge och forhøre, om huad arbejde at mine neggere for comp: haffuer giort, først med stort tømmer at bære till taarnet, och siden til punterne i forttet, huor paa siuff af dem har saa sterck baaren, at de har sprenckt sig selff, saa de har tarmeløb, och kand nu ej brugis til stort arbejde, dette vilde hand ej høre, naar
- B det ham aff nogen til min forsuar sagdis, och den tid at jeg aar 76, begyndte at bygge taarnet tryg borig i forttet, da tog jeg min offuerseer Rasmus med alle mine neggere fra min plantatie, och lod dem ligge som comp: neggere, dag och natt arbejde for comp:, huor udoffuer min egne plantatier laae i lang tid som øde,

mens dette kunde Esmittet see, och der for vilde hand det ej heller høre sagt, mens icke dismindre, er det at bevise med alle de som da vaar paa landet, at det er sandt, och meest aff naboerne som da klagede, at jeg ej eter accord gjorde derris indego for dem, thi taarnets bygning vaar mig meer angelegen, end min plantaties gierning da vaar, och den til de franse aar 78, vaar der paa landet, da baar Smitsbierig ej endnu giort half rødlig, saa at een fiende kunde sig der paa iblandt træerne os u-videndis vel opholde, indtil at hand saae hans lejlighed, om os u-formoedeligen at offuer falde, huor fore jeg holdt det for een fornøden gierning, at faa all shoffuen hugen af det bierg, och som muren af punterne paa fortet, vaar offuen for platformen, i førstningen, formedelst Mancomment af folck, ej giort tycke och stercke nock, da gjorde jeg den da och tyckere och bedere, end den i førstningen vaar giort, och dæckede den offuen till, huilcken gierning jeg ej kunde gjøre megen fortgang med, och der for uden holde kaast i jorden, med comp: tienere och neggere allene, huor for jeg lod och alle mine neggere i lang tid arbejde med comp: neggere, saadan gierning, som der da vaar fornøden, at giøris, och Rasmus saae da och efter comp: gierning, thj jeg lod da begge mine plantatier, meer end eet aar ligge øde, och u-be arbejdet, eftersom at jeg vilde da ej eventyre mine neggere der paa, och formedelst denne gierning bleff comp: mig meere dagis arbejde shyldig, end at mig i lang tid med arbejde igien kunde betallis, huor for nogle aff dem bleff betalt formedelst det som jeg vaar comp: shyldig, saa som det kand sees paa mit regenshabs credit, i comp: bøgger aff aar 78, det andet arbejde, holdt jeg til goede hos comp:, indtil at jeg uden frycht begyndte at arbejde paa mine plantatier igien, och da lod jeg comp: neggere arbejde for mig igien, saa mange dage, som jeg hos comp: til goede haffde, for mine neggeres arbejde, och slig betalling sheede ej med fleer tall af neggere, end som af 3 – 4 @ 6 tillige, eftersom de best kunde mistis fra comp: verck, uden paa saadan tider, at jeg haffde comp: jord saa vidt under haande, at jeg haffde een deel jord clær liggendis i forraad til at plante i, naar der [opslag 195] kom nogen regn, och da tog jeg dis fleere af comp: negere, til at arbejde een @ toe dage tillige for mig, paa det, at det dissnare kunde der med komme ligge op, och desse neggere som jeg af comp: saaledis lod arbejde for mig, har mine haddere vel kundet see och angiffue, mens det som jeg lod mine neggere arbejde for comp:, har de ej vilde see, heller af høre, och som jeg paa de tider frychtede for det som nu er sheed, da gjorde jeg meest huer morgen, heller afften regenshab med Anthonij Compter, och den som var offuerseer offuer neggerne, om de neggere som der af mine haffde arbejdet for comp:, och af comp: neggere, som haffde arbejdet for mig, och huer løffuerdag afften da sluttede vi vooris regenshab der om, jeg har och forshejde gang bedet Anthonij, at hand vilde dog giffue vel acht der paa, at der ingen abys, heller u-rætt med sheede, och der som der mig u-vitterlig nogen u-rætt udi er sheed, da er det Anthonijs shyld meere end som min, eftersom jeg har befallet ham, at gjøre der udj huad rætt vaar, saa at huercken jeg, heller comp: sheede noget till cort, eftersom jeg der ej altid self hos kunde verre, och som Anthonij Compter er her nu self til stede, da beder jeg at I vill lade ham paa, heller med hans eed, hans sandhed der om forklare, eftersom jeg fornemmer af hans beshyldinger, at hand achter ej stort om, huad u-sandferdigt at hand der i siger, heller omshriffuer, thj der findis allene, i de sidste sex regler der af, tre poster, som hand ej kand bevise sandt at verre, och de andere shall jeg anvise, naar jeg saa vidt kommer, til de poster som der til hør,

7. paa Danniell Boons forklaring i den 7 post, achter jeg u-nødigt at suare videre paa, end at det som hand har shreffuet er meere sheed, til at fyldist gjøre Esmitts begunning, end for nogen anden aarsagis shyld, thi der som det haffde verret hans alvoore, da haffde hand vel kundet faaet een plantatie, paa St Thomas, alshjønt det er vel gott at hand der ingen har, thj hand er ingen plantere, mens een Mand som søger der at bekomme det, til hans handels fordeel, som jeg achter at verre St Thomas, saa och comp: meer shadelig end profjttlig, och for slig aarsags shyld, kom hand och jeg end gang i disput, efter at jeg och fornam at hand søgte at locke de beste engelshe der fra landet, med sig til Nevis, som hand och førde fader Svein med sig did til den ende, dog som hand døde paa vejen, saa forbliffuer hands qvinde och giffte børn der endnu, som det sig da ej lod ansee, hand er och een af de sød och veltallende engelsmand i hans hierte, som jeg ej holder for de troeste, det hand shriffuer, at jeg har sagt at der vaar inttet land for ham, uden at hand vilde lade mig holde halfparten der i med ham, det er u-sandferdigt, det har och ej nogen tid verret min tancke, heller

ord, at jeg vilde gjøre noget cammeratshab med ham, i nogen plantatie, thi slig fremmet compagnie, er ickun lomperie, det hand och Ian Van Der Spijock begge forklarer, om min discours med vooris naadigste konge, och om det vestindische comp:, da er det och Esmits søgning, som de har tagen der af, at jeg nogle gange har der fortalt, huor u-lyckelig jeg vaar aar 65, i det, at de engelshe da tog fra mig verdien af tre tusind RixD^r.; och vidner, huor gunstig at hans ex: rigens admiral da vaar mig, til at hielpe mig till, at talle med vooris n: kongis sl: herr fader, och at jeg da haffde den ære, selff at giffue h: k: m: min skade til kiende, som da tre gange til spurde mig, om det som h: k: m: behagede at vide, om min shade, och de landis tilstand, och videre har jeg fortalt, huor naadig h: k: m:., da vaar mig, til at forhielpe mig med h: k: m: shriffuelse til kongen aff engeland, och at jeg der udoffuer, shulde hafft faaet satis factie for mit fratagende gods igien, haffde det slag i Bergen, med de engelshe ej op kommet, af dette forshreffne, har Esmitt faaet desse toe mænd, til at gjøre derris for vende forklaring, tenckendis at det och shulde verre een hielp til min ødelæggelse, mens jeg troer at hans anslag har fød eet fejl, eftersom jeg ej har sagt, det i anden meening, end at jeg der med vilde giffue til kiende, at vi haffde saa naadig een konge, som lod sig hans mayz underdanners shade, verre saa meget angelegen, at h: k: m: uden lang tids ophold, hørde derris begierning, och hialp dem,

8. paa den 8 post om de 18 slauer, som jeg kiøbte aar 78, af Lendert Van Der Busse er dette mit suar, at som jeg da den 19 septemb^r: kom ombord i Van Der Bussis shib, da forligtes jeg med ham om 16 slauve, som jeg med denne conditie kiøbte for comp:, for 50 støck van acht støcket, at hand shulde tage 48, af de gemeene slauve ud af hobben, och aff de 48, shulle jeg da udvelle 16 af de som mig best anstod, der dette vaar giort, da lod vi dem gaa offuer i baaden, der efter kiøbte jeg een negermand af ham ved naffn Mangandi, for mig selff, for 50 stuck van acht, och som denne shulde gaa i baaden, da fick hand hans kammerat fatt ved haanden, och vilde ej gierne shillis fra ham, den tid jeg saae huor kier at de toe haffde huer andere, da kiøbte jeg ham och for mig self, for samme pris, hans naffn er Emanuel, dette kiøbmandshab, har Esmitt och søgt, at vilde vende bag frem paa, saa at Van Der Busse kunde ej haffue roe for ham, før end at hand endelig maatte giffue ham det shrifftelig, at jeg haffde kiøbt 18 slauve, til sammen af hannem. efter at hand saae, at hand kunde ej [*opslag 196*] imod sandheden, faa ham till at shriffue, at jeg først haffde kiøbt de toe beste, for mig selff, och siden de 16 slette for comp: och det har Esmitt self dichtet, liggesom at jeg haffde kiøbt dem, alle 18 til sammen i eet kiøb, paa det at hand der af, dog kunde beshylde mig, at jeg haffde af dem udtagit, de toe beste slauve for mig selff, huor til jeg seer, at hand har faaet Anthonij Kempter, Ian Pin, och m^r Matthijs, til at verre hans vidne, ej alleene at jeg har der af udtagit toe af de beste for mig selff, mens at mine toe vaar vel sex af de andere værtdt, der jeg dog endnu vill gierne giffue comp: dem, for Nela och Bastian, som er toe af de andere 16 neggere, och som Anthonij er een af de tre vidne, och er her nu, da beder jeg at ham maa bliffue til spurdt, om hand vaar hos os den tid at jeg kiøbte dem, och huorledis at hand veed, entten jeg kiøbte dem alle tilsamen /: Door De Banck :/ heller ej, och huorledis hand veed, at de toe som jeg beholdt, vaar meere Piesa De Indias heller bedere end som de andere 16, som giffues det naffn af Macaron, saa shall det befindis, huad for een mand det er, at shriffue at een ting er sandt, och sandferdig, saa sandt hielpe ham Gud allmæchtig, huor om heller aff, hand har ingen meere kiendshab, end som ham af andere er foresagt, och af Esmitt foreshreffuen, och lige det samme er det med de toe, anderis for klaring, som och endnu vil med gierningen lade see, huor vel de under mig, for det at jeg i min tid der, ej vilde efter derris villie lade dem gjøre det, som vaar til comp: shade, dog jeg achter lidet om derris had, thi jeg troer at sandheden shall dog paa det sidste vinde striden, och har jeg ej saa som forshreffuet staar, efter at de sexten neggere vaar kiøbt, da først kiøbt de forneffnde toe neggere for mig selff och efter de kom i land da beholden, heller udtaget af hobben, de selff samme toe neggere, igien for mig selff, som jeg sidst kiøbte, da Gud straffe mig, saa at slig shriffuen och vidnisbyrd, er ickun Esmits søgning til at berøffue mig min ære, dog jeg vil forhaabe, at det maa gaa ham, som hand vill mig,
9. huad den 9 post er anlangendis, om Gabriel Sax, som døde den 6 julli aar 73, huilcken Madtz Hansen och Suend Hendricksen forklarer, at jeg har slaget, som jeg ej vil nechte, mens det ord som Esmitt har sadt der til /: saaledis :/ liggesom at min slae shulde hafft verret aarsagen til hans død, det sigger jeg er u-sand ferdigt,

och om hand er død toe dage heller toe uger, heller meer efter at jeg slog ham, det veed de ligge saa vist at vidne, som de toe forrige quinder viste, naar mine toe kalfue vaar fød af comp: een hornet koe, paa eet aar heller tre nær, haffde min slaaen verret nogen aarsag til hans død, da haffde jeg det och saa vel som alt det

C andet merck verdigt noteret, - paa derris forklaring, er dette mit suar, at denne Gabriel Sax, som bleff udsendt med Pelicanen, jeg fortroer fra Holmen, vaar saadan een land shelm och dagtyf, at jeg kunde ej faa ham till at arbejde, huor for jeg sadte ham till at passe paa kiørene, tenckendis at det vaar saadan een gierning, som hand lætteligen kunde giøre, den tid at hand kom der til, da gick hand i blandt hen och lade sig under den eene, eller anden bush at soffue, och lod saa kiørene passe paa sig selff, huor udoffuer de och fandt vejen til socker rørene, saa at de een gang meer end hellers, haffde der røcket ud af jorden, een stor deel nye plantet socker røer, den tid at jeg fick det at vide, da kunde jeg ej efterlade, at bancke hans ryg der for, eftersom jeg hannem mange gange til forn, der om haffde advaret och sagt, at jeg shulde bancke hans trøje paa ham, om hand vilde ej passe vel paa kiørene, och som den eene comp: tienere, vilde ej efter min befalling, slaa den anden, for derris u-lydighed, och anden u-tilbørlig gierning, och jeg vilde ej heller brugge een neger, til at slaa een christen, saa fick jeg at giøre det mig selff, om jeg vilde haffue dem til at giøre det, som de burde at giøre, thi jeg har der hafft een partij offuer giffne kroppe, at dragis med, som huercken vilde achte goede ord, heller trusel, och der for nødis jeg til, iblandt, selff at slaae dem, entten jeg vilde heller ej, thi jeg kunde hellers inttet faa dem til at giøre noget, som jeg med goede bad dem giøre, huor udoffuer jeg leffuede der eet fortredeligt liff, som jeg tit nock for eder har klaget, och begieret at verre giort fri der fra, haffde det sheed, saa haffde jeg nu verret frie, for denne fortred, som Esmitt søger at føre mig i, och shall jeg haffue shyld for at min slave vaar nogen aarsag, til denne Gabriel Saxis død, som formedelst hans ladhed, vaar fuld af vattersoet, da sheer mig dtor u-rætt, huilcket och er Gud beest bekiendt, som jeg troer, vil dog ej lade mig bliffue daaren til spott, ej at jeg har giort, mens paa andere steder, kand det vel værre, at jeg har giffuet ham eet stød, med min foed, naar hand som een laed compaen, har ladet sig falde, huilcken manning een partij af dem, haffde lært aff negerne, at kaste sig paa jorden, naar de shulde haffue hug,

10. paa den 10 post, om Christen Morttensens død, som Esmitt der tenckte, at føre mig til patacons afgang med, der paa giffue jeg det Endnu til Suar, som jeg der om har shreffuet, udi mit sidste A: B: C: bref, paa det Blad K, huilcket jeg forhaaber kand med hans shelms gierning, tiene til bevis nock, at jeg har ingen shyld i hans død, saa och til bevis, at det vaar for hans shelms gierningers shyld, at jeg da nødis til at sætte den bolt om hans been, som hand døde udi, den 21 ianuarj 73, huilcket de som kom [opslag 197] ud med Ferøe, och er her endnu i byen, kand bevise, at hand vaar een shelm, saa och een af de fire, som aar 72, stael comp: jolle, gevæhr, krud och lod, och andet bort, och løb der med fra landet til St Cruijs, til med kand det her nu och bevis, huor elendig jeg paa de tider selff laae fangen, af een suar siugdum, som med pine af colica och gravel, lod mig i lang tid, huercken dag heller natt, haffue nogen roe, huilcket Wichmand Pedersen, som nu er her shipper paa holmen, kand best vidne, som och vaar den beste hielp, som jeg da haffde, eftersom comp: tienere vaar paa de tider meest alle siuge, huilcket formeerede da ej ringe min bedrøffuelig tilstand, som jeg da vaar udj, formedelst siugdum och dødelighed, som landets u-sundhed os da til førde, af huilcken siugdum, som holdt ved med mig offuer tre maaneder, jeg endnu er lam af, baade i haand och fod, haffde denne Christen Mortensen, efter Mads Hansens sigen, verret heel siug den tid jeg sadte ham i boltten, da haffde jeg ej for frycht aff hans bortløben, och videre shelm støckers giøren, hafft behoff at sadt ham der i, och huor sandt det er, at jeg har ladet ham ligge under den aaben himmel, saa och forbød det, at ingen maatte giffue ham, entten mad, heller dricke, heller talle med ham, det kand eet huert forstandigt mennishe lettelig betencke, huor sandt det er, saa och her af slutte, at hand da haffde hans pladtz i cortegardet, der at bevaris, huor i hand och er død, och som alt folcket vaar da fordeelt 8 mand i een back, da vaar hans backs folck, och befallet at giffue ham hands mad, och huem det vaar, som da i min siugdum, saae efter spisningen, kand jeg nu ej i hukomme, och der som der haffde ingen folck verret i cortegardet, heller der uden fore, huor hand maatte gaa, til at passe paa ham, som och kunde talle med ham, da haffde hand uden tvil vel faaet boltten af hans been, och kommet hans veje, efter som tiden, at jeg ham der i maatte holde, vaar ej heller saa cort, som Madtz forklarer, dog det er efter hans i hukommelse, som hand der endnu af haffuer,

det hand siger, at hand laae i hans eget sharn, och at der krøb orme ud och ind af hans legeme, der med bevisser hand ickun min forrige shriffuen sandt at verre, at der vaar icke saa meget kierlighed i dem, til huer andere, at de vilde u-ombedet heller u-tvungen hielpe huer andre med een haand i derris siug dom, eller anden tilfald, dog at ormene efter Esmits ord /: by Duysenden :/ shulde hafft krøben ud och ind I ham, det kand jeg ej troe, thi jeg veed ej, at jeg nogen der af har seet, den tid at jeg maatte i huor ilde jeg gad, selff gaa ned i corttegaardet, før jeg kunde faa bolten tagit af ham, det hand bleff begraffuen saa shiden, som hand vaar, i hans dæcken det er Madtzis shyld meere end min, thj det kom ham meere til, at giøre ham reen, end mig, saa at mig tøckis, at der vaar saa meget hundshab i ham, at begraffue ham saaledis; som at der vaar i den døde, at bliffue efter hans siggen, saaledis begraffuen som een hund, alshjønt een hund bliffuer ej saaledis aff fire christene baaren til hans graff, som hand giordis, huad Suend Hendrichsen forklaring er anlangendis, da bevisis der och med min forrige klagen offuer comp: tienere, u lydighed sandt at verre, thj naar jeg befallede nogen af dem, at slaa nogen for derris u-lydighed, da sagde de, at de vaar ingen profos, och vilde det ej giøre, bad jeg nogen af dem, tage mig fatt paa nogen til at straffe, for derris onde gierninger, da sagde de, at de vaar ingen bye-svenne, och vilde jeg haffue nogen sadt i jern, heller boltene da suarede de mig, som Jeg det befallede, at de vaar ej antagen for nogen bødel, heller bødel knechter, huilcket suend her selff bekiender, saa at der som jeg vilde der haffue nogen straffet for derris ondshab, och u-lydighed, saa maatte jeg altid selff først till, at legge min haand oaa de, som jeg vilde haffue straffede, før end at der vaar nogen af de andere, som vilde hielpe mig med een hand, til at holde styr paa saadanne u-gudelige kroppe, som de meeste af dem vaar, som jeg til min u-lycke, da vaar sadt til at haffue commando offuer, huilcket derris suar, de har vist tagit och brugt, af den shick som her brugis, naar her shall byggis een nye gallie, och der som jeg haffde ej i blandt straffet dem for derris moetvillighed, da haffde de uden all tuill, vist paa det sidste bleffuet der meester offuer mig, och saa gaaet huer sin veje, och da shulde det hafft bleffuen een vild søgning for comp: efter derris folck och gods, at faa dem, och det igien, der som een partij af dem efter derris øndshe, kunde da saa vell som de det endnu for slig aarsag shyld søger, hafft faaet mig død och ødelagt, jeg veed och slett ingen anden aarsag, som jeg har giffuet dem, heller nogen til at hadde mig, heller till at ud-raabe mig for, saa shammeligen som de giør, end det at jeg efter mullighed har der søgt, at fore komme comp: shade, huor udoffuer at det vaar mig ej mulligt, at jeg da kunde ladde een huer, giøre det der som de vilde, heller verre meester offuer mig, som i haffde betroet alt eders der haffuende, huor for jeg forhaaber, at i vil och tage mig i eders forsuar, saa vidt som rætt er, imod mine haddere, eftersom det er for eders shadis fore kommelse shyld, at jeg saaledis er haddet, och det er nu ickun allene Esmits opsøgning, at disse klagemaall føres for eder, huor med hand nu tencker gandshe at ødelægge mig, och siden meen haand, at der er ingen, som kand der verre ham hinderlig i hans forsætt, och egen profijts søgning, som hans der allerede meere, end tilbørligt er bruger, [opslag 198]

11. paa den 11 post er dette mit suar, at jeg beder eder, som jeg falsheligen for beshyldiges, at I vill behage self, at lade efter see, i journael bogen, af aar 73 den 24 april, och i factur bogen paa folij 182, saa och i omkostnings bogen paa folij 100, huor sand ferdig det er, at Matthijs Trupka beshylder mig, for at jeg haffuer der kiøbt, af een shipper tre shønne neggere, for tre tønnder flesh, som jeg haffuer taget fra comp: och at jeg har soldt een af de ringeste af dem igien, til Lambert Bastiansen for 2500 fl socker, saa shall det befindis, at jeg har der betalt til capt: Willem Wrecht, fire tønnder flesh i steden for 2000 fl socker, for 2 neger dreng, som jeg da for mig selff kiøbte, huilcket och er at see i hans quittering der for, den tredie neger som och vaar een dreng, huilcken jeg for comp: regning och kiøbte for 1000 fl socker verdie i vahre, den lod jeg Lambert Bastiansen, efter hans begierning faa, for een negermand ved naffn Jacq, som hand 3 maaneder til forn haffde kiøbt af comp: for 2400 fl socker, eftersom hand haffde meer behagen i drengens unge aar, end i mandens alder, som och ej vaar saa god een arbejdere, som hand haffde troet, den tid at hand ham kiøbte, dog der ere begge for lang tid siden døde, saa at jeg Indstiller det til eder I goede herrer, af dømme huor erlig een gierning det er af Esmit, at komme folck til at beshylde mig, for det som jeg er u-shyldig udj, saa och at vidne, med derris eed, saa sandt hielpe dem Gud allmægtig, at det er sandt som de ej selff veed, videre af at sigge, end det som den eene hadde fuld sladdere, forteller der til den anden om mig, och fører

det saa for Esmith, som da setter der noget meer till, jeg underis fra huem hand har tagit, heller huor for at hand har faaet de fadde socker, som hand nu har sendt hiem med shibbet, thi Jeg veed at hand førde ej saa meget med sig did paa St Thomas, af kiøbmands vahre at selle, som vaar hans eget, som eet aff de fadde socker der kaaster, och till med sagde hand mig selff, at det støcke lærrit och noget andet, som hand førde did med sig at selle, vaar m^r Becks, saa at mig tøckis at det er med de tre tønder flesh, som jeg for beshyldigis, at haffue tagit fra comp., saa som der pleyer at sigis, at tuff tencker huer mand stiel, kand Esmith saa vel bevise, huor hand er kommen til den store rigdom, som hand sig der allerede af berømmmer, saa vel som jeg kand bevise, huor jeg er kommen til det, som hand mig mis under, da er hand der løckeliger, end som jeg har verret, efter som jeg har der hafft stor arbejde och møje, och hand faar nu profijten,

D.

12. paa den 12 post giffuer jeg dette til suar, at jeg shulde hafft verret eet meget u-lyckeligt mennishe, der som Gud haffde icke til denne dag, sparet mig mit liff, paa huilcken jeg /: Gud shee lof /: kand baade personlig, och mundelig mig selff hos, och for eder forsuare, u-lyckelig shulde och min liden søn haffde verret, der som Esmith efter hans villie, maatte hafft raad offuer mit gods, som er ham saare behagelig, och haffde hand saa sandt kundet faa mig til, at forholde mig af vejen fra eder, saa som jeg forstaar, at hand der haffuer faaet mine haddere til at troe, at jeg her fra er bortløben, heller rømt til Franckerig, da haffde hans glæde bleffueet fuldkommen, huilcket nytt een shipper paa een galiot, shulde der haffue førdt did fra Holland, mens jeg vil snare troe, at Esmith har der formedelst nogen villighed, faaet ham til at sigge saa, paa det at hand der udoffuer kunde disbedere faa mine haddere der, til at undershiffue det som hand mig for vilde beshyldige, huilcket er och nock som at slutte, af alle derris falshe forklaringer, som de mig u-sandferdelig med beshylder, tenckendis, at den bortløbne Jørgen Iffuersen, shulde nu ej meere hafft ladet sig finde, til at offuer bevise dem derris løgn och falshed, huilcket och er at slutte, af denne opsnapper Johannis van Grippe Kowens forklaring, som selff ej tør komme i hans fæderne land, fordi hand har opsnappet och forødt hans meesteris gods, som hand i een cargesun paa half vinste, med sig ud førde fra Zeeland, mens nu har hand faaet noget gods i hænde igien, formeedelst eet gifftemaal, som hand der har giort, med Anthoni Salamons quinde, som vaar och hans quinde, mens Anthonij leffuede, alshjønt hand da och selff haffde hans egen hustru leffuendis hieme, paa Andersis naade, hand vil nu och hielpe Esmith at shyde vognen om, som hand tøckis at de andere har faaet paa held, med det hand shriffuer om den store tienniste, som hand har giort landet, och med hans traffiqueren paa St Cruijs, huor hand forholdt sig saa vel, at hand vaar glad at hand slap der fra, och torde i mons^r Dubois tid ej komme did igien, paa St Thomas gjorde hand saa stor tienniste til landet, at jeg der heller saae hans hælle end hans tær, dog holdt jeg saa meget vendshab med ham, som jeg uden compagniets shade gjøre kunde, for videre løgn och sladers shyld, som hand er fuld aff, det hand shriffuer at jeg har trachteret ham der saa ilde, at Indbyggerne och hand vaar forseeret till at trecke fra landet, och lade derris gods och plantatie der, for een prøj, heller mig till bytte, och at jeg har førdt mig det till nøtte, det siger hand u-sandferdig, och som ingen erlig mand, och ligge saa sandt som dette forrige er, saa sandt er och det, som hand siger at der haffde verret offuer 200 indbyggere meere paa St Thomas, [opslag 199] end som at der nu er, om jeg hafft vildet admitteret dem, och giffuet dem plantatier der, och ligge det samme er det med heller om de tydshe, som haffde verret der paa landet, med derris neggere at boe der, och at Jeg vilde ej haffue dem der, fordj at de haffde fleere fiere end jeg, de plejer at sige, huem der shammer sig lcke ved at lyffue een vitterlig løgn, hand shammer sig ej veed, at lyffue fleer, saa er det her och med denne løgn achtige Gripekow, det hand och shriffuer om mons^r Du Busson frans edelmand, er och af eens sandhed med det forrige, thj hand er af saa stor adel som jeg er, huis fader vaar een bunde søn i Holstein, jeg har och ej før nu hørt, at Du Busson vilde kiøbe Anthonij Salamons plantatie, mens hans hustru sagde til mig, efter hans død, at der vaar een anden som vilde kiøbe den, huor til jeg ej imod landets order vilde giffue hinder forloff, thi denne Gripekow haffde meere lyst til at boe paa Nevis, med hinder end paa St Thomas, huor ud offuer de fick gennerael Stableton, til at begiere aff mig, at jeg vilde ladde dem føre derris slauve der fra landet, huilcket jeg ham til villighed och gjorde, alshjønt jeg kunde med saa stor rætt hafft kommet ham till, at selle dem der, som de engelshe och franse gjør paa derris

ejlande, naar nogen vil fortræcke fra derris land til een anden nation, och efter at de haffde taget af plantatien alt det som de der paa haffde, saa gaff jeg jorden til Hans Bødker och Christen Larsen igien, til at bebygge for slet inttet, thi den vaar da Comp: efter den order, som at jeg lenge til forn der om giort haffde, at der som nogen aff de, som der vaar giffuen plantatier, vilde fortrecke der fra landet, førend at de haffde verret der I fire aar, saa at de efter derris tre frie aars forløb, icke haffde betalt eet aars shatt til comp:, da shulde landet, som dem vaar giffuen, falde til comp: igien, saadan som det fantis, naar de det forlod, och ej regnis anderledis, end som at det vaar laant til dem, i den tid at de det brugte, – alt det andet som hand der videre forklarar om Du Busson, er Ickun een deel optenckt slader, som jeg achter ej at verre værdt at suare paa, eftersom det och er det, som hand selff inttet vist om veed, til med kand jeg her endnu med Du Bussons breffue bevisse, at hand och jeg har ej nogen tid for krigen verret u-venner, heller i slig forshiel som hand om shriffuer, har vi hafft nogen ord med huer andere, da har det verret om det som hand vaar comp: shyldig, at hand det ej efter hans løffte betalde, och beviste hand endnu den dag, som hand med hans rof gick der af landet, at hand ej aff had til min person vaar kommen did, mens aff begierlighed, til at verre ejgener aff at det som der vaar paa landet, med det at hand efter min begierning, lod af voore folck Som hand haffde ombord, saa mange komme i land igien som der vilde, de papiere som hand siger, at jeg haffuer med vold tvungen ham til at undershriffue, veed jeg ej huad det shall verre for nogle, vaar hand een erlig mand, saa beviste hand hans shriff vel at verre sandferdig, som hand med hans eed ej har, heller kand sandeligen bekræfftige, all- shiønt det der udj er sadt, thi slig praticker har Esmit brugt til sluttning af alle forklaringerne, at de er slut- tet med een eed entten personerne har giort den heller ej, och paa det at det shulle haffue distørre anseen- hed, da tog hand des fleer vidnisbyrd, til den eene persons shriff, til vitterlig at undershriffue, tenckendis at slig een hadde fuld persons forklaring, vaar da sterck nock til at gjøre mit forsuar til inttet, mens som jeg ej tuil der om, at I goede herrer, jo vel kand af hoffued dichterens søgte shriff, slutte huad det er som hand med slig shriffuen søger, saa frychter jeg der och ej for, at I goede herrer vil der udoffuer gjøre andet imod mig, end det som rætt er,

13. paa den 13 post om Matthijs Trupkas forklaring, er dette mit suar, at sandheden af hans forhael, kand beest forstaaes der af, at mons^r Du Busson shulde haffue sagt til ham, den tid at hand bleff løs giffuen, at hand vaar ej kommen did, til at gjøre St Thomas noget ondt, mens allene til at fange mig, och at straffe mig, for den affront som jeg haffde giort ham, er dette ej een herlig aarsag, at hand for den affront som jeg shall haffue giort ham, vilde gjøre saa stor omkostning, til at komme saa mand sterck till St Thomas, at straffe mig som ej veed huor udj den affront bestaar, uden at det maa verre der i, at jeg een gang sagde til ham paa St Thomas, efter at hand mange gange haffde beloffuet mig, at betalle det som hand vaar comp: shyldig, och der følgede inttet andet efter end goede løffter, at der som hand ej med første betalde mig, at jeg da shulde holde ham der i arest, indtil hand det betalt haffde, alshiønt vi da och ej haffde nogen ond disput der om, efter som jeg sagde ham det paa een tilbørlig maade, saa at vi shildis da goede venner ad, och har siden verret goede venner, saa som Det med begge vooris shriffuelser Endnu kand bevisis, och meest der af, at hand effter hand nu sidst alt vaar under sejl fra St Thomas, och saae een dreng komme did med een fred flag i hans haand, da kom hand til anckers igien, at vide huor for drengen kom did, och efter hand haffde læst mit breff, som jeg sendte till ham med drengen, da gaff hand alle de christene, som hand haffde ombord fangen, fri forloff til, at de efter derris egen [opslog 200] villie, maatte gaa i land igien, heller fare med ham bortt, hulcket vaar ej beviis af nogen u-vendshab, at vi da vaar i med huer andere, videre end som at krigen gjorde os da til huer anderis fiender, och till med kunde det onde, som hand kunde gjøre mig, om hand efter Trupkas sigen, vaar allene kommen did till at straffe mig, ej verre ham 200000 ~~78~~ socker værdt, som hand der och shall haffue sagt, at hand vilde hafft giffuet, jeg veed ej vel til huem, at hand haffde fanget mig, thj da viste hand vel, at hand shulde hafft indlagt sig een stor ære, med at tage forttet saa och faaet alt det andet som der vaar, huilcket jeg och ej om tuill, at det jo och saa shulde hafft sheed, och det kand och vell eet huert forstandigt mennishe betencke, at det har verret hans største forhaabnings aarsag, at hand kom did for, Ickun med een 60 mand, tenckendis at naar hand haffde ickun fanget mig, saa haffde hand fanget alt det der vaar, huilcket hans anslag, Gud ej vilde lade løckis, alshiønt at hand det efter men-

neshelig forstand, vel nock haffde anlagt, til at faa mig fangen, som da ej forvidst vidste, at vi haffde krig med dem, det er och nock troeligt /: om løgn vaar sandhed :/ at hand der for tog comp: neggere bort, som hand fandt paa min plantatie, fordi at hand tenckte, at det vaar mine egne, huis tall Michiel i den 6 post forklarer at haffue verret siuff, huilcket er saaledis at forstaa, at hand der med i regner, fire af de portegijs neggere, thj tallet af de neggere, som de fangede der oppe, vaar tre af compagniets, tre aff mine egne, fire aff de portegijs och Phillip, som vaar een fri negger, och om det vaar allene for at fange mig, och mine neggere, at de kom paa St Thomas, da underis mig, och mine neggere, at de vilde føre de andere elleffue aff comp: neggere bort med dem, som de fangede paa comp: plantatie, saa och at de der giorde sig saa stor umage, til at fange alle de andere som der noch vaar, med at for følge dem saa lenge, som de kunde løbe efter dem, i bushene, jeg tuill der ej om, at det jo vaar med de sultene plantere, som Du Busson haffde samlet til sammen paa St Cruijs, till at hente eet rof paa St Thomas om de med mig at fange ej kunde bekomme alt saa och med m^r Matthijs snack om mig och mine neggere, som det vaar med ræfve om rønnebærrer, thi jeg troer at der som de ej haffde faaet det rof der oppe om natten, til at ladde nogen aff derris folck bliffue hos at de da om morgen shulde hafft fanget, meest med alle Comp: negere som de da med alle mand vel haffde kundet om ringe, paa det støcke Jord, som de da vaar paa at plante socker røer i, jeg regner at der da, vaar een løcke, hoß een ulycke, och at den eene shade for kom den anden, som shulde hafft verret støre, om de haffde faaet det de søgte, saa at jeg mig storligen der paa forunderer, at Matthijs vill shriffue, at hand det ej allene har hørt, mens och seet, sandt at verre, och bekræfter det med een eed, der hand dog har seet , at de ej allene af comp: och mit, mens och af planternis gods, røffuede och tog med dem, alt det de kunde faa, saa och føre med dem, det hand shriffuer om jeg vilde hafft folck paa St Thomas, da kom der nock som der vilde boe, mens at jeg vilde dem der ej antage, heller giffue dem der noget land, det er ligge saa sandt, som at dette forrige er, om Du Busson, at hand kom allene did for min shyld, til at straffe mig, som vaar landet betroet, och viste bedere, huad jeg der udj haffde at giøre, end som saadanne sorrig løsse mennisher, kunde eftertencke, som lader huer dag haffue sin egen plage,

14. paa den 14 post er dette mit suar, at denne store dreng Jens Søffrensen, som Madtz Hansen forklarer, at haffue verret simpel, och ej ved fuld forstand, haffde hand sagt ved goed forstand, da vilde jeg sagt at det vaar sandt, mens aff ond forstand, vaar hand saa fuld, at det vaar ham ej mulligt, saalenge som hand leffde, at efterlade hans shelm och tiuffue støcker, i huor tidt, at hand der for bleff pishet, baade med ries och kiep, aff mig selff och andere, mens det jeg for den løgn, som Madtz forklarer at hand haffuer giort mig vis, shulde hafft ladet ham nøgen binde faest til een pael, och der aff huer mand och quinde ladet ham slaa /: saaledis :/ at hand om afftenen der af døde, det er u-sandferdigt, och har jeg efter hans forklaring, ladet ham slaae af huer mand og quinde, som jeg dog ej kand i hukomme, at jeg det giort haffuer, meer end een gang, at jeg med eet ris lod huer aff comp: tienere giffue ham tre heller fleere slag, som jeg fortroer vaar paa han nøgen rompe, och der af kunde hand ej hafft død, om det end haffde verret paa hans nøgen røg, och denne pishen vaar ej for hans løgn, mens for hans tiuffueris shyld, kunde jeg vell ihukomme alt det, som der i min tid er passeret, da shulde jeg haffue een støre ihukommelse, end som mange tussende har, mens dette kand jeg forvist och vell ihukomme, at jeg ej nogen tid har der slaget, heller ladet nogen der bliffue slagen, førend at jeg formedelst deris shelm støcker, och onde gierning, nødis til at straffe dem, och dismeere aff comp: tienere, at jeg har brugt, til at lade slaae nogen, dem selff til een spejl, dismeere bevis er det, at de derris straff til [opslag 201] fulde haffde fortient, och om noget andet end hans tids forløb, kand regnis til hans døds aarsag, da kand, det med beste sandhed siges, at haffue verret den siug dom, som hand sig selff paa førde, naar hand for hans begangene shelm, och tiuff støcker løb bort 8 @14 dage tellige, och soff i bushene, som ej kunde tilføre ham andet end slig siugdom, som hand och paa det sidste er død af den 15 septemb^r: 72, saa som det er at see i journael bogen med hans rætte titel der hos, saa at Madtz hand har forglemt at vidne om hans død, det som sandt er, – huad den liden dreng Simon Jacobsen som kom ud med Hauffmanden, och døde den 31 augusti 75, er anlangendis, som Madtz Hansen och forklarer, at jeg har og saa slaget, at hand toe dage der efter, er der aff død, da er det och u-sandferdigt, och der som desse hiem kommen comp: tienere, som her nu er, kand det ihukomme, da er det dem vel vitterligt, at forneffnde

dreng laae senge siug, førend at hand døde, och efter min beste ihu kommelse, saa vaar det ved pindtze dags tide, at jeg gaff denne dreng nogen hug, for nogen u-troeshab som hand da haffde giort, mens jeg vaar ude af forttet, huor af jeg vilde ej at hand shulde giøre een vaane, thi jeg betroede ham huset, som hand vaar sat til at passe paa, af huilcke hug, hand huercken kunde bliffue siug, heller død, saa som dette løgn achtige sharn Madtz forklarer, och vaar hand her selff tilstede, til at forsuare hans shriff, da shulde det befindis, at hand shulde vide saa megen grund af sandhed at fremføre, til bevis aff alle hans forestaaendis forklaringer, som hand mig med beshylder, saa som at een mand kand giøre, aff een selff opdichtet ting, som staa ham som een drøm for, haffde Esmith der kommet mine haddere, paa een gang til at forklare, at de som der vaare døde, vaar alle døde een dag toe heller tre, efter at jeg haffde slaget dem, da haffde det verret een u-mage, och aff saa megen sandhed, som der meest findis i alle de andere forklaringer, som jeg her med beshyldiges, nu huad shall jeg sige, det siunis at jeg er giort til at lide, een hadde fuld tungis ondshab, som udvisser hierttets falsshed, huilcket jeg vil ind stille til Gud, som kiender beest derris hiertters ondshab, och min u-shyldighed,

15. paa Den 15 post om Bolle Jenßens død, veed jeg ej synderlig andet at suare, end det som jeg allerede der om har shreffuet udj mit A: B: C: breff, paa det blad K, det Jens Bertelsen forklarer, at jeg har slaget ham med eet støcke aff een spar paa hans hoffuet, saa at hand faldt ned till jorden, er u-sandferdigt och gand-she contrari, imod det som da passerede, thj der vaar inttet som kunde giffue mig nogen aarsag, til at røre Bolle med noget slag, om hand haffde der i punter verret staaendis heller gaaendis, eftersom hand i lang tid haffde verret siug, af vattersoet, och kunde inttet andet giøre, End gaa om och røre sig selff noget, til at fordriffue den ladheds siuge, som ej med noget lader sig bedere fordriffue, end med imod stræbelse, och som jeg fandt ham der i punten liggendis paa jorden, der hand haffde hans sted at ligge paa i hußet, da bad jeg ham nogle gange staa op, och ligge paa hans seng, om hand lcke kunde gaa, mens som hand bød sig ej till at staa op, da gaff Jeg ham eet lidet slag paa hans bag laar, med een stock, heller kiep, som laa der hos ham, tenckendis at hand da shulde hafft staaet op, mens som hand da ej endnu vilde rejse sig selff op, da lod jeg ham hielpe op, och legge i hußet, af de som da vaar i punten, huilcke saa vel som Jens Bertelsen, kunde hafft forklaret, huorledis at det der da til gick, om jeg haffde hafft nogen shyld i hans død, och som dette vaar om formidagen den 5 augustj 75, da døde hand om eftermidagen, dog ej aff det slag som jeg med ingen ond Intention gaf ham, mens af hans vattersott, huor aff hand vaar saare tyck op svollen, der kand och ingen sige andet, end at jeg der jo unde ham vell, eftersom der vaar och inttet som mig meere i ham mis hagede, end det at hand ej efter min meening vilde stræbe nock, til at fremse hans eget lifff, som vaar nærmere til sin ende, end som at jeg det haffde troet, och at dette er sand ferdig, som jeg her om hans død forklarer, der til kræffuer jeg Gud til vidne, for huis alvidenhed inttet er forborgen, huis straff och dom stoell jeg och veed, at jeg ej kand undflye, der som at jeg er shyldig i hans, heller de andere derris død, som jeg nu for beshyldigis, omshjønt at jeg her den timmelige straff kunde undgaa, som eet mennishe af had vil mig med løgn achtige beshyldinger, til føre, och eet andet kand med sandheds forsuar, mig fraføre,
16. paa den 16 post, huor udi Matthijs Trupka forklarer, at jeg har ladet diverse negere slaa Ihjel /:aen De pael:/ som er veed een af due hus støtterne i forttet, der paa er dette mit suar at det tall af de diverse Neggere, som jeg der ved, har ladet slaae ihjel, kand ej udgiøre een, mens den 20 Jullij 76, da bleff der toe neger mænd sadt till støtterne, at de shulde pishes ved naffn Erifia, och Annou, fordj at de da den 10 ditto vaare bortløbene, svøben som der brugtis til at slaa neggerne med, bliffuer giort af linner saa tycke som hysing, heller sæckebond er, der af bliffuer toe @ tre støcker, huer paa 1½ allen langt midt i bundet paa een stac- ket kiep, saa at det giør 4 heller 6 ender, med een af disse [opslag 202] svøber bleff Erifia pishet, och før end at hand vaar der med saa lenge slaaen, at der kom blod ud aff hans hud, da haffde hand quald sig selff, med at holde hans aande inde, saa at hand stod och var død, førend at der nogen af de hosstaaende per- sonner haffde seet, naar hand med hans aande at indeholde, haffde quælt sig selff, førend at hand vaar død, saa at det kand ej med sandhed siges, at jeg lod slaae ham Ihjel, mens vel at hand qualde sig selff, huor for jeg til een shræck for de andere neggere, lod huge hans hoffued af, och sette det paa een stage ved forttet, och hans legeme lod jeg hugge i fire støcker, och henge paa fire træer ved siden af landvejen,

huor negerne haffde derris meeste gang, saa som det och er indførdt i journal bogen, och dette er alle de nege- re som der kand giffues det naffn /: af de diverse :/ at verre slaget død ved støtten, alshjønt Anthonij Komp- ter, och Niels Lassen som her nu er har det och undershreffuet, den anden neger Annoue, som da och bleff pishet, kunde der for dog ej efterlade at løbe fire dage der efter bort igien, och hand vaar der nu med Grif- uens fortreck ej endnu igien fundet, alshjønt jeg fortroer at hand med een indian och toe minnis neggere, er der endnu paa landet, desse minnis neggere er de slemmeste bortløbere, af alle de neggere som did før is och de troer, at naar de ere døde, da gaar de til derris land i gien, huilcket de och selff sigger, mij Dodte, mij loppe, in mijn lande, huor for mand faar at haffue ild ved haanden, naar de shall straffis, at sticke dem paa huden med, naar de begynder at holde derris aande inde, paa det at de formedelst dens heede, faar at lade derris aande fare, som de endog iblandt saa lenge indeholder, at mand sig der paa maa forundere, at det er saadanne haard hiertede hunde, och aar 77, da vaar negerne der bleffuen saa traatzige at jeg viste ej vel, huorledis jeg da beest shulde holde dem i tvang och som vi da ej kunde finde Mingo, och Be Jare, toe ne- germænd igien, som een tid lang haffde verret bortløben, da bleff de andere, der af distraaziger, at de i aprill maaned, sagde cort ud till Michiel, som da vaar derris offuerseer, och der som hand kom dem till at arbejde meere, end de selff vilde, da shulle de alle sammen løbe bort i shoffuen, och at der ej een af dem, shulde bliffue ved forttet, den tid at jeg det forstod, da frychtede jeg mig for støre u- lycke, eftersom jeg haffde til forn erfaret, huorledis at negerne paa Stacius, och nogle gange paa Barbadis, haffde der offuer- lagt med huer andere, at slaa alle de christene, som der vaar ihiel, och saa giøre sig selff meester af landet, huor fore jeg da sendte dismeere folck huer dag ud til at ledde efter desse toe bortløbene neggere, indtill at jeg dem den 19 aprill om natten igien bekom, om morgen lod jeg dem af de

F andere neggere straffis, paa saadan een maade som der om i journal bogen er indførdt, om Eftermidagen da fantis Mingo ligendis død i neger hußet, som jeg fortroer haffde der paa forshreffne maade, och quald sig selff, och den 3 septemb^r: næst efter, da haffde hans neger och paa samme maade quald sig selff, nogle timmer, efter at hand haffde udstaaet hans straff, med een af de forneffnde svøber, som jeg ej troer, at no- gen neger kand slaaes død med, thi de ere ickun giort til at bryde huden, och ej kiødet heller beenene med, Efter at desse toe neggere haffde saaledis quald sig selff, da lod jeg och sætte derris hoffueder paa 2 stager, lidet fra neger hußets dør, och derris legeme lod jeg och verre de andere til eet spejl, och efter at desse ne- gere vaare saaledis straffet, da foholdt de andere sig een tid lang noget shickelig, och frycht achtige, saa at I goede herrer, her aff vell kand slutte, at fornødenheden meer end noget andet, dreff mig till at ladde dem saaledis straffe, och til med vill jeg och heller lade ihiel slaa een neger, heller efter fornøden fleer, end at de med tiden, shulde der bliffue saa mandsterck i shoffuen, at de kunde ihiel slaa de christene, som der er, och røffue derris gods fra dem, huor til det lod sig ej lidet ansee, aar 79 den 26 jullij, at der uden nogen aarsag, bortløb paa een gang, sex af de 16 sidste kiøbte neggere, huilcke vi ej kunde finde igien, førend den 9 au- gustj, och da haffde de alt begyndt at giøre dem een plantatie oppe i landet imellem biergene, huor de haff- de fundet vand, och gick der fra om natten ned, och stael derris fødde fra plantere, desse negere lod jeg samme 9 ditto, och pishe af de andere neggere, som da gaff den huer saa mange slag, som jeg dem befalle- de, med forneffnde svøber, och efter at de haffde udstaaet derris straff, och haffde forloff til at gaa i derris hus, da qualde de toe af dem sig paa forshreffne maade, ved naffn Hansop, och Pinn, huilcket er de toe neggere, som de udj den 16 post giør tre aff, som jeg paa een gang, shall haffue ladet slaae ihiel, af huilcken ingen er død ved paelen, saa som hand siger, at de alle er der ved død slagen, haffde desse personer som giffuis naffnet aff forklaringerne, ej hafft Esmitt till dichtere, och Pieter lanßen, med fleer af mine haddere til anraadere, da haffde de uden tvill, vell shammet dem at undershriffue derris u-sandferdige och vrang be- rættninger som jeg med beshyldis, och som der den 19 nouemb^r: 78, døde een af de sexten sidst kiøbte neggere, ved naffn Isabelle, och den 23 augustj 79 død der noch een ved naffn Claes, saa at der med min fortreck der fra, vaar ickun 12, af de forneffnde 16 neggere sidst kiøbte i liffue, da er min tienstvellig begier- ning, at I goede [opslag 203] herrer vill offuer ladde mig de tolf reesterende neggere, for min plantatie, der som det forvente shib fra ginne er der vel ankommen, huor med comp: vil /: efter forhaabning :/ da haffue meere neggere, end som de der til derris plantatie behøffuer, jeg vil for de tolf, betalle saa meget af min

løn, som de sexten til sammen har kost comp:, och saa kand de 4 dødis shade for goedis, formedelst de 12 leffuendis selding, det kand och tiene til nogen mundstoppelse aff mine haddere, som meener at jeg der for achtet ej stort om, at lade slaa een neger ihiel, fordj at det vaar ej min egen, alshiønt det dog er der med hell contrarij,

17. paa den 17 post om forttets forandring, veed jeg ej synderligt andet at suare, end at Esmit bevisser der med, saa velsom med alle de andere poster, huad det er som hand søger, och huad sandhed som der i den post er at finde, der haffde hand ej behoff at opsøgge vidnisbyrd til, thj det kand I goede herrer, i journal bogen ved dag och dattum, finde med bedere sandhed, end som at alle de som er paa St Thomas, det kand vide at sige, thi der udj er alt den merckverdige gierning opshreffuen, som der paa landet er giort, baade naar der noget paa forttet er bygt, heller nedbrudt, saa och huad der videre er for falden, saa at hand kunde hafft sparet den u-mage, med at shriffue saa /: Diverse Maell Dan och Daen :/ der om, och huor sandferdigt det er at svæve, soo vaer help ons godt allemæchtig, at shyde hollerne vaar inden til giort vel 2 faffne breed, som ej kand regnis at verre mindere end 12 foed, det kand I goede herrer her af slutte, at den største punts lengste sidde, er inden til ej meere end 36½ foed lang, saa som det er at see paa forttets maal i inventarium, huor paa er fire støcke holl, haffde huer af dem efter Esmits shriffuen verret vel 2 faffne vid, da vaar det 48 foed, och saa breed er muren ej inden i paa 11½ foed nær, huor shall jeg troe at den muur har verret, som der shulde verre imellem støcke hollerne, som hand siger at haffue verret ickun een foed vid uden till, hand har før nu sagt til mig, at det vaar Ickun fabul, som der staar I bibelen, om regn bugen i Noe tid, och om soel och maanis stille staaelse paa himmelen i Josua tid, mens der som slig hans u-sandferdige shriffuen, ej med billighed burde at indføres i den bog, som kaldis sand ferdige løgne, for fabuler, da veed jeg ej huor den bør at henføres, och som Anthonij Kempter, och Niels Lassen er her nu, som hand har faaet till at vidne, at naar jeg shød, da shød jeg /: Dyckwels :/ den halffue mur bort, da beder jeg, at I goede herrer, vill med sandhed lade den for eder for klare, naar der formedelst min shyden er shødt heller falden een steen udaff muren, huilcket er langt fra den halfue mur, det der iblandt naar der bleff shodt faldt af muren, vaar den mortter heller kalck, som der vaar klinet, heller strøgen paa siden af muren, til at giøre den slet, och huid med, huilcket haffde saa meget at betyde, som inttet, och forslig kalck af falden, vill forttet formedelst støckernis drønen neppelig bliffue nogen tid fri, naar der bliffuer meer end ordinaris shodt, til suar paa de indkommen shibes shyden heller andet, det Andrias Saman har shreffuet det under, er ej med videre videnshab om dets indhold, end Esmits ham foresagt, at der i vaar, shreffuet, om forttets bryden och bygen, som hand har troet at verre saa som det ham foresagdis, Esmits jeggere, Pieter lansen vaar och nock efter denne Saman, i de fire sidste dage som jeg der vaar, til at faa ham til, och at undershriffue derris da opdichtet klagemaal imod mig, efter mit A: B: C: brefs indhold, som jeg har endnu ej seet, mens de kunde da ej faa ham der til, at sigge andet om mig, end at jeg haffde verret dem der, som een lands fader, och tagit sarrig for dem, huor imod den ræffshe Pieter lansen, sage det som mine haddere besagde, saa at hand med Baggart, er der Esmits største hielp, til at undertrøcke mig, paa det at de formedelst min igien didkommelse, ej shulde bliffue forhinderet i derris meestershab der, som de lenge har stræbet efter, och kunde det der ej videre i min tid naae, end som det uden comp: shade kunde dem da tilladis,
18. paa den 18 post om forttets bygning, der paa er dette mit suar, at capt: Ian Blom, och de andere som den har undershreffuet, har det meere giort, efter Esmits begierning ham till villighed, end till bevis af nogen sandhed, de har heller kand det och ej bevise sandt at verre, som de har undershreffuet, och som her nu er fire af dem i byen, da beder jeg at i goede herrer, vil her nu lade dem forsuare och bevise, det de der udj har for sandhed forklaret, sandt at verre, først at der er icke i forttet, eet batteri lagt bequem til at bruge i nøds tid till defentie, och for huad aarsage, for det andet, huor for alle støcke-hollerne ej kand brugis, eftersom det er u-sandferdigt at støckerne, som der ligger i rapperterne, er half indmuret, i muren, och at de har ej een half foed spille rom, thj der findis ej een rappert, som kommer i de meeste, meere end som een foed ind i muren, at regne fra den foreste sidde, af de foreste hiul, huilcket indsættelse i muren er endelig fornøden, eftersom munden heller trompen af støcket, shulde ej hellers formedelst murens tyckelse, kunde naae igiennem muren til dens uden sidde, och huor sandt det er, at de har ej een half foed [opslag 204] spille

rom, kand der af sluttis, at huer port holls karm er pas och giort efter stœckernis storhed, saa vell, at Esmi med all hans store vished. dem ej bedere kand giøre, och de ere fra 15 till 24 tom breed Inden til, tet ved rapperterne, som i eet shib, med portter for, som inden till aabnis, och uden till er hollerne och effter stœckernis storhed, fra 3½ till 4¼ foed breed, saa at fire mand, kand maglig forsætte och kaste bag enden om af det største stœcke som der er, – til huilcken sidde hand vill, saa at jeg ej troer, at capt: Blom, heller de andre, har seet eet fort, som efter sin stœrelse, har veret bequemer bygt, till defentie, end som Christians fort er, och huor frie at eet shib kand der ligge i haffnen, for at bliffue beshadiget af forttets store stœcker, det kand sees af forttets model, som jeg nu har giort, saa corecht efter forttet, at der ej shall forshelle dnd foed der paa, i dens runde, at det jo paa huer sted er saa som forttet der findis, och til med kand mand der inden i, føre huilcket stœcke mand vill, fra den eene punt til den anden, haffde de ej troet den snack, som der sagdis, at Jørgen Iffuersen vaar her fra bortløben, da troer jeg, at de haffde ej efter Esmits begierning, meere shreffuet den post under, end som capt: Irijes gjorde, som der offuen for och næffnis, och som gaff dem til suar, at der vaar saa mangen een erlig mand, som det haffde priset, och at hand viste der inttet paa at laste, det siunis at det har verret med de andre fems forklaring som Cats siger, paa noget andet, om het minnen van het smer, leckt de kat de kandeler,

19. Med Den 19 post beviser, Mr Matthijs min forrige breffues klagen sandt at verre /: om det :/ at naar der nogen af planterne vaar sadt til at dømmen i een sag, som jeg ej vilde allene tage paa mig selff, da gaff de som det vaar imod, det dog det naffn, naar det ej gick der med efter derris villie, at de som der til vaar sadt, at giøre det som rætt vaar, torde for mig ej sigge heller giøre anderledis, end det som de da sagde och gjorde, alshjønt jeg vilde ej verre hos dem, naar det vaar noget som jeg selff paa klagede, saa at I huordant jeg bar mig ad, saa kunde jeg Eje giøre dem til pas, huilcket vaar och een af de største aarsager, huor for at jeg begierede mit forloff, huad hans forklaring om Simon van Ockerens neggers foed, er anlangendis, da kand dets sndhed beest er faris, af de mænds vidnisbyrd, datteret den 3 Jullij 80, som vaar med och dømbte at neggerens foed shulde af hugis, det vaar och m^r Matthijs selff som kom Simon til at betalle 500 fl socker, for hans neggers been, at lægge, thj jeg tœcktis at 350 fl , heller 400 fl vaar nock, huor paa m^r Matthijs suaret mig, at jeg kunde giffue ham comp: part efter, om jeg vilde, mens han vilde ej giøre hans gierning ringere end som 250 fl , och som hand vaar til at haffue halffparten, af alt det som hand uden paa comp: tienere fortiente, med comp: medicomenter, saa tœckis mig at comp: haffde saa goed rætt, til at haffue derris halffue part som at hand haffde til sin, huor udoffuer Simon maatte betalle de forneffnde 500 fl , det Esmi der och indfører, om mine toe spanshe neggere, som dog ickun vaar een spansh neger, och een af de 2 drenge, som i den 11 post om formeldis, saa och om comp: Indian Ian, som jeg lod hugge foeden aff, och lod mine neggere med een liden slaen verre frie, det er och ej andet end u-nødige søgninger, haffde hand saa vel sendt eder copien af den dom, som der udj protocolen findis der om, at verre af mig och planterne sluttet, och undershreffuen, den 17 octob^r 73, da kunde I goede herrer der aff hafft seet, huad aarsag, Esmi haffuer, nu at indføre sligt for eder, som paa een lovlig maade er sheed och passeret, for 7 @ 8 aar siden, der som Esmi lod sligt forige gierninger tienne sig til at fore komme den shade, som jeg frychter, at den samme Ian Indian shall endnu til føre comp: heller andre, da gjorde hand visseliger, end at hand giør, med at betroe den shelm saa vell, som hand nu giør, thj der er slett inttet om at tuille, at hand jo shall saa snart som hand seer hans lejlighed, finde vejen til Porto Rico, och føre saa mange af hans cammerats neggere, och andet did med sig, som hand kand och da shall det verre /: Wie Saue Dat ghedackt hebben,
20. paa den 20 post, kand disse ord vell passe, at Lust undt Liebe Zum Dinge, macht all arbejdt gheringe, eftersom den lyst och villie, som Esmi haffuer, til at øde och at døde mig, giør at hand achter all hans umage ringe, som hand der haffuer, med at opsøgge och udspørge, alt det om mig, som hand gierne vilde, at det saa vaar, och entten det er sandt heller ej, som mine haddere der fører for ham, da achter hand inttet, om den u-mage, som det er ham, derris ord med hans shrifft at formeere, och om dichte, indtil at hand faa det i saadan een shick, och paretall, sammen sadt som hand tœckis at det er vel, och tienligt til hans forsætt, huilcket och kand bevisses med denne hans 20 beshylding, om Ian Hendrichsens forklaring, som hand paa hans død eng shall haffue bekiendt, huor paa at jeg giffuer til suar, at denne Ian, som vaar den Indian [op-

slag 205] som monsr Du Bois, for hans shelm støcker sendte fra St Cruijs och som jeg før nu har om shreffuet, at monsr Papin om shreff, at hand vaar hans slaffe, kand med ingen sandhed haffue forklaret det som Esmi der om har shreffuet, huilcket kand af eftershreffne forhael, med bedere sandhed bevißis, end Esmi och mr Matthijs kand bevise, at jeg haffuer giffuet dem saadan een streckt order at de shulde shyde Anders ihel, heller at hand formedelst min order :/ er shodt saaledis at hand 2 dage der efter er dødt, af saaret, denne Anders Pedersen, som bleff udsendt fra Bergen, med Hauffmanden, til at arbejde paa St Thomas hans liffs tid, for hans tiuffueri, som hand der haffde giort, och der for uden har hand giort eet drab i Jemterland, huor hand er fød, efter hans doms indhold, som jeg her har, den tid hand kom paa St Thomas, da til sagde jeg ham at dersom hand vilde forholde sig vel, och verre troe och flittig, da shulde hand der ej tiene comp: lengere, end som de andere af comp: sarvinger shulde gjøre, som da kom ud med Hauffmanden, huilcket hand mig vel til sagde at vilde gjøre, mens han holdt det ej lenge thj som hand kom did den 12 aprill, saa løb hand den 31 maije bort om natten, med een anden shelm fra holmen, ved naffn Christen Christensen, som bleff igien fangen den 15 junij, efter at hand och Anders haffde om natten opbrudt vejer huset, och der af udstaalet een tønne kiød, de haffde och opbrudt packhußet och der tappet af det lybshe øll, saa och taget noget socker, der efter holdt Anders shoffuen endnu i 9 dage, til den 24 junij om morgenen, och da kom der u-forvaarendis, toe af planterne til ham i shouen, som vaar mig u-vidende, aff dem selff gaaet did at shyde duer, den tid de kom til ham, och vilde tage fatt paa ham, da verrede hand sig med een øxe, som hand haffde giort eet lang shafft paa, saa at de kunde ej faa fatt paa ham, huor for at de kom til forttet, och bad mig at jeg vilde sende eet paer mand meere, med dem til at fange ham, eftersom de frychtede, at hand shulde gjøre dem nogen u-lycke, naar hand om natten kom til derris hus, jeg gaff dem da toe mænd meer med dem, huor aff denne Ian Hendrichsen vaar een, och gaff den order, at der som hand ej med goede vilde giffue sig fangen, at de da med macht shulde see at faa fatt paa ham, da spurde de mig ad, om de maatte shyde ham, der som de ej hellers kunde faa fatt, paa ham, der paa gaff jeg dem til suar, at der som hand vernde sig, och vilde ej med gode giffue sig fangen, at de da maatte shyde ham i hans laar, paa det at hand ej shulde undløbe dem, den tid desse fire personner, som Esmi sigger, at haffue verret toe kom til ham, och vilde tage fatt paa ham, da hug hand efter dem med hans langshafftet øxe, den tid hand det haffde giort, da shød een af dem til ham med hans røer, som vaar laden med hagel, och ramte ham med een deel af hagelen i ansigtet, och som hand enda verrede sig, och vilde ej giffue sig fangen, da shød een anden af dem, ham igiennem laaret, med een kugle, och da gaff hand sig fangen, saa at de førde ham med sig i forttet, huor hand da bekiendte, at hand haffde ingen anden aarsag til hans bort løben, end det at fanden reed ham, den 6 jullij, som vaar den 12te dag efter at hand bleff shodt, da døde hand, huilcket forshieller ickun tie dage, med Esmi shriffuen, i hans forklaring om de toe dage, som dog er nærmeere past den rette tid af Andersis dødt, end at de har past det med nogen af de anderis, som de siger at verre dødt, een @ toe dage efter, at jeg haffde slaet dem, det vaar och ej formedelst min order, at hand bleff saaledis shodt, at hand der af døde, efter Esmi och Matthijs shriffuen, mens formedelst hans shelms modstand, som hand giorde, och huor sandt det er, at jeg haffuer soret och sagt til Ian, om at hand førde ej Anders dødt til forttet, at jeg da shulde shyde ham selff i giennem hoffuedet med een pistoel, giffuer jeg eet huert forstandigt mennishe at betencke, hans maatte hafft sadt kugle hos, saa haffde det past hans dichten dis bedere, – denne for klarings sandhed, och een deel andet som Esmi mig for beshylder, saa och huis andet merck verdigt som der paa landet er passeret, kand bedere i den dagligs journael bog læßis, end som at jeg selff, heller nogen anden, det der foruden kand ihukomme at sige, der udj findis och at verre notteret, een deel af mit fortredeligt liffs aarsag, som saadanne offuer giffne kroppe mig der til førde, som huercken holmen heller tucht hußets straff, kunde gjøre goede, och de meeste af de andere som der da och ud kom, vaar nogle gode drivvere, och dage tyffue, som her hieme vilde inttet gaalt gjøre, och fordj at jeg der ej uden straff, kunde faa dem til at gjøre, det de burde at gjøre, der for er jeg der endnu af een deel hadet, huor af Esmi nu och har hans hielp, til at komme til hans forsætt, huilcket jeg beder at I goede herrer, vill och tage i betenckning

21. paa den 21 post, om Ian Pins forklaring, och Esmits dichten, passer vel dett, som manden sagde, der klip-

pede svinet, at der vaar stor shrig, och liden uld, thj der i findis stort raab, och liden sandhed, huilcket er først at see der aff, at hand forklarer at hand vel veed, at jeg har altid sadt ham til verck, och ladet giøre forshejde møller, och naar de vaar giort corecht, da vaar de for mig, och jeg lod da føre dem paa min plantatie, her shall det store beslag af /: diverse :/ møller, som Ian Pin der har giort, giøre [opslag 206] saa stor eet tall ud, som de beeste koebeeste gjorde, som jeg søgte ud for mig selff, i den tredie post /: nemlig een :/ thj Ian Pin har der ickun giort een nye socker mølle, som er den samme, som comp: der endnu har, och saa har hand der giort, een nye mellem roller, i steden for den gamle, som vaar til de toe stackede roller, af den mølle som bleff kiøbt af Baggart, och disse toe møller, er alle de møller, som comp: der har hafft, – paa min plantatie har jeg een mølle, som och er alle de møller som jeg der har hafft, och endnu har, huilcken een tommermand ved naffn Nicola Remie, har giort mig ved forttet i de 4 maanders tid, som hand tiente mig, huilcket er de hiem kommene comp: tienere vel bekiendt, och som Nicola haffde bedere lært at giøre socker møller, end som Ian Pin, da lod jeg Ian Pin, nogle dage arbejde med ham, paa min mølle, til at faa disbedre kiendskab der om, och saa mange dage, som det vaar, lod jeg Nicola arbejde for comp: igien, – der som hand haffde sadt hos det arbejde, som hand siger, at jeg lod verre for comp: naar det faldt ej vell ud, huad det vaar for noget, da kunde jeg suare der paa, eftersom jeg ej veed, huad arbejde at jeg haffuer der ladet begynde paa, for mig selff, och siden ladet comp: beholde det, uden eet rødt ammoret træs bord, som jeg tøkktis paste bedere at verre i forttet, end paa min plantatie, i steden for mit egge bord, som jeg førde her fra ud med mig, och haffde der i forttet, det hand och Anthonij shriffuer, at naar der døde nogen af arbejds officirene, heller /: Fri Luijden :/ da sendte jeg Ian Pin hen at opsøgge det beeste reedshab ud for mig, och det andet var for comp:, der paa suarer jeg, at dets sandhed kand beest sees i comp: bøgger, saa och paa de dødis regenshaber, och har jeg toe gange saa meget redshab, som comp: der har, da shall det och vell findis i mine bøgger, huor jeg er kommet til det, saa och i comp: bøger, at jeg har icke staalet det, och at det er bedere end comp:, det kand ej vel anderledis verre, eftersom at comp reedshab, har nu meest verret brugt i 8 @ 9 aar, huor aff een deel dog er endnu meest saa gott som nytt, och jeg har endnu ej hafft meget med mit reedshab at giøre, – det hand siger, at hand har til comp /: groote :/ shade, lært een aff mine neg- gere at tømme, det er ickun Esmits til sættelse, thj ald den lærdom som hand har lært min negger, ved naffn Morten, bestod her i, at som Ian Pin vaar i blandt selff forlaed till at giøre det groffueste

H. arbejde, som een neger kunde giøre, da brugte hand meest Morten der til, fordj at hand kunde beest komme til rætte med ham, och der ud offuer lærte hand noget meere, end den der inttet kand, och som Morten, med min anden neger Bosue, i de toe aar, som der bleff nye platforme lagt i forttet, och punterne bleff tildæcket, arbejdet meest altid for comp: med toe af comp neggere, ved naffn Antonij och Niels, som och kand sauge plancker, saa er det regenshab kommen aff mine neggereis arbejde i den tid, som de om de 3 @ 400 neggere forholder, at de ej aff veed, mens som den vær hanne Anthonij Kempter, er her selff til stede, saa och Niels Lassen, som det efter Anthonijs egen videnshab och sigen, huer løffuerdag, i min hos værelse har shreffuet, saa som det her endnu i memorie bogen der om er at see, fordj at jeg vilde ej, at der med sandhed shulde siges, at jeg shreff selff regenshabet, saa som jeg vilde, och der som hand kand med sandhed bevise, at det der med er anderledis, end som at det der i er shreffuet, da vill jeg for huer dags verck, som hand kand bevise, at jeg haffuer for u-Rettet comp:, heller uden fylde giørelse, ladet nogen aff Comp: tienere, heller neggere arbejde for mig, betalle tre dage igien, och der for uden verre achtet, for een u-tro tienere, huilcket jeg ej shall befindis at verre, alshjønt den drøssepin Anthonij, med den anden dag driffuer Niels Wintter, som ilde har fortient meere end hans føde i comp: tieneste, gaar her och pocker, at de vil giøre, jeg veed ej alt huad, fordj at jeg der nogle faa gange, har hiolpet det drøs urne och ladde støff, ud af deris trøjer, naar mine ord, som de ickun achtet for mundvær, vaar ej stercke nock der til, och slig dag tiuffue, er det som der har foraarsaget min forted, at de vilde ej giøre det de burde, – huad sig de bæste neggere er anlangendis, som jeg har taget tre dagis arbejde af, for toe aff mine, da er det med de 3 dage for 2, saaledis at forstaa, at de som kunde huge och sauge tømmer, saa som Comp: Simon, Ian, Esens, Anthonij, Niels, lago och min Morten och Bosue kunde giøre, deeris dags arbejde, bleff regnet for at verre 1½ dags arbejde værdt, imod de andere neggers arbejde, som ej kunde giøre andet end plantatiens arbejde, och naar nogen

aff disse forneffnde ottis arbejde, bleff betalt imod huer snden, heller med sen christens arbejde, da bleff det regnet dag for dag, mens naar det bleff betalt med een gemeen neggers arbejde, da bleff det som formelt er, regnet 3 dage af de gemeene, for 2 af de beestis, saa at det her aff kand sluttis, huad for een stor shade, det har verret comp:, og jeg har tagit tre dage for toe, saa som jeg selff har igien giffuet comp: for de forneffnde beste neggere, naar jeg dem har hafft, – Esmit [*opslag 207*] kand see een shæfve i mit øje, mens hand kand ej see een bielcke i hans eget, haffde Esmit saa vell shreffuet /: huad shade at det vaar comp: at sende derris shib hiem meest ladden med træ, som vell har kost comp:, half saa meget der, med arbejde, som det er her værdt, och haffuer der saa som jeg forstaar, eet hus fuld aff cattun liggendis, som uden tvil er, for hans factorer, heller dem, paa Carisaue, aff det som der er groed paa landet :/ som hand har opshreffuet de neggers arbejde, som der for uden comp: shade er giort for mig, til betalling for mine, da kunde I goede herrer hafft seet, huem af os toe, der har i de toe poster allene, giort comp: den største shade, til med haffde det verret comp: profiteliger, at hiem sende de 36 oxhooffder med salt, som jeg der lod bliffue, end træet som i dets stæd ligger, alt det som Ian Pin shriffuer at hand meest har arbejdet for mig, och at jeg dijckvels er kommet til hannem at regne med ham, och at det /: Dickvels :/ vaar 3 @ 400 neggere, och at hand altid maatte sige ja, til huad jeg sagde, for frycht aff hug, det er alt Esmit tilsettelses dicht, af nogle løße ord, som ej kand bevissis, om neggernis arbejde, och de som de franse tog, er her for i den 6 och 13 post paa suaret, – det jeg i forttet har tappet med pelle, er saare lidet, och huor meget jeg har ladet tappe med pottes, er beest at see i comp: bøger, huilcket jeg regner, at Esmit har ej meere med at bestille end med det hand shriffuer, at der maatte ingen meere tappe paa landet, end jeg allene /: som dog er comp: at forstaa :/ och huor gaunffligt det er for landet, och profijtelig for dem, som der paa boer, at hand lader der nu saa mange taphus holdis, kand med Niels Wintter for een bevißis, som haffde 1297 R socker til goede hos comp: den tid jeg kom der fra, och nu hand kom der fra, haffde hand ej 100 R til goede, at tage hiem med sig, det hand shriffuer om min shyden om natten, naar jeg vaar drocken, dets sandhed kand beest sees i journal bogen, huor udj jeg till bevis aff mit regenshab, har indførdrt alle de shod, som jeg der med støckerne har shodt, entten dag heller natt, mens huor mange shod, at jeg der har shodt, med min pistol, heller andet røer, det vill jeg lade Esmit opshriffue, som jeg troer shall ej tage sig half saa megen møje til, der at opshriffue det som hand selff har at suare till, som at hand tager sig till, at opshriffue det om mig, som hand har inttet til at suare, huor med hand ock kommer mig til, at shriffue det om ham, som jeg hellers ej shulde verre, saa vellig til at giøre, och jeg veed at alt det hand søger, med all hans dichten och shriffuen, er ickun allene saa som før sagt, til at forhindre min igien did komen, som hand vel veed at shulde verre ham shadelig i hans handel, som hand til comp: shade der bruger, meere end som tilbørligt er,

22. paa den 22 post, om Anthonij Kempters forklaring, er eette mit suar, saa och tienstwillig begierning, at I goede herrer, vill lade Anthonij Kempter beviße det sandt at verre, som hand i denne 22 post saa vel som i de andere for sandhed forklarer, først at hand inttet i verden viste af det regenshab om mine neggeris arbejde for comp: och aff comp: neggeris arbejde for mig igien, huilcket regenshab jeg sigger, at hand om løffuerdagen med mig har sluttet, efter at vi hellers om ugen, naar det vaar fleer end 2 @ 3 neggeris betaling, gjorde afregning om afftenen, – om reedshabet achter jeg mit suar I den 21 post at verre nock, huad sig min tre fishe garn er anlangendis, som Esmit gjør saadan eet stort beslag aff, at hand i Anthonijs naffn siger, at comp: maatte leffue aff Jørgen Iffuersen, da er der om min sandferdig forklaring denne, at som capt: Clauer kom till St Thomas den 23 Feb' 1679, och haffde noget nettegarn at selle, da kiøbte jeg den 25 ditto, af hannem 150 R for min egen regning, eftersom at comp: end da haffde toe gamle garn, som jeg tenckte, at der kunde tienne dem, Indtil de andere nye udsendte, heller garn til at giøre eet aff, som jeg da forshejde gange haffde om shreffuet, huor for jeg da achtet det u-nøddigt at lade giøre noget nytt garn for comp: før end at de gamle vaare forslidte, huor med samme aar iblandt er fangen, offuer 4-5 @ 600 R fish tellige, saa som det er at see i journal bogen, foruden de smaa partier som jeg har ej vildet opshriffue, och her hos er at notere, det som Anthonij forklarer, at jeg der /: ghestadigh :/ holdt tre fishe garn, och comp: haffde Icke itt, der hand dog vell veed, at comp: haffde disse forneffnde toe fishegarn, foruden toe skildpaddegarn, som jeg ej vill regne for fiskegarn, saa som hand gjør ved mit shildpaddegarn, den tid at jeg som formelt er

haffde kjøbt dette nettegarn, da accorderede jeg med Olle Pedersen for 100 R socker om maaneden, at gjøre eet fishegarn der aff, for min plantatie, som jeg troer at jeg haffde saa meget forloff till at gjøre, saa som Pieter Jansen, och Andere haffde forloff til at gjøre dem eet for derris plantatie, den 14 junij da fick Olle mit garn ferdig, som da vaar langt $3\frac{1}{2}$ faffn, och den 15 jullij bleff der med fishet den første gang, huilcket er begyndelsen af det /: ghestadigh :/ fishen, som dog ickun er Esmits tilsættelse, til at giffue det saadan eet stort [*opslag 208*] naffn, ligge som at min fishen der haffde /: ghestadigh :/ ved holdt i nogle aar, der det dog ickun vaar i eet aar, som vaar i det sidste aars tid, som jeg der vaar, at jeg noget fishe garn, der har hafft, och som jeg vaar begierrendis at vide, huor megen fish at jeg der med kunde fange, da shreff jeg huer gang op, som at der med bleff fishet, och huor mange pund fish, at der med bleff huer gang fangen, saa och huor mange pund at huer aff de som der med fishede bekom for derris part, efter hos leverede regenshabs indhold, som kommer mig nu vel til pas, till at offuer bevisse mine haddere derris u-sandferdighed der om, jeg brugte och den shick der med, som paa andere ejlande och er brugligt, at jeg tog for garnets part, halff parten aff den fish, som der med bleff fangen, den anden halfue part bleff deelt i blandt dem som fishede med garnet, som vaar meest altid 16 Mand, och paa det at comp: kunde faa dismeere af fishen for derris part, da lod jeg dismeere aff comp: folck gaa med at fishe, med faa aff mine egne, och nogle aff planterne, paa det at de ej shulde sige, at jeg ej unde dem part, aff det jeg kunde fange, dog som det ej faldt dem altid til pas, naar det vaar derris tid at gaa, saa bleff derris part den minste, huilcket och er at see i regenshabet, af all den fish som der med garnet er fangen, som har i alt verret tolf tussind pund, der af har jeg hafft for min plantaties part 6200 R , comp: har hafft for derris part 4300 R , huor aff inttet er betalt med andet arbejde end det at derris folck vaar med at fishe, saa som planterne vaar, som har for derris part bekommet 1500 R , saa at dette er regenshabet af det største garns /: ghestadigh :/ fishen, det andet fishe garn som jeg der haffde, vaar eet lidet garn, som jeg haffde ladet gjøre, til at holde ved forttet, huor med at toe mænd kunde iblandt gaa ud i Søen, och drage mig een rætt fish, det vaar 7 @ 8 faffne langt, och omtrent een faffn breed, for de fish som der med er fangen, regnis de 260 R , som er sætt til slutningen aff det andet regenshab, det tredie fishegarn, som de siger at jeg der haffde, det vaar eet shildpadde garn, huilcket jeg med een mand har fem gange sendt ud med baaden, paa een part aff det der bleff fangen, och har jeg for min part faaet 11 halfvoxen och 3 fuldvoxen, shildpadder, efter regenshabets Indhold, at regne med half parten af de shildpader, som da bleff fangen i mit garn, den anden halfue part vaar baadens part for comp.: saa at I goede herrer, her af kand see, huad aarsag Esmitt haffuer, i Anthonijs naffn at shriffue, at comp: maatte der leffue aff mig derris tiennere, haffde hand shreffuet, at hans kunde der nu, som sen stor mons' maglig

J leffue aff det, som jeg der med stor møje och besuerlighed har sammen samlet, da shulde det bedere haffde kundet troes :/ huad den fish er anlangendis, som dette store beslag och aff giøris, at jeg har soldt til comp.: 5 R aff for een neger dags arbejde, saa at jeg haffde comp: negere /: ghestadigh :/ i min tienniste der for, huor aff er at slutte, at de dog vil giffue til kiende, at jeg har betalt noget for negerns arbejde, som har arbejdet for mig /: saa ghestadigh :/ at comp: plantatiens beplantelse, och forttets bygnings gierning, har maatte giort sig selff, och som hand siger, at jeg har giffuet 5 R fish, for een negers dags arbejde, da beløber det sig i eet aar, at regne for 300 arbejdsdage 1500 R fish, och jeg har i alt ej hafft meere af fishen for min part, end som 6200 R , før den bleff saltet och tørt, huor aff jeg har vel giffuet de 200 R bort til planterne, naar nu de reesterende 6000 R dellis af med 4, saa kand det ickun bedrage sig 4 gange 1500 R , som shulde verre 4 neggers arbejde i eet aar, for all min part af fishen, huor aff jeg da ej shulde kunde hafft beholdet eet pund for min plantatie, til mine folck, som dog har i det aars tid, meest verret født med plantatiens egen kaast, och fish, huilcken regning er rættre regnet, end Esmitt har regnett, alt 200 R fish vaar 50 dagis arbejde, thj 5 gang 50 er 250 och som jeg har betalt 5 R fish for een dags arbejde, som beløber, sig 1500 R i socker at reegne, da bedrager det sig i eet aar, halffparten saa meget til løn for een neggers arbejde, som at jeg gaff for de fem neggere, som jeg der haffde i hyre, for huilcke jeg ej gaff meer end 600 R socker, for huer til løn om aaret, saa at I goede herrer, aff denne min berettning som ej alle mine haddere kand med sandhed sige, at der er eet ord u-sandferdigt i, kand slutte, at det er ickun af idel had, at de fører slig u-sand ferdige forklaringer for eder om mig, som ej vill gjøre mig selff til een hund, for eet been shyld,

jeg beder och at I goeder herrer vil lade Anthonij bevise, naar de /: Dijckwels :/ uger har verret, som comp: har hafft 100 @ 200 ~~ti~~ fish fornøden paa, i een uge, meer end derris til falden part, af den fish, som der bleff fangen, naar hand det gjør, da troer jeg at derris taall shall ej gjøre synderlig meere ugers tall ud, end de møller gjør, som jeg har førdt paa min plantatie, thj naar der bleff nogen fish hent fra min plantatie, da vaar det vell tørt fish, och ej stinckende fish, som jeg viste ingen raad med, saa som hand och u-sandferdelig ind fører, thj Rasmus passede [opslag 209] noget bedere paa det, som hand haffde at see eEfter for mig, end som at jeg kunde faa Anthonij til at gjøre, efter det som hand vaar befallet at see efter for comp:, och naar der bleff nogen af min fish hent for comp: da vaar det paa saadan een tid om løffuerdagen, at comp: fish vaar meest oppe, och at der vaar inttet kiød aaben, som jeg vilde giffue neggerne aff, da lod jeg hente saa megen tør fish, som at der paa saadan een løffuerdag heller søndag morgen, bleff giffuet til negerne for derris ransoen, huilcket inge uge bedrog sig eet hunderet pund, och huad fish som comp: hellers paa andre tider af mig har hafft, har ej verret saa meget, at jeg har achtet det værdt at opshriffue, alshjønt det fortryder mig, at jeg det ej giort haffuer, nu jeg seer at disse hade fulde mennisher, vill af een sparsom myre, gjøre een slugen ulff, der hand siger, at jeg meest altid har hafft comp: beeste slauve paa min plantatie, det har ej verret anderledis end paa den maade, som jeg i den 6 post formelt haffuer, och det hand siger, at jeg har hafft dem, der som det vaar farligt for fransene det er u-sandferdig, thj der de franse fangede de forneffnde neggere førend vi viste at vi haffde krig med dem, holdt vi for den sickerste pladts paa landet, fordj at det vaar saa langt inde i landet fra søen, och siden at jeg viste at de franse vaar voore fiender, da har jeg ej ladet nogen arbejde paa mine plantatier førend vi hørde at det vaar freed, huor ud offuer de vaare igien op groen i store bushe, i den tid at de laae som øde, och haffde jeg efter min beste ihukommelse, da ej verret paa nogen af dem i 13 heller 15 maaneder, huilcket jeg før nu och har ladet eder vide, at jeg torde ej begiffue mig lengere fra forttet end at det kunde mig beshyde, huor u-nødig det vaar at jeg efter hans shriffuen, lod hugge den shouff bort ved forttet, saa som formeldt er, om Smitsbiere, der med bevisser den eene hans u-nødig søgning, och den anden hans u-forstand, thj det vaar lcke for u-fornødenhedens shyld, at jeg lod mine neggere arbejde for comp:, eftersom jeg haffde da Rasmus Bladts plantatie, at lade dem arbejde paa, som ligger under forttets beshydning, och stod da och endnu meest i shouff, som och forhindret forttets udsigt, huor for jeg lod een deel der af gjøre rødlig, som jeg siden brugte til at beplante, det hand i de 6 sidste regeler forklarer om min koe, bevisser hand lckun hans u-forshammede dristighed med, til at undershriffue slig u-sandferdighed, eftersom hand haffde vel hørt sig, att den koe bleff slachtet, fordj at de andere kiør, haffde stødt den saa, at den ej lenge kunde leffue, och ej fordj at det mislyckte hinder med at kælle, och till med har hand selff annamet i forttet, de tre fierdinger kiød som jeg strax lod bæere did, fra min plantatie, den tid koen vaar slachtet, som vaar meere end half parten der aff, den fierde fierding bleff den 2 feb' och hendt did, efter at de franse haffde begieret forttet, saa at ald koens kiød, bleff ædt i forttet, det er ham och vel vitterligt, at jeg sagde ham, at jeg vilde regne det som comp: tienere haffde ædt aff den koe, for de maaltider mad, som Rasmus haffde iblandt, naar det kom saa til pas, ædt hos mig af comp: i forttet, huilcket Niels Lassen och har hørdt mig sigge, saa at jeg har huercken taget flesh heller kiød heller noget andet, der for til betalling, haffde jeg saa nøje vildet regne det, som jeg lod hente fra min plantatie til forttet, heller comp: brug, som mine haddere har der regnet, alt det som de meener, at jeg der har giort till comp: shade och gjør der saadan eet stort beslag af, saa shulde de høns och smaa svin, som jeg der fra har ladet hente, allene bedragen sig langt meere, end det som de kand bevise, at jeg der har hafft aff comp:, efter den pris at regne, som de der vaar værdt, huilcket er at see i hos leverede memorie, der om, som Rasmus haffde antegnet, naar hand noget der fra leverede, och dette veed Anthonij och vell at verre sheed, mens om sligt bliffuer der ingen forklaring giort, alshjønt det er sandt, fordj at det kand ej tiene Esmitt til hans forsætt, och haffde Anthonij, efter min order, vildet i blandt seet noget til med dem, som vaar sadt till, at passe paa høns, och svin, da haffde jeg ej hafft behoff at lade hente de forneffnde fra min plantatie, som jeg dog ej begier noget for, heller shriffuer det for andet, end at anvise, huor blind, at de der med villie har verret, til at see det, som jeg til comp: bæste har giort, huilcket jeg och ej om tvil, at det shall sig dog jo vell selff bedere tilkiende giffue, naar min gierning som jeg der giort haffuer, bliffuer rætteligen efterseet, och

haffde det ej verret, til at giøre eder I goede herrer dydelig och sandferdig under rettening, om een huer posts Indhold, til min forsuar, och til at anvise Esmits falshed, da shulde jeg ej achtet mine hadders beshyldinger, at verre eet andet suar værdt, end det som for nu er sagt, af mangel een erlig mand /: om een shelm mig laster, och een hore mig pris, da achter jeg begge ligge meget :/ thj jeg troer at sandhed shall dog paa det sidste faa offuer haand, och af eder I goede herrer tagis i forsuar, och som jeg kand ej giffue personerne saa megen shyld, for derris vrang beshyldingers undershrieffuelse, som jeg med billighed kand giffue Esmit, fordj at hand paa een u-tilbørlig maade, haffuer kommet dem till at [*opslag 210*] undershrieffue, det som hand meest self for dem har dichtet aff slig slader och løsse ord, som mine haddere har der optenckt och til min foracht sagt, saa forhaaber jeg, at I goede herrer, vil tage mig, sampt min ære, gods, och blod, i eders forsuar, saa vidt som rætt er, eftersom jeg næst Gud, och voor naadigste konge, har ingen anden end eder, som er samptlig mine herrer och meestere, at klage den u-rætt och spott for, som gouv Nicolas Esmit mig giort haffuer, med det at hand uden nogen giffuen aarsage, saa u-christelige, først berøffuer mig min ære formedelst det, at hand med hans mund och shrifft, søger at føre mig i forsacht, hos alle de mig kiender, ej allene her i mit fæderne land, och paa St Thomas, mens och i Holland, och paa andere stæder, huor hand til min foracht har shreffuet det om mig, som hand aldrig kand bevise sandt at verre, huilcket Sr Van Der Mejsen, och ship^r Cornelis Crinsen har mig bekiendt giort. **2**, paa St Thomas søger hand at berøffue mig mit gods, huor aff hand der self har giort een begyndelse, med det at hand siden min fortreck der fra, har taget den røde oxen fra mig, som formelt er, alshjønt jeg har self sagt ham, huad jeg der for betalt har, min canov som jeg paa min egen bekostning haffde der ladet giøre, til at bruge i steden for een liden baad at føre mit fiske garn lidet ud fra landet med, den har hand optaget fra Rasmus, och omshjønt den er ej 100 ~~ti~~ socker værdt, saa er det dog mig til støre shade, at Rasmus maa ej saa vell som hand lader de andere plantere der, haffue een canov til at fiske nogen fish med, til mit folcks føde, huad hand der videre aff mit gods. haffuer taget fra Rasmus Pedersen, som der er min offuerseer, kand jeg ej forvist faa at vide, videre end som jeg af disse nu hiem kommene personer kand forstaa, eftersom hand haffuer der saa hart forbødet Rasmus at shrifffue mig til, at hand der udoffuer har med Griffuen ej tordt shreffuet mig eet ord til om noget, **3**, och her i staden søger hand at berøffue mig mit blod, formedelst de beshyldinger som hand nu til eder hiemsendt haffuer med Griffuen om derris død, som jeg gierne unde liffuet, och videre goede, huor til jeg kræffuer den rættferdige Gud til vidne, huis alvidenhed och dom jeg veed, at jeg ej kand und flye, och som jeg har her udj och vitløfftig giort eder bekiendt, huad mit suar er imod mine anklageris 22 beshyldinger, saa ind flyer jeg nu til eders rættvisheds dom, om rætt, och min æris opresning, har jeg forshyldt den straff som mine haddere u-christeligen søgger at føre mig i, see her er jeg, och leverer eder efter mit forrige løffte, mit legeme nu i hende, eftersom Gud mig mit liff, til denne dag sparet haffuer, giører der nu med, det som eder behager, thj mit blod er mig ej kierere, end som at min ære er mig, eders

T: V: T: **Jørgen Iffuersen**

Kiøben haffn den 15 september 1681

[*opslag 219*]

Gouv Nicolas Esmit Salyt.

St Thomas i Christians fort den 7 septemb^r 1680

Copien af Pieter Jansens begierning, af eder undershreffuen den 28 augustj, haffuer jeg seet och læst, jeg achter det u-nødig at verre, her nu videre disput der om at giøre, fordj at vooris forshiel, her ej kand bliffue førdt til nogen ende

Och eftersom Pieter Jansen den 26 junij nu sidst, ej kiende mig saa værdie at vere, at hand vilde giffue mig suar paa det spørsmall som jeg da til hannem gjorde, i de tolv hosværende personners paa hør, saa kiender jeg ham och nu, at verre mindre ære værdt, end jeg da vaar, til at suare hannem her paa noget spørsmal, det hand nu bemøder planterne, med at bevise, at hand er een ærlig mand

Det er een u-fornøden gierning, efter som jeg hannem det lenge før nu, self sagt haffuer, i de da hos værendis paa hør, at jeg fortroede her vaar faa, uden de det jo shulde sigge, eftersom jeg det tit har be-

mercket, at hand her har med flid søgt at vinde een huer derris vendshab, fra mig, och de som er, och jeg veed at verre af hans anhang, shulde de nu ej staa ham troelig bie imod mig, der hand for hans egen och derris shyld, er kommen i saa stor trætte med mig, da vaar de u-tacknemeliger end raffnene, huad hand har at ind føre imod mig til hans forsuar, imod min anklagen, det kand hand giøre i Kiøbenhaffn, huor de herrer er, som jeg kiender for at verre vooris dommere, och der shall jeg hannem, for dennem med første forvente, till at forsuaare hands forhold, her imod mig

Som forbliffuer eders tienstvillige tienere

Jørgen Iffuersen

[opslag 425]

Høje Gunstige Herrer, Det vest Indishe Comp: Directeurer etc:

Som jeg før nu har klaget for eder, at gouvⁿ Esmiⁿ giør sig meere meester offuer mit gods, som jeg paa St Thomas haffuer end som rætt er, ja braverer der, at hand kand tage det til sig naar hand ickun løfter, och sætte Raßmus Pedersen der af, som jeg det, som een offuerseer i min fraværelse betroet haffuer, och som Raßmus har ej tort shriffue mig eet ord till med Griffuen saa har jeg ej kundet faa at vide, huad Esmiⁿ der af mit till hørrendis gods tager fra Raßmus, videre endsom at jeg kand forstaa at de der fra hiem kommene personer, huor udoffuer jeg lider stor shade, ej allene i det, at hand lader der hente heller tage af mit gods, huad hand løster, mens och der i, at jeg kand ej faa at vide, huad der paa min plantatie bliffuer giort heller huad der paa fattis, til min videre efter rettening, och som jeg er /: Gudshee lof /: efter lenge forlengelse, nu kommen hid til eder, huor jeg daglig er til stede, at suare til det, som I goede herrer, heller nogen anden haffuer mig for at til talle saa for haaber jeg, at I goede herrer, vil efter min forrige tienstvellig begiering, i eders første bref forbyde gouⁿ Esmiⁿ at hand ej befatter sig noget med mit til hørrendis gods der, ej heller med, Raßmus Pedersen, heller nogen anden som der er udi min tieniste, videre end som det hannem som een gouⁿ til kommer, och at hand ej heller befatter sig der noget med mine breffue med dem at opholde, jeg beder och, at I goede herrer, vil och befalle hannem, at hand der igien leverer til Raßmus Pedersen, alt det som hand der af mit, fra hannem taget haffuer, siden min fortreck der fra, i huad det verre kand, och saa lade eder vide, huor for at hand det giort haffuer, och naar hand det giør, da tvil jeg der ej om, at I goede herrer jo shall befinde, at hand der ingen anden rætt heller aarsag til haffuer, at befatte sig noget med mit till hørrendis der, andet end hans utilbørlighed begierlighed, till at verre der selff ejgener af, til huilcken ende hand och har shreffuet saa meget usandferdigt om mig, som er nock til at beviße, huad for een mand at hand er, och som den ulyckis stiftere Pitter Jansen søger och at haffue een part, af mit der haffuende gods, saa beder jeg at I goede herrer, vil behage at eftersee, huad rætt at hans til hans søgning har, efter som jeg nu er her til stede, der til at [opslag 426] suare, huor efter ham da och paa hans begiering, kand suaris shulde ham shee rætt, da vilde det gaa ham, som hand vil mig thj den ræfs falshed, har der verret til landets ufred, mig til stor fortred, och comp: til stor shade, dog Gud fore kom den Største, huor om jeg for nu vitløfttig har shreffuet, jeg for haaber at I goede herrer, vil ej næchte mig denne min tienst vellig begiering, efter som jeg ej er der haddet af nogen, for andet, end for comp: shadis fore kommelse, huilcken jeg endnu shall efter stræbe at fore komme, saa vit som det mig mulligt er, och førend at fremmede shulle der bliffue Ejgener af landet, och De som Der Ej søger andet, End Derris Egen profijit, shulde fortære det, som jeg paa comp: for huerffue da shall jeg før, som Jacob, endnu tiene comp: i siuff aar paa det at det maa gaa comp: vel, heller och bedere, end som det nu giør, och jeg af den deel, som I goede herrer mig af landets fordeel, til løn giffue vill, kand leffue, jeg vil der ej om tville, at Gud som beest veed mit hierttis forsætt, och at jeg bade i kuld och hedde, har dag och natt tient comp: med troshab och flid, vill jo velsigne mit forsætt, och giøre det saa lyckerig, at landet maa verre, comp: til støre profijit, end som det sig i den tilstand som det nu er, lader ansee, och at jeg der ud offuer, maa bekomme det til løn, som jeg lenge har tient for, och strebet efter, huilcket jeg troer at Gud vil mig dog paa enden til vende, imod saadan labans mennishers villie, som søger mig den hoß eder at fra vende, som øndsher at det maa gaa comp: vel, och er vellig til at forbliffue dets och eders tienstvillige tiener altid

Kiøbenhaffn den 5 nouemb^r 1681

Jørgen Iffuersen

[opslag 436]

Højebaarne høje edle, velbaarne, vel edle och højachtbahre herrer, samptlig det høje octrojerede vestIndishe compagnies participanter, etc:

Gunstige herrer etc;   Saa som det behagede eder, som den 16 aprill paa contoret forsamlet vaar, at gjøre den resolution, at jeg shulde antage half parten af min reesterendis løns betalling, af den udstaaendis giæld, paa de fremmede ejlander, som da bleff beregnet for fem tussind daller, mens som det er ej, efter det løffte som de første directurs herrer mig giort haffuer, och ej heller efter min contracts inhold, som de goede herrer paa comp: vegne med mig giort, heller sluttet haffuer, huor udj mig beloffuis, at min løn shall efter huer ses maaneders forløb, bliffue rigtig betalt her udj staden, til mig heller efter min order, saa forhaaber jeg at I goede herrer vill saaledis for andere den resolution, at jeg maa her i staden bekomme min løns betalling, huor der er mig beloffuet, efter min contracts formelding, thj jeg haffuer den saa dyr och sur fortient, som noget mennishe sin løn fortienne kand, huor af min gierning kand bære vidnisbyrd, huor fore jeg dismeere forhaaber at I edele herrer, vil ej mindre end jeg, eders ringe tienere, efter komme det, som samme contract os til forbinder, och som jeg ej heller kand troe, at nogen af eder I goede herrer, begier at haffue min sved och blods møjesommelig arbeid, for uden min løns rigtig betalling, saa forhaaber jeg, at I goede herrer vil ej for een vis løn hen viße mig till udstaaendis restantz, dem for min betalling at antage, huilcket med ingen rætt shee kand, huor fore jeg nu underdanigst indleverer til eder, samptlig I goede herrer, denne min ydmyg begierning der om, och beder at I uden lengere tids ophold, vill med første for hielpe mig til de sidste, resterende fire aars løns betalling, thj jeg har her inttet andet at leffue af, heller at betalle min giæld med, huad mig videre med rætte til kommer, kand mig her efter gott giøris, naar jeg gjør af regning med directeurs [opslag 437] herrere, heller dem som I goede herrer vill ordinere til at see mine regenshaber Igiennem, och som Nicolas Esmitt uden nogen giffuen aarsag, stræber efter at berøffue mig min ære, goeds, och blod, huor-aff hans hiemsendte shriftt och beshyldinger kand tiene till bevis, saa er min underdanigst begierning, at I goede herrer vill ordinere nogle u-partidish mænd, som kand tage sig den sag fore, at eftersee och exammenere, eftersom det er min ære och velfart, paa det høieste angelegen, har jeg imod for haabning giort der nogen u-tilbørlig gierning, da er jeg /: Gud shee loff :/ efter lenge forlængelße, nu kommen hiem til eder, der til at suare, och har jeg /: som jeg forhaaber, at det shall befindis, tient eder som een erlig och troe mand, da forhaaber jeg och, at I goede herrer vill mig och for mine an klageris tiltalle fri kiende, och for saadan een mand forklare, som I befinder mig at verre, paa det at jeg der med, kand nogen lunde døde det onde røchte, som mine haddere, och meest Esmitt, om mig haffuer udspredd, jeg indstiller dette forshreffne til eder, I goede herrers høje prißelig betenckning, ydmygligen bedendis, at I vill gjøre imod mig, saa som I efter eders egen consientic dømmes rætt at verre, och som jeg siden at jeg gaff mig udj eders tieniste, har saa vidt som det mig mullig haffuer verret, altid søgt comp: gaffn och beste, och regnet at min velfart, bestoed udj comp^a velfart, saa som jeg och endnu gjør, thj jeg har paa min løn nær, sadt alle mit capital i comp^a, och paa min plantatie der, huilcket jeg lcke gierne miste vill, och der for siger jeg endnu som før, at førend St Thomas shulde komme i fremmedis hænder, och at de shulle opæde och for komme det, som jeg paa comp^a omkostning, har der med stor besuerlighed, for eder for huerffuet, da shall jeg for som Jacob fyldest gjøre mine toe gange siuff aars tieniste, om gud mig saa lenge liffuet sparer, och min tieniste er eder behagelig, i den forhaabning, at jeg der for maa bekomme det til løn, som jeg med nogen fornøjelighed af leffue kand, jeg vil her paa forvente eders gunstig suar, och stedtze forbliffue eders underdanigst troe och tienstvellig tiennere,

Kiøbenhaffn den 15 decembris anno 1681:

Jørgen Iffuersen

---

4. Vestindisk-Guineisk Kompagni, Direktionen, Instruktioner, bestallinger, kontrakter og edelige reverser:
Jørgen Iversens kontrakt 1682,

[*opslag 117*]

Vii underchrefne Det Danche Vestindiche og Guineese Compagnies directeurer, kiendes og her med vitterlig gjør, att vj udi dend hellig trefoldigheds nafn, hafver paa nye antaget Jørgen Ifuersen førige Gouverneur paa Compagniets øe Ste Thomas udi de Virginis Ejland i Vestindien udi bemelte Compagniens tienniste, til at tienne dennem igien for gouverneur og opperhofved udi de Caribiche ejlande paa bem^{te} ejland Ste Thomas paa trei Aars tid. Huilcken tid shal begynde og Angaae fra dend dag at reijsen som hand kommer der paa landet, som med rigtig journael ved dag og dato shal bevißes, og endis efter at de trei aar ere forløbne, udi samme hans tienniste shal hand sig efter hans til os /: paa Compagniets veigne gifvene reverses indhold :/, tienne [*opslag 118*] Compagniet erlig trolig og Vel, som det en erlig, tro og flittig, fornuftig opperhofvet, og dend som Compagniets deris estat udi Vestjndien anbetroet er, eigner sømmer og bør, saasom hand agter bekiendt at verre, og udi alle tilfelde schal hand søge at vide og ramme Compagniets gafn och beste, saa og forekomme aldt det som Compagniet till nogen shade verre kand, og ellers rette sig efter denne hans instrux, heller og dend hannem her efter efter got befindende tid efter anden kand vorde gifuen heller tilsendt, og udi Særdeelighed og ind til videre sig hørsommelig rette efter de her efter specificerede poster, og huad under dend hannem særlig gifven instruxion indeholder forholder

1. Schall hand udi Vestjndien Kommando hafve som opper hofved det opper commando ofver alle som ere i Compagniens tienniste, i huo de monne verre, høje og lafve, officerer aarstiennere, landens indbyggere sarving og slauer Inclusiue, enten de som ved hans ankomst udi landet findes, heller og de her efter didsendes og komme kunde, og en hver som det sig bør udi alle tilfelde lader vederfaresretten,
2. Med alle andre som paa landet nu boer, heller her efter sig did kunde begifve, af huad nationer de og monne verre med dennem shal hand tragte vel at omgaaes, og udi alle maader søge nu huer udi hvis rett og billigt er, att [*opslag 119*] hielpe til rette, paa det at med god medfart og omgiengelse, flerere folch kunde faae Lyst paa Landet at boe, og sig der at ernære, og der hoes altid ved tid og leilighed efter en hver deris tarf udi agt tage Compagniens interesse –
3. Compagniens hannem her fra nu medgifvene, heller her efter tilsendte vahre, heller og hvis der udi landet findes, og daglig dags ved en goed direction och forsvarlig tilsiu kand til voxße, der for shal hand gjøre tilbørlig reede og rigtighed til Compagniet ogsom hannem som opper hofved alting er betroed, saa shal hand og tilholde Compagniens betiendte en hver efter sin bestillings maade sig trolig og flittig der udi at besee, og alting udi tilbørlig rigtighed holde, saa at intet af hvis en hver vedkommer udi Compagnietz tienniste at forrette forsømmet vorder.
4. For saadan hans formodende tro og flittig tienniste, er med hannem paa Compagniets veigne accorderet, at hand shal nyde aarligen til løn og underholdning som følger.
5. Shal hand paa udrejsen for ham hans hustru og søn med en dreng og en pige, hafve deris frie pasatie og kost till Ste Thomas i shibet Hafmanden, og shal hand, hans hustru og søn udi cajuten spiße ved capitainens bord.
6. Noch er hannem forundt fragt frj at ofverføre hvis goeds og boeshab [*opslag 120*] som hand nu agter at føre did med sig for hans egen brug der paa landet, saavit det iche hindrer Compagniens eget, og shibetz dregtighed kaand taale.
7. Og naar Gud villa att hand kommer der paa landet, daa shal hand og hans hustru udj de fornefnte trej aars tid der udj fortet hafve deris tilbørlig fødde af saadan spisning som Compagniet der paa landet hafuer och didßender, af hvilchen fødde ham og till Compagniets respect hafve efter fornødenhed, der at spiße de der ankommende fremmede heller andre som Compagniet nogen fordeel af hafve kand.
8. Noch er hannem belofuet aarlig at gifves half andet hunderet rixdaller til hans aarlig spendatie i drich, hvorimod hand og ej maa understaa sig endten at bruge noget af Compagniens vahre som endten specierier drichelße vahre helles deslige, under huad prætext det og verre kunde, enten for at tractere frem-

mede med, heller til anden brug, mens huad hand af sligt annammer heller tager, shal hand suare till som det contant kunde for selgis, ej heller Compagniet for nogen extraordinaire omkostning noget att bereigne, under huad shin og prætext det end vere kunde, videre end som til fornødenhed til de andre Compagniens tiener kunde behøfves som hand hafver at spise –

9. Ydermeere er med hannem foraccorderet, at hand udi de forbemelte trej aars tid i stæden for en aarlig viße løn shall niude en siette part af ald dend profit som der udi Landet aardligen kand [*opslag 121*] til veje bringes af Compagniens plantatier, og fri for ald omkostning ofvershyder, naar fra plantatiens frugter og profit er afdragen ald omkostningen som der paa dends videre betinggelße og beplantelse giøres, det vere sig for folchets løn, kleder, føde, redshab og det brugelig goeds sletagie som paa planta-tien alleene brugis; heller huad det vere vil, inttet udj nogen maader undtagen som til dets brug fornø-den er, hvor iblant fæmonnet som brugis til Compagniets plantagie, og som dør med reignis. Og paa dett at alting kand der med dis rigtigere tilgaae, saa shal hand straxßen ved i tiltrædelsen af sin commando, og saa snart hand til landet kommer, lade rigtig inventarium forfatte af dend idtzige commandant heller fire @ sex andre u-partische mænd, paa ald plantatiens tilhørrende neggere beester, heller huad andet som der paa findes med huad nafn det og nefnis kand, som shal vere af dens tilbehør. Udi huad tilstand det findes og huad der udj er plantet, og huor langt og bredt at af hver slagß fruchter eller grøde der udi er plantet, og huor Gammel huer Støche er, paa det ved hans af trædelse rigtig kand sees at intet for hans forsømmelse heller ved hannem att vere forverret, mens saavit mueligt, forbedret, og shal saaledis aarligen continuere och holdes regenshab af, baade indtegt og udgift som at ded kunde vere een parti-culier plantatie, og aldt som der fra lefveris heller tagis til fortets heller kiøbmands vahrenis brug, der for shall regnis betalling efter sit værd [*opslag 122*] /Ligesom ded for contant kunde selgis. Der imod shal og af plantatien bereignes betalling efter samme priis, for aldt det som dend fra fortet heller af andre Compagniens midler bekommer i huad det og monne vere: endten vahre heller andet. Saa og andres folches arbejd som til plantagien kunde brugis, og iche egentlig hører der til, hvilchet regenshab saaledis huer aar shal sluttes, og en huer sin deel tilregnis, huor af da tid efter anden sees kand, huad og hvor udi Compagniets plantatier ved hans omhygelighed og tilsium forbedris, og huad profit Compagniet aarligen der ud af gotgiøris, og naar de fornefnite trej aars tid ere forløbne, daa shal der med plantatier-nis ofverlevering giøres igien en rigtig inventarium af plantatierne med deris tilhørrende paa samme maa-de som der blef annammet, og huad som de da formedelst deris videre beplantelße heller bebiuggelße befindes udi de tre aars tid at vere forbedret, efter sex u-partishe mends kiendelße shal hannem for dend siette deel af dets vVerdj, at dend er meere vert og bedre beplantet end dend var, der hand dend antog, blifver fornøjet hvis billigt er, det vere sig af fæ, frugter heller andet, eftersom Compagniet ded der som deris eget beholder. Der imod hvis plantagien shal befindes at vere forværet, der af shal hand betalle dend siette part til Compagniet. Og som Jørgen Ifversen ej hafver at suare til nogen u- formodelig shade heller u-løchelig tilfald, som formedelst krig og dødelighed heller sligt, som hannem ei mueligt er at forekomme [*opslag 123*] saa shal hand udi alting bruge største forßichtighed og vindschibelihood, saa og ej handle forstrengeligen med Compagniets negere, paa det at hand ej self udi nogen maade er Com-pagniet til videre shade end som at hand self agter till at suare.
10. Hand shal og fornemmelig hafue tilßiun med balbiern at i fald folcket paa landet tilstøder nogen siug-domb, at hand dennem flittig opvarter, Og som aff bem^{te} Jørgen Ifversen Self der paa landet hafuer sin plantatie, som og shal verre for sig self, saa shal og huis af medicamenter heller dedßlige til hans der paa hafvende folck forbrugis, betallis for balbierns løn og kistens underholdning som af en anden plantere, Mens for hans egen og hans hustrues fornøden medicamenter og hielp betalles indted. Compagniens plantatiers betiendter shal og beregnis betaling for huis medicamenter de faar sampt for balberløn lige-som en anden particulier plantere, huilchen beregning kommer da Compagniet udi bascher kistens reg-ning til goede igien. Og maa inttet for en karigheds schyld spares noget som kand komme til folchets er-holdelße og vederquegelße, at ej for en ringe menage tages en dobbelt shade.
11. Hvad folch som Compagniet nu med schibet didßender til at arbeide paa plantatien for deris udrejßes

omkostning schall betallis af plantatien een slett daller om uggen at regne fra dend dag som schibet sejler ud af Sundet til de kommer der paa landet. Iligemaade schall der [*opslag 124*] og af plantatien betallis for de klæder som dennem paa udrejsen gifves, eftersom de udi de tre aars tid schal arbeide paa plantatien, mens de som ej blifver didßendt til at verre, heller till at arbeide paa plantatien for dem har og plantatien indtet att betalle.

12. Og som hand sig og har paataget at eftersee, at alle de vahre som Compagniet didsender til at forhandlis, saa og de som der endnu kunde findes at vere u-soldt dem till største profit at forhandle, item at gjøre hans flid der med, att Compagniens tilstaaende gield heller huad Compagniet der kand hafue at indkrefue, blifuer med ald omhyggelighed og uden tids forhaling paa beste maade mueligt er inddrefuen, da schal dertil hannem betallis to proCento af alle de vahre som der i de tre aars tid blifver forhandlet, endten med hannem heller efter hans ordre, mens huad til Compagnietz egen brug der paa landet behøfves nyder hand indted af. Iligemaade schal der betallis till hannem femb proCento af als dend betaling som hand der annammer, det verre sig for de vahre som der blifver soldt, gammel heller nye tilstaaendis gield, landets shatt recognitie heller huad det er som der for betaling regnis kand, og schal hand der niude in natura af samme vahre som hand der for betaling annammer
13. Der som og nogen vahre udi landet efter blifver naar schibene till Europa er expederit og ej kand vel hiembsendis, og [*opslag 125*] hand imidlertid schulle til Compagniens meere billige profit for got befinde samme vahre der at selge, da forundis hannem af dend frie ofuerschydende profit som hand med goed richtighed kand forklare af aldt det som samme vahre højere end de for annammet er, til Compagniens gafn at vere udbragt ald omkostning fradragen en sex deel –
14. Til aldt det goes som hand uden vores ordre og instrux ud creditorer, der til schal hand Compagniet schadesløs suare –
15. Er det og at hand efter de 3 aars forløb schulde hafue løst til lengere at forblifue udj Compagniets tieniste, heller om de hans tieniste behøfuer, da schal med hannem paa nye contraheris og forEenis, før end at forbemelte trej aars tid er forløben.
16. Med dette skib Haufmanden schall hannem forundis een lest goeds fragt fri at hiembsende, og med huert af de andre shibe som der efter dette der fra hiemkommer, schal hannem tre tønnder heller eet tusind pund goeds blifve fragt fri ofuerført og ej videre.

Ochsom Compagniet nu med bemelte Jørgen Ifversen som deris anbetroede gouverneur og opperhofvet er eens vorden, saa schal hand og fornemmelig og meest sin henseende hafue til aldt hvis till Compagnietz opkombst og formeerelße kand streche, og stedtze hafue Compagniens frembtarf udj agt, og altid tragte efter det som en erlig gouverneur opperhofvet og dend som Compagniez estaet udi Vestjndien anbetroet vorder, og som nu tro Compagnietz tiennere, eigner, sømmer og bør og velanstaar, og som hand det stedtze agter at vil forsuaere og bekiendt vere, rette sig indtill videre efter denne med hannem Indgaaende capitulation og instrux, heller og de hannem videre inden hans bort-reiße heller siden kunde vorde gifven, efter dend Æed og pligt sampt schriftlig reuerss som hand till os som Compagniens directeurer paa Compagniens veigne paa ligeliudende gienpart giort og gifvet hafver – Des til bekreftelse under voris hænder og Compagniens sigel. Datum Kiøbenhafn dend 18 Augustj Anno 1682.

Jens Juul

A Gyldensparre

Euert Holst

Liig liudende gienpart, haffuer Jeg aff de Hhl: directeurer annamet, og loffuer Jeg der efter, saa vell som efter huis ordre mig videre till Compagniets tieniste voorder giffuet, udj alle maader til brligen og forsuarligen at rette og forholde –

Saa sandt hielpe mig Gud og hans hellige ord

Jørgen Iffuersen / Oliger Paully